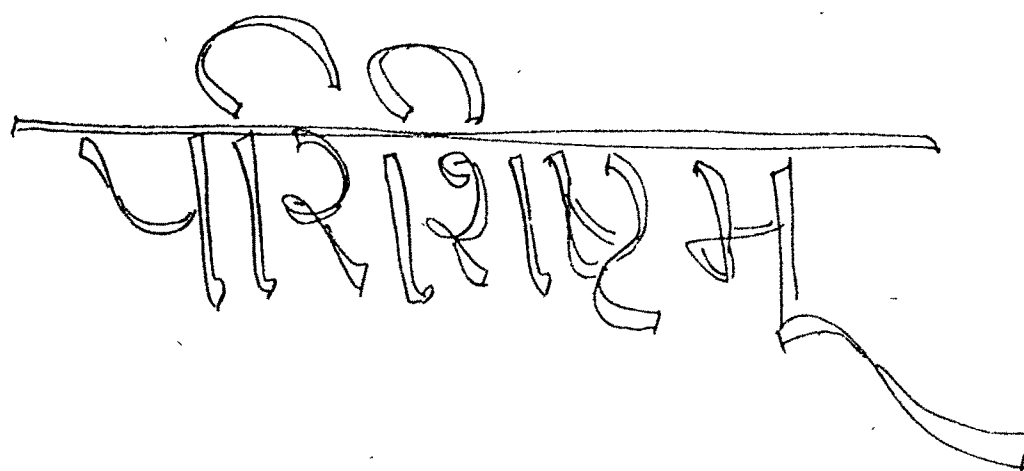

अथ स्वांशो ग्रहाणाम् ॥१॥ पंचमूषिकमाजरीः ॥२॥ तत्र चतुष्पादः ॥३॥

मृत्योः कंदूः स्थीत्यं च ॥ ४ ॥ दूरे जलकुष्ठादिः ॥ ५ ॥ शेषाः स्वापदानि
 ॥ ६ ॥ मृत्युवज्जायाग्निक्णाश्च ॥ ७ ॥ लामे वाणिज्यम् ॥ ८ ॥ अत्र
 जलसरीसृपाः स्तन्यहानिश्च ॥ ९ ॥ समै वाहनादुच्चाच्च क्रमात्पतनम् ॥ १० ॥
 जलचरखेचरखेटकंदुष्टग्रंथश्च रिष्कै ॥ ११ ॥ तडागादयो धी ॥ १२ ॥
 उच्चै धीनित्यताक्वैत्यं च ॥ १३ ॥ तत्र रवौ राजकार्यपरः ॥ १४ ॥
 पूर्णदुशुक्रयोर्मौगी विद्याजीवी च ॥ १५ ॥ घातुवादी कौतायुधौ वद्विजीवी
 च मौमे ॥ १६ ॥ वणिजस्तंतुवायाः शिल्पिनोव्यवहारविदश्च सौम्ये ॥ १७ ॥
 कर्मज्ञाननिष्ठा वेदविदश्च जीवै ॥ १८ ॥ राजकीयाः कामिनः शतैद्रियाश्च
 शुक्रै ॥ १९ ॥ प्रसिद्धकर्मजीवः शनौ ॥ २० ॥ धानुष्काश्चौराश्च जांगुलिका
 लोह्यत्रिणाश्च राहौ ॥ २१ ॥ गजव्यवहारिणाश्चौराश्च कैतौ ॥ २२ ॥
 रविराहुभ्यां सर्पनिधम् ॥ २३ ॥ शुभदृष्टे तन्निवृत्तिः ॥ २४ ॥ शुभमात्रसंबंधाज्जा-
 गुलिकः ॥ २५ ॥ कुजमात्रदृष्टे गृहदाहकौ ग्निदो वा ॥ २६ ॥ शुक्रदृष्टेन
 दाहः ॥ २७ ॥ गुरुदृष्टेस्त्वासमीपगृहात् ॥ २८ ॥ सगुलिकैविषदोविषहृतीवा
 ॥ २९ ॥ चंद्रदृष्टौचौरा पट्टक्षश्चौरावा ॥ ३० ॥ बुधमात्रदृष्टे बृहद्बीजः ॥ ३१ ॥
 तत्र कैतौ पापदृष्टे कर्णच्छेदः कर्णरोगो वा ॥ ३२ ॥ शुक्रदृष्टे दीक्षितः ॥ ३३ ॥
 बुधनिदृष्टेनिर्वीयः ॥ ३४ ॥ बुधशुक्रदृष्टे पौनः पुनिकौ दासी पुत्रौ वा ॥ ३५ ॥
 शनिदृष्टे तपस्वी प्रेम्णो वा ॥ ३६ ॥ शनिमात्रदृष्टे संन्यासाभासः ॥ ३७ ॥
 तत्र रविशुक्रदृष्टे राजप्रेष्यः ॥ ३८ ॥ रिष्के बुधेबुधदृष्टेवामन्धवत् ॥ ३९ ॥
 शुभदृष्टेस्थैः ॥ ४० ॥ रवौगुरुमात्रदृष्टेगोपालः ॥ ४१ ॥ दारैचंद्रशुक्रदृष्टेगोपा-
 त्प्रासादः ॥ ४२ ॥ उच्चग्रहेपि ॥ ४३ ॥ राहुशनिभ्यांशिलागृहम् ॥ ४४ ॥
 कुजकैतुभ्यामैष्टम् ॥ ४५ ॥ गुरुणा दारवम् ॥ ४६ ॥ ताणं रविणा ॥ ४७ ॥

समे शुभदृग्योगाद्धर्मनित्यः सत्यवादी गुरुभक्ताश्च ॥ ४८ ॥ अन्यथा पापैः ॥ ४९ ॥
 शनिराहुभ्यां गुरुद्रौहः ॥ ५० ॥ गुरुरविभ्यां गुराववि श्वासः ॥ ५१ ॥ तत्र
 भृग्वंगारक्वर्गं पारदारिकः ॥ ५२ ॥ दृग्योगाभ्यामधिकाभ्यामामरणम् ॥ ५३ ॥
 केतुना प्रतिबन्धः ॥ ५४ ॥ गुरुणा स्रोणः ॥ ५५ ॥ राहुणार्धनिवृत्तिः ॥ ५६ ॥
 लाभे चंद्रगुरुभ्यां सुंदरी ॥ ५७ ॥ राहुणा विधा ॥ ५८ ॥ शनिना वयोधिका
 रोगिणी तपस्विनी वा ॥ ५९ ॥ कुजेन विकलांगी ॥ ६० ॥ रविणा स्वकुले
 गुप्ता च ॥ ६१ ॥ बुधेन कलावती ॥ ६२ ॥ चापे चंद्रेणावृते देशे ॥ ६३ ॥
 कर्मणि पापे शूरः ॥ ६४ ॥ शुभे कातरः ॥ ६५ ॥ मृत्युचिंतयोः पापे कर्णिकः ॥ ६६ ॥
 समे गुरौ विशेषेण ॥ ६७ ॥ उच्चैः शुभे शुभलोकः ॥ ६८ ॥ केतौ कैवल्यात् ॥ ६९ ॥
 क्रियवापयोर्विशेषेण ॥ ७० ॥ पापैरन्यथा ॥ ७१ ॥ रविकेतुभ्यां शिवे
 भक्तः ॥ ७२ ॥ चंद्रेण गौय्याम् ॥ ७३ ॥ शुकेण लक्ष्म्याम् ॥ ७४ ॥
 कुजेन स्कंदे ॥ ७५ ॥ बुधनिभ्यां विष्णौ ॥ ७६ ॥ गुरुणा सांबशिवे ॥ ७७ ॥
 राहुणा तामस्यां दुर्गायां च ॥ ७८ ॥ केतुना गणेशेस्कन्दे च ॥ ७९ ॥ पापज्ञौ
 मंदे क्षुद्रदेवतासु ॥ ८० ॥ शुके च ॥ ८१ ॥ अमात्यदासे च ॥ ८२ ॥ त्रिकौणौ
 पापद्वौ मांत्रिकः ॥ ८३ ॥ पापदृष्टे निग्राहकः ॥ ८४ ॥ शुभदृष्टे नुग्राहकः ॥ ८५ ॥
 शुक्रदौ शुक्रदृष्टे रसवादी ॥ ८६ ॥ बुधदृष्टे मिषकः ॥ ८७ ॥ चापे चंद्रे शुक्रदृष्टे
 पांडुश्चित्री ॥ ८८ ॥ कुजदृष्टे महारोगः ॥ ८९ ॥ केतुदृष्टे नीलकुष्ठम् ॥ ९० ॥
 तत्र मृता वा कुजराहुभ्यां ज्ञायः ॥ ९१ ॥ चंद्रदृष्टौ निश्चयेन ॥ ९२ ॥ कुजेन
 पिटिकादिः ॥ ९३ ॥ केतुना ग्रहणी जलरोगी वा ॥ ९४ ॥ राहुगुलिकाभ्यां
 क्षुद्रविषाणि ॥ ९५ ॥ तत्र शनौ धानुष्कः ॥ ९६ ॥ केतुना घटिकायंत्री
 ॥ ९७ ॥ बुधेन परमहंसो लुण्ठी वा ॥ ९८ ॥ राहुणा लौह्यत्री ॥ ९९ ॥

रविणा संगी ॥ १०० ॥ कुजेन कुंती ॥ १०१ ॥ मातापित्रोश्चंद्रगुरुभ्यां
 ग्रंथकृत् ॥ १०२ ॥ शुक्रेण किंचिद्वनम् ॥ १०३ ॥ बुधेन ततोपि ॥ १०४ ॥
 शुक्रेण कविवर्गिणी काव्यज्ञश्च ॥ १०५ ॥ गुरुणा सर्वविद् ग्रंथिकश्च ॥ १०६ ॥
 न वाग्मी ॥ १०७ ॥ विशिष्यवेयाकरणावेदवेदांगविच्च ॥ १०८ ॥ समाजडः
 शनिना ॥ १०९ ॥ बुधेन मीमांसकः ॥ ११० ॥ कुजेन नैयायिकः ॥ १११ ॥
 चंद्रेण सांख्ययोगज्ञः साहित्यज्ञो गायकश्च ॥ ११२ ॥ रविणा वेदांतज्ञो
 गीतज्ञश्च ॥ ११३ ॥ केतुना गणितज्ञः ॥ ११४ ॥ गुरुसंबन्धेन संप्रदायसिद्धिः ॥ ११५ ॥
 भाग्ये चैवम् ॥ ११६ ॥ सदा चैव मित्येकै ॥ ११७ ॥ भाग्ये क्तौ पापदृष्टेस्तच्छाक्
 ॥ ११८ ॥ स्वपितृपदादभाग्रोगयीः पापसाध्यैकैमदुमः ॥ ११९ ॥ चंद्रदृष्टौ-
 विशेषेण ॥ १२० ॥ सर्वेषां चैव पाके ॥ १२१ ॥ इति प्रथमाध्यायस्य द्वितीय
 पादः ॥ २ ॥

अथपदम् ॥ १ ॥

व्यये सग्रहे हृष्टे श्रीमंतः ॥ २ ॥ शुभेन्यय्यो लाभः ॥ ३ ॥ पापैरमागैः ॥ ४ ॥
 उच्चादिभिर्विशेषात् ॥ ५ ॥ नीचग्रहद्वयोर्गात्रययाधिक्यम् ॥ ६ ॥ रविराहु-
 शुक्रैर्नृपात् ॥ ७ ॥ चंद्रदृष्टौ निश्चयेन ॥ ८ ॥ बुधेन ज्ञातिभ्यां विवादाद्वा ॥ ९ ॥
 गुरुणा करमूलात् ॥ १० ॥ कुजशनिभ्यां भ्रातृमुखात् ॥ ११ ॥ एतैर्व्ययैर्बलाभः ॥ १२ ॥
 लाभैराहुकेतुभ्यामुदररोगः ॥ १३ ॥ तत्र केतुना फटितिज्यानिर्लिंगानि ॥ १४ ॥
 चंद्रगुरुशुक्रैर्बुधैर्श्रीमंतः ॥ १५ ॥ उच्चैर्नवा ॥ १६ ॥ स्वांशवदन्त्यत्प्रायेण ॥ १७ ॥
 लाभपदे केंद्रे त्रिकोणीवा श्रीमंतः ॥ १८ ॥ अन्यथा दुःस्थे ॥ १९ ॥ केंद्रे त्रिकोणोपचयेषु-
 द्योमैत्री ॥ २० ॥ रिपुरागचिंतासुखैरम् ॥ २१ ॥ पत्नीलाभ्यो दिष्टायानिरा-

मासागल्या ॥ २२ ॥ शुभागलैघनसमृद्धिः ॥ २३ ॥ जन्मकालवटिकास्वैकदृष्टासुराजानः ॥
 ॥ २४ ॥ पत्नीलाभयोश्चराश्यंशकदृक्काणैर्वा ॥ २५ ॥ तेष्वेकस्मिन्नुनेन्यूनम् ॥ २६ ॥
 एवमंशतोदृक्काणतश्च ॥ २७ ॥ शुक्लवर्णयोर्मिथोदृष्टयोः सिंहस्थयोर्वयान्वतः ॥ २८ ॥
 शुक्लकुजेतुषुवैतानिकाः ॥ २९ ॥ स्वभाग्यदारमातृभावसमेषुशुभेषुराजानः ॥ ३० ॥
 कर्मदासयोः पापयोश्च ॥ ३१ ॥ पितृलाभाधिकाञ्चैवम् ॥ ३२ ॥ मित्रैसमाः ॥ ३३ ॥
 दरिद्राविपरीतै ॥ ३४ ॥ मातरिगुरौशुक्लवर्णैर्वारजकीयाः ॥ ३५ ॥ कर्मणिदासे-
 वापापैरेनान्यः ॥ ३६ ॥ स्वपितृभ्यांकर्मदासस्थदृष्टयातदीशदृष्टयामातृनाथदृष्टया-
 चधीमतः ॥ ३७ ॥ दारैश्चदृष्टयासुखिनः ॥ ३८ ॥ रोगैश्चदृष्टयादरिद्राः ॥ ३९ ॥
 रिपुनाथदृष्टयाव्ययशीलाः ॥ ४० ॥ स्वामिदृष्टयाप्रबलाः ॥ ४१ ॥ पश्चाद्वि-
 पुभाग्ययोगैस्साम्यबन्धः कौणायोरिपुजाययोः कीटयुग्मयोदरिद्रिष्कयोश्च ॥ ४२ ॥
 शुभ्रादांणपदस्थोराहुः सूर्यदृष्टोनेत्रहा ॥ ४३ ॥ स्वदारगयोः शुक्लवर्णयोरातोर्धराज-
 विन्धानिव ॥ ४४ ॥ इति प्रथमाध्यायस्य तृतीयः पादः ॥ ३ ॥

उपपदपदपित्रनुचरात् ॥ १ ॥

तत्रपापस्यपापयोगैप्रज्यादारनाशोवा ॥ २ ॥ उपपदस्याप्याहृत्त्वादेवनात्रविः
 पापः ॥ ३ ॥ शुभदृष्ट्योगान्न ॥ ४ ॥ नीचैदारनाशः ॥ ५ ॥ उच्चैर्बहुदारः
 ॥ ६ ॥ युग्मैव ॥ ७ ॥ तत्रस्वामिभ्युक्तेस्वर्जातदेतावुचरायुषिनिदरिः ॥ ८ ॥
 उच्चैतस्मिन्नुज्ज्वलादारलाभः ॥ ९ ॥ नीचैर्विपर्ययः ॥ १० ॥ शुभसंबन्धात्सुदरी
 ॥ ११ ॥ राहुशनिभ्यामपवादात्यागीनाशोवा ॥ १२ ॥ शुक्लैस्तुभ्यांरक्तप्रदरः ॥ १३ ॥
 अस्थिप्रावोबुधैस्तुभ्याम् ॥ १४ ॥ शनिरविराहुभिरस्थिचरः ॥ १५ ॥

बुधकेतुभ्यांस्थीत्यम् ॥ १६ ॥ बुधकीर्त्तमंदाराभ्यांनासिकारोगः ॥ १७ ॥
 कुजकीर्त्तम् ॥ १८ ॥ गुरुशनिभ्यां कण्ठरोगी नरहका च ॥ १९ ॥ गुरुराहुभ्यांदं-
 तरोगः ॥ २० ॥ शनिराहुभ्यांकन्यातुल्योः पंगुवतिरोगोवा ॥ २१ ॥
 शुभदृग्योगान्न ॥ २२ ॥ सप्तमांशग्रहेभ्यश्चैवम् ॥ २३ ॥ बुधशनिशुक्रैवानपत्यः ॥ २४ ॥
 पुत्रेषुरविराहुगुरुभिर्बहुपुत्रः ॥ २५ ॥ चंद्रेणैकपुत्रः ॥ २६ ॥ मिथैविलंबात्पुत्रः
 ॥ २७ ॥ स कुजशनिभ्यांदत्सुत्रः ॥ २८ ॥ लौजेबहुपुत्रः ॥ २९ ॥ हुग्मे लपप्रजः
 ॥ ३० ॥ गृहक्रमात्कुक्षितदीर्घपंचमांशग्रहेभ्यश्चैवम् ॥ ३१ ॥ भ्रातृभ्यांशनिराहु-
 भ्यांभ्रातृनाशः ॥ ३२ ॥ शुक्रेणव्यवहितैर्मनाशः ॥ ३३ ॥ पितृभावशुक्रदृष्टेऽपि ॥ ३४ ॥
 कुजगुरुचंद्रबुधैर्बहुभ्रातरः ॥ ३५ ॥ शन्याराभ्यांदृष्टेयथास्वभ्रातृनाशः ॥ ३६ ॥
 शनिनास्वमात्र शेषश्च ॥ ३७ ॥ केतौभगिनीबाहुल्यम् ॥ ३८ ॥ लाभेशाद्भाग्य-
 मेराहोदंष्ट्रावान् ॥ ३९ ॥ केतौस्तब्धकाक् ॥ ४० ॥ मंदैकुरूपः ॥ ४१ ॥
 स्वांशवशादौरनीलपीतादिवर्णीः ॥ ४२ ॥ अमात्यानुवरादेवताभक्तिः ॥ ४३ ॥
 स्वांशैर्बलं पापसंबन्धैर्मरणात् ॥ ४४ ॥ नात्रपापात् ॥ ४५ ॥ शनिराहुभ्यां-
 प्रसिद्धिः ॥ ४६ ॥ गोपनमन्यैभ्यः ॥ ४७ ॥ शुभमर्गं पवादमात्रम् ॥ ४८ ॥
 द्विग्रहेकुलमुख्यः ॥ ४९ ॥ इति प्रथमाध्यायस्यचतुर्थः पादः ॥ ४ ॥

वायुः पितृदिनैशाम्याम् ॥ १ ॥ प्रथमयोरुक्तयोर्वादीर्घम् ॥ २ ॥ प्रथमद्वितीय-
 योरुक्तयोर्वमिथ्यम् ॥ ३ ॥ मध्ययोरुक्तयोर्वाहीनम् ॥ ४ ॥ एवमंदचंद्राम्याम् ॥ ५ ॥

पितृकालतश्च ॥ ६ ॥

संवादात्प्रामाण्यम् ॥ ७ ॥ विसंवादेपितृकालतः ॥ ८ ॥ पितृलाभौचंद्रचंद्रमंदाभ्याम्
 ॥ ९ ॥ शनीयोगहेतौकल्याद्वासः ॥ १० ॥ विपरीतमित्यन्ये ॥ ११ ॥
 सूत्राभ्यांनस्वर्गतुंगेसारे ॥ १२ ॥ केवलपापदृग्योगिनिच ॥ १३ ॥ पितृलाभौगुरौ-
 केवलशुभदृग्योगिनिचकल्याद्वृद्धिः ॥ १४ ॥ मलिनद्वारबाह्येनवांशेनिघ्नं द्वारद्वारेश्योश्च-
 मालिन्ये ॥ १५ ॥ शुभदृग्योगान्न ॥ १६ ॥ रोगैशेतुंगेनवांश्वृद्धिः ॥ १७ ॥ वषट्पिपदेश्य
 तत्रापिपदेशदशांतेपदनांशदशायांपितृदिनेशत्रिकोणीवा ॥ १८ ॥ पितृलाभरोगैश-
 प्राणिनिकटकादिस्थेस्वतश्चैत्रिका ॥ १९ ॥ योगात्समेस्वस्मिन्विपरीतम् ॥ २० ॥
 राशितः प्राणः ॥ २१ ॥ रोगैश्याः स्वतरेक्ययोगैवामध्यम् ॥ २२ ॥ पितृलाभ्याः
 पापमध्यत्वेकोणापापयोगैवाकल्याद्वासः ॥ २३ ॥ स्वस्मिन्नप्येवम् ॥ २४ ॥
 तस्मिन्पापेनीचे तुंगे शुभसंयुक्तेच ॥ २५ ॥ अन्यदन्यथा ॥ २६ ॥ गुरौच ॥ २७ ॥
 पुण्ड्रिशुक्रयोरैकराशिवृद्धिः ॥ २८ ॥ शनीविपरीतम् ॥ २९ ॥ स्थिरदशायांयथा-
 खंडनिघ्नम् ॥ ३० ॥ तत्रजंविशेषः ॥ ३१ ॥ पापमध्येपापकोणेरिपुराग्याः
 पापे वा ॥ ३२ ॥ तदीश्याः केवलकोणीन्दुशुक्रदृष्टौवा ॥ ३३ ॥ तत्राप्याथ-
 क्षीरिनाथदृश्यनवमागाद्वा ॥ ३४ ॥ पितृलाभभावैशप्राणिकृद्रः ॥ ३५ ॥
 अप्राण्यपि पापदृष्टः ॥ ३६ ॥ प्राणिनिशुभदृष्टेरुद्रशूलान्तमायुः ॥ ३७ ॥
 तत्रापिशुभयोगे ॥ ३८ ॥ व्यर्कपापयोगे न ॥ ३९ ॥ मंदारैन्दुष्टेशुभयोगाभावैपापयोगै-
 पिवाशुभदृष्टे वापरतः ॥ ४० ॥ रुद्राश्रयेपिप्रायेण ॥ ४१ ॥ क्रियैपितरि-
 विशेषेण ॥ ४२ ॥ प्रथममध्यमोत्तमेषुवातल्दायुषाम् ॥ ४३ ॥ स्वभावैशोमहेश्वरः
 ॥ ४४ ॥ स्वोच्चैस्वगृहैरिपुभावैशः प्राणि ॥ ४५ ॥ पाताभ्यायोगैस्वस्यतयोर्वा-
 रोगैततः ॥ ४६ ॥ प्रभुभाववैरीशप्राणिपितृलाभप्राण्यनचरौविषमस्थौ ब्रह्मा ॥ ४७ ॥
 ब्रह्मणिशनीपातयोर्वतितः ॥ ४८ ॥ बहुनायोगैस्वजातीयः ॥ ४९ ॥

राहुयोगेविपरीतम् ॥ ५० ॥ ब्रह्मास्वभावैशोभावस्थः ॥ ५१ ॥ विवादेबली ॥ ५२ ॥
 ब्रह्मणोयावन्महेश्वरज्ञदशांतमायुः ॥ ५३ ॥ तत्रापिमहेश्वरभावैशक्रौण्डोद्दे ॥ ५४ ॥
 स्वर्गचिचरिपुरोगनाथप्राणिमारकः ॥ ५५ ॥ तदृजदशायां निधनम् ॥ ५६ ॥
 तत्रापि कालाद्रिपुरोगचिन्नाथापहारे ॥ ५७ ॥ इति द्वितीयाध्यायस्य प्रथम
 पादः ॥ १ ॥

रविशुक्रयोः प्राणिजनकः ॥ १ ॥ चन्द्रारयोर्जननी ॥ २ ॥ अप्राप्यपि पापदृष्टः
 ॥ ३ ॥ प्राणिनि शुभदृष्टे तच्छूलं निधनं मातापित्रोः ॥ ४ ॥ तद्भावैशे स्पष्टकले
 ॥ ५ ॥ तच्छूल इत्यन्ये ॥ ६ ॥ आयुषि चान्यत् ॥ ७ ॥ अर्कस्यागे तदाश्रये
 लग्नमेषदशायां पितुरित्येकै ॥ ८ ॥ व्यर्कमापमात्रदृष्टयोः पित्रोः प्राग्बादशाब्दात्
 ॥ ९ ॥ गुरुशूले कलत्रस्य ॥ १० ॥ तच्छूलै तेषाम् ॥ ११ ॥ कर्मणि -
 पापयुतदृष्टे दुष्टं मरणम् ॥ १२ ॥ शुभं शुभदृष्टियुते ॥ १३ ॥ मित्रे मित्रम् ॥ १४ ॥
 आदित्येन राजमूलात् ॥ १५ ॥ चंद्रेण यक्ष्मणः ॥ १६ ॥ कुजेन वृणशस्त्राग्नि-
 दाहाद्यैः ॥ १७ ॥ शनिनावातरीगात् ॥ १८ ॥ मंदमांदिम्यां विषसर्पजलोद्वेघनादिभिः
 ॥ १९ ॥ केतुनाविषूचीजलरोगाद्यैः ॥ २० ॥ चंद्रमांदिम्यांपूगमदान्नक्वलादिभिः
 जणिक्म् ॥ २१ ॥ गुरुणाशौफा रुचिवमनाद्यैः ॥ २२ ॥ शुक्रेणमेहात् ॥ २३ ॥
 मित्रेमिस्वात् ॥ २४ ॥ चंद्रदृग्योगान्निश्चयेन ॥ २५ ॥ शुभैः शुभेदेशे ॥ २६ ॥
 पापैः कीकटे ॥ २७ ॥ गुरुशुक्राम्यांज्ञानपूर्वम् ॥ २८ ॥ अन्यैरन्यथा ॥ २९ ॥
 लेपनजनकयोर्मैशानिराहुकेतुभिः पित्रोर्नैसंस्कृतां ॥ ३० ॥ लेपादिपूर्वदिनकाथपरार्द्धे
 ॥ ३१ ॥ शुभदृग्योगान्न ॥ ३२ ॥ इति द्वितीयाध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥ २ ॥

विषमेतदादिर्नवांशः ॥ १ ॥ अन्यथा दशदिः ॥ २ ॥ शशिनंदपावकः -
 क्रमादब्दाः स्थिरदशायाम् ॥ ३ ॥ ब्रह्मादिरेषा ॥ ४ ॥ अथप्रणः ॥ ५ ॥
 कारकयोगः प्रथमोमानाम् ॥ ६ ॥ साम्येभूयसा ॥ ७ ॥ ततस्तुंगादिः ॥ ८ ॥
 निसर्गस्ततः ॥ ९ ॥ तदभावेस्वामिन इत्यभावः ॥ १० ॥ आग्रायतीत्रविशेषात्
 ॥ ११ ॥ प्रातिवेशिकः पुराणे ॥ १२ ॥ इतिप्रथमः ॥ १३ ॥ स्वामिगुरुः ऋग्यो-
 गोद्वितीयः ॥ १४ ॥ स्वामिनस्तृतीयः ॥ १५ ॥ चतुर्थः पुराणे ॥ १६ ॥
 पितृलामप्रथमप्राण्यादिशूलदशानियंणी ॥ १७ ॥ पितृलामपुत्रः प्राण्यादिः पितुः ॥ १८ ॥
 आदशादिमातुः ॥ १९ ॥ कर्मादिप्रातुः ॥ २० ॥ मात्रादिभगिनीपुत्र्याः ॥ २१ ॥
 व्ययादिजैष्ठस्य ॥ २२ ॥ पितृवत्पितृवर्गः ॥ २३ ॥ ब्रह्मादिपुराणसमादासांताः
 ॥ २४ ॥ स्थानव्यतिकरः ॥ २५ ॥ पापदृग्योगस्तुंगादिग्रहयोगः ॥ २६ ॥
 पंचमपदक्रमात्प्राक्प्रत्ययत्वम् ॥ २७ ॥ चरदशायामत्रशुभः केतु ॥ २८ ॥ इति
 द्वितीयाध्यायस्य तृतीयः पादः ॥ ३ ॥

द्वितीयभावबलवर्नवांशे ॥ १ ॥ दशात्रयोद्धारम् ॥ २ ॥ ततस्तावतिथंबाह्यम् ॥ ३ ॥
 तयोः पापेर्बन्धयोगादिः ॥ ४ ॥ स्वर्गस्यतस्मिन्नीपजीवस्य ॥ ५ ॥ मृग्योगीक्त-
 सर्वमस्मि ॥ ६ ॥ पितृलामप्राणितीयम् ॥ ७ ॥ प्रथमप्राक्प्रत्ययत्वम् ॥ ८ ॥
 द्वितीयैरवितः ॥ ९ ॥ पृथक्क्रमेणतृतीयैवतुष्टयदि ॥ १० ॥ स्वर्केद्रस्थायाः -
 स्वामिनोर्नवांशानाम् ॥ ११ ॥ पितृवत्तुष्टयवैषम्यबलाश्रयः स्थितः ॥ १२ ॥
 सतल्लामयोरावर्तते ॥ १३ ॥ स्वामिबलफलानिचप्राग्वत् ॥ १४ ॥ स्थूलादर्श-
 वैषम्याश्रयोर्मंदुकस्त्रिकूटः ॥ १५ ॥ न्याणिलामादिशूलदशाफले ॥ १६ ॥
 पुराणसमाः सामान्यतः ॥ १७ ॥ सिद्धाउद्दुदाये ॥ १८ ॥ जगत्स्थुणोरर्द्धयोगादौ ॥ १९ ॥

स्थूलादर्शेषम्यात्रयमेतत् ॥ २० ॥ कुजादिस्त्रिकूटपदक्रमेणादृग्दशा ॥ २१ ॥
 मातृर्ध्वयोः सामान्यविपरीतमोजकूटयोः ॥ २२ ॥ यथासामान्ययुग्मे ॥ २३ ॥
 पितृमातृर्ध्वप्राण्यादिस्त्रिकोणी ॥ २४ ॥ तत्रबाह्याभ्यांतद्वत् ॥ २५ ॥ घासर्ग-
 कात्पत्नीकरात्कारकैः फलादेशः ॥ २६ ॥ ताराकशिमंदाद्यौदशः ॥ २७ ॥
 तस्मिन्नुच्चैनीचैवाश्रीमंतः ॥ २८ ॥ स्वमित्रभेकिंचित् ॥ २९ ॥ दुर्गतौ परथा ॥ ३० ॥
 स्ववैषम्येयथास्वङ्गमव्युत्क्रमा ॥ ३१ ॥ साम्ये विपरीतम् ॥ ३२ ॥ शनौचैत्येके
 ॥ ३३ ॥ अंतर्भुक्त्यंशरीरेतत् ॥ ३४ ॥ शुभादशाशुभ्युतेषामन्युच्चैवा ॥ ३५ ॥
 अन्यथान्यथा ॥ ३६ ॥ सिद्धमन्यत् ॥ ३७ ॥ इति द्वितीयाध्यायस्य चतुर्थः
 पादः ॥ ४ ॥

श्रीः ।

अथराजजनिताभ्यांयोगयोगेयान्मेणाधिः ॥ १ ॥ उच्चनीचस्वांश-
 वतीतादृशदृष्टिशुभमात्रदृष्टेयदिमहाराजः ॥ २ ॥ लैयलाभ्योः परकाले ॥ ३ ॥
 लाभलेयाभ्यांस्थानगः ॥ ४ ॥ तत्रशुक्रचंद्रयोयानिवंतः ॥ ५ ॥ तत्रशनिकेतुभ्यांगजतुर-
 गाधीशः ॥ ६ ॥ शुक्रकुजेतुषुस्वभाग्यदारेषु स्थितेषुराजानः ॥ ७ ॥
 पितृलाभघ्नप्राणायश्च ॥ ८ ॥ पत्नीलाभ्योः समानकालः ॥ ९ ॥ भाग्यदा-
 रयोगैर्ह्युक्तसमानेषुसंप्रतः ॥ १० ॥ तत्रउच्चैरसंस्थाराज्ञांच ॥ ११ ॥ पितृर्ध्व-
 योलैयलाभ्योर्गुरौचंद्रशुभदृग्योगैर्मंडलांतः ॥ १२ ॥ तत्र बुधरुद्रदृग्योगैरुवराजोवा ॥ १३ ॥

तस्मिन्नुच्चैनीचैपितृलाभ्योः श्रीमंतः ॥ १४ ॥ स्वभावनाथाभ्यांशुक्रवद्रुग्योगयोः ॥ १५ ॥
 तत्रशुभजैषुश्रीमंतः ॥ १६ ॥ दारशूलयोश्चंद्रगुरौ ॥ १७ ॥ शुलेन्द्रैः फगुरौघेषुशुभेषुराज
 ॥ १८ ॥ पत्नीलाभ्योश्च ॥ १९ ॥ एवमंशतोदृक्काणतश्च ॥ २० ॥ लैयलामश्चंद्रै-
 गुरौशुभदृग्योमहांतः ॥ २१ ॥ लामचंद्रैपि ॥ २२ ॥ पापयोगाभावे शुभदृग्योगिनिचं
 ॥ २३ ॥ अत्रशुभदृग्योगैराजप्रेष्यः ॥ २४ ॥ शुभजैषुत्रिकोणकैंद्रेवा ॥ २५ ॥
 स्वांशयोगैराजवंशः ॥ २६ ॥ उच्चाशेतादृशदृष्टिश्चराजाराजवंशयोवा ॥ २७ ॥
 पंचमांशमदेषिसमेषु शुभेषुराजानोवा ॥ २८ ॥ स्वलेयमेषाभ्यांराजचिन्हानि ॥ ३० ॥
 हत्युपदेशसूत्रेतृतीयप्रथमः पादः ॥ १ ॥ यज्ञनेशाभ्यांस्वकारकाभ्यांनिघनम् ॥ १ ॥
 निघनलैयलाभ्योःप्राणि ॥ २ ॥ गुरौकैंद्रेमंदाराभ्यांदृष्टेशनिमोगहेतौकक्ष्यापवादः
 ॥ ३ ॥ रिपुरोगयोश्चंद्रै ॥ ४ ॥ स्वभावगैश्च ॥ ५ ॥ रोगतुंगयोवा ॥ ६ ॥
 तत्रशतोप्रथमम् ॥ ७ ॥ राहोद्वितीयम् ॥ ८ ॥ केतोस्तृतीयनिघनम् ॥ ९ ॥
 तत्तुत्रिकोणेषु ॥ १० ॥ चरेप्रथमम् ॥ ११ ॥ स्थिरैमध्यमम् ॥ १२ ॥ दंडैन्त्यम्
 ॥ १३ ॥ एवंचरस्थिरदंडवराभ्याम् ॥ १४ ॥ स्वपितृचन्द्राः ॥ १५ ॥
 तत्रशनिकक्ष्याद्वासः ॥ १६ ॥ रिपुषष्ठाष्टमयोश्च ॥ १७ ॥ प्रथममध्यमयोरत्यमध्यम-
 योवा ॥ १८ ॥ शुभदृग्योगान्न ॥ १९ ॥ पितृलामेश्योरस्ययोगेवा ॥ २० ॥
 अप्रसंगवादात्प्रामाण्यं रोगयोः प्राणिसौरदृष्टियोगाभ्याम् ॥ २१ ॥ दारबाह्ययोरप-
 वादः ॥ २२ ॥ दारेचन्द्रदृग्योगान्न ॥ २३ ॥ केवलशुभसंबन्धेबाह्येच ॥ २४ ॥
 लैयरोगकूराश्रयेपि ॥ २५ ॥ रोगवात्रिकोणदशाब्दे ॥ २६ ॥ रोगनवांशदशाभ्यां-
 निघनम् ॥ २७ ॥ तत्रापिशनियोगे ॥ २८ ॥ मित्रेशुभयोगान्न ॥ २९ ॥
 लग्नेद्वीमविस्वलाभ्योमवियोः कूरेद्राश्रयेपि ॥ ३० ॥ नवापवादानि ॥ ३१ ॥
 इनशुक्राभ्यांरोगयोः प्रामाण्यनिघनम् ॥ ३२ ॥ महेश्वरब्रह्मयोरान्त्ययोः प्रामाण्य-
 निघनम् ॥ ३२ ॥ महेश्वरब्रह्मयोरान्त्ययोः ॥ ३३ ॥ चरनवांशदशायांनिघनम् ॥ ३४ ॥

चित्तानाथाम्यारिपुरोगचित्कर्मणि ॥ ३५ ॥ क्रूरग्रहेषुसथोरिष्टम् ॥ ३६ ॥
 शनिराहुवन्द्ययोगैसथोरिष्टम् ॥ ३७ ॥ कौणाश्रयेषुसथोरिष्टम् ॥ ३८ ॥
 सर्वमेवपापग्रहेषुच ॥ ३९ ॥ केवलरिपुरोगचित्तानाथाम्याम् ॥ ४० ॥ तत्रापि-
 चित्तानाथापहारै ॥ ४१ ॥ हत्युपदेशसूत्रेतृतीयेद्वितीयः पादः ॥ २ ॥ लेयलाम्योःपदम्
 ॥ १ ॥ पदभावयोश्चरै ॥ २ ॥ क्रांतराशौकर्मणिदुष्टमरणकर्मणिपापैराज-
 म्यायथासमुधे ॥ ३ ॥ दिनेदिनौपुण्यम् ॥ ४ ॥ तत्रकर्मादि ॥ ५ ॥ तत्रकर्मादि-
 ॥ ६ ॥ चराचरयोर्विपरीतकाले ॥ ७ ॥ ततःकौशे ॥ ८ ॥ पत्नीदृष्टमात्रगुर-
 युक्तै ॥ ९ ॥ पापदृग्योगे ॥ १० ॥ पाषाणमरणी ॥ ११ ॥ अत्रकेतुयुक्त ॥ १२ ॥
 दोषेणहननम् ॥ १३ ॥ केतौपापदृष्टौवा ॥ १४ ॥ अत्रशुभयोगे ॥ १५ ॥
 मलिनभावेक्रांतराशौकर्मणिदुष्टमरणम् ॥ १६ ॥ क्रूरश्रयेसर्वशूलादि ॥ १७ ॥
 राहुदृष्टौनिश्चयेन ॥ १८ ॥ राहुशनिम्यादुष्टबलादि ॥ १९ ॥ तत्रप्रतिबंधः ॥
 २० ॥ कुजकेतुम्यानित्यं च ॥ २१ ॥ वाशीयोग्यफूलद्वै(?) ॥ २२ ॥ मृत्युरोगा-
 म्यारिहुवन्द्याम्यायथास्वमृत्युः ॥ २३ ॥ अत्रमावकादि ॥ २४ ॥
 तुरगवृषवर्गे ॥ २५ ॥ अत्रकुजास्फोटकादिकुंडलघ्नश्च ॥ २६ ॥ रत्नाकरयोगे
 ॥ २७ ॥ कालदंडान्मरणम् ॥ २८ ॥ शेषामुजंगादि ॥ २९ ॥ कीटवृषवृश्चिकशे
 ॥ ३० ॥ रोगमातृदृष्टयोभविमूषकादिमृतिः ॥ ३१ ॥ तत्रमंदे ॥ ३२ ॥ विषपा-
 नादि ॥ ३३ ॥ सौम्यदृग्योगाम्यां मङ्गकमेदादि ॥ ३४ ॥ स्वांशग्राह्याब्जनामभिः
 ॥ ३५ ॥ लेयान्मृत्युः ॥ ३६ ॥ चलेमृत्युः ॥ ३७ ॥ माग्येदंडात् ॥ ३८ ॥
 कर्मविषमज्ञात् ॥ ३९ ॥ दारैज्वरभयम् ॥ ४० ॥ माताशत्रुहन्तः ॥ ४१ ॥
 शनारिपुभयम् ॥ ४२ ॥ लामेकुष्ठरोगः ॥ ४३ ॥ विषूचीजलरोगादिदेहे ॥ ४४ ॥
 घनेलंगादौ ॥ ४५ ॥ नित्यदुर्मरणम् ॥ ४६ ॥ तत्ररवियोगैरिपुशस्त्राग्निभयम् ॥ ४७ ॥

चंद्रेणाकूमे ॥ ४८ ॥ कुजेनवृणस्फोटादि ॥ ४९ ॥ बुधेनवृजपर्वतादयः ॥ ५० ॥
 गुरुणास्ववेणभ्येरोपावकः ॥ ५१ ॥ शुक्रेणाशुक्लमेहात् ॥ ५२ ॥ शनिनाविषम-
 ज्ञाणादि ॥ ५३ ॥ राहुकेतुभ्यांविषसर्पलोष्टबंधादिभिः ॥ ५४ ॥ शनि-
 राहुभ्यांराहुणादंडादि ॥ ५५ ॥ तत्रगुरुराहुभ्यामभिचारादि ॥ ५६ ॥
 तत्रगुरुशनिभ्यांदृष्टेयथास्वनाशः ॥ ५७ ॥ स्वत्रिंशंशैकौलकाफलरोगादि ॥ ५८ ॥
 लल्लाटप्रथमम् ॥ ५९ ॥ केशद्वितीयः ॥ ६० ॥ बधिरतृतीयः ॥ ६१ ॥
 चतुर्थी नेत्रे ॥ ६२ ॥ सिंहादौपचमे ॥ ६३ ॥ षष्ठजिन्हाग्रे ॥ ६४ ॥ पूर्वषटेकराहु-
 केतुभ्यांस्वजिन्हादि ॥ ६५ ॥ तत्रशनिमांदिभ्यां गलडादि ॥ ६६ ॥ तत्रकुण्डशेषः
 ॥ ६७ ॥ लाभशेमरणम् ॥ ६८ ॥ तत्ररवीप्रतिबंधः ॥ ६९ ॥ कौतायुधधनोरीगे
 ॥ ७० ॥ सायकैर्धनम् ॥ ७१ ॥ अग्निहृतकाये ॥ ७२ ॥ मार्गमार्गैरिपूणावैरि-
 वर्गश्चस्ववेणभ्येरिपुः ॥ ७३ ॥ कूराश्रयबलेरिपुहृतः ॥ ७४ ॥ शन्यारफणिगधिः
 ॥ ७५ ॥ भावेशाक्रांताराशिस्थः ॥ ७६ ॥ रवियुक्तदृष्टेप्राथमिकः ॥ ७७ ॥
 तत्रचन्द्रान्निश्चयेनाकुजेनज्ञातिभ्यः ॥ ७८ ॥ तत्रशनीमृत्युवादाग्निकर्णाश्च ॥ ७९ ॥
 स्वांशेपि ॥ ८० ॥ अन्यतरांशश्च ॥ ८१ ॥ नीचाश्रयेविपरीतम् ॥ ८२ ॥
 तत्रशनौरूपे ॥ ८३ ॥ विषमज्ञाणादि ॥ ८४ ॥ तनुतनांदंडहरम् ॥ ८५ ॥
 तत्र भावविशेषः ॥ ८६ ॥ (?) अथश्वनिधनम् ॥ ८७ ॥ मातापित्रौद्वितीयः
 ॥ ८८ ॥ ज्ञातिवर्गप्रात्रादिस्तृतीयः ॥ ८९ ॥ कलत्रवतुर्थम् ॥ ९० ॥ पुत्रपंचमम् ॥ ९१ ॥
 शुक्लगणष्ठम् ॥ ९२ ॥ तत्रपापानां सन्निकृष्टम् ॥ ९३ ॥ जनने ॥ ९४ ॥
 लाभैस्त्रियाविपत्तिः ॥ ९५ ॥ भावैस्वर्कमित्रांशात्स्वांशे निधनैधनम् ॥ ९६ ॥
 स्वभूच्चात्पतम् ॥ ९७ ॥ शूले मृतिः ॥ ९८ ॥ धनेनज्ञानवन्मरणम् ॥ ९९ ॥
 नयने ग्रहणीरोगादि ॥ १०० ॥ शूलेश्चमरणम् ॥ १०१ ॥ उच्चैर्ग्रहमातिः ॥ १०२ ॥

तत्रविशनिम्यामोजेकूटराशी युग्मेनिर्णयः ॥ ३ ॥ वनमुखाभ्यां पादरोगः ॥ ४ ॥
 तनुविक्रमाभ्यासंगुलिरोगः ॥ ५ ॥ तत्रकेतुनाङ्गहीनश्च ॥ ६ ॥ तत्रपापदृष्टे-
 पादहीनः ॥ ७ ॥ अथबलानि ॥ ८ ॥ प्राणिनिशुभ्युक्ते ॥ ९ ॥ राशिबलभागे
 ॥ १० ॥ चरपययिन ॥ ११ ॥ शुभदृष्टेपादहीनः ॥ १२ ॥ शुभदृष्टिःत्रिशूले ॥ १३ ॥
 अंशत्रिशूले ॥ १४ ॥ भावकोणाम्यांनिसर्गतः ॥ १५ ॥ आश्रयतोबलिष्ठः ॥ १६ ॥
 यादिमैराशोपितृलाभयोः ॥ १७ ॥ स्वकर्मभेदेन ॥ १८ ॥ भूतिंत्वेपरिपाता-
 म्यांजघन्यायुषितत्रपरिपाके ॥ १९ ॥ एवंनिघ्नमातापित्रोः ॥ २० ॥
 भूम्यंशश्चनिवृत्तिकारकः ॥ २१ ॥ नायातिसंज्ञाःस्युः ॥ २२ ॥ कर्मस्थाचरपययि
 ॥ २३ ॥ माग्यदारयोःस्थिराम्योः ॥ २४ ॥ माग्यकारकाभ्यामंगलपदम् ॥ २५ ॥
 मृत्युमृत्युषि ॥ २६ ॥ अन्यैरन्यथा ॥ २७ ॥ भूतमन्यत् ॥ २८ ॥ इत्युपदेशे-
 आयुर्दायापत्रादेतृतीयै तृतीयः पादः ॥ ३ ॥ पुनःपदःपदे ॥ १ ॥ उपग्रह्युक्तेत्री-
 मंतः ॥ २ ॥ आधानपितुर्लैमैषम् ॥ ३ ॥ सूर्यात्कर्मणि पित्रोः ॥ ४ ॥
 पुनः पदचरयोः ॥ ५ ॥ पदाभ्यामृगुसौम्यव्यतिरिक्ते ॥ ६ ॥ दिनकोलाभे-
 योरैनिसंज्ञाःस्युः (?) ॥ ७ ॥ प्रियानुपपत्तिः ॥ ८ ॥ तत्रपाकर्म ॥ ९ ॥
 स्वकर्मव्याघ्रश्च ॥ १० ॥ दिनकरत्रिकोणीलामपदेगर्भसंप्लवे ॥ ११ ॥ तत्रगर्भपाते ॥ १२ ॥
 रविकैत्वशेःशुक्रशोणितौ ॥ १३ ॥ गुरुत्रिंशंशे ॥ १४ ॥ चन्द्रदृग्यागे ॥ १५ ॥
 सुकलिषुवयोः ॥ १६ ॥ शुक्लरेतौ ॥ १७ ॥ वर्णपरिपाकम् ॥ १८ ॥
 यस्याधानं चन्द्रदृग्यागे ॥ १९ ॥ यथाआधानपरिपाकेवचंब्रुघ भृगुयोगाभ्यामाधानपरि-
 मितेः ॥ २० ॥ सुवर्णारणिसंयोगे ॥ २१ ॥ शनिचंदाभ्यांनाभेरधः ॥ २२ ॥
 गर्भायुपरिवृत्ते ॥ २३ ॥ तत्रकेतुनापुष्करप्राजारव्यादिकैत्वतम् ॥ २४ ॥
 ग्रहानतिरेतः ॥ २५ ॥ अन्यानिगर्भेष्वजः ॥ २६ ॥ राहुचंद्राभ्यांविरेतमः ॥ २७ ॥

क्वीरोपपत्तिः कर्मणिपाकेस्वर्गमनिर्णयम् ॥ २८ ॥ स्थानाद्यैः स्वांशश्च ॥ २९ ॥
 यथा धर्मशीले ॥ ३० ॥ स्वांशग्रहेर्नीचोच्चयोः ॥ ३१ ॥ क्रियमेषलग्नेषु ॥ ३२ ॥
 अथ विप्राणाः ॥ ३३ ॥ नैसर्गिकबलेष्वभियोगशूलहृज्जायते ॥ ३४ ॥ पुंमुमान् ॥ ३५ ॥
 बाण इति ॥ ३६ ॥ अत्रोदाहारः ॥ ३७ ॥ केतुशनिभ्यां रक्तप्रदरः ॥ ३८ ॥
 शनीपातयोगे कृष्णवर्णः ॥ ३९ ॥ शनिशुक्राभ्यां श्यामवर्णः ॥ ४० ॥ गुरुशशि-
 भ्यां गौरवर्णः ॥ ४१ ॥ शनिबुधाभ्यां नीलवर्णः ॥ ४२ ॥ शनिकुजाभ्यां रक्तसुवर्णः
 ॥ ४३ ॥ शनिचन्द्रभ्यां श्वेतवर्णः ॥ ४४ ॥ स्वांशश्च शदौ रनीलादीनि ॥ ४५ ॥
 तथा प्युदाहरति ॥ ४६ ॥ रतः सिवत्प्रजाः प्रजनयमिति विज्ञायते ॥ ४७ ॥
 चरे पापदृग्योगे पुत्रनाशः ॥ ४८ ॥ शुक्रदृग्योगे पुत्रलाभः ॥ ४९ ॥ पापशुभदृग्योगा-
 भ्यां प्रथमवर्णक्रमेण हासावृत्तिः ॥ ५० ॥ यन्मन्त्रमागेन्वांशाभ्यां संस्थावृद्धिः ॥ ५१ ॥
 बीजयुगबल्यो बिंदुपतनकाले यमलाभ्यामूर्ध्वतः शुभपापयोश्चरस्थिरयोर्द्वौ तोतादिक
 नैत्रविकृतौ षटनासिकमुखकणिकैशदतपटलपादांगहीनकुञ्जबधिर मूलांगोपांगसुशिर केशवर्त-
 चक्रबीजविषयसिकुनखीवृणोन्मत्तबृहन्नाभिनेत्रः पार्श्वदृष्टयोर्ध्नुञ्जामनसत्वस्वरीचस्वर-
 हीनस्वरैत्यादिष्वपि पितृमात्रोक्तानि ॥ ५२ ॥ एषामृत्ताणां कलानि ॥ ५३ ॥
 स्वपितृमाग्ययो परिपाककाले ॥ ५४ ॥ इतितृतीयाध्याये गम्योर्निर्णयोः
 नामचतुर्थः पादः ॥ ४ ॥ समाप्तश्चाध्यायः ॥ ३ ॥

अथचतुर्थः अध्यायः ४

oooooooooooooooooooo

पितृदिनेशयोः प्राणीदैहः ॥ १ ॥ लाभचंद्रयोः प्राणीहृदयम् ॥ २ ॥
 लैयचंद्रयोः प्राणीशिरः ॥ ३ ॥ माग्यचंद्रयोः प्राणीमुखम् ॥ ४ ॥ कामचंद्रयोः
 प्राणीकंठः ॥ ५ ॥ दारचंद्रयोः प्राणीबाहुः ॥ ६ ॥ मातृचंद्रयोः प्राण्युदरम् ॥ ७ ॥

ततश्चंद्रयोः प्राणीजघनम् ॥ ८ ॥ लाभचंद्रयोः प्राणीपृष्ठः ॥ ९ ॥ दिनचंद्रयोः
 प्राणीगुदः ॥ १० ॥ धनचंद्रयोः प्राणीपादौ ॥ ११ ॥ रिःफचंद्रयोः
 प्राणीनेत्रे ॥ १२ ॥ शूलचंद्रयोः कर्णयोः प्राणी कर्णौ ॥ १३ ॥ राप्यचंद्रयोः
 प्राणीनासिके ॥ १४ ॥ एवंद्वादशभावानाम् ॥ १५ ॥ प्राणिबलानि ॥ १६ ॥
 अप्राण्यपिपापदृष्टः ॥ १७ ॥ प्राणिनिशुभदृष्टे ॥ १८ ॥ तत्तद्भावेजन्मसूचितम्
 ॥ १९ ॥ आजन्मादिविपुः षु ॥ २० ॥ मित्रोः प्राक्काले ॥ २१ ॥ शरमेवमातापि-
 तराजनयतः ॥ २२ ॥ अशोणितोक्लीबश्च ॥ २३ ॥ एवंभावविचारः ॥ २४ ॥
 अंकशाम्यांतु ॥ २५ ॥ वणमिदाश्रयेण ॥ २६ ॥ जीर्वदुबुधादयः ॥ २७ ॥ ब्राह्मण-
 स्वरविः कुजः चत्त्रः ॥ २८ ॥ शनिः शूद्रश्च ॥ २९ ॥ राहुर्द्विजातिः ॥ ३० ॥
 केतुश्चांडालः ॥ ३१ ॥ वणमिदेनपुत्रलाभाभ्यामृगवर्णौ ॥ ३२ ॥ आसुरत्रयं ॥ ३३ ॥
 यदिपापबाहुत्यतत्रमणीजालः ॥ ३४ ॥ सुखकेशानि ॥ ३५ ॥ षडानि ॥ ३६ ॥
 शनिराहुकेतुजेषुर्विपरीत्यम् ॥ ३७ ॥ तालुतेफौफस्यक्षेत्रे मित्रावरुणबले(?) ॥ ३८ ॥
 मृत्युनाकैवत्यम् ॥ ३९ ॥ शृंगारैलाटः ॥ ४० ॥ प्राणपाणौबले ॥ ४१ ॥
 मृत्युविचित्रे ॥ ४२ ॥ माधुरीकन्ये ॥ ४३ ॥ मांजिष्टेमृगे ॥ ४४ ॥ मानुषि-
 कुरूपः ॥ ४५ ॥ मरणोमाने ॥ ४६ ॥ मायामालिने ॥ ४७ ॥ शुभेनकर्मणिपितृ-
 नियोज्योज्येत् ॥ ४८ ॥ पापेमार्मिन्नेप्रातरः ॥ ४९ ॥ शुभपापमित्रैर्विरूपः ॥ ५० ॥
 मातुनाशोकः ॥ ५१ ॥ चंद्रागुदृग्योगान्निश्चयेनास्वमूर्तिपुरुषैकालरूपः ॥ ५२ ॥
 तिर्यग्दृष्टौप्रायोनिर्वृत्तिकारकः ॥ ५३ ॥ श्लेश्योदीरयोशतोर्ध्वगुरुदृष्टेच ॥ ५४ ॥
 इत्तिपदेशेनतुर्थप्रथमः पादः ॥ १ ॥ बलपदयोः प्राणिमारकः ॥ १ ॥ रुद्राश्रयेपि
 ॥ २ ॥ भावेपिबलदृष्टांतः ॥ ३ ॥ औज्युगमयोः प्राणिबलम् ॥ ४ ॥
 अभिपश्यतिभावानि ॥ ५ ॥ शुमान्यतराणिच ॥ ६ ॥ प्रत्यक्षूलेनित्यविक्रमेबुधशुक्राभ्या-
 दतोष्ठपटलाश्चपाः ॥ ७ ॥ करकर्णाभ्यामृत्युचिह्नयोर्विपरीतम् ॥ ८ ॥ लग्नेपित्रकमा-
 वेपिकामनाभ्यामैक्यमलः ॥ ९ ॥ कामनाथप्राणिनिशुभम् ॥ १० ॥ स्वनाथप्राणिनि-
 शुच्युत्तयोः ॥ ११ ॥ ऋयोः प्राणिनिकप्याद्रासः ॥ १२ ॥ शुभयोबलास्वैवम् ॥ १३ ॥

मिश्रसमाः प्राणिहीनैर्विपरीतम् ॥ १४ ॥ समेनित्यम् ॥ १५ ॥ भाग्ययोर्बलम् ॥ १६ ॥
 गुरुचन्द्रयोर्धर्मधर्मैक्यकर्मबले ॥ १७ ॥ मेषैर्विपरीतम् ॥ १८ ॥ ततः प्राणाः-
 स्वपितृयोगः ॥ १९ ॥ शुद्धस्वकाले ॥ २० ॥ अनुकूलैस्तुगेनीचे ॥ २१ ॥ भावबला-
 म्यातु ॥ २२ ॥ केन्द्रत्रिकोणोपचयेषु राहुकुजौजानुहावीरिक्वेवलाहोतत्रनिष्पत्तिम् ॥ २३ ॥
 भौमदृग्योगान्निश्चयेन ॥ २४ ॥ तत्रशनीगुरुदृग्योगेसेतुयोग्यं स्वत्रिकोणाराशिषु
 ॥ २५ ॥ पदेचापदमावेस्वामिनहत्थम् ॥ २६ ॥ इस्वफलादि शुभगर्ग्युतिशेषास्त्वन्ये
 ॥ २७ ॥ मूर्तिरूपं च ॥ २८ ॥ स्वकारकव्यतिरिक्तैषु ॥ २९ ॥ भावबलैर्ब्रह्माश्रयैषि
 ॥ ३० ॥ दारैर्मित्रस्वपितृभ्याम् ॥ ३१ ॥ भावशूलदृष्ट्या च ॥ ३२ ॥ पितृ-
 नाथदृष्ट्यारोगः ॥ ३३ ॥ पुत्रनाथदृष्ट्यादरिद्राः ॥ ३४ ॥ शूलनाथदृष्ट्याव्ययशीलः
 ॥ ३५ ॥ रिपुनाथदृष्ट्याकर्म ॥ ३६ ॥ धननाथदृष्ट्यानिर्दोषः ॥ ३७ ॥ माननाथ-
 दृष्ट्याप्रबलः ॥ ३८ ॥ दारैश्चदृष्ट्यासुखिनः ॥ ३९ ॥ कामेशदृष्ट्याप्रबलः ॥ ४० ॥
 भाग्यनाथदृष्ट्यासुरूपः ॥ ४१ ॥ सर्वदृष्ट्याप्रबलः ॥ ४२ ॥ दारभाग्यैव ॥ ४३ ॥
 वर्णपिदाश्रयकोणेषु ॥ ४४ ॥ शुक्ले ॥ ४५ ॥ कोणयोः शुभेषु मित्रप्रागपवर्गः ॥ ४६ ॥
 केन्द्रत्रिकोणयोः शुभकालबलानि ॥ ४७ ॥ इत्युपदेशसुत्रेचतुर्थेऽध्याये द्वितीयः पादः ॥ ४८ ॥
 बुधशुक्रयोर्युग्मेस्त्रीजननम् ॥ १ ॥ कालनिर्णयादि ॥ २ ॥ बुधशुक्रयोर्युग्मेस्त्रीजननम्
 ॥ १ ॥ कालनिर्णयादि ॥ २ ॥ अंशमेदेनलिप्तविलिप्ताः ॥ ३ ॥ कालकाः ॥ ४ ॥
 अनुलिप्ताश्च ॥ ५ ॥ द्विनाद्विचतुःसंस्थादि ॥ ६ ॥ नवभागशेषी ॥ ७ ॥ आद्यंशके
 ॥ ८ ॥ ग्रहक्रमेणवर्णम् ॥ ९ ॥ पुमान्पुंजः ॥ १० ॥ अन्यैस्त्रिभ्यः ॥ ११ ॥
 बलीवैपुवापिरौ ॥ १२ ॥ एववर्णसंज्ञाः स्युः ॥ १३ ॥ नीचेदारांशकः ॥ १४ ॥
 आद्यादिस्ववर्णः ॥ १५ ॥ मित्रमेदाम्याचिरपययिणसंज्ञाः स्युः ॥ १६ ॥ धात्वादि-
 रूपवर्णन ॥ १७ ॥ स्वांशैश्चबलः ॥ १८ ॥ रविकुजौरक्ता ॥ १९ ॥

बुधशुक्राभ्यामां ॥ २० ॥ कृष्णीतराःस्युः ॥ २१ ॥ त्रिभिर्भागेचरस्थिरोम्यपययि
 ॥ २२ ॥ घटिकाषष्टिनिर्णयै ॥ २३ ॥ अंशस्यैकस्यपंचघटिकाः ॥ २४ ॥
 एवंद्वादशपंचस्युः विघटिकादिक्रमेण ॥ २५ ॥ औजैपुराणः ॥ २६ ॥ युग्मैस्त्रयः
 ॥ २७ ॥ औजयुग्मयोः त्रीपुराणै ॥ २८ ॥ यथामातरिवर्णै ॥ २९ ॥ मात्रा-
 प्रसवकालमुखेन ॥ ३० ॥ रात्रिद्विभ्यां त्रीजननम् ॥ ३१ ॥ पुराणतराः ॥ ३२ ॥
 शन्याराम्यांपुराणः ॥ ३३ ॥ शनिशुधाभ्यांस्त्रयः ॥ ३४ ॥ शनिचंद्राभ्यांकुजः
 ॥ ३५ ॥ शनिशुक्राभ्यांरूपवत्या ॥ ३६ ॥ शनिकैत्वोजीरिणि ॥ ३७ ॥ तत्रबुधा-
 शैबहिर्जीरिणि ॥ ३८ ॥ चंद्रशुक्रौकामीप्रवीणातमश्च ॥ ३९ ॥ अंशमेदेन ॥ ४० ॥
 बुधशुक्राभ्यांकामीविरागतः ॥ ४१ ॥ तत्रकैत्वंशे ॥ ४२ ॥ गोपमन्यतरः ॥ ४३ ॥
 कैत्वंशेबुधबन्धुदृष्टेसर्ववर्णाश्रियेषुसंचरितः ॥ ४४ ॥ पापदृष्टेपुंश्चली ॥ ४५ ॥
 सप्तमाष्टमयोःपापबल्येविधत्ता ॥ ४६ ॥ तत्राष्टमेकुजेकेतुषु ॥ ४७ ॥ दृग्योगाभ्यां-
 मर्तृहन्त्री ॥ ४८ ॥ एकांशेन ॥ ४९ ॥ औजयुग्ममार्गया ॥ ५० ॥ नीचैविपर्ययः ॥ ५१ ॥
 षडर्गादीसन्निपातहनने ॥ ५२ ॥ मूर्तारूपम् ॥ ५३ ॥ माग्यांशैश्चंद्रबाहुल्यैबधुशुक्रा-
 भ्यांसमतिः ॥ ५४ ॥ तत्रकेतुनाकैत्वंशेदुर्गंधी ॥ ५५ ॥ रविदृष्टेदंतवक्त्री ॥ ५६ ॥
 कुजदृष्टेक्रौवक्त्री ॥ ५७ ॥ इतरग्रहदृग्योगः ॥ ५८ ॥ सौम्यश्च ॥ ५९ ॥
 पापेपापबाहुल्या ॥ ६० ॥ शुभेगुणावती ॥ ६१ ॥ मिश्रसमाः ॥ ६२ ॥
 एवमष्टमः सप्तमादह्रितः ॥ ६३ ॥ त्रिकोणात्रिषडायेषु ॥ ६४ ॥ निचैविपर्ययः
 ॥ ६५ ॥ दिनभाग्ययोरानुकूल्ये ॥ ६६ ॥ शुभेतरिमिश्रतरांच ॥ ६७ ॥ चक्षुर्वर्णा-
 मेदेननित्याश्च ॥ ६८ ॥ यत्नैसंशक्तः ॥ ६९ ॥ राज्येनीचै ॥ ७० ॥ धनैकामी
 ॥ ७१ ॥ धर्मौजि ॥ ७२ ॥ धनौपापी ॥ ७३ ॥ तत्ररक्ष्यशैबालविधत्ता ॥ ७४ ॥
 रवित्रिकोणेषुच ॥ ७५ ॥ चंद्रैकामिनी ॥ ७६ ॥ चंद्रत्रिकोणेषुचकुजकूपिक्रौधी ॥ ७७ ॥

कुजत्रिकोणेषुच ॥ ७८ ॥ बुधेष्टया ॥ ७९ ॥ बुधेत्रिकोणेषुचागुरौपतिमक्ति-
 परायणी ॥ ८० ॥ गुरुत्रिकोणेषुच ॥ ८१ ॥ शुक्रैर्वसौमाग्यकारिणी ॥ ८२ ॥
 शुक्रत्रिकोणेषुच ॥ ८३ ॥ शनौकामिनीच पुरुषः ॥ ८४ ॥ शनित्रिकोणेषुच
 ॥ ८५ ॥ राहुसर्वकर्मात्मिकेषु-राहुत्रिकोणेषुच ॥ ८६ ॥ केतौचंडालितसमानवर्ती
 ॥ ८७ ॥ तत्त्रिकोणेषुच ॥ ८८ ॥ एवंणसिंहाःस्युः ॥ ८९ ॥ चक्षुहीनम् ॥ ९० ॥
 वणात्रिंशशेलाथापहारे ॥ ९१ ॥ पापत्रिकोणेषुच ॥ ९२ ॥ यथास्ववीचेषुच ॥ ९३ ॥
 अश्वहबलानाम् ॥ ९४ ॥ रविशुक्राभ्यांप्रथमम् ॥ ९५ ॥ रविचंद्राभ्यां द्वितीयम् ॥ ९६ ॥
 रविकुजाभ्यांतृतीयम् ॥ ९७ ॥ रविबुधाभ्यांचतुर्थम् ॥ ९८ ॥ रविराहुभ्यांसप्तमम्
 ॥ ९९ ॥ रविकेतुभ्यामष्टमम् ॥ १०० ॥ एवंसर्वैर्द्विमाग्ययोर्वर्जयेत् ॥ १०१ ॥
 लाभेवतत्रलाभयोः ॥ २ ॥ शुभेनदोषः ॥ ३ ॥ शुभपापयोर्नक्षत्रित् ॥ ४ ॥
 रंभ्रापवादेसौम्यत्रिकोणमृगवर्गादि ॥ ५ ॥ स्वत्रिंशःस्वनीचमने ॥ ६ ॥ यथामृग-
 तौल्यादि ॥ ७ ॥ आद्यंशमेदेषु ॥ ८ ॥ राहुकेतुभ्यांप्रबंधः ॥ ९ ॥ वर्गाक्षमकाले
 ॥ १० ॥ प्राणीबलानि ॥ ११ ॥ त्रिषण्डाययोरंशः ॥ १२ ॥ सप्ताष्टगुण-
 चेष्टिताः ॥ १३ ॥ गुमागेनक्तव्यम् ॥ १४ ॥ लज्जलप्यापवादयोः ॥ १५ ॥
 क्रमात्कूरेशुमाभ्यांचव्युत्क्रमादुम्याययोः ॥ १६ ॥ रंभ्राप्तमयोरित् ॥ १७ ॥
 बलसचरितैर्भ्राताः ॥ १८ ॥ एतद्योगविहीनस्तुनिश्चिं त्यः स्त्रीजातके ॥ १९ ॥
 इतिगुरुणाभ्यांवर्णी ॥ २० ॥ स्वपितृवर्णीश्च ॥ २१ ॥ इत्युपदेशस्तुत्रेचतुर्थाष्टयाये-
 तृतीयः पादः ॥ ३ ॥ गुणेषुगुणारमणी ॥ १ ॥ केन्द्रत्रिकोणेषुशुभमर्गेषु ॥ २ ॥
 अकारिमंदफल्योः पुमांश्च ॥ ३ ॥ चंद्रबुधाभ्यांस्त्रीच ॥ ४ ॥ दृग्योगाभ्यामपि
 ॥ ५ ॥ यथानिर्हरणम् ॥ ६ ॥ रोगेपापैर्वक्षीपापदृग्योगान्निश्चयेन ॥ ७ ॥
 उच्चैविलंबात् ॥ ८ ॥ नीचेक्षिप्रम् ॥ ९ ॥ मित्रेक्ष्मात् ॥ १० ॥ चंद्रकुजदृष्टौ-
 निश्चयेन ॥ ११ ॥ आद्याआत्मजस्त्री ॥ १२ ॥ कर्मके कार्यपापेकोणीवा ॥ १३ ॥

पापदृग्योगकाले वियोनिसंज्ञायां विधित्वा दिति ॥ १४ ॥ घात्वा दिवर्णकाले ॥ १५ ॥
 भावपरिवर्धनेन ॥ १६ ॥ उच्चैस्वांश्वर्गः ॥ १७ ॥ अर्धांशेषश्चादियोनिसंबन्धः ॥ १८ ॥
 मध्येमृगा ॥ १९ ॥ अंत्यैकीटकादयः ॥ २० ॥ स्वमुपौ शुभलोके ॥ २१ ॥
 रविशुक्राभ्यां पापपूर्वम् ॥ २२ ॥ अन्यैरन्यथा ॥ २३ ॥ अत्र शुभः केतुः ॥ २४ ॥
 पापदृग्योगान्न ॥ २५ ॥ रविराहुशुक्राः ॥ २६ ॥ गुरुश्चैककालादृग्योगमिति
 ॥ २७ ॥ यथा चंद्रम् ॥ २८ ॥ तत्र गुरुवर्गस्वास्यंश्च ॥ २९ ॥ स्वैश्वर्यमित्रनीचांश्च
 ॥ ३० ॥ पूर्णदुराहारांतरालाश्च ॥ ३१ ॥ शुभवर्गशुभदृष्टियुतः ॥ ३२ ॥
 अंशमित्रमेदात् ॥ ३३ ॥ स्वानंदतुल्ये वा ॥ ३४ ॥ वर्गनवांशश्च ॥ ३५ ॥
 तत्र ज्ञानाज्ञानेषु ॥ ३६ ॥ पुत्रमणिरमणी ॥ ३७ ॥ बन्धैस्तुर्वा ॥ ३८ ॥
 शुभचंद्राभ्याम् ॥ ३९ ॥ स्वलग्ननाथाश्च ॥ ४० ॥

इति चतुर्थाध्यायः ॥ ४ ॥

॥ इति जैमिनीयसूत्राणि समाप्तानि ॥

॥ अथ द्वादशभाव निरीक्षण माह ॥

तनो रूपं च ज्ञानं च वर्णं चैव बलाबलम् ।
 शीलं चैव प्रकृतिं चायं तनुस्यानान्निरीक्षयेत् ॥
 धनस्यापि कुटुम्बस्य मृत्युजालमभिन्नम् ।
 धातुरन्नादिकं सर्वं धनस्थानान्निरीक्षयेत् ॥
 विक्रमं मृत्युभ्राजादि चोपदेशं प्रयाणकम् ।
 पित्रोर्वै मरणं विद्यादुश्चिक्यां च निरीक्षयेत् ॥
 वाहनस्याथ बन्धूनां भ्रातृसखादिकानपि ।
 निधिक्षौत्रगृहं चापि हर्म्यारामादिकानपि ॥
 धर्मस्य विमलस्थानं पातालं च निरीक्षयेत् ।
 यन्त्रमंत्रौ तथा विद्या बुधेश्चैव प्रबन्धकाः ॥
 पुत्रराज्यापभ्रंशादि पश्येत्पुत्रालयात् बुधः ।
 मातुलात्तकशकानां शत्रूश्चैव कृणादिकान् ।
 सपत्नीभ्रातरश्चापि ह्यरिस्थानान्निरीक्षयेत् ॥
 जाया मध्यं प्रयाणं च व्ययभावं तथा निशि ।
 मरणं च स्वदेहस्य जायाभावान्निरीक्षयेत् ॥
 कृणादानं ग्रहणयोः गुदं चैवाङ्कुरादयः ।
 गत्यनुक्तादिकं सर्वं पश्येद्ब्रह्मात् विचक्षणः ॥
 हर्म्यं धर्मं च श्यालं च भ्रातृपत्न्यादिकांस्तथा ॥
 तीर्थयात्रादिकं सर्वं धर्मस्थानान्निरीक्षयेत् ॥
 राज्यं चाकाशवृत्तिं मानं चैव पितुस्तथा ।
 प्रवासस्य कृणास्यापि व्ययमस्थानान्निरीक्षयेत् ॥

नानावस्तुभ्यस्यापि पुत्रजायादिकस्य च ।
 स्निग्धां रिपवश्चैव भवस्थानान्निरीक्षणम् ॥
 व्ययं च वैरिवृजान्तं रिफमंत्यादिकं तथा ।
 एवं भावफलं सम्यक् तज्ज्ञानपूर्वकम् ॥
 व्ययाश्चैव हि ज्ञातव्यं वैचि सर्वत्र बुद्धिमान् ।
 यो यो भावपतिर्नष्टस्त्रिकेशाधेश्च संयुतः ॥
 भावं न वीक्षते सम्यक् ग्रहो वापि मृतो यदा ।
 स्थविरो वा भवेत्क्षेपः सुप्तो वापि प्रपीडितः ॥
 तदा तद्भावजं सौख्यं नष्टं ब्रूयात् विशक्तिः ॥
 यदा सौम्यग्रहदृष्टो भावो भावेश सौम्य युक् ।
 युवा प्रबुद्धराजस्थः कुमारो वापि तद्भवैत् ॥
 ईशेक्षणवशाच्च भावसौख्यं वदेत् बुधः ।
 शुक्रः शुक्रश्च नैत्रं चन्द्रमा मनसस्तथा ॥
 आत्मा वै दिनकृच्च जीवो जीवित सौख्यकम् ।
 क्रोधः पराक्रमो भौमो बुधो बालत्वधीमतः ॥
 शनिर्दुःखप्रदानाच्च प्रपदः पार्श्वकस्तथा ॥
 राहुरैश्वर्यकं विद्धि मुखनाभिपदस्तलः ।
 शिरो नैत्रे तथा कर्णौ नासा चापि कपोलकौ ॥
 हस्तं मुखं तथा वाच्यं कंठांसौ बाहुकौ तथा ।
 पार्श्वं बाहुद्वये चैव क्रीडे नामौ तथैव च ॥
 बस्तिर्लिंगगुदे वृष्णावूरुजानू च जंघके ।
 पदैति चैव सर्वाणि संस्थां ब्रूयुर्विचक्षणः ॥

लग्ने तत्काल द्रैष्कोणी शिरादि परिकल्पयेत् ।
 तस्माद्यस्मिन्स्थितः खेटस्तत्र चिन्हं स्फुटं वदेत् ॥
 सर्वं भेदानुभेदेन सर्वत्रोपलक्षयेत् ।
 संक्षेपेणैतं दुहितमन्यद्बुध्यनुसारतः ॥

॥ अथ प्रथमभावफलम् ॥

देहाधिः पापयुतो षष्ठमस्थो व्ययारिगो बांगसुखं निहन्ति ।
 सर्वत्रभावेषु च योजनीयमेवं बुद्धिभविषात्फलं हि ॥
 तृतीयेपि सप्तमे पि फलं विमृश्य कृतिभिः प्रयत्नात् ।
 तथाव्यये मित्रगृहे रिपौमृते स्थिते विलग्नाधितौ फलं स्यात् ॥
 पापौ विलग्नाधितिर्विलग्ने चन्द्रे विलग्ने यदि बालकः स्यात् ।
 वदातिरोगं स हि केन्द्रस्य त्रिकोणालाभेषु गदं निहन्ति ॥
 बलीनक्षत्रमेव तु पापवक्षतस्य वितं फलमानुह्यताम् ।
 नीचारिसूर्यस्य ग्रहेषु तिष्ठन् स्वर्गादिगृहादिगृहत्रये च ॥
 देहाधिशचन्द्रगृहाधियो वा तृतीयरिः फारिगतो बलः स्यात् ।
 नीचास्तत्रव्यष्टगृहे स्थितो वा काश्यं शरीरे तिगदं करोति ॥
 लग्नाधियो वा जीवो वा शुक्रौ वा यदि केन्द्रगः ।
 तस्य पुत्रस्य दीर्घायुः क्षत्रान् राजवल्लभः ॥
 लग्नाधियोन्नत बलश्च शमनैकेन दृष्टस्य ।
 केन्द्रस्थितौ शुभावलोक्ये मृत्युहीने पि दीर्घायुः ॥
 केन्द्र त्रिकोणेषु न यस्य पापा, लग्नाधियो सुरगुरुश्च तुरष्टमस्थः ।
 मुक्तवा सुखानि विविधानिच पुण्यकर्मा जीवेतु वर्षांशमेव वियुक्त रोगः ॥

लग्नेशे चरराशिस्य शुभग्रहनिरीक्षते ।
 कीर्तिश्रीमान्महाभोगी देहपुष्टि समन्वितः ॥
 जीवः शुक्रो बुधश्चन्द्रो लग्ने रशशिसमन्वितः ।
 लग्नात्केन्द्रगतश्चैव राजलक्षणा संयुतः ।
 लग्ने राहु समायुक्तो तथा सोम निरीक्षते ।
 लग्नांशे मङ्गु मङ्गसूरी चैव जातश्च यमलो भवेत् ॥
 जातो नरो बालविवेष्टितांगो लग्ने फणिमैन्दसमन्वितश्च ।
 लग्ने च पार्श्वे क्षितये च पापैर्निरीक्षिते जीवबुधेन्दुशुक्रैः ॥
 रविचन्द्रो च ह्येकस्थावेकांशक समन्वितौ ।
 त्रिमात्रा च त्रिमिमसिः प्रातुरा पित्रा च पोषितः ॥

॥ अथ द्वितीयभावफलम् ॥

शुक्रेण युक्तो यदि नेत्रनाथः शुक्रस्य वाणीदिग्रहत्रयस्य ।
 संबन्धान् स्याद्विदेहपेन नेत्रं विधत्ते विपरीतभावम् ॥
 तत्रस्थितौ चन्द्रर्वी निशांशं जात्यंक्षां नेत्रपदेह पाक्यः ।
 पैत्रदीनाथेन युतास्तदांशं कुर्वन्ति मात्रादिफलं तथैव ॥
 योऽणकृन्तन च सर्वत्र स्वोच्चस्वजगती ग्रहः ।
 णडादित्रयसंस्थश्चैव तद्विना दोषकृत् शुभः ॥
 वागीश्वरागृहाधीशौ णडादित्रय संस्थितौ ।
 मूकतां कुरुतां प्येवं पितृमातृ गृहाधियाः ॥
 वागीश्वरागृहाधीशा युतास्ते त्रयसंस्थिताः ।
 कुर्वन्ति तेषां शुभं मूकत्वं स्वमुह्यं मनीषिणिभिः ॥

कुटुम्बकारकाः केन्द्र त्रिकोणेषु गता ग्रहाः ।
 सुकुटुम्ब कलाशैशा कलत्रं वा कुटुम्बकम् ॥
 पश्यन्ति च ज्यस्था वा यावत्तावत्प्रमाणकम् ।
 कलत्रं निर्दिशेत्प्राज्ञो तवा तेषां च नो वदेत् ॥
 विद्याधिमौ जीवबुधावविद्यामीरत्र्यस्थौ कुरुतो धर्ता चेत ।
 केन्द्रत्रिकोणस्थगृहोच्च संस्थौ प्रयच्छतां द्रागनवदविधाम् ॥
 एवं बुधस्यांगिरसः षड्हादि त्रयस्थितौ नीचग्रहौ रि नाथः ।
 केन्द्रत्रिकोणस्थगृहोच्चसंस्थौ धनाभिवृद्धिं कुरुतस्तदैव ॥
 धनाधिमौ गुरुर्यस्य धनराशिस्थितौ यदि ।
 भौमेन सहितौवापि धनवान् स नरो भवेत् ॥
 धौशे लाभराशिस्थे लाभेशे वा धनं गते ।
 तावुभौ केन्द्रराशिस्थौ धनवान् स नरो भवेत् ।
 धौशे केन्द्रराशिस्थे लाभेशे तत् त्रिकोणगौ ।
 गुरुरशुभ्युतौ दृष्टे धनलाभमुदीरयेत् ।
 विधौ रिपुभावस्थे लाभेशे तद्गते यदि ।
 विचलाभौ पापयुक्तौ दृष्टे निर्धनं स्व सः ॥
 विचलाभाधिमौ द्विस्थे पापसेचर संयुतैः ।
 जनप्रभृतिदारिद्र्यं भिक्तान् लभते नरः ॥
 षष्ठाष्टमव्ययस्थेषु धनलाभाधिमौ स्थितौ ।
 लाभे कुजे धौ राहौ राजदण्डात् धनजायः ॥
 लाभे जीवधौ शुक्रे तदीशे शुभसंयुतौ ।
 व्यये शुभग्रहयुते धमीमूलाश्चनव्ययः ॥

कुटुम्बराशेरधिः स सौम्ये केन्द्रे य सौम्ये च सुहृद्गृही वा ।

सौम्यजयुक्ते यदि जातपुण्यः कुटुम्बरजाणावाग्विभूतः ॥

कुटुम्बनाथे परमौच्युक्ते केवैन्द्रपूज्ये च समीक्षिते वा ।

तथाविधे तद्भक्तने भिजातः सहस्ररजो भुवनप्रतापी ॥

तन्नाथे भृगुणा बुधे सहिते पारावतांशे तथा,

स्वौचं च चाप सुहृद्गृहे क्षपती स्वस्थानकोलाहमलः ॥

कुटुम्बराशिस्थपती यदि स्यात् भृगौ बुधे तादृशभावनाथे ।

स्वौच्ये सुहृद्गृहे गते यत्रा स्यात् परीपकारी जनस्मिन् जनरजकः स्यात् ॥

नगेशे बलसंयुक्ते शोभनाज्ञो धेनुरः ।

षाष्ठाष्टमव्यथे युक्ते नेत्रे वैकल्यमादिशेत् ॥

धौशे पापसंयुक्ते घने पापसमन्विते ।

असत्यवादी पिशुनः पवनव्याधिसंयुतः ॥

॥ अथ तृतीयभाव फलम् ॥

सर्भामौ भ्रातृभावेशः शङ्खादित्रयसंस्थितः ।

भ्रातृजोत्रगतो वापि भ्रातृभावं विनिर्दिशेत् ॥

तौ पापयोगतः पाप जोत्रयोगेन वा पुनः ।

उत्पाट्य सहजान्सधौ निहन्ता शास्त्रनिश्चयात् ॥

स्त्रीग्रहौ भ्रातृभावेशः स्त्रीग्रहौ भ्रातृयोपि वा ।

भगिनी स्याच्छदा भ्राता पुंग्रहे पुंग्रहौ यदि ॥

मित्रै मित्रफलं चात्र बलाबल विनिर्णयः ॥

नाशस्थितौ सौदरनाथसर्भामौ पापेक्षितौ सौदरनाशमाहुः ।

पापेक्षितौ पापसमन्वितौ वा त्रिस्तविधा प्रविनाशहेतु ॥
 प्रातृमे कारके वापि शुभयुक्त निरीक्षते ।
 भावे वा बलसम्पूर्णं प्रातृणां बर्धनं भवेत् ॥
 केन्द्रत्रिकोणागे वापि स्वाञ्चमित्रस्ववर्गे ।
 नाथे वा कारके कर्त्तुं वापि स्कान्चमित्रस् प्रातृलार्भं वदेद्बुधः ॥
 प्रातृमे बुधसंयुक्ते तदीशे चन्द्र संयुते ।
 कारके मन्दसंयुक्ते मगिन्यैकाग्रतो भवेत् ॥
 पश्चात् सहोदरेऽप्येतृतीयस्तु मृता भवेत् ।
 कारके राहुसंयुक्ते विक्रमेशस्तु नीचाः ॥
 पश्चात्सहोदराभावात्पूर्वस्तु त्रिकृद्भवेत् ।
 प्रातृस्थानाधिपे केन्द्रे कारके तत्रिकोणागे ।
 जीवेन सखिश्चोच वे संख्या द्वादश सौदराः ॥
 अथ तृतीयगर्भश्च प्रथमां च तृतीयके ।
 सप्तमश्चैव नवमो द्वादशश्च मृतिपदः ।
 शेषाः सहोदरा दीर्घाः षड्भायां यमला भवेत् ।
 व्ययैश्च युते भौमे गुरुणा सखितो पि वा ॥
 भातृस्थाने राशियुते सप्तसंस्थास्तु सौदराः ।
 एतेषां द्विप्रजानाथः शुक्र युक्तेक्षितेन हि ॥

॥ अथ चतुर्थभाव फलम् ॥

गेहाधिकाथेन युते तु गेहे देहाधौनापि गृहामिलब्धिः ।
 युते षडादौ तु विपर्ययः स्यात् गृहाधौ देहपतां च तद् ॥
 केन्द्र त्रिकोणी च शुभग्रहेण युते समीचीन गृहामिलब्धिः ।
 दौत्रस्य चिन्ता सदनाधिपेन जीवेन चिन्ता तु सुखस्य कार्या ॥

द्विव्यगना वाहनवस्तुभूषा चिन्ता तु कार्या भृगुणा बुधेन्द्रैः ।
 तमः शनिभ्यामभिचिन्त्यमायुः लक्ष्मणा तातः शशिनात्र माता ॥
 बुधेन बुद्धिः सदनक्षेत्रस्था गतेन सप्तैश युतेन च स्यात् ।
 केन्द्रत्रिकोणेषु गतेषु सप्त प्रपश्यता वापि स्वतुंगेन ॥
 स्वकीयस्वांशे स्वोच्चैः सुतस्थानस्थितौ यदि ।
 सुखाहनवृद्धिः स्यात् शंखमेयादि बाधुक् ॥
 विचित्रसौम्यप्रकारं भङ्गितं गृहभादिशेत् ॥
 कर्माधिते सहिते नाथे चन्द्रार्कं सूनवा ॥
 बधुस्थानेश्वरौ सौम्य शुभग्रह निरीक्षते ।
 शशिजे लग्न संयुक्ते बुधसूज्यो भवेन्नरः ॥
 मातुः स्थाने शुभयुते क्षीरे स्वोच्चराशिने ।
 कारके बलसंयुक्ते मातृदीर्घायुरादिशेत् ॥
 स्वतुंग संस्थे हिबुकाधितान्धे स्वर्गो त्रिमे मित्रगृहेस्थितौ च ।
 शुभेन दृष्टे शुभसंयुते च क्षीराभिर्वृद्धिं प्रवदेन्नराणाम् ॥
 सुखेने केन्द्रभावस्थे तथा केन्द्रे स्थितौ भृगुः ।
 राशिजे स्वोच्चराशिस्थे विद्वान् पण्डित एव सः ॥
 सुखे मन्दे रवियुते चन्द्रोभाग्य गतौ यदि ।
 लाभस्थानगते भौमे गोमहिष्यादि लाभकृत् ॥
 चरग्रहसमायुक्ते सुखे तद्राशिनायके ।
 षष्ठे भौमे व्ययगते मूलत्वं प्राप्नुते नरः ॥
 लग्नस्थानाधिमे सौम्ये सुखेने नीचराशिने ।
 कारके व्ययराशिस्थे सुखेने लाभसंयुते ॥
 द्वादशे वत्सरे प्राप्ते नरवाहन लाभकृत् ।
 वाहने सर्व संयुक्ते स्वोच्चैः तद्राशिनायके ॥
 युते शुक्रेण संयुक्ते द्वात्रिंशे वाहनं भवेत् ।
 कर्मेण युते बधुनाशे तुंगाश संयुते ॥

द्वित्वारिंशके प्राप्ते नरो वाहन भाक् भवेत् ।
 लाभेशे सुखराशिस्थे सुलेशे लाभसंयुते ॥
 द्वादशे वत्सरे प्राप्ते नरवाहन लाभवृत् ॥

॥ अथ पंचमभावफलम् ॥

षडादित्रयसंस्थे तु सुतधीशे त्वपुत्रता ।
 केन्द्रत्रिकोणसंस्थे तु पुत्रलाभाभिसंभवः ॥
 सत्पुत्रलाभः सुतपे सुरज्ये शुभेषु गेहेषु गते च भवति ।
 एकः स्थिरः स्यात् सुतसकस्य स्थितः शुभः केन्द्र नवात्यजस्थे ॥
 पितादि चिन्त्यो नवमे सुतस्थे स्वविधुं चिन्तनमूहनीयम् ॥
 द्वात्रिंशस्य कारको भूमिः कर्मस्थानेऽप्यु विविधः ।
 अस्तंगते पंचमेशे पापाक्रान्ते च दुर्बले ॥
 षष्ठे नीचे सुतधीशे काक्वन्ध्या विशेषतः ।
 षष्ठस्थाने सुतधीशे लग्नेशे कुजवेशमनि ॥
 म्रियते प्रथमापत्यं काक्वन्ध्यात्वमाप्नुयात् ॥
 सुतधीशो हि नीचस्थः षडादित्रयसंस्थितः ।
 काक्वन्ध्या भवेन्नारी सुते केन्द्रबुधौ यदि ॥
 सुतेशो नीचगो यत्र सुतस्थानं न पश्यति ।
 तत्र सौमिबुधौ स्यातां काक्वन्ध्यात्वमाप्नुयात् ॥
 भाग्येशो मूर्तिवर्ती च सुतेशो नीचगो यदि ।
 सुते केतुबुधौ स्यातां सुतं कष्टात् विनिर्दिशेत् ॥

षडादित्रय संस्थोऽपि नीचो वाऽप्यरिः संस्थितः ।
 पापाश्रान्ते सुतस्थाने पुत्रं कष्टात् विनिर्दिशेत् ॥
 पुत्रस्थाने बुधक्षेत्रे मन्दक्षेत्रेऽथवा पुनः ।
 मन्दे मांयुते दृष्टे तदा दवाद्यः सुता ॥
 रविचन्द्रौ यदैकस्था वैकाशक समन्वितौ ॥
 त्रिमात्राभिरसौ भ्राता द्विपित्राऽपि च पौणकः ।
 पंचमे षड्गृहे युक्ते तदीशे व्ययराशिौ ॥
 लग्नेशेन्दुबलो यस्य दक्षुत्र भवौद्यः ॥
 सुतभवने भृगुजीविसौम्यनाथे बलसहिते रवि लौकिके युते वा ।
 बहुसुतजननं वदन्ति सन्तः सुतभवनेशबलेन चिन्त्यमेतत् ॥
 सुतेशे राशियुक्ते च त्रिशय्यश्रगतेऽपि च ।
 तथैव कन्यकालाभं प्रवदेन्मतिमान्नरः ॥
 सुतेशे नरराशिस्थे राहुणा सहितः शुश्री ।
 पुत्रस्थानं गते मन्दे परं जातं वदेत् शिशुम् ॥
 सुतेशे राहुसंयुक्ते सुतस्थानं समाश्रितम् ।
 न वीक्ष्यतेन्दु गुरुणा परजातो भवेन्नरः ॥
 न लग्नमिन्दुं च गुरुं निर्णीयते न वा शाश्वतौ रविणा समागतः ।
 सपापकाकैः युते नवांशके परेण जातं प्रयदन्ति निश्चितम् ॥
 लग्नात् द्वादशके चन्द्रे लग्नादष्टमगौ गुरुः ।
 पापयुक्तेन संदृष्टे अन्यबीजं न संशयः ॥
 पुत्रस्थावीक्ष्ये स्वौच्ये लग्नावेद्वित्रीकांशगौ ।
 गुरुणा संयुते दृष्टे पुत्रभाग्यं मुपैति सः ॥

त्रितुः पापसंयुक्ते सुतेशेनाधो तु युक् ।
 सुतेशे नाशराशिस्थे नीचसंस्थो भवेत् शिशुः ॥
 पुत्रस्थानं गते जीवे तदीशे भृगुसंयुते ।
 द्वात्रिंशे च त्रयस्त्रिंशे वत्सरे पुत्रलाभकृत् ॥
 सुतेशे केन्द्रभावस्थे कारकेन समन्विते ।
 षड्त्रिंशे त्रिंशदब्दे च पुत्रीत्पत्तिं विनिर्दिशेत् ॥
 लग्नाद् भाग्यगते जीवे जीवाद भाग्यगते भृगौ ।
 लग्नेशे भृगुसंयुक्ते चत्वारिंशे सुतं लभेत् ॥
 पुत्रस्थानं गतो राहुस्तदीशे पापसंयुते ।
 नीचराशिगते जीवे द्वात्रिंशे पुत्रमृत्युदः ॥
 जीवात्पंचमो पापे लग्नापुत्रं गतेऽपि च ।
 षड्विंशे च त्रयस्त्रिंशे चत्वारिंशे सुतजायः ॥
 लग्ने मान्दिसमायुक्ते लग्नेशे नीचराशिगे ।
 षड् पंचाशदशाब्देषु पुत्रशोक समाकुलः ॥
 चतुर्थे पापसंयुक्ते षष्ठे पापसमन्विते ।
 सुतेशे परमोच्चस्थे लग्नेशेन समन्विते ॥
 कारके शुभसंयुक्ते दशसंस्थास्तु सूनवः ।
 परमोच्चगते जीवे धनेशे राहु संयुते ।
 भाग्येशे भाग्यसंयुक्ते संस्थाता नवसूनकः ।
 पुत्रभाग्यगते जीवे सुतेशे कलसंयुते ॥
 धनेशे कर्मराशिस्थे वसुसंस्थास्तु सूनवः ।
 पंचमात्पंचमे मंदे सुतस्थे च तदीश्वरे ॥

सूनवः सप्तसंस्थाश्च ङिर्भे यमलं भवेत् ।
 विज्ञे पंचमस्थे च सुतस्थे पंचमाधिमै ॥
 षड्संस्था च सुतप्राप्तिः तेषां च त्रिप्रजाभृतिः ।
 लग्नात्पंचमौ जीवे जीवात्पंचमगे शनौ ॥
 मंदात्पंचमगे राहौ पुत्रमैकं विनिर्दिशेत् ।
 पंचमे पापसंयुक्ते गुरोः पंचमगः शनिः ।
 कलत्रान्तरे पुत्र लाभं कलत्रत्रय भाक् भवेत् ।
 पंचमे पापसंयुक्ते गुरो पंचमगे शनौ ॥
 पंचमे भौमसंयुक्ते लग्नेशे धनं संगते ।
 जार्तं जार्तं विनाशं च दीर्घायुश्चैव मानवः ॥

॥ अथ षष्ठाभाव फलम् ॥

षष्ठाधिमोऽपि पापश्चदेहे वाप्यष्टमै स्थितः ।
 तदा व्रणो भवेदेहे कर्मस्थाने प्ययं विधिः ॥
 एवं पित्रादिभावैश्चास्तत्कारक संयुताः ।
 व्रणाधियुताश्चापि षष्ठाष्टमयुता यदि ॥
 तेषामपि व्रणं वाच्यं आदित्येन शिरौव्रणम् ।
 इन्दुना च मुखे कण्ठे भौमेन ज्ञेन नाभिषु ॥
 गुरुणा नासिकाया च भृशुणा नयने पदे ।
 शनिना राहुणा कुक्षौ केतुना च तथा भवेत् ॥
 लग्नाधिमः कुजोत्रे बुधस्य यदि संस्थितः ।
 यत्र कुत्र स्थितो च ज्ञेन वीजितो मुखरक्षदः ॥

लग्नाधिपौ कुजबुधौ चन्द्रेण यदि संस्थितौ ॥
 राहुर्वा शनिना साह्यं कुष्ठं तत्र विनिर्दिशेत् ॥
 लग्नाधिपौ विना लग्ने स्थितश्चैकमसा शशी ।
 स्वैतकुष्ठं तदा कृष्णं कुष्ठं च शनिना सह ॥
 कुजेन रक्तकुष्ठं स्यादखड्गं विचारयेत् ।
 लग्ने षष्ठाष्टमाधीशौ रविणा यदि संस्थितौ ॥
 ज्वरगण्डुः कुजे ग्रंथिः शस्त्रघ्नप्रभयापि वा ।
 बुधेऽपि च गुरुणा रोगाभावं विनिर्दिशेत् ॥
 स्त्रीभिः शुक्रेण शनिना वायुना संयुतौ यदि ।
 गण्डरवाण्डाल्क्ष्मीं नाभौ तमः कोत्वागृहं भयम् ॥
 चन्द्रेण गण्डसलिलैः कफश्लेष्मादिना भवेत् ।
 एवं तत्रापि भावानां तत्तत्कारकयोगतः ।
 गण्डे तेषां भवेदेव मूहमग मनीषिभिः ।
 क्लृप्तशत्रुग्रहायाप्ति गज्ज्वानि घनाधियाः ॥
 धीपतिः स्वोच्चतैजस्वी गृहाराभसुखी भवेत् ।
 दीप्ते विरक्तिं पुंसां प्रभावः रिपुनीचयोः ॥
 लक्ष्म्या संलिङ्गितो देहे गजभूमिसहस्रभृत् ।
 रोगस्थानगते पापे तदीशे पाप्मसंयुते ॥
 राहुणा संयुते मन्दैः सर्वदा रोगसंयुतः ।
 रौधस्थानगते भौमे तदीशे रंशसंयुते ॥
 षड्वर्षं द्वादशे वर्षे ज्वररोगी भवेन्नरः ।
 षष्ठस्थानगते जीवे तद्गृहे चन्द्र संयुते ॥

द्वाविंशकौनविंशेऽन्वे कुष्ठरोगं विनिर्दिशेत् ।
 रोगस्थानं गतो राहुः केन्द्रे मांक्षिमन्वितः ॥
 लग्नेशे नाशराशिस्थे षड्विंशे ज्वररोगता ।
 व्ययेशे रोगराशिस्थे तदीशे व्ययराशिगे ॥
 त्रिंशद्विंशकौनवर्षे गुल्मरोगं विनिर्दिशेत् ।
 रिपुस्थानगते चन्द्रे शनिना संयुते यदि ॥
 पंचपंचाशतान्वेषु रक्तकुष्ठं विनिर्दिशेत् ।
 लग्नेशे लग्नराशिस्थे मंदेशकुसमन्विते ॥
 एकोनषाष्ठी वर्षे तु वातरोगाद्वितो भवेत् ।
 रन्ध्रेऽत्र रिपुराशीस्थे व्ययेशे लग्नसंस्थिते ॥
 चन्द्रे षष्ठेशसंयुक्ते वसुवर्षे मृगादभ्यम् ।
 षष्ठाष्टमगते राहुस्तस्मादष्टगते शनौ ॥
 वत्सराग्निर्धनं तस्य त्रिंशद्विंशे पक्षादोषभाक् ॥
 षष्ठाष्टमगते सूर्ये तद्व्ये चन्द्र संयुते ।
 पंचमे नवमे ऽन्वे तु जलभीतिं विनिर्दिशेत् ॥
 अष्टमे मंदसंयुक्ते रंभ्रादौ द्वादशे कुजः ।
 त्रिंशद्विंशे व दशे ष्टे तु स्फोटकादि विनिर्दिशेत् ।
 रन्ध्रांशे राहु संयुक्ते तदंशे रंभ्रकोणगे ।
 द्वाविंशे ष्टादशे वर्षे ग्रंथिमेहादि पीडनम् ॥
 लाभशे रिपुभावस्थे तदीशे लाभराशिगे ।
 एकत्रिंशकवत्वारि शत्रुमूलांक्ष व्ययः ॥
 सुतेशे रिपुभावस्थे षष्ठेशे गुरु संयुते ।
 व्ययेशे लग्नभावस्थे तस्य पुत्रो रिपुर्भवेत् ॥
 लग्नेशे षष्ठाशस्थे तदंशे षष्ठाशशिगे ।
 दशमैकोनविंशे ऽन्वे शुनकात्भीतिरुच्यते ॥

--अथ सप्तममन्त्रकलम्--

॥ अथ सप्तमभाव फलम् ॥

कलत्रमो विना स्वर्गं षडाक्षि त्रय संस्थितः ।
 रोगिणीं कुरुते नारी तथा तुंगादिकं विना ॥
 स्त्रीपुत्रयात्राफलचित्तनानि कार्याण्यनेनापि सहाधयेन ।
 शुभेन कार्यं शुभम् तथैव पापे न पापं फलमूहनीयम् ॥
 सप्तमे तु स्थिते शुक्लेतिव कामी भवेन्नरः ।
 यत्र कुत्र स्थिते पापयुते स्त्रीमरणं भवेत् ॥
 दाराधिः पुण्यग्रहेण युक्तो दृष्टोपि वा पूर्णबलः प्रसन्नः ।
 सौभाग्ययुक्तो गुणवान् प्रभुश्च दाता विभोग्यं बहुधान्यमाहुः ॥
 कलत्रेशे बहुगुणो तुंगवद्भादिहेतुभिः ।
 बहुभायन्तिरं विधात् शत्रुनीचास्तगेषु च ॥
 परमौच्यते मन्दाधिनाथे शुभस्वरेण दृष्टे ।
 अथवा भृगुसदने तुंगे बहुभायं प्रवदन्ति बुद्धिमन्तः ॥
 वं व्यासंगो मदे भानो चन्द्राश्लिप्तः स्त्रियः ।
 कुजे रजस्वलासंगो वं व्यासंगश्च कीर्तितः ॥
 बुधे वैश्या च हीना च वणिक स्त्री वा प्रकीर्तिता ।
 गुरोर्ब्राह्मणभायास्यात् गर्भिणी संग एव च ॥
 हीना च पुष्पिणी वाच्या मन्दराहुफणीश्वरैः ।
 कुजोक्तै सुस्तना मन्दा व्याधिर्दौर्बलिनस्तथा ॥
 कठिनो बकुजाचार्ये श्रेष्ठ स्थूलोऽम्बस्तना ।
 पापे द्वादशकामस्थे जगिणचन्द्रस्तु पंचमे ॥

जातश्च मायाविश्यः स्यादिति जाति विरोधकृत् ।
 जामित्रे मंदभौमस्थे तदीशे मंदभूमिजे ॥
 वैश्या वा जारिणी वापि तस्य माया न संशयः ।
 भौमांशकगते शुक्रे भौमजीवगते थवा ॥
 भौमयुक्ते च दृष्टे वा भगवुंवनभाग् भवेत् ।
 मदांशकगते शुक्रे मंदजीवगते पि च ॥
 मंदयुक्ते च दृष्टे च शिशुनवुंवन तत्परः ।
 दारैशे स्वोच्चराशिस्थे दारैशुभसमन्विते ॥
 लग्नेशे बलसंयुक्ते स कलत्र समन्वितः ॥
 कलत्रनाथे रिपुनीक्षस्थे मूढे थवा पापनिरीक्षते वा ।
 कलत्रमे पापयुते च दृष्टे कलत्रहानिं प्रवदन्ति सन्तः ॥
 षष्ठाष्टम व्ययस्थेषु मंदेशो दुर्बलो यदि ।
 नीचराशिगते युक्ते दारानाशं विनिर्दिशेत् ॥
 कलत्रस्थानगे चन्द्रे तदीशे व्ययराशिगे ।
 कारको बलहीनश्च दारासौख्यं न विधत्ते ॥
 मायाधिमे नीचगृहे च पाप पापदगै वा बहुपापमुक्ते ।
 क्लीं षोडशे सप्तमराशिस्थे तस्योदयांशे द्विकलत्रसिद्धिः ॥
 कलत्रस्थानगे भौमे शुक्रे जामित्रौ शनौ ।
 लग्नेशे रंभराशिस्थे कलत्रत्रयवान् भवेत् ॥
 द्विस्वभावगते शुक्रे स्वोच्चतद्राशिनायके ।
 दारैशे बलसंयुक्ते बहुदार समन्वितः ।
 दारैशे शुभराशिस्थे स्वोच्चस्वजागतो भूः ॥

पंचमे नवमे ष्ठे तु विवाहः प्रायशो भवेत् ।
 दारस्थानं गते सूर्ये तदीशे मृग संयुते ॥
 सप्तमैकादशे वर्षे तद्विंशे-भू विवाहः प्रायशो भवेत् ।
 कुटुम्बस्थानगे शुक्रे दारेशे लाभराशिगे ॥
 दशमे षोडशा वदे च विवाहः प्रायशो भवेत् ॥
 लग्नकेन्द्रगते शुक्र लग्नेशे मंदराशिगे ।
 वत्सरेकादशे प्राप्ते विवाहं लभते नरः ॥
 लग्नात्केन्द्रगते शुक्रे तस्मात्कामगते शनी ।
 द्वादशैकौनविशे च विवाहः प्रायशो भवेत् ॥
 चन्द्राज्जामित्रगे शुक्रे शुक्राज्जामित्र गे शनी ।
 वत्सरे ष्टादशे प्राप्ते विवाहं लभते नरः ॥
 धनेशे लाभराशिस्थे लग्नेशे कर्मराशिगे ।
 अष्टे पंचदशे वर्षे विवाहं लभते नरः ॥
 धनेशे लाभराशिस्थे लाभेशे धराशिगे ।
 अष्टे त्रयोदशे प्राप्ते विवाहं लभते नरः ॥
 धनेशे लाभराशिस्थे लाभेशे धराशिगे ।
 अष्टे त्रयोदशे प्राप्ते विवाहं लभते नरः ॥
 रं प्राज्जामित्रगे शुक्रे तदीशे भौमसंयुते ।
 द्वाविंशे सप्तविंशावदे विवाहं लभते नरः ॥
 दारशङ्कगते लग्ने नाथे दारेखरे व्यथे ।
 त्रयोविंशे च षड्विंशे विवाहं लभते नरः ॥
 सन्ध्याशेदारराशिस्थे लग्नाशे मृग संयुते ।
 पंचविंशेत्रयस्त्रिंशे विवाहं लभते नरः ॥

भाग्यात् भाग्यगते शुक्रे तद्वये राहु संयुते ।
 एकत्रिंशात् त्रयस्त्रिंशे दारलाभं विनिर्दिशेत् ॥
 भाग्याज्जामित्रो शुक्रे तद्व्युने दारनायके ।
 त्रिंशे वा सप्तविंशाव्दे विवाहं लभते नरः ॥
 दारे च नीचराशिस्थे शुकरं प्रारि संयुते ।
 अष्टादशे त्रयस्त्रिंशे वत्सरे दारनाशनम् ॥
 मंदेशे नाशराशिस्थे व्ययेशे मंदराशिने ।
 तस्य चैकोनविंशाव्दे दारनाशं विनिर्दिशेत् ॥
 कुटुम्बस्थानगो राहुः कलत्रे भौमसंयुते ।
 पाणिग्रहे च त्रिंदिने सर्पदृष्टे वधूमतिः ॥
 रन्ध्रस्थानगते शुक्रे तदीशे सौरराशिने ।
 द्वादशैकोनविंशाव्दे दारनाशं विनिर्दिशेत् ॥
 लग्नेशे नीचराशिस्थे धनेशे निर्धनं गते ।
 त्रयोदशे तु सम्प्राप्ते कलत्रस्य मृतिभौते ॥
 शुक्राज्जामित्रो चन्द्रे चन्द्राज्जामित्रो बुधे ।
 रन्ध्रेशे सुतभावस्थे प्रथमं दशमाब्दिकम् ॥
 द्वाविंशे च द्वितीये च त्रयस्त्रिंशे तृतीयके ।
 विवाहं लभते मर्त्या नात्र कार्या विचारणा ॥

॥ अथ अष्टमभाव फलम् ॥

आयुः स्थानाधिः पापैः सहैव यदि संस्थितः ।
 करोत्यल्पायुषं ज्ञातं लग्नेशोऽप्यत्र संस्थितः ॥

एवं हि शनिना चिन्ता कार्या तर्कविचक्षणैः ।
 कर्माधिभेदं च तथा चिन्तनं कार्यमायुषः ॥
 षष्ठे व्ययेऽपि षष्ठेशो व्ययाधीशो रिपौ व्यये ।
 लग्नेष्टमे स्थितौ वापि दीर्घमायुः प्रयच्छति ॥
 स्वस्थाने स्वांशकेनापि मित्रेशे मित्रमन्दिरे ।
 दीर्घायुषं करोत्येव लग्नेशो ष्टमपः पुनः ।
 लग्नाष्टमपकर्ममदाः केन्द्रत्रिकोणयोः ।
 लाभे वा संस्थिताः तद्वत् दिशेयुर्दीर्घमायुषम् ॥
 येषु यो बलान्स्तस्यानुसारादायुरादिशेत् ॥
 षष्ठमाधितौ केन्द्रे लग्नेशे बलवर्जिते ।
 विंशद वषाण्यसौ जीवेद् वात्रिंशत्परमायुषम् ॥
 रश्मेशे नीचराशिस्थे रन्ध्रे पापग्रहयुते ।
 लग्नेशे दुर्बले यस्या अल्पायुर्भवति ध्रुवम् ॥
 रन्ध्रेशे पाप संयुक्ते रन्ध्रेमापग्रहयुते ।
 व्यये क्रूरग्रहजति जातमात्रं मृतिर्भवेत् ॥
 केन्द्रत्रिकोण पापस्थाः षष्ठाष्टसु भगा यदि ।
 लग्ने रश्मेश नीचस्थे जातः सधौमृतो भवेत् ॥
 पंचमे पापसंयुक्ते रन्ध्रेशे पाप संयुते ।
 रन्ध्रे पापग्रहयुक्ते अल्पायुषः प्रजायते ॥
 रन्ध्रेशे रन्ध्रराशिस्थे चन्द्रे पापसमन्विते ।
 शुभद्रष्टेन सफलं मासान्ते च मृतिर्भवेत् ॥
 लग्नेशे स्वांशराशिस्थे चन्द्रे लाभसमन्विते ।
 रन्ध्रस्थान गते जीवे दीर्घायुष्यं न संशयः ॥

॥ अथ नवमुभावफलम् ॥

oooooooooooooooooooooooooooo

माग्याधिताशोऽपि च भाग्यकर्ता शुद्धोऽपि पापे सह वैत्रिषु स्यात् ।

त्रिषडादिभावेषु च भाग्यहीनं केन्द्रत्रिकोणोपगतीति भाग्यम् ॥

अनेन धर्मः परिकल्पनीयः पिता नु चिन्त्यो निजमातुलस्य ।

शुभे शुभस्थानगते शुभं स्यात् विपर्यये तत्र विपर्ययः स्यात् ॥

भाग्यस्थिते वाहनराशिस्थे शुद्धे च जीवे शुभराशियुक्ते ।

भाग्याधौ कोण चतुष्टये वा बहुत्वदेशामरणं न यानम् ॥

गुरुस्थानगते जीवे तदीशे केन्द्र संस्थिते ।

लग्नेशे बल संयुक्ते बहुभाग्याधिनो भवेत् ॥

भाग्येशे बलसंयुक्ते भाग्ये भृगुसमन्विते ।

बलात्केन्द्रगते जीवे पितृभाग्य समन्वितः ॥

भाग्यस्थानाद् द्वितीये वा सुखे भौमसमन्विते ।

भाग्येशे नीचराशिस्थे पिता निर्धन एव सः ।

भाग्येशे परमोच्चस्थे भाग्यांशे जीव संयुक्ते संयुते ॥

लग्नाच्चतुष्टये शुद्धे पितादीर्घायुरादिशेत् ॥

भाग्येशे केन्द्रभावस्थे गुरुणा च निरीकृते ।

तत् पिता वाहनैर्युक्तो राजा वा तत्समो भवेत् ॥

भाग्येशे कर्मभावस्थे कर्मेशे भाग्यराशिगे ।

कर्मेशाच्च घनादृश्च कीर्तिमास्तत्पिता भवेत् ॥

परमोच्चांशे सूर्ये भाग्येशे लाभसंस्थिते ।

धर्मिष्ठो नृपवात्सल्यः पितृपुण्यो भवेन्नरः ॥

लग्नात् त्रिकोणगे सूर्ये भाग्येशे सप्तमस्थिते ।
 गुराणा सहिते दृष्टे पितृभक्तिसमन्वितः ॥
 भाग्येशे धनभावस्थे धनेशे भाग्यराशिगे ।
 द्वात्रिंशात्परतो भाग्यं वाहनं कीर्तिसम्भः ॥
 लग्नेशे भाग्य राशिस्थे षष्ठेशे भाग्यराशिगे ।
 सन्त्योन्यवैरं ब्रूयते जनकः कुत्सितो भवेत् ॥
 कर्मज्ञे रिपुर्धरिः फ भवने जीवैव भिक्षाशनः ।
 भाग्येशे यदि जन्मकालसमये प्राप्नोति दीक्षां रविः ॥
 कर्माधिपेन सहितो विक्रमेशो विविर्बलः ।
 नीचराशिविमूढस्थो योगी भिक्षारानात्प्रभुः ॥
 षष्ठाष्टमव्यये भानू रंभ्रेशे भाग्यसंयुते ।
 व्ययेशे लग्नराशिस्थे षष्ठांशपंचमे स्थिते ॥
 जातस्य जननात्पूर्वं जनकस्य मृतिर्भवेत् ।
 रंभ्रस्थानगते सूर्ये रंभ्रेशे भाग्यनायके ॥
 जातस्य प्रथमावदे तु पितुर्मरणमादिशेत् ॥
 व्ययेशे भाग्यराशिस्थे नीचांशे भाग्यनायके ॥
 तृतीये षोडशे वर्षे जनकस्य मृतिर्भवेत् ।
 लग्नेशे नाशराशिस्थे रंभ्रेशे भानुसंयुते ।
 द्वितीये द्वादशे वर्षे पितुर्मरणमादिशेत् ।
 भाग्यात् रंभ्राते राहौ भाग्यात् भाग्यगते रवौ ॥
 षोडशेष्टादशे वर्षे जनकस्य मृतिर्भवेत् ।
 भाग्यात् रंभ्राते राहौ भाग्यात् भाग्यगते रवौ ॥

राहुणा सहिते सूर्ये चन्द्रात् भाग्यगते शनौ ॥
 सप्तमैकोनविंशाब्दे तातव्यमरणं धूमम् ॥
 भाग्येशे व्ययराशिस्थे व्ययेशे भाग्यराशिगे ।
 चतुश्चत्वारिवर्षाच्च पितुर्मरणमादिशेत् ॥
 रव्येशे च स्थिते चन्द्रे लग्नेशे रंघ्रसंयुते ।
 पंचत्रिंशच्चत्वारि वत्सरे पितृनाशनम् ॥
 पितृस्थाविधिमे सूर्ये मंदभासमन्विते ।
 पंचाशद्वत्सरे प्राप्ते जनकस्य मृतिर्भवेत् ॥
 भाग्यात्सप्तमगे सूर्ये प्रातृसप्तमगस्तमः ।
 षष्ठमे पंचविंशाब्दे पितुर्मरणमादिशेत् ॥
 रंघ्राभिन्नगे मंदे मंदाज्जामिन्नगे रवौ ।
 त्रिंशकविंशे षड्विंशे जनकस्य मृतिर्भवेत् ॥
 भाग्येशे नीचराशिस्थे तदीशे भाग्यराशिगे ।
 षड्विंशगे त्रयस्त्रिंशे पितुर्मरणमादिशेत् ॥
 रव्यंशकस्थिते चन्द्रे लग्नेशे रंघ्रसंयुते ।
 पंचत्रिंशच्चत्वारिवत्सरे पितृनाशनम् ॥
 पितृस्थानाधिमे सूर्ये सूर्यभासमन्विते ।
 पंचाशत् वासरे प्राप्ते जनकस्य मृतिर्भवेत् ॥
 परमोच्चांशो शुक्ले भाग्येशेन समन्विते ।
 प्रातृस्थाने शनियुते बहुभाग्याधिगो भवेत् ॥
 गुरुणा संयुतेभाग्ये तदीशे केन्द्रराशिगे ।
 विंशद्वर्षात्परं चैव बहुभाग्यं विनिर्दिशेत् ॥

परमोच्चांगते सौम्ये भाग्येशे भाग्यराशिने ।
 षड्विंशच्च परं चैव बहुभाग्यं विनिर्दिशेत् ॥
 लग्नेशे भाग्यराशिस्थे भाग्येशे लग्न संयुते ।
 गुरुणा संयुते धूने धनवाहन लाभकृत् ॥
 भाग्यात् भाग्यगतौ राहुभाग्यस्थे निधनंगते ॥
 भाग्येशे नरराशिस्थे भाग्यहीनो भवेन्नरः ॥
 भाग्यस्थानगते मंदे शशिनाच समन्विते ।
 लग्नेशे नीचराशिस्थे भिक्षाशीच नरौ भवेत् ॥

॥ अथ दशमभावफलम् ॥

कर्माधिपौ बलोनश्चेत् कर्मविकल्पमादिशेत् ।
 संहिः केन्द्रत्रिकोणस्थो ज्योतिष्टोमादियागकृत् ॥
 अत्रायुषश्चिन्तनं च कार्यस्यात्कर्मणस्तथा ।
 शत्रुर्नीचगृहं त्यक्त्वा षष्ठाष्टमगृहं तथा ॥
 दशमे पापसंयुक्ते लाभे पापसमन्विते ।
 दुष्कृतिं लभते मर्त्या स्वजनानां विदूषकः ॥
 कर्मेशे नाशराशिस्थे कर्मेशे राहुसंयुते ।
 जनघेष्णी महामूर्खो दुष्कृतिं लभते नरः ॥
 कर्मेशे धूनराशिस्थे मंदमौमसमन्विते ।
 धूनेशे पापसंयुक्ते शिशनौदरपरायणः ॥
 तुंगराशिं समाश्रित्य कर्मेशे गुरुसंयुते ॥
 भाग्येशे कर्मराशिस्थे मानैश्वर्यप्रतापवान् ।
 लाभेशे कर्मराशिस्थे कर्मेशे लग्नसंयुते ॥

८५

तावुमा^१ केन्द्रा^२ वापि सुखजीवनमा^३ भवेत् ॥

कर्मेशे बलसंयुक्ते मीने गुरा समन्विते ।

वस्त्राभरणासीत्यादि लभते नात्र संशयः ॥

लाभस्थानगतं सूर्यं राहुर्भांम समन्विते ।

रविपुत्रेण संयुक्ते कर्मक्षता भवन्तः ॥

मीने च राहो यदि चोच्चकाशे भागीरथीस्नान फलं लभेन्नरः ।

मीने च मीने यदि वाक्सीपुत्रे संन्यासयोगं प्रवदन्ति तस्य ॥

मीनै जीवै प्रगुयुतै लग्नैशे बलसंयुतै ।

स्वाध्वराशीगते चन्द्रे सम्यक् ज्ञानार्थवान् भवेत् ॥

कर्मेश लाभराशिस्थे लाभेश लग्नसंस्थिते ।

कर्मराशिस्थिते शुद्धे रत्नवान् स नरौ भवेत् ॥

केन्द्रं त्रिकोणाग्रे कर्मनाथे स्वौ च्चसमा त्रिते ।

गुराणा सहिते दृष्टे स कर्मसहितो भवेत् ॥

कर्मैव लग्नभावस्थे लग्नेनैव समन्विते ।

केन्द्र त्रिकोणागे चन्द्रैः सत्कर्मनिरतो भवेत् ॥

कर्मस्थानगते मन्दे नीचस्वैरसंयुते ।

कर्मिणे पापसंयुक्ते कर्महीना भवेन्नरः ॥

कर्मेश वांशराशिस्थे रन्ध्रेश कर्मसंस्थिते ।

पापग्रहेण संयुक्ते दुष्कर्मनिरतो भवेत् ।

कर्मेश नीचराशिस्थे कर्मस्थे पापखेचरे ।

कर्ममात्कर्मणि पापे कर्मवक्तव्यमादिशेत् ॥

कर्मस्थानगते चन्द्रे तदीशे तत् त्रिकोणगे ।

लग्नेशे केन्द्रमावस्थे सत्कीर्तिं संहितो भवेत् ॥

लाभेशे कर्मभावस्थे कर्मेशे कर्मसंयुते ।
 केन्द्रगुरुणा दृष्टे सत्कीर्तिसहितो भवेत् ॥
 कर्मस्थानाधिपे भाग्ये लग्नेशे कर्मसंयुते ।
 लग्नात्पंचमगे चन्द्रे स्थातिकीर्तिं विनिदिशेत् ॥

॥ अथकादशभाव फलम् ॥

लाभधिमौ यदा लाभे तिष्ठेत्केन्द्र त्रिकोणयोः ।
 बहुलाभं तदा कुर्यादुच्चं सुयशितोऽपि वा ॥
 लाभेशे धनराशिस्थे धनेशे केन्द्रं संस्थिते ।
 गुरुणा सहिते भावे गुरुलाभं विनिदिशेत् ॥
 षडत्रिंशे वत्सरे प्राप्ते सङ्ग्रह्य निष्कमाक् ।
 केन्द्रत्रिकोणगे भावे नाथे शुभमन्विते ॥
 चत्वारिंशे तु सम्प्राप्ते सङ्ग्रह्यं च निष्कमाक् ।
 लाभस्थाने गुरुयुते धौ चन्द्रमन्विते ॥
 भाग्यस्थानगते शुद्धे षड्सङ्ग्रहाधिमौ भवेत् ॥
 लाभोऽप्य लाभो जीवे गुरुचन्द्रेण संयुते ।
 धनधान्याधिः श्रीमान् रत्नाधारणीयुतः ॥
 लाभेशे लग्नभावस्थे लग्नेशे लाभसंयुते ।
 त्रयसिंशे तु सम्प्राप्ते सङ्ग्रह्यं च निष्कमाक् ++ भवेत् ॥
 लाभस्थाने-गुरुयुते-धौ-चन्द्रमन्विते-++
 स धनेशे लाभराशिस्थे तदीशे धनराशिगे ।
 विवाहात्परश्चैव बहुभाग्यं समादिशेत् ॥

धौंशे लाभराशिस्थे लाभेशे प्रातृसंस्थिते ।
 प्रातृभावाद्धनप्राप्तिः दिव्याभरणं संयुतः ॥
 लाभे पापे च व्यये पापयुक्ते दृष्टे पापे क्षौत्रयुक्तेन युक्ते ।
 लाभालाभौ लाभविधौ निर्धौ सौम्यार्थं यो वीक्षणं विघ्ननाशः ॥

॥ अथ द्वादशभाव फलम् ॥

चन्द्रो व्ययाधौ धौलाभमन्त्रेषु संस्थितः ।
 स्वोच्चस्वर्गनिर्वाणेशे वा लाभधर्मात्मिजांशके ॥
 दिव्यागारद्विपर्ययो दिव्यगर्भक भागवान् ।
 पराधर्मणो दिव्यवस्त्रमालयादिभूषणः ॥
 पराधर्मसंयुतो विजो दिनानि नयति प्रभुः ।
 एवं स्वशत्रुनीचांशे अष्टांशे वाष्टमे रिषौ ।
 संस्थिताः कुरते जातं कान्तासुखं विवर्जितम् ॥
 व्ययाधिर्यपरिक्लान्तं दिव्यभोगनिराकृतम् ।
 स हि केन्द्रं त्रिकोणस्थः स्वस्त्रिवालंकृतः स्वयम् ॥
 एवं प्रात्रादिभावेषु तत्तत्सर्वं विचार्येत् ।
 लग्नस्य पूर्वार्धे १०।११।१२।१३।१४। गता नभोगाः,
 प्रदक्षुस्त्वपरोक्षकं ते। पराद्धं ४।५।६।७।८।९ । षट्कोप-
 गता परीक्षां फलं वदन्तीति बुधाः पुराणाः ॥
 व्ययस्थानगतो राहुर्माकर्षवि संयुतः ।
 तदीशेनाकर्षयुक्ते नरके पतनं भवेत् ॥
 व्ययस्थानगते सौम्ये तदीशे स्वोच्चराशिम् ।
 शुभयुक्ते शुभेदृष्टे परीक्षः स्यान्न संशयः ॥

व्ययेशे पापसंयुक्ते व्ययै पापसमन्विते ।
 पापग्रहेण सदृष्टे देशादेशान्तरं गतः ॥
 व्ययेशे शुभराशिस्थे व्ययज्ञे शुभसंयुते ।
 शुभग्रहेण सदृष्टे स्वदेशात्संचरते भवेत् ॥
 व्ययै मन्दादिसंयुक्ते भूमिजेन समन्विते ।
 शुभदृष्टौ च संप्राप्तिः पापमूलाद्वनार्जनम् ॥
 लग्नेशे व्ययराशिस्थे व्ययेशे लग्नसंयुते ।
 भृगुपुत्रेण संयुक्ते धर्ममूलाद्वनव्ययम् ॥
 अग्रे जातं रविर्हन्ति पृष्ठे जातं शनैश्चरः ।
 अग्रं पृष्ठं हन्ति सहजस्यो धरासुतः ॥
 पत्नीस्थाने यदा राहुः पापयुग्मेन वीजितः ।
 पत्नी योगस्थिता तस्य भूतापि म्रियते चिरात् ॥
 षष्ठे च भवने भौमः सप्तमे राहुर्भवः ।
 अष्टमे च यदा सौरिस्तस्य मायानं न जीवति ॥

इति श्री बृहत्पाराशर ह्योरासारांशे पूर्वखण्डे द्वादशभावविचारकथनं नाम चतुर्दशोऽध्यायः ॥

॥ मैत्रेय उवाच ॥

परजातः कथं ज्ञेयः कथं ज्ञेयं शुभाशुभम् ।
 एतत् सर्वं समाचक्ष्व ग्रहराशिकलं शुभम् ॥

॥ पराशर उवाच ॥

तुर्यं चन्द्रेजितः खेटः शत्रुभिर्वा युतेजितः ।
 परेण जायते बाले, निश्चितं यथा पशुः ॥
 त्रिषष्ठिं क्षुताधीशो यदा लग्ने स्थितस्तदा ।
 तथापि परजातः स्यात् मृत्याधन्यसुतादिभिः ॥
 लग्ने दूरो स्तगः सौम्यः कर्मस्थो रविनन्दनः ।
 अस्मिन् योगे च यो जातो जायते वणसिंकरः ॥
 मुतो चेन्दुश्च दुश्चिक्छे भूमिनन्दनभार्गवौ ।
 यदा पंचदशावर्णौ तदापि परबालकः ॥
 ग्रहराजे स्थिते लग्ने चतुर्थे सिंहकासुतः ।
 स्वदेवरात्सुतोत्पत्तिं जाता तस्या न संशयः ॥
 लग्ने राहुधरापुत्री सप्तमे चन्द्रभास्करौ ।
 नीचैव जायते बालो यदि राज्ञी भवेदपि ॥
 सूर्ययुक्तेन्दुलग्नस्थे सप्तमे भौमभास्करौ ।
 अस्मिन् योगे यदा जन्म परेणैव हि जायते ॥
 केन्द्रं शून्यं भवेद्यस्य सौ पि जातः परेण हि ॥
 द्विषष्टाष्टमरिः केषु ग्रहास्तिष्ठन्ति यस्य सः ।
 परजातो भवेत्सत्यम् अन्यत्रापि च संस्थितः ॥
 एकस्थाने यदा स्तेश लग्नेशौ सौपि जारजः ।
 जीवो निशाकरं लग्नं नेक्ष्यतापि स जारकः ॥
 जीववर्गं विहीनांस्तदायोगः पराज्जनेः ।
 द्विशत्रु चैककेन्द्रस्थाव न्यग्रह विवर्जितौ ॥

तदापि परजातः स्यात् स्थिरलग्ने विशेषतः ॥

चतुर्थे दशमे लग्ने पापयुग्ं विधुस्तस्थितः ।

लग्नेशेनेक्षितं लग्नं तदापि परबालकः ॥

लग्नेशे संस्थिते लग्ने परजातः कदाचन ।

भंगो यं सर्वयोगानामिति ते कथितं मया ॥

॥ अथ लग्नेशदशभावस्थित फलमाह ॥

लग्नेशे लग्नमे पुंसः स्वदेह स्वभुजाङ्गमी ।

मनस्वी चाति वाचत्यो द्विभार्याः परगो पि वा ॥

लग्नेशे धनमे लाभे सलामः पीडितो नरः ।

सुशीलो धर्मान्वानी बहुदारगुणैर्युतः ॥

लग्नेशे सहजे वाष्टे सिंहतुल्य पराङ्गमी ।

सर्वसम्पद्युतो मानी द्विभार्याभतिमान् सुखी ॥

लग्नेशे दशमे तुर्ये पितृमातृसुखान्वितः ।

बहुभ्रातृयुतः कामी गुणसौन्दर्ययुतः ॥

लग्नेशे पंचमे मानी सुतसौख्यं च मध्यमम् ।

प्रथमापत्यनाशः स्यात् क्रौंघी राजप्रवेशकः ॥

लग्नेशे सप्तमे यस्य भार्या तस्य न जीवति ।

विरक्तो वा प्रवासी वा दरिद्रो वा नृपो पि वा ॥

लग्नेशे व्ययगे षष्ठ्ये सिद्धविद्याविशारदः ।

द्विती चौरौ महाक्रौंघी परनायतिभोगकृत् ॥

लग्नेशे त्रयमे पुंसो भाग्यवान् जनवल्लभः ।

विष्णुभक्तः पटुवर्गिणी पुत्रदारधनैर्युतः ॥

॥ अथ धनेश द्वादशभावस्थितफलमाह ॥

ॐ

धनेशे धनगे सो ध धनवान् गवैसंयुतः ।

भायार्द्र्यं त्र्यं चापि सुतहीनः प्रजायते ॥

धनेशे सहजे तुर्ये विक्रमी मतिमानु गुणी ।

परदारभिंगामी च लोभी वा देवनिन्दकः ॥

धनेशे रिपुगे शत्रोर्धनं प्राप्नोति निश्चितम् ।

शत्रुतां विजनाशः स्यात् गुदेवोर्वीर्धे च रुक् ॥

धनेशे सप्तमे वैद्यः परजायाभिंगामिकः ।

जाया तस्य भवेत् वैश्या मातापि व्यभिचारिणी ॥

धनेशे मृत्युगेहस्थे भूमिद्रव्यं लभेत् धूमम् ।

जायासीत्थं भवेत्स्वल्पं ज्येष्ठप्रातृ सुखं न हि ॥

धनेशे नवमे लाभे धनवानुर्धमी पटुः ।

वात्यरोगी सुखी पश्चात् यावदायुः समाप्यते ॥

धनेशे दशमे यस्य कामी मानी च पण्डितः ।

वहादारधैर्युक्तः सुतहीनोऽपि जायते ॥

धनेशे व्ययगे मानी साहसी धनवर्जितः ।

जीविका नृपगेहाच्च जे ज्येष्ठपुत्र सुखं न हि ॥

धनेशे च तनी पुत्री स्वकुटुम्बस्य कटकः ।

धनवान् निष्ठुरः कामी परकार्येषु तत्परः ॥

॥ अथ तृतीयेश द्वादशभावस्थित फल माह ॥

तृतीयेशे तृतीयस्थे विक्रमी सुतसंयुतः ।
 धनयुक्तो महात्दृष्टो मुनक्ति सुखमद्भूतम् ॥
 तृतीयेशे सुखे कर्म पंचमे वा सुखी सदा ।
 अतिक्रूरा भवेद्भायां धनाढ्यो मतिमान भवेत् ॥
 तृतीयेशो रिपौ यस्य भ्राता शत्रुर्महाधनी ।
 मातुलानां सुखं न स्यात् मातुल्या भोगमिच्छति ॥
 तृतीयेशे व्यये भाग्ये स्त्रीभिर्भाग्योदयो भवेत् ।
 पिता तस्य महावीरः सुखेपि दुःखदर्शकः ॥
 तृतीयेशेष्टमे धने राजकारे मृतिर्भवेत् ।
 वीरां वा परगामी वा बाल्ये कष्टं दिने दिने ॥
 तृतीयेशे तनौ लाभे स्वभुजाजित विज्ञान् ।
 मूलैः कृशो महारोगी साहसी परीवकः ॥
 गुदामजनिकः स्थूलः परभायाधने रात्रिः ।
 स्वल्पार्मी सुखी न स्यात् तृतीयेशे धने गते ॥

॥ अथ चतुर्थेश द्वादशभावस्थित फलमाह ॥

चतुर्थेशे चतुर्थे मन्त्री भवेत्सर्वधनाधिकः ।
 चतुरः शीलवान् मानी धनाढ्यः स्त्रीप्रियः सुखी ॥
 चतुर्थेशे पंचमे भाग्ये सुखी सर्वजनप्रियः ।
 विष्णुभक्तिरतो मानी स्वभुजाजितविज्ञान् ।
 सुखेशे शत्रुगेहस्थे तदा स्यात् बहुयातुकः ।
 क्रौधी चौराभिचारि व दुष्टचिज्ञो मनस्यापि ॥
 सुखेशे सप्तमे लग्ने बहुविवासमन्वितः ।
 पित्राजित धनत्यागी सभायां मुक्त्वद् भवेत् ॥

सुतेशे व्ययरं ग्रस्थे सुखहीनो भवेन्नरः ।
 पितृसौख्यं भवेदल्पं क्लीबो वा जारजो पि वा ॥
 सुतेशे कर्मगृहस्थे राजमान्यो भवेन्नरः ।
 रसायनी महातृष्टो मुनक्ति सुखमद्भूतम् ॥
 सुतेशे सहजे लाभे नित्यरोगी भवेन्नरः ॥
 उदारो गुणवान् दाता स्वभुजार्जित विज्वान् ॥
 सर्वसंयुतो मानी साहसी कुहकान्वितः ।
 कुटुम्ब संयुतो भोगी सुतेशे च धने गते ॥

॥ अथ सुतेशादशभावस्थितफलमाह ॥

सुतेशः पंचमे यस्य तस्य पुत्रो न जीवति ।
 ज्ञानिकः क्रूरभाषी च धार्मिको मतिमान् भवेत् ॥
 सुतेशे षष्ठरिः कस्थे पुत्रः शत्रुत्वमाप्नुयात् ।
 मृतापत्यो ग्राह्यपुत्रो धनपुत्रो धृष्टा भवेत् ॥
 सुतेशे कामगे मानी सर्वधर्म समन्वितः ।
 तुगयष्टिस्तनुस्वामी भक्तियुक्तैकैजसा ॥
 सुतेशे चायुषि धने बहुपुत्री न राशयः ।
 कासश्वासो सुखी न स्यात् क्रौंध्युक्तो वान्वितः ॥
 सुतेशे नवमे कर्म पुत्रो भूपसमो भवेत् ।
 अथवा ग्रंथकर्ता च विख्यातः कुलदीपकः ॥
 सुतेशे लाभमने पण्डितो जनवल्लभः ।
 ग्रंथकर्ता महादजो बहुपुत्र धनान्वितः ।

सुतेशे लग्न सहजे मायावी पिशुनो महान् ।
 लोष्टं तु दज्जान्नेव क्वचिद् द्रव्यस्य का कथा ॥
 सुतेशे मातृभवने चिरं मातृसुखं भवेत् ।
 लक्ष्मीयुक्तः सुबुद्धिश्च सक्विं प्यथवा गुरुः ॥

॥ अथ षष्ठेश षडदशभावफलमाह ॥

षष्ठेशे रिपुभावस्थे स्वज्ञातिः शत्रुवद् भवत् ।
 परजातिभैन्मित्रं भूमौ न चलति धूमम् ॥
 षष्ठेशे सप्तमे लाभे लग्ने वा कीर्तिमान् भवेत् ।
 धनवान् गुणवान् मानी साहसी पुत्रवर्जितः ॥
 षष्ठेशे ष्टमरिः फस्थे रोगी शत्रुः मनीषिणाम् ।
 परजायाभिगामी च जीवहिंसासु तत्परः ॥
 षष्ठेशो नवमे यस्य काष्ठपाषाणाविक्रयी ।
 व्यवहारे क्वचित् हानिः क्वचित् वृद्धिः भवेत्किल ॥
 षष्ठेशे कर्मविज्ञस्थे साहसी कुलविश्रुतः ।
 परदेशसुखी वदता स्वकर्मै वैक निष्ठिकः ॥
 षष्ठेशे सहजे तुर्ये क्रोधेनारक्त लोचनः ।
 मनस्वी पिशुनो द्वेषी चलचिचौ ति विज्जान् ॥
 षष्ठेशे पंचमे यस्य चलमित्र धनादिकम् ।
 दयायुक्तः सुखी सौम्यः स्वकार्ये चतुरो महान् ॥

॥ अथ सप्तमेश षडदशभावफलमाह ॥

सप्तमेशे तनौ चास्ते परजायासु लम्पटः ।
 दुष्टो विचक्षणो धीरो वातरुक् स्थीयते द्रवि ॥

जायेशे चाष्टमे षष्ठे रोगिणीं कामिनीं लभेत् ।
 क्रौड्युक्तो भवेत्वापि न सुखं लभते क्वचित् ॥
 धूमेशे नवमे विभे नानास्त्रीभिः समागमः ।
 आरम्भा दीर्घसूत्री च स्त्रीषु चित्तं हि केवलम् ॥
 धूमेशे दशमे तूर्ये नास्य जाता पतिव्रता ।
 धर्मात्मा सत्यसंयुक्तः केवलं दन्तरोगवान् ।
 धूमेशे सहजे लाभे मृतपुत्रः प्रजायते ।
 कदाचित् जीवति सुता यत्नात्पुत्रौ पि जायते ॥
 द्वादशस्थे सप्तमेशे दरिद्रः कृपणो महान् ।
 चारुकन्या भवेद्भायां वस्त्राजीवी च निर्धनी ॥
 सर्वगुणायुतोमानी भवेत्सर्वधनाधिः ।
 सदैव हर्षसंयुक्तः सप्तमेशे सुते स्थिते ॥

॥ अथ अष्टमेश द्वादशभावस्थित फलमाह ॥

भूति चोरो न्यथावादी गुरुनिन्दासु तत्परः ।
 अष्टमे ह्यष्टमस्थाने भायां पररता भवेत् ॥
 अष्टमेशे तपःस्थाने महापापी च नास्तिकः ।
 सुतहा ह्यथवा बन्ध्या परभायां धने रुचिः ॥
 अष्टमेशे सुखे कर्मपिशेनो बन्धुजितः ।
 माता-पित्रोर्भवेन्मृत्युः स्वल्पकालेन पीतियुक् ॥
 अष्टमेशे सुते लाभे तस्य वृद्धिः न जायते ।
 द्रव्यं न स्थीयते गैहै स्थिरबुद्धिर्भवेत् जनः ॥

अष्टमेशे व्ययेषां नित्यं रोगी प्रजायते ।
 जलसर्पादिकात् धातो भवेत्तस्य च शैशवे ।
 अष्टमेशे तनौ कामे माययुग्मं समादिशेत् ।
 विष्णुद्रोहरतो नित्यं कृणारोगी प्रजायते ॥
 धनं तस्य भवेत् स्वल्पं गतं विशं न लभ्यते ।
 अष्टमेशे धने बाहुकलहीनः प्रजायते ॥

॥ अथ भाग्येशद्वादशभावस्थित फलमाह ॥

धनधान्ययुतो नित्यं गुणसौन्दर्यसंयुतः ।
 बहुप्रातृमुखं युक्तं भाग्येशे नवमे स्थिते ॥
 भाग्येशे दशमे तुर्ये मन्त्री सेनापतिर्भवेत् ।
 पुण्यवान् सुयशा वाग्मी साहसी क्रौवर्जितः ॥
 भाग्येशे पंचमे लाभे भाग्यवान् जलजल्लभः ।
 गुरुभक्तिरतो मानी धीरो धीरगुणैर्युतः ।
 भाग्येशे तु तुरे रिःफे भाग्यहीनो भवेद्दुःखम् ॥
 मातुलस्य सुखं न स्यात् ज्येष्ठप्रातृमुखं तथा ॥
 भाग्येशे च मदे कल्पे गुणवान् कीर्तिमान् भवेत् ।
 कदाचिन्न भवेत् सिद्धं यत्कार्यं कर्तुमिच्छति ॥
 भाग्येशे सहस्रे विवे सदा भाग्यानुचिन्तकः ।
 धनवान् गुणवान्कामी पण्डितो जलजल्लभः ॥

॥ अथ दशमेशद्वादश भावस्थित फलमाह ॥

दशमेशे सुखे कर्म ज्ञानवान् सुख विक्रमी ।
 गुरुदेवाचनरतो धर्मात्मा सत्यसंयुतः ॥
 दशमेशे सुते लाभे धनवान्पुत्रवान् भवेत् ।
 सर्वदा हर्षसंयुक्तः सत्यवादी सुखी नरः ॥
 कर्मेशो रि व्यये यस्त्र शत्रुभिः परिपीडितः ।
 चातुर्यगुणसम्पन्नाः क्वचिच्च न सुखी नरः ॥
 दशमाधिमतौ लग्ने कवितागुण संयुतः ।
 बाल्ये रोगी सुखी पश्चात् अर्थवृद्धिः दिने दिने ॥
 धने मदे च सहजे कर्मेशो यदि संस्थितः ।
 मनस्वी गुणावान्वाग्मी सत्यधर्मसमन्वितः ॥

॥ अथ लाभेश द्वादशभावस्थित फलमाह ॥

लाभेशे संस्थिते लाभे स वाग्मी जायते ध्रुम् ।
 पाण्डित्यं कविता चैव वर्धते च दिने दिने ॥
 प्राप्तिस्थानाधि रिकं प्लेक्ससर्गकारकः ।
 कामुको बहुकान्तश्च ज्ञानिको लम्पटः सदा ॥
 लाभेशे संस्थिते लग्ने धनवान् सात्विको महान् ।
 समदृष्टिः महान्वक्ता कौचुकी च भवेत्सदा ॥
 लाभेशे च धने पुत्रे नानासुखसमन्वितः ।
 पुत्रवान् धार्मिकश्चैव सर्वसिद्ध प्रदायकः ॥

लाभेशे सहजे विद्ये तीर्थेषु तत्परो महान् ।
 कुशलः सर्वकार्येषु कैवलं शूलरोगवान् ॥
 लाभेशे षष्ठ्यमने नानारोगसमन्वितः ।
 सर्वं सुखं भवेत्तस्य प्रवासी परसेवकः ॥
 लाभेशे सप्तमे रन्ध्रे भार्या तस्य न जीवति ।
 उदारो गुणवान्कर्मि मूर्खो भवति निश्चितम् ॥
 लाभेशे गगने धर्मं राजपूज्यो धनाधिपः ।
 चतुरः सत्यवादी च निजधर्मं समन्वितः ॥

॥ अथ व्ययेश द्वादशभावस्थित फलमाह ॥

व्ययेशे रिव्यये पापी मातृमृत्युविविन्तकः ।
 क्रीडो सन्तान दुःखी च परजायासु लम्पटः ॥
 व्ययेशे मदने लग्ने जायासौख्यं भवेन्नहि ।
 दुर्बलः कफरोगी च धनविद्याविवर्जितः ॥
 व्ययेशे द्वितीये रन्ध्रे विष्णुभक्तिसमन्वितः ।
 धार्मिकः प्रियवादी च सम्पूर्णं गुणसंयुतः ॥
 भार्याद्विष्णी प्रियद्वेषी गुरुद्वेषी भवेन्नरः ।
 व्ययेशे सहजे धर्मं स्वशरीरस्य पोषकः ॥
 व्ययेशे दशमे लाभे पुत्रसौख्यं भवेन्नहि ।
 मणिमाणिक्यमुक्तादि धत्ते किञ्चित्समालम्बेत् ॥
 एतच्चे कथितं विप्र भावानां च फलाफलम् ।
 बलाबलविवेकेन सर्वेषां फलमादिशेत् ॥

वक्रा चैत्स्वचतुर्थः स्यात् फलं भौमो ददाति च ।
 बुध तुर्यं य देवैज्ये पंचमे शशिभार्गवी ॥
 सप्तमस्य तमः ऋषी पुत्रस्य नवमस्य च ।
 वित्तस्य विषुवत्यर्के ददाति स्वफलं विधुः ॥
 ग्रहे पूर्णफले प्राप्ते फलं पूर्वं समादिशेत् ।
 लक्ष्मिर्द्वे पादहीने तत्रेदं पादमङ्गिता ॥
 भावानां द्वादशानां च सर्वेषां फलमादिशेत् ।
 भावस्थानां ग्रहाणां च फलं च कथितं मया ॥

इति श्री बृहत्पाराशरहोरापूर्वखण्ड सारंशे भावस्थ ग्रहाणां फलकथनं नाम पञ्चमोऽध्यायः ॥

अथ प्राणिनां पूर्वजन्मशापघोतकम्
 ॥ पार्वत्युवाच ॥

देवदेव जगन्नाथ शूलपाणौ वृषभज ।
 केन योगेन भर्त्यानां जायते शिशुनाशनम् ॥
 तत्सर्वमत्र योगेन ब्रूहि मे शशिशेखर ।
 शापमोक्षं च कृपया प्राणिनामल्पमेधनाम् ॥

॥ शंकर उवाच ॥

साधु पृष्टं त्वया देवि । कथयामि सविस्तरात् ।
 शृणु ज्यैष्ठ्येन भूत्वा बलाबलवशादपि ॥

ज्ञेयं सुनिश्चितं सर्वं राशिवक्त्रे विशेषतः ।
 मेषादि मीनपर्यन्तं मृत्यादि द्वादश क्रमात् ॥
 भावन्व भावजं ज्ञात्वा फलं ब्रूयात् विचक्षणाः ।
 तनुर्वितं बहुभातृपुत्रशत्रुस्मरौ स्मृति ॥
 पितृकर्म च लाभन्व व्ययान्ता भावसंज्ञकाः ।
 गुरुलग्नेश दारेश पुत्रस्थानाधिषेष्णु च ॥
 सर्वेषु बलहीनेषु वक्तव्या त्वनवत्यता ।
 स्थारराहुशनयः पुत्रस्था ब्रह्मसंयुताः ॥
 कारकावात्क्षीपाकलात् अनपत्यत्वमादिशेत् ।
 पुत्रस्थानगते राहौ कुजेनापि निरीक्षिते ।
 कुजकोत्रगते वापि सर्वशापात्सुतजायः ॥
 पुत्रेशे राहुसंयुक्ते पुत्रस्थे भानुनन्दने ।
 चन्द्रदृष्टे युते वापि सर्वशापात्सुतजायः ॥
 कारके राहुसंयुक्ते पुत्रेशे बलवर्जिते ।
 विलग्नेशे भौमयुते सर्पशापात्सुतजायः ॥
 कारके भौमसंयुक्ते लग्ने च राहुसंयुते ।
 पुत्रस्थानेश्वरे दुःस्थे सर्पशापात्सुतजायः ॥
 भौमांशे भौमसंयुक्ते पुत्रेशे सौमनन्दने ।
 राहुमादियुते लग्ने सर्पशापात्सुतजायः ॥
 पुत्रस्थाने कुजकोत्रे पुत्रे राहुसमन्विते ।
 सौम्यदृष्टे युते वापि सर्पशापात्सुतजायः ॥
 पुत्रस्था भानुमन्दाराः स्वर्मानुः शशिर्जगिराः ।
 निबैली पुत्रलग्नेशी सर्पशापात्सुतजायः ॥

रुग्णेशे राहुसंयुक्ते पुत्रेशे भौमसंयुते ।
 कारके राहुदृष्टे सर्पशापात्सुतदायः ॥
 तद्दोषपनिहारार्थं नागपूजां समारभेत् ।
 स्वगृहोक्तविधानेन प्रतिष्ठां कारयेत्सुधाः ॥
 ऋगमूर्तिं सुवर्णेन कृत्वा पूजां समाचरेत् ॥

सुख-४

माता
मीज्यादि वस्तुविचारः
हृदयः, स्कन्धः, शयन,
गृह, ग्राम, विवर प्रवेश चौत्र,
मित्र, अन्यसम्बात्
प्रातृः। उद्यम,
चतुष्पाद प्राणी
सुखसुख
गमनागमनम्
जलाशयम्
उद्यानम्
महौषधी
आजीविकायां
वृद्धिः स्थानपरिवर्तनम्
प्रातृः क्षमम् ।
पुत्रस्य व्ययः, प्रवासः
-शयनसुखः ।
स्वसुरः ।
पितामहस्य राज्यः
मानः, व्यापारः
पितामही- प्रपितामही
सुखासुख ।
दृक्क विचारम् ।
प्रादुस्त्रीणां हृदयम् ।

विधा-५

पिता, संतान-
पुत्रा- कन्या
बुद्धिः, विद्या, मंत्र, मंत्रीत्व
विनय, प्रबन्धः। गर्भस्थितः, हृदय
नीति, उदरम् ।
देवभक्तिः, मातुलः
अनुजप प्रातृस्थालक
पत्नीः, मित्र क्षा,
कुटुम्बः, मातृक्षः ।
पौत्रस्य स्थालकः,
स्त्रीणां लाभः,
मृत्यस्य प्राता,
उदर सुखासुखः
पितृ मृत्युः,
पितामहस्य लाभः ।
गर्भः। शूलरोगः ।

रोगः। शत्रुः-६

शत्रुः, रिपुः,
चिन्ताः, शकाः,
दूरकर्म विघ्नः क्लेशः, नामि
स्थान, उदर, कृष्णः, मातुलः
शूलः ।
प्रातृ स्वसुरः ।
मित्रस्य प्राता
काकी
पुत्र क्षा। कुटुम्ब,
स्त्रीणां काका
स्त्री प्रवास
स्त्रीणां मातुलपत्नी
स्त्रीणां व्ययः ।
मृत्यमाता। मित्रम्
कटिभाग
पितामहस्य प्रवासः
पितामही रोगः,
मातुलः सुखासुखी

स्त्री-७

आयुः-८

धर्म माग्य-९

स्त्रीणां सुखासुखः

अविवादः, नष्टकः,

वादविवादे न्यायालय विचारः

विवाह व्यवहारः,

गमनागमनम्

मलमूत्राशय-

अवयवः, व्यभिचारः,

कृत्य-विकृत्यः, युद्धः

निर्वाचनम्

स्पर्धा । विदेशे

गमनम्,

प्रातृपुत्रः, मातामही,

मित्रमाता, द्वितीय-

पुत्रः, पुत्रश्यालक-प

पत्नी, पुत्रपराक्रमः

शत्रुः-काला बुद्धिः,

श्यालक पुत्रपत्नी,

स्त्रीणां पितामित्रः,

बस्ती, गुप्तस्थान,

पितामह, श्वसुरस्य माता,

आयुः, जीवनम्

शस्त्रधारण,

रोग, संकट,

दोषः, छिद्रः,

गुप्तस्थानम्

जलयात्रा सुखासुख

विचारः, अत्यंत

कठिन दुर्गस्थान

यात्रा विचारः,

वाहनमय,

स्वप्नमय,

क्षुब्धादादि मय,

अकस्मात्,

अभंगविचारः,

प्रातृपत्नी,

मातुल पत्नी,

प्रातृ रोगः,

प्रातृ श्वसुरः

मातुलपत्नी प्राता,

मित्रस्य पौत्रः, पुत्रस्य मित्रः,

शुभ प्राता,

स्त्रीघ्न, स्त्रीणां

मृत्युः, गुप्तैन्द्रियः,

पितामहस्य धनम्

पितामही मृत्युः,

धर्मकार्यं,

माग्यादयः, शीलम्,

संतोषः, तीर्थयात्राः,

विद्याभ्यासः, मंत्रः,

दीक्षा, प्रवासः,

सत्संग, पुण्यभ

जलाशयकर्ता-

(कूप-बाव-तडाग)

उद्यान-मन्दिर)

धर्मशाला, विद्यालय,

अग्निशाला। जीव,

मठ, तपस्या,

मातुल, मातृभगिनी,

(अम्बुज)

प्रव्रज्या,

गुराः, प्रातृपत्नी,

प्रातृपुत्रश्यालक-

पत्नी, मातामही,

मातृः मातुल,

मित्र मातुलः, मित्रस्य काकी,

पौत्रः, पुत्रविद्या,

शत्रुमाता,

श्यालक,

मृत्य पत्नी

ऊरुस्थान, पितामह प्राता ।

कर्म पिता-१०

आय-११

व्यय-१२

आजीविका, पिता,
व्यापारः, सन्मान,
कर्मफलप्राप्तिः,
अधिकार प्राप्तिः,
पुण्यकार्य, कीर्तिः,
प्रवृत्तिः, प्रवासः
जानू, कर्मभूतिः
सिद्धान्तधारी,
विदेश गमनम्
असत्कीर्तिः,
मातृपितृमरणकालः
राजयोगः,
प्रातृ मृत्युः
पत्नी माता,
स्वामि, जानुस्थान,
पुत्रस्य रोगः। शत्रुः
पितामहस्थमित्रः
गृह, जैन, वाहन विचारः,
चतुष्पदादि पशुविचारः,
वंशपरंपरागत
स्थावर जगम
अप्राप्ति विचारः
स्वतंत्र कर्म
विचारः
कुटुम्बी जनानां
मध्य मत्तमतांतरम्
न्यायालय कार्यम्

आय साधनम्,
शिक्षणानुकूल-
प्रतिकूल वा,
वस्तु लाभ,
वाहन विचारः,
सुवर्ण रत्नादि-
अलंकार विचारः
मांगलिक कार्य
कर्माः,
कन्या विचारः,
शिक्षण,
धर्म, विद्या,
सम्पत्ति,
लाभालाभ विचारः
अग्रजप्राता
सम्बन्धि विचारः
स्वसुरर्षदा
प्रातृपत्नीः
प्रातृ श्यालक-
श्यालकमगिनी
प्राता माग्याद्य,
माता मृत्युः,
मित्र मृत्युः
पुत्र-पत्नीः,
पुत्रस्य श्यालकमत्नी
स्त्रीविद्या, पादनलिका
पितामहस्य विद्या-बुद्धिः

व्यय विचारः,
अहानीः, दानी,
व्यसन, बंधन,
पितृधनम्,
वामनैत्रम्
कृषिकर्म,
अकस्मात्
पाद सुखासुख
विदेश यात्रायां
सुखदुःखयोः
विचारः
सर्व प्रकारेण
शुभाशुभ
व्यय विचारः
(तन-मन-धन)
कृष्णदाता। कर्ता
प्रातृपत्नी माता,
मातुल पत्नी (मामी)
मातृभाग्यः,
मित्रप्रातापत्नीः,
(काका), मित्रभाग्य,
पुत्र मृत्युः,
पत्नी मातुलम्
काकी
स्वामिप्राता,
विदेशगमनम्
पाद-नैत्र, स्वसुरस्य भाग्यः,
पितामहस्य रोगः। शत्रुः ।

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

॥ परिशिष्टम् ॥ रा॥ अ॥

नाम १	भाव। राशी २	ग्रह ३
शरीर सौख्य ।	लग्नेश स्वन्वांश	शुभग्रहयुत-दृष्ट
॥	लग्ने (प्रथम भावे)	लग्नेशः ।
देहसुख	६-८-१२	लग्नेश्वरः ।
देहकाश्ययोगः ।	अ-मेषराशी	पापग्रहद्वारा युतः ।
॥	ब- १२, १, ४, ७, १०	शनि चन्द्र । सूर्य, तथा मंगल ।
॥	क- ६, ८, १२	लग्नेशस्थित राशी स्वामी ।
॥	ड-शुक्रराशी लग्ने (१, २, ३, ५, ६, ८)	शुक्रग्रह । (सूर्य, मंगल, शनि, बुध, गुरु) ।
॥	य- शुक्रराशीगतः	लग्नेशः शुक्र ग्रहद्वारा युत ।
॥	र- शुक्रग्रहराशीस्थः	लग्नेशः ।
॥	ल-	लग्नेशः नवांश स्वामी शुक्रग्रहश्चेत ।
॥	व-शुक्रराशी लग्न	द्वौ। त्रयः पापग्रहाः ।

१	२	३
दैहपुष्टियोगः ।	अ- -	जन्मराशी ^{शि} स्वामी ।
॥	ब- जलराशी ^{शि} स्य (+४, ११, १०, १२, ७, ८) कर्क, कुंभ, मकर, मीन, तुला, वृश्चिक)	लग्नेश्वरेण युतः । लग्नेशः शुभग्रहद्वारा युतः अथवा जलग्रह(चन्द्र, बुध, गुरु, शुक्र) द्वारा दृष्टः ।
॥	क-शुभग्रहस्य राशी लग्न (वृषभ, मिथुन, कर्क, कन्या, तुला, धन, मीन)	लग्न नवांश स्वामी जलराशी ^{शि} स्थः ।
॥	ड०-शुभराशी ^{शि} लग्न य- लग्ने लग्ने	पाप ग्रह दृष्टि रक्षितः । गुरु गुरु दृष्टि
॥	र- (कर्क, तुला, वृश्चिक, मकर, कुंभ, मीन) जल- राशी ^{शि} लग्न ल- कारकांश लग्ने मिथुनराशी ^{शि} व-जन्मलग्ने	शुभग्रह द्वारा युतः दृष्ट - बलवान् शुभग्रहाः ।

१	२	३
ह्रस्व। दीर्घं अंग) तथा वैह-मान-) प्रमाणं ज्ञानः -) दीर्घं वैह)	अ- - ब- दीर्घराशीस्थः ^{शि}	बुधस्थानत् सप्तमे मीमः । लग्नेशः
वामनयोगः	अ- - ब- ह्रस्वराशी ^{शि} स्थितः क- पृष्ठोदय राशी ^{शि} (मेष, वृषभ, कर्क, धा, मकर) द० - सिंह राशी य- - र- ह्रस्वराशीस्थ ^{शि} लग्ने दृष्टिः ल-	शनिश्चरात् चतुर्थे स्थाने चन्द्रः राशी ^{शि} प्रथमभागे वा ह्रस्वराशी ^{शि} अन्त्य भागे । लग्नेशः । शुभग्रह दृष्टि रक्षितः । चन्द्रः चतुर्थे, शनि दृष्टि सक्षितः तथा लग्नेशः मेष राशीस्थः । सूर्य शुक्र । १० मं मकरराशीस्थ चन्द्रः ^{शि} लग्नेशः वा तथा व्ययेशः चन्द्रः, शनि द्वारा दृष्टः शुभग्रह दृष्टि रक्षितः । लग्नेशः वा लग्नेशस्य ।
विकलांग योगः	अ- केन्द्रस्थान-२, ४, ७, १० कूर ग्रहाः । ब- केन्द्रस्थान-२, ४, ७, १०	सूर्य, चन्द्र ।

१

२

३

कहि भागे विकलांगः क- लग्ने

हस्ता पादा कटि ड- चतुर्थे

भागे विकलांगः।

विकलांगः। य- दशमे

सप्तमे

वैशिस्थान(सूर्यात् द्विती- शनिः।

यम्)

हीनांगः

र-पंचमे तथा नवमे

विकलांगः।

ल- द्वितीय-दशमे एवमे

सप्तमे

व- नीचराशौ

कुंभे

देहदुर्गन्धयोगः।

ज- मकरे। कुंभे

ब- मिथुने। कन्यायां

मकरस्थः

क- मिथुने। कन्यायां

१, ४, ७, १०

ड- मेष लग्नः लग्नस्थ

शुक्र-शनि द्वारा दृष्टः।

शुक्र तथा शनि, मीम,

वा बुध-गुरु युतः।

चन्द्रः।

मीमः।

शनिः।

मीमः, क्रूरग्रह द्वारा दृष्टः।

शनि-चन्द्रः

बुधः।

शुक्र, चन्द्रः तथा शनिः

सूर्यः।

शुक्रः।

षाष्ठेशः अथवा

षाष्ठेशः।

शुक्र-बुध द्वारा युतः तथा शुक्रः।

चन्द्रः।

विधयः

१

२

३

सलज्ज योगः ।

सप्तमे

चन्द्र-भौमः गुरु द्वारा दृष्टः ।

यष्टि द्वारा चलन योगः द्वादशस्थाने

लग्नेशः तथा पापग्रह द्वारा युत
दृष्टः ।

विलज्जयोगः

अ- -

चन्द्रः तथा बुधः भौम द्वारा दृष्टः ।

,,

ब- ६, ८, १२ स्थानस्थः ।

भौमः क्षीणचन्द्रः मंगल द्वारा युतः ।

,,

क- लग्ने

बुध- शुक्रः ।

सप्तमे

भौमः ।

,,

ड- लग्ने

गुरु-भौम द्वारा दृष्टः ।

सलज्ज योगः ।

सप्तमे

चन्द्र-भौमः गुरु द्वारा दृष्टः ।

कपटी योगः ।

अ- कश्चिदपि स्थाने

बुध मंगल योग, बलवान्-बु-

ब- नवमे

बलवान् बुध पापग्रहेण युतः ।

क- तृतीये

भौमः शुभग्रह दृष्टि रक्षितः ।

ड- षष्ठे

चतुर्थेशः । नवमेशः

य- मेषराशीस्थ

बुधः ।

र- चतुर्थस्थान

पापग्रहद्वारा युतः दृष्टः

ल- चतुर्थ स्थान

पाप ग्रह मध्ये ।

व- चतुर्थे

दशमेशः । अष्टमेशः ।

हृतकपटी योगः ।

अ- चतुर्थे

शनि । मंगल । राहु

ब- -

शनि । मंगल । राहु योगः

१	२	३
निष्कमटी योगः ।	अ- स्वराशी-उच्चराशीस्थचतुर्थे शुभग्रहः ।	
	ब- - - - -	चतुर्थेशः बलवान् ।
	क- चतुर्थे - शुभग्रहस्य राशी (वृषभ, तुला, मिथुन, कन्या, कर्क, मीन, धन)	स्वस्वामी मित्रग्रह द्वारा युत-दृष्टः ।
	ड- गौपुरादि अंशे	चतुर्थेशः ।
	त- चतुर्थभावे मृदंशादिके	
	थ- चतुर्थे	लग्नेशः ।
	द- - - - -	शुभग्रह युत दृष्ट (बलवान्) लग्नेशः ।
	ध- पारावतादि अंशे	लग्नेशः ।
निष्कमटी योगः	प- लग्ने	गुरु-शुक्र द्वारा दृष्टः
,,	फ- चतुर्थे	चन्द्र-सूर्य योगः
(वाष्पमात्र कपटी		
पश्चात् निष्कमटी)	म- चतुर्थे	पापग्रह युत दृष्ट राहुः
,, (बहिः निष्कमटी		
अन्तःकर्णी कपटी)		
,, ,,	न- चतुर्थभावे	पापग्रहाः युत । दृष्टः
कातर्योगः	अ- जन्मलग्न दृष्टा	निबेली मौमः
	ब- रात्रौ जन्म	शनिः दशमे
	क- जन्मलग्न दृष्ट	स्वराशीगत मौमः
	ड- कारकांशात् तृतीयै	शुभग्रहाः

१	२	३
क्राधि योग	अ- विवा जन्म दशमै। लग्ने ब- लग्ने। सप्तमै क- लग्ने ड- सप्तमै प- त्रिकोणी (५, ६) फ- ६। १२ म- -	बलवान् भौमः । निर्बली मंगलः, शनिश्चरेण दृष्टः । भौमः । बलवान् भौमः । जन्मराशी स्वामी निर्बली । लग्नेशः । धौशः गुलिक द्वारा युतः ।
कलहप्रिय योगः ।	तृतीयै ।	केतु ।
दामावान् योगः ।	क- कर्कौ वृश्चिकौ मीनै ख- लग्ने। चतुर्थै ग- - घ- चतुर्थै ।	सूर्यः, भौमेन दृष्टः चतुर्थेशः। लग्नेशः चतुर्थेशः । बलवान् शुभग्रह ।
हास्यासक्त योगः ।	अ- मकर। कुम्भ ब- लग्ने सप्तमै क- मिथुन। कन्या नवमंश लग्नः	बुध मंगल बुध गुरु -
आलसि योगः	अ- - ब- - क- - ड- लग्ने	गुरु + शनिः । लग्नेशः + शनिः । निर्बली लग्नेशः । पापग्रह द्वारा दृष्टिः ।

१	२	३
शौभननैत्र योगः	रा १२	शुभग्रहः । द्वितीयेश-व्ययेशः शुभग्रह द्वारा तथा लग्नेश द्वारा युतः । चन्द्र तथा सूर्य, मिश्रग्रहाः (शुभाशुम ग्रहाः) द्वारा दृष्टः ।
बुद् बुद् लोचन योगः ।	लग्ने	
मिलिताङ्ग योगः ।	रा १२	पापग्रहाः ।
विकल नयनयोगः ।	१२।६।५	सूर्यः क्रूर ग्रहेण युतः ।
मंदलोचन योगः ।	रा १२	शुक्रः पापेन युतः ।
अथवा काणाएकवक्षुः ।		
वक्रनेत्रयोगः ।	अ- ६।८।१२	वक्रौ ग्रहस्य राशौ सूर्यः तथा चन्द्रः पापेन दृष्टः ।
,, अङ्घ्रयोगः	ब- एकराशी, एक नवांशे । अ- ६।८।१२ आ- लग्ने ५।६ इ- ६।८।१२ ई- ३।१।४।७।१० उ- १।४।७।१० ऊ- मकर।कुंभ, ७ ए- ६।८।१२	चन्द्र, भौमः एक नवांशे लग्नेशः सूर्य-शुक्र युत ग्रहणासम्य सूर्यः, शनि, मंगल व्ययेशा द्वितीयेश तथा लग्नेशः शुक्रसूर्य द्वारा युतः । चन्द्रः सूर्यः पापग्रह राशीगत भौमः सूर्यः शुभग्रह, क्रूर द्वारा दृष्टः ।

१	२	३
अंधयोगः	ऐ- कुम्भ लग्नगत औ- ६।८।१२ अं०- २ क- ४ तथा ५ ख- ६।८।१२ ग- १२ घ- सिंह लग्न च- १२, २, ८ छ- ६।८।१२।२ ज- लग्नात् पंचमे शुक्रात् पंचमे झ- चतुर्थे	भौमः शुक्रः तथा लग्नेशः द्वितीयेश व्ययेश द्वारा युतः शुक्र तथा पापग्रह द्वारा युत चन्द्रः । पाप ग्रहाः । पापग्रहेण दृष्टः चन्द्र चन्द्र तथा सूर्य, शुभग्रह दृष्टि रहितः । शनि । शुक्र शनिः, चन्द्रः सूर्यः । चन्द्रः, सूर्यः, भौमः शनिः-ग्रहस्य वातपित्त कफादि दोषानुसारेण । नैत्रदोषः स्यात् । राहुः सूर्य द्वारा दृष्टः । शनिः पापग्रहेण दृष्टः । चन्द्र शुक्र युति द्वितीयेश व्ययेश शुक्र-चन्द्रेण युतः । (स्वराश्री-उच्चराश्री शुभग्रह युत दृष्ट रहितः । मंगल चन्द्रः शुक्र, गुरु दृष्टः । चन्द्रः, भौमेन दृष्टः । सूर्यः, भौमेन दृष्टः । चन्द्र तथा शुक्र योग ।
निशांधयोगः	अ- ६।८।१२ ब- लग्ने	
(नैत्र) काणयोगः	अ- लग्ने ब- सप्तमे-सिंहराश्री १२ क- कर्क-सप्तमे ड- १२।७	

१	२	३
मुखदुर्गन्धयोगः ।	अ- मेष लग्नै। षष्ठै ब- मेष। कर्क क- लग्नै लग्न-मकर। मेष	चन्द्र तथा शुक्र बुध । शुक्र । चन्द्रः षष्ठेश बुधः ।
मूकयोगः ।	य- कर्क, वृश्चिक, मीन (निः शब्दराशी) र- लग्नै ल- लग्नै व- द्। ८। १२	बुध-सूर्ययुत चन्द्रेण दृष्टः (अमावास्या) बुध तथा षष्ठेशः । गुरु तथा षष्ठेशः । धौशः तथा गुरुः ।
गुणस्वरयोगः ।	अ- कर्क, वृश्चिक, मीन चतुर्थे षष्ठे ब- शुक्लपक्षे जन्मलग्नै क- २ नीचराशीगत। अस्तगत) सिंहराशीगत ड- सिंह राशी	बुध-चन्द्रेण दृष्टः, सूर्यः, पापग्रहाणां दृष्टिः । चन्द्र मंगल योग । पापग्रहयुतः, द्वितीयेश, पापग्रहेण- दुष्णितः, सूर्य बुध । सूर्य बुध ।
प्रहसित मुख	अ- मीनराशी ब- स्वराशी, उच्चराशी, केन्द्रस्थः (१, ४, ७, १०) क- केन्द्रगत (१, ४, ७, १०)	चन्द्र सूर्य युत । धौशः । धौशः शुभग्रहेण युतः ।

१

२

३

दुर्मुख योगः । धनस्थाने(२) नीच। शत्रुराशीगत पापग्रह, धौशः पापग्रहेण युतः ।

दीर्घमुख योगः । धनस्थाने पापग्रहः

जिह्वादीष योगः । मकर। मेष लग्न, नीच। शत्रु- षष्ठेशः बुध, पापग्रहद्वारा युत ।
राशीगत । दृष्टः । तथा
धनस्थान पापग्रह द्वारा युत। दृष्टः

अशुद्ध वाणी योग । - सप्तमेशात् द्वितीये केतुः ।
(अस्फुटोक्ति योग)

गद्गदवाक्ययोग । मकर। कुम्भ बुध, शनि द्वारा दृष्ट

ललोरीक्ति योगः अ- - नवमेश शुक्रः
ब- - निबल धौशः, क्रूर ग्रहस्य नवांशे
क- (२) पापग्रह युत। दृष्टः तथा क्रूरग्रह नवांशे
पापग्रहेण युतः ।

परुष वाक्ययोग शनि-चन्द्रयोग

(कठोर वाक्ययोग)

दंतविकार योग अ- वृषभा मेष। धन। लग्न पापग्रहेण युत। दृष्टः
ब- ७ स्थाने पापग्रह, शुभग्रह दृष्टि रक्षितः
क- सप्तम स्थान चंद्र, शनि, सूर्य। पापग्रह द्वारा युतः ।
ड- सप्तमेशात् द्वितीये राहु
इ- धौश तथा षष्ठेश पापग्रह द्वारा युतः
र- पंचमे। लग्ने राहु

१	२	३
कुब्जयोग	मेष। वृश्चिक-४	लग्नेश्वर
	वृश्चिक राशिनवांशे	
कठिनचित्त योग	अष्टमेष। वृषभा सिंह। वृश्चिक कुंभ	बुध। गुरु। शुक्र
हृत्कारकपाल	सिंहलग्न	मंगल
रक्तपीतनैत्र	मेष। सिंह। ध्रु	सूर्य। मंगल
गोल नैत्र	सप्तमेष	भौमः
मस्तक पीड़ा	लग्ने	भौमः
पृष्ठैरक्त चिन्हः	लग्ने। मेषे	चन्द्रयुत मंगल
नैत्रपीड़ा	द्वितीये	मंगल
श्वेत। श्याम वर्णनैत्र	नैत्रस्थान २। १२	सूर्य मंगल। हर्षल मंगल
स्वच्छ नैत्र	द्वितीये	शुक्र
हरित नैत्र	लग्ने। द्वितीये कर्क सिंह ध्रु मेष	सूर्य शनि मंगल। मंगल शनि। हर्षल
स्वच्छदंत पंक्तिः	लग्ने तथा द्वितीये	शनि योग
बाह्रै मुख	लग्ने तथा द्वितीये	चन्द्रा गुरु तथा शुक्र चन्द्र
ध्रुव्याकार दंतपंक्तिः	लग्ने	राहु
दीर्घादर	चतुर्थे	चन्द्रा गुरु

धन निर्धन योग ।

१	२	३
नाममात्रेण धवान	२, १०	लग्नेश, लाभेश, धौश नवांश स्वामी, शुभ ग्रहः ।
स्वल्प धनयोग ।	अ-१, ४, ७, १०, ५, ६ ब- -	धौश क्रूर षष्ठ्यंशे स्थितः लाभेशनवांशपति क्रूर षष्ठ्यंशे स्थितः, गुरु। शुक्र-युत। दृष्टः ।
शीघ्र धवान	अ- ३, ६, १०, ११ उपच्यस्थाने ब- केन्द्र, त्रिकोण (१, ४, ७, १०, ५, ६) क- ,, ड- - य- १, ४, ७, १० र- स्वराशिगत ल- ६। १०। ११ व- - अ- ३, ६, १०, ११ आ- - इ- -	शुभग्रहः । दशमेष धौश युतः । दशमेश नवांश स्वामी तथा लाभेश युत युतिः । धौश सिंहाशनांशे धौशात् द्वितीयेश तथा लग्नेशः । चत्वारः ग्रहः बलवान धौशः चन्द्र मंगल योग । सर्वशुभग्रहः । लग्नेशनवांशपति नवांशेश बलवान् तथा वैशेषिकांशे स्थितः, शुभग्रहेण दृष्टः । दशमेश नवांशस्वामी वैशेषिकांशे स्थितः तथा धौन लाभेश युत। दृष्टः ।

१	२	३
	है- १।४।७।१०	सर्वशुभग्रह युतः ।
	उ- -	लग्नेश, कोश तथा लाभेश वैशेषिकांशे
बहुधनियोग ।	उ- कर्कशाशि-पंचमे एकादशे	बुधः, शनिः ।
	ए- मकर, कुंभ- पंचमे । एकादशे	शनिः ।
	ऐ- एकादशे, सिंह मेष लग्ने	गुरु, सूर्यः
	ओ- धन।मीन-पंचमे मीन लग्ने अधिक बलवान् योगः	गुरु, चन्द्रः ।
	क- सिंह राशि-लग्ने	सूर्य, गुरु मंगल युत ।
	ख- कर्कराशि-लग्ने	चन्द्र, गुरु मंगल युत ।
	ग-स्वराशि(मेष, वृश्चिक), लग्ने	मंगल, शनि। शुक्र। बुध युत ।
	घ- धन।मीन-लग्ने	गुरु, चन्द्र मंगल युत ।
	च- मिथुन।कन्या-लग्न	बुध, शनि। शुक्र युत ।
	छ- वृषभा तुला-लग्न	शुक्र, चन्द्र। सूर्य युत ।
	ज- कन्या राशि	शनि, मंगल, राहु तथा शुक्र ।
वात्यावस्थात्- धनप्राप्ति ।	फ- १, २, ११	सर्वशुभ शुभ ग्रहः बलवान्, धनवांश स्वामी दृष्टि ।

१	२	३
भूमिगत धन प्राप्ति	अ- लग्ने धनस्थाने लाभस्थाने ब- धनस्थाने क- अष्टमे	लाभेशः लग्नेशः धौशः । लग्नेशः शुभग्रहः धौशः ।
स्वोपाजित धनप्राप्तिः	अ- १।४।७।१० ब- १।४।७।१०।१६ क- १।४।७।१०।६।५	बलवान लग्नेशः, गुरुयुत, तथा धौश वैशेषिकाशे स्थितः । लग्नेश नवांशस्वामी बलवान धौशमित्रः शुभग्रहः । धौशः लग्नेशतथा लाभेश युतः, शुभग्रहेण दृष्टः, कालबलेन युतः । बलवान धौश-सप्तमेश तथा सप्तम कारकग्रह द्वारा युत। दृष्टः
स्त्री संबंधात् - धनप्राप्ति योगः ।		
धनप्राप्तिदिशा ।	बृहज्जातके प्रागाद्या रति शुक्र लोहिततमः लाभेश स्वामी- मेष-वृषभ मिथुन कर्क, सिंह कन्या तुला, वृश्चिक धन मकर-कुंभ मीन	दिशानुसारिण पूर्व अग्नि दक्षिण नैऋत्य पश्चिम वायु उत्तर इशान

१	२	३
धप्रप्तियोगः ।	अ- १।४।७।१०।६।५,र एकादशे आ-धभावै लामभावै धेश-लामेश इ- १।४।७।१० ई- - उ- कारकांशलग्नात् केन्द्र- त्रिकोणी ऊ- कारकांश लग्ने ए- - ऐ- धभावै ओ- अष्टमे औ- मेषे, कुम्भे, मकरे, धौ	लामेशः, पापग्रहः । लामेशः धेशः परिवर्तन योगः । धेश-लामेश लामेशः पारावतादि अंश- लामेशः, शुभग्रह सम्बन्ध कर्ता । लामेश-शुभग्रहम् लामेश नवांश स्वामी शुभग्रहसम्बन्धकर्ता । बुध-शुक्रः । शुभग्रहः । चन्द्रः, शनिः, शुक्रः, सूर्यः -क्रमशः । लग्नेश-बुध, गुरु, शुक्र युत । शुभग्रहेण दृष्टः । धेश तथा गुरु । सूर्य देवलौकांशे, बलवान् लग्नेशः । बलवान् लग्नेशः, शुभग्रहवर्ग, तथा केन्द्रस्वामी द्वारा युतः ।
सर्वसंपत्तियोगः	क- १।४।७।१० ख- स्वगृहास्वाच्च, लग्नेश्वर स्वमित्रराशि, शुभग्रहराशि । ग- १।२।४।७।१० । घ- - च- -	

१	२	३
सर्वसंपत्तिमान योगः।	क- लग्ने दशमभावे	सूर्यः, शुभग्रह द्वारा युतः लग्नेश
“ “	ज- एकराशौ १।४।७।१०।१६।५।	लग्नेश्वर तथा गुरु युत ।
“ “	प- एकादशे। पंचमे	सर्वशुभ ग्रहः
“ “	त- लग्ने	नवमेश, चतुर्थेश। नवमेश दृष्टि चतुर्थे। नवमे ।
निर्धन योग ।	अ- ६।८।१२	धौश नवमांश स्वामी-स्थित राशी ^{हिर} स्वामी, पापग्रह युत, क्रूर षष्ठ्यांश ।
	ब- धनभाव	धौश लाभेश, प्रापग्रहः युतः ।
	क- -	व्ययेश नवांशस्वामी, धौश द्वारा युत। दृष्ट
	ड- नीचस्थ(तुला)-केन्द्र (१-४-७-१०)	सूर्यः-पापग्रहेन युतः ।
	ई-	धौश नवमांश स्वामी-नवलांश स्वामी, कालज्ज्वासे स्थितः ।
	य-(११)	लाभेश पापग्रह संबंधकर्ता ।
	र- ११।२।१२	शयनावस्थायाम् राहु ।
	ल- ८।१	लग्नेश, अष्टमेशः द्वितीयेश तथा सप्तमेश युत ।
	व- १।६	षष्ठेश, लग्नेश-द्वितीयेश-सप्तमेश युतः।
	ह-१	चन्द्र सूर्यः-द्वितीयेश सप्तमेश युतः दृष्टः ।

१

२

३

महादरिद्रीयोगः

अ- नवमे -व्यये तृतीयै

नवमेश-व्ययेश(परिवर्तन योगः)पापग्रहाः

ब- १।४।७।१०

चन्द्र, गुरु, शनि,

५।१२।८

गुलिक, मंगल ।

क- एकशशंगत

चन्द्र-सूर्य-सूर्य-चन्द्र परस्पर नवांशे

अर्थात् कर्कसूर्यः सिंह चन्द्रः ।

ड- कुम्भे

सूर्य, चन्द्र- शेष

नीचराशंगत

सर्वग्रह

य- नीचराशंगत मकरे

चन्द्र, मंगल, बुध, शनि शुक्रः ।

र- नीचराशंगत ६।५।अष्टमे

सूर्यः । भौमः ।

दरिद्री योगः

अ- २।४।५

धनकाशकात(गुरु)-पापग्रह युतः ।

ब- ३।६

धनकारकात्(गुरु)-शुभग्रहयुतः

क- द्वितीये । स दशमे

पापग्रहः । शुभग्रह

धनाशययोगः

अ- धौ

बुध-चन्द्रेण दृष्टः

ब- धनभावे

द्वितीयाचन्द्रः, बुधे दृष्टः

क- धनभावे

राहु-शनि-शुक्र तथा चन्द्र

(कुमार्गे धनव्ययः)

राशे स्वामी युत ।

ड- धनभावे

मंगल (अग्नि-वीर द्वारा धनाशः) ।

य- ६।५

गुरु (भोजन निमित्ते धनाशः) ।

र- धनभावे

धनभावस्थितग्रहेण सह नवमेश पंचमेश

सम्बन्ध कर्ता तथा षष्ठेश, अष्टमेश

व्ययेश युतः ।

१	२	३
पितृकृत धननाश योगः -----		व्ययेश अल्पबली तथा दशमेश सम्बन्धकर्ता ।
मातृकृत धननाश योगः । -----		व्ययेश निर्बली, सुप्तेश सम्बन्धकर्ता ।
भ्रातृकृत धननाश योगः -----		व्ययेश निर्बली, मंगल सम्बन्धकर्ता ।
पुत्रकृत धननाश योगः -----		व्ययेश बलहीन, पंचमेश सम्बन्धकर्ता ।
जायाकृत धननाश योगः -----		व्ययेश क्रूरग्रहः (सू० मं० श०) नवांशे निर्बली तथा सप्तमेश निब सम्बन्धकर्ता ।
शत्रुकृत धननाश योगः अ-----		व्ययेश निर्बली, गुलिक शनि, मंगल, राहु-पापग्रहेण युत वा षष्ठेश सम्बन्धकर्ता ।
	ब- षष्ठे ।	द्वितीयेश ।
धर्ममूलक धननाशयोगः अ- १२		व्ययेश शुभग्रह सम्बन्धकर्ता ।
	ब- १२	शुक्र, गुरु । चन्द्र, बुध ।
पापमूलक धननाशयोगः १२		व्ययेश पापग्रह सम्बन्धकर्ता ।
लोकपवादमूलक -		
धनहानि योगः षष्ठे		दशमेश-पापग्रहेण युतः, क्रूर षष्ठ्यंशे गतः, धौश, लामेश युतः ।
परस्त्री द्वारा धननाश- कारकांशात् नवमै योगः		राहुः ।
साति विवादात् धन- हानियोगः १२		बुध ।

१	२	३
राजदंडात् क्षत्राययोगः	अ- १२ नीचराशौगतः	लग्नेश उत्पक्ली, क्षौश सूर्ययुतः । पापग्रहेण युतः । लामेशा व्ययेशा क्षौश
	आ- १२।२।६।८।१२ नीचस्थाने	
	इ- नीचराशि।६	क्षौशः । पापग्रहः । राजकारक ग्रहेण युतः
	ई- १२।२ षष्ठे	क्षौशा व्ययेश-पापग्रहेण युतः लग्नेशः
	उ- ११	दशमेश, लग्नेशेन युतः तथा दुष्ट षष्ठयशे स्थितः ।
चौराग्निनृपकृत- योगः ।	अ- -----	क्षौश, लामेश-भौमेन दृष्टः, पापग्रहनाशे निर्बली तथा पापेन युतः ।
	ब- ६।८।१२	क्षौशनवांश स्वामी, स ग्रहः पापग्रहेण युतः, लग्नेशेन दृष्टः ।
मिथ्या क्षनाशः ।	-----	व्ययेशः पापग्रहेण युतः ।

विशेष प्रकारेण क्षयायोगः ।

१- भाग्येश	+	लामेश	२-	भाग्येश	+	दशमेश
३- भाग्येश	+	चतुर्थेश	४-	भाग्येश	+	पंचमेश
५- भाग्येश	+	लग्नेश	६-	भाग्येश	+	क्षौश
७- दशमेश	+	लामेश	८-	दशमेश	+	चतुर्थेश

६-दशमेश	+	लग्नेश	१०-	दशमेश	+	पंचमेश
११-दशमेश	+	धौश	१२-	लामेश	+	धौश
१३-लामेश	+	चतुर्थेश	१४-	लामेश	+	लग्नेश
१५-लामेश	+	पंचमेश	१६-	लग्नेश	+	धौश
१७-लग्नेश	+	चतुर्थेश	१८-	लग्नेश	+	पंचमेश
१९-धौश	+	चतुर्थेश	२०-	धौश	+	पंचमेश
२१-चतुर्थेश	+	पंचमेश ।				

उपर्युक्त एकविंशति प्रकाराणां विशेष क्षयोगः प्रदर्शितः । चतुर्थ पंचम स्थानात् पूर्ण शुभफल सूचितम् ।

क्षयोग सप्तात् संपूर्णफलम् ।

अष्टमे द्वादशे अर्धफलम् ।

षष्ठे कृथांशम् ।

वरिद्री योग ।

१- षष्ठमेश	+	धौश	२-	षष्ठेश	+	लग्नेश
३- षष्ठेश	+	चतुर्थेश	४-	व्ययेश	+	धौश
५- व्ययेश	+	चतुर्थेश	६-	व्ययेश	+	लग्नेश
७- षष्ठेश	+	दशमेश	८-	व्ययेश	+	दशमेश
९- षष्ठेश	+	पंचमेश	१०-	षष्ठेश	+	सप्तमेश
११-व्ययेश	+	पंचमेश	१२-	व्ययेश	+	सप्तमेश
१३- षष्ठेश	+	माग्येश	१४-	षष्ठेश	+	तृतीयेश
१५- व्ययेश	+	माग्येश	१६-	व्ययेश	+	तृतीयेश
१७- षष्ठेश	+	लामेश	१८-	षष्ठेश	+	अष्टमेश
१९- व्ययेश	+	लामेश	२०-	व्ययेश	+	अष्टमेश
२१- षष्ठेश	+	व्ययेश ।				

प्रातृ- भगिनी । पराक्रम । विक्रम

नाम-१

(बहुप्रातृ भगिनी योग)

राशि लाभ

ग्रहाः ।

२

३

११

११

अ-लग्नया लग्नेशात् तृतीय,
एकादशे

लग्नेशः, बुध चन्द्र, मंगल गुरु तथा
केन्द्र ।

आ- स्वग्रही

तृतीयेशः शुभग्रहतः द्रष्टा

इ- १। ४। ७। १०

तृतीयेशः शुभग्रहेण युतः

प्रातृ लाभ योग

अ- ३

शुभग्रहेण युतः द्रष्टा ।

ब- ७

बलवान् तृतीयेशः ।

आ-

प्रातृकारकग्रह सम्बन्धकता ।

ई- शुभग्रहस्य राशिः

तृतीयेश गोपुरांशे तथा प्रातृकारक
ग्रह सिंहाशनांशे

उ- १। ४। ७। १०

तृतीयेशः परावतांशे, शुभग्रहेण युतः
द्रष्टा ।

ऊ- शुभग्रहस्य राशिः । नवांशे

तृतीयेशः

ए-

तृतीयेशः

ऐ-

तृतीयेश मृदंशादिके युते, शुभयुते दृष्टे

ओ-

तृतीयेशः वैशिष्टिकांशे शुभग्रहेण
युते दृष्टे ।

औ-

तृतीयेशः ।

पुराण राशिः

नवांशे प्रातृकारक ग्रहः

विपरिते -

विपरीतम्

॥ प्रातृ। मगिनी	पराक्रम ॥	
१	२	३
बहुप्रातृ मगिनी योग	अ- लग्नात्। लग्नेशात् ३, ६ ।	बुध, चन्द्र, मंगल, गुरु ।
	ब- स्वगृही	तृतीयेश, शुभग्रहेण दृष्टः ।
	क- १। ४। ७। १०	तृतीयेश शुभग्रहेण युतः ।
प्रातृलाभ योग ।	अ- तृतीय भाव	शुभग्रहेण दृष्टः । युतः तृतीयेश बलवान् ।
	ब- -----	तृतीयेश। प्रातृकारक बलवान्, शुभग्रह सम्बन्धकारी ।
	क- शुभग्रहराशित	तृतीयेशः गोपुराशे, प्रातृकारक सिंहासनाशे ।
	ड- १। ४। ७। १०	तृतीयेशः पारावताशे, शुभग्रह दृष्टः युतः ।
	य- शुभराशित, शुभराशि- नवांशित ।	तृतीयेशः ।
	र- तृतीयै	(बलवान्) तृतीयेशः ।
	ल- -----	तृतीयेशः मृदंशादिकयुतः, शुभग्रह युतः दृष्टः ।
	प- -----	तृतीयेशः वैशेषिकाशे, शुभग्रहयुतः । दृष्टः ।
	फ- १। ३। ५। ७। ९। ११ पुरुषराज्ञी नवांश विपरीतै विपरीतं	तृतीयेश, प्रातृकारकग्रह, पुरुषग्रह दृष्टः । मित्रै-प्रातृ मगिनी लाभ ।

प्रातृमगिनी संस्था विचारः

१	२	३
	(अ) तृतीयस्थाने राशिसंस्था	नवांशसंस्थानुसारेण-
	(ब) राशिसंस्थानुसारेण	तृतीयेशः, प्रातृकारक
	(क) नवमस्थाने	स्त्रीग्रहाः । पुरुष
	(ड) क्षमाव।कन्याराशि	बुधगुरु । राहु
	(ध) प्रातृस्नेह योग	तृतीयेशः, लग्नेशः परस्पर मित्री ।
(आ) प्राता रोगी		तृतीयेशः चन्द्रवर्ग अधिकः भौमद्रष्टा ।

तृतीयभावे

(इ) प्रातृहानियोग	(अ) द।न।१२	तृतीयेशः भौमः
	(ब) द।पापग्रहराशि	तृतीयेशः भौमः
	(ई) पापराशि, नीचराशि	प्रातृकारक ग्रह पापग्रहेण द्रष्टा
	दुष्ट षष्ठ्यंश	
	(उ) तृतीयभावः	पापग्रहेण युत द्रष्टा
	(ऊ)	तृतीयेशः कर्तारियोगः
	(ए) तृतीयभावः	पापग्रह मयै
	(औ) ---	
	(ऐ) षष्ठै, नीचराशौ,	तृतीयेशः नवांश स्वामी
	अस्तराशि, शत्रुराशि	
	(ओ) -	प्रातृकारकग्रह कर्तारि योग
	(औ) -	तृतीयेशः पापग्रहेण द्रष्टा क्रूर
		षष्ठ्यांशे ।

१	२	३
	(क) सिंह राशि-६ - (ख) द्वितीये -	सूर्यः पापग्रहः तथा राहु ।
अनुजहीन योग-	तृतीय भावे	शनि, भौमेन द्रष्टा
विक्रम योग	(अ) तृतीय भावे (ब) १।४।७।१०।६।५ (स) -	शुभग्रहस्य तृतीयेशः तृतीयेशः लग्नेशः युति
प्रातृलाभकाल	-	तृतीयेशः तृतीयस्थान गतग्रह, तृतीयस्थान द्रष्टा ग्रहः, प्रातृकारक ग्रहः, भौमः सौम्या बली ग्रहस्य प्राधान्यम् ।

सुख
००००००

१	२	३
मातृ सुख	अ- ४ आ- ४ इ- उ- १।४।७।१० ऊ- १।४।७।१०	शनि शुभग्रहे न दृष्टा । शुभग्रह तथा मातृकारक ग्रह शुभग्रहेण युतः । बलवान् चन्द्रा शुक्र शुभग्रहेण युतः द्रष्टा शुक्रा चन्द्र शुभग्रहस्य राशिनवांशे । चतुर्थेश नवांशस्वामी ।
मातृ स्नेह	ए- १।४।७।१० ब- १।४।७।१०	लग्नेश तथा सुखेश परस्परौ मित्रः तथा शुभग्रहेण युतः द्रष्टा । चतुर्थेश शुभग्रहेण युतः द्रष्टा ।
सुखयोग-	(क) स्वराशि। उच्चराशि मित्रराशि। मित्रद्रष्टाणा लग्ने आ- जन्मकुंडल्यां इ- - ई- सुखस्थाने उ- --- ऊ- ---- ए- १।४।७।१०।६।५ ए- ---- आ- ---- आ-	शुभग्रहः युत द्रष्टा पंचग्रहः स्वग्रही सुखेशः गुरु दृष्टः । शुभग्रहाः । सुखेशः शुभग्रहमभ्ये । बलीगुरु-सुखेशेन युतः । सुखेशः शुभयुत। दृष्टः सुखेशः मृद्वंशे । लग्नेशात् गुरु बलवान् सुखेश तथा गुरु गीपुरादि शुभांशे ।

१	२	३
सुखयोगः	अ- शुभग्रह नवांशे २।३।६।१०।११	सुखेशः ।
	क- -----	चन्द्रः शुभमथै ।
दुःखीयोगः	अ- पंचमै, चतुर्थै, अष्टमै ।	बुध, राहु, सूर्य, भौमः, शनि ।
	आ- लग्ने	पापग्रहः ।
	इ- सुख स्थाने	पापग्रहः, गुरु अल्पबली
	ई- -----	सुखेशः पापग्रहेणा युतः, निबली ।
	उ- नीचराशी	सुखेशः, तथा पापग्रहराशि नवांशे ।
	ए- -----	सुखेशः पापग्रहांशे, सूर्यभौमेन युतः, शुभग्रह दृष्टिरस्तिः ।
	ऐ- नीच, शत्रु, पापग्रहराशि नवांशे-सुखस्थाने ।	पापग्रहेणा दृष्टः
	ओ- एकादशस्थाने	अष्टमेशः
	अ- लग्ने, अष्टमै, षष्ठै,	शनिः, राहुः, भौमः ।
	आ- -----	पापग्रहमथै चन्द्रमा ।
	अ- व्यये, दशमै	लग्नेशः, पापग्रहाः तथा सौमभौमयोगः ।
मूषिकामाजारि- अश्वादि दुःखयोगः ।	अ- कारकांशमेष लग्न (मूषक-बिडाल मय)	-
	ब- कारकांश सिंह लग्न ।	-
	स्वानभय, हस्ति पशु मय ।	-
	क- कारकांश अग्निराशि लग्न ।	-
	अग्निमय ।	-

१	२	३
तृणाग्रह योगः ।	कारकांशलग्नात् चतुर्थे ।	सूर्यः ।
काष्ठग्रह योगः ।	कारकांश लग्नात् सुखस्थाने ।	गुरु ।
दृष्टिकाग्रह योगः ।	कारकांश लग्नात् चतुर्थस्थाने ।	केतु + मंगल ।
विचित्रग्रह योगः ।	अ- केन्द्रस्थाने, स्वग्रहा उच्चा मित्रग्रहे ।	नवमेशः, चतुर्थेशः ।
	ब- -----	दशमेश + चतुर्थेश चन्द्र तथा शनि द्वारा युतः ।
प्रसादग्रहयोगः ।	अ- कारकांशात् चतुर्थे ।	चन्द्र शुक्र युतः ।
	ब- कारकांशात् चतुर्थे ।	०७७७७७७ उच्चगत ग्रहः ।
	क- कारकांशात् चतुर्थे ।	राहु + शनि ।
	ड- तृतीये ।	शुभग्रहः, बलवान् चतुर्थेशः ।
	य- -----	चतुर्थेशः सिंहासनांश गोपुरांश मृद्वंश ।
	र-	चतुर्थेशः पारावतांश गोपुरांश, चन्द्र-गुरु दृष्टः ।
	ल- १।४।७।१०।६।५	लग्नेश, चतुर्थेश, धौश ।
ग्रहलाम योगः	अ- चतुर्थे, लग्ने (परिवर्तनयोग)	लग्नेशः, चतुर्थेशः ।
	ब- १।४।७।१०	बलवान् चतुर्थेश शुभग्रह दृष्टः ।
	क- परमोच्चराशिगत	सुखेश-वैशेषिकांशे ।
	ड- १।४।७।१०	चतुर्थेश नवांश राशि स्वामी नवांश स्वामी ।
	प- चतुर्थे	धौश, लाभेश, चतुर्थेशः वैशेषिकांशे शुभग्रह युतः दृष्टः ।

१	२	३
अकस्मात् गृहलाभयोगः ।	चतुर्थे, लग्ने, स्वगृह, उच्च, मित्रराशि ।	लग्नेश, चतुर्थेशः शुभग्रहेणा दृष्टः ।
दक्षयोगः ।	अ- कर्क । सिंह ब- ----- क- चतुर्थे । दशमे ड- मेष, सिंह, धन, मकर- चतुर्थे दशमे य- चन्द्रात् चतुर्थे र- सूर्यात् नवमे दशमे ल- शत्रुजीवी	पापग्रहाः । चन्द्रासूर्य पापग्रहेणा युता दृष्टः । पापग्रहाः । - पापग्रहः । पापग्रहः । चन्द्रासूर्य, शत्रु ग्रहेणा युत ।
भिन्न-भिन्न गृहवास- योगः ।	चतुर्थभाव-चरराशि	चतुर्थेशः, चतुर्थभाव कारकग्रह (चन्द्र-बुध)
स्थिरगृह योगः ।	अ- चतुर्थभाव-स्थिरराशि ब- चतुर्थभाव शुभलाभयोगे	चतुर्थेशः, चतुर्थभाव कारक ग्रह ।
गृहनाशयोगः ।	अ- ६।८।१२ (अग्निना दह्यन्ते) आ- कारकांश लग्ने (गृहदाहः) इ- षष्ठे । ई- षष्ठे । उ- ६।८।१२ ए- १।४।७।१०।१३।६ (जीर्णगृहनाश) ऐ- अष्टमे । प्रमादकारणात् गृहनाशः ।	दशमेशः, चतुर्थेशः, धौशः, व्ययेशः युतः । राहु सूर्य, भागेन दृष्टः चतुर्थेशः, पापग्रहेणा दृष्टः । चतुर्थेश नवांशस्वामि । धौशः, लग्नेशः, चतुर्थेशः-पापग्रहेणायुतः । सूर्यः । चतुर्थेशः ।

१	२	३
बहुजोत्रान् योः।	अ- दशमे भावे, चतुर्थे भावे । ब- परस्परमित्र गृहे । क- चतुर्थभावे । ड- पंचमभावे । ट- स्वगृही, ३।६।१०।११	चतुर्थेशः, दशमेशः, बलवान् भौमः बलवान् चतुर्थेशः, दशमेशः । चतुर्थेशः शुभग्रहेण युतः । चतुर्थेशः गोपुरादि अंशे बलवान् चतुर्थेशः, शुभग्रहेण दृष्टः ।
स्वोपाजितं जोत्राप्ति- योः ।	-----	तृतीयेशः। तृतीयभावकारक भौमः , चतुर्थेशोऽपि युतः ।
स्त्रीद्वारा जोत्रयोः।	सुखभावे दशमे। चतुर्थे। सप्तमभावे परस्परमित्रः।	स्त्रीकारक ग्रह(शुक्र) सुखेश
मातुलादि द्वारा- जोत्रयोः ।	चतुर्थे भावे। षष्ठे ।	षष्ठेशः। चतुर्थेशः
जोत्रादिनाशयोः	अ- नीचा शत्रु। अस्त आ- क्रूरग्रहाशिनवांशे इ- चतुर्थे । ई- ६।८।१२ उ- धनभावे, नीचा शत्रु। शि- उ- चतुर्थे । ए- चतुर्थे ।	चतुर्थेशः, पापग्रह मध्ये, पापग्रहेण दृष्टः। पापग्रह मध्ये भौमः, पापग्रहेण दृष्टः। चतुर्थेशः, क्रूर षष्ठ्यंशे, पापग्रहेण युतः। चतुर्थेशः । चतुर्थेशः, पापग्रहेण युतः । दशमेशः, पापग्रहेण युतः । क्रूर, मृत्यु, यमादि दुष्ट षष्ठ्यंशे ।

१	२	३
राजकीपात्कीत्रादि- नाशयोगः ।	अ- दशमे ब- -----	सूर्य, चतुर्थेशः धौश नवांशस्वामी नवांश स्वामी, चतुर्थेशः पापग्रहेण युतः ।
शयनसुख योगः ।	अ- उच्चगत । आ- -----	व्ययेशः, शुभस्वकर्ता, शुभग्रह, दशमर्ग बली । व्ययेश पापग्रहः, शुभमर्गगत ।
शयनदुःखविचार ।	अ- ----- आ- ६।८।१२ इ- नीचराशी ई- -----	व्ययेशः पापेन सम्बन्ध कर्ता । लग्नेशः । लग्नेशः । लग्नेशः गुलिक-राहु युत ।

॥ बुद्धि ॥ शिष्य ॥ संतान ॥

१	२	३
बुद्धिमान योगः ।	अ- पंचमभाव, शुभग्रहराशि आ- स्वग्रह, स्वोच्च इ- १।४।७।१०।६।५ ई- शुभग्रहाणां राशि (मिथुन, कन्या, वृष, तुला, धन, मीन, कर्क) पंचमे उ- पंचमे । १।४।७।१० ऊ- १।४।७।१० (एकपाठी) ए- मृदंश-शुभ षाष्ठ्यंश ऐ- ----- ओ-	शुभग्रह युत। दृष्टः । पंचमेशः, शुभग्रहमन्त्रे । बृहस्पतिः । पंचमेशः, गुरु । बुधा बलवान्। पंचमेशः । बलवान् पंचमेशः । पंचमेशः, शुभग्रहेण युतः । पंचमेशः, पंचमकारक ग्रह बृहस्पति, शुभग्रहेण दृष्टः । पंचमेशः गोपुरादि अंशे पंचमकारकग्रह पंचमकारकग्रह गुरु गोपुरादि अंशे । (मैधावी-धारणाशक्ति। संकल्प- शक्ति युक्त।) तृतीयेश युक्त बुधः व्ययेश । चन्द्र, मंगल, बुध-बलवान् शुभग्रह दृष्टि।
सात्विक बुद्धियोगः	अ- ----- ब- लग्ने	
शीघ्रोच्च बुद्धियोगः।	-----	

१	२	३
चंचलधी योग	अ- १। ५। ६ (चरराशि) ब- केन्द्रस्थाने क- क्षभावे	सूर्य- चन्द्र । गुरु । निर्बली बुध, पापग्रहेण दृष्टः ।
जडबुद्धि योगः ।	अ- १। ४। ७। १० (महामूर्ख) आ- क्षभावे। तृतीयभावे इ- १० ----- ई- ----- उ- पंचमे ऊ- पंचमभावे ए- पंचमे ऐ- लग्ने ओ- ----- औ- -----	शनि, चन्द्र, गुलिक । गुलिक, सूर्य-पापग्रहेण दृष्टः । शनि धौश, पापग्रहेण युतः । तृतीयेशः राहुयुत । शनि द्वारा लग्नेशदृष्टः, पंचमेश पापग्रहेण दृष्टः । युतः । गुलिक शनियोग, शुभग्रह रक्षितः सम्बन्ध रक्षितः । ७ बृहस्पतिः । चन्द्रः, शनि-भौमेन दृष्टः । पंचमेशः क्रूर षष्ठ्यंशे शनि-मंगल तथा सूर्येण दृष्ट चन्द्रमा।
सर्वविद्यायोगः	चन्द्रलग्नात् ५। ६ बुधात् ५। ६	गुरु, भौमः ।
वैय्याकरणा योगः ।	अ- कारकांशात् क्षभावे, पंचमे ब- -----	गुरु । धौश गुरु पूर्ण बली रवि-शुक्रेण दृष्टः ।

१	२	३
मीमांसक योगः ।	कारकलग्नात् रा३।५	बुध, गुरु ।
तर्कशास्त्रज्ञ योगः ।	अ- कारकलग्नात् रा३।५ आ- वृश्चिका कुंभा मेषा। कन्या लग्न ।	गुरु- मीम । द्वितीयेश गुरु। शुक्र, रवि-मीमेन दृष्टः ।
न्यायशास्त्री (न्यायशास्त्रज्ञ)	इ- उच्च-स्वराशी । मूलत्रिकोणी	गुरु- शुक्र ।
सांख्यशास्त्रज्ञ योगः	कारकलग्नात् रा३।५	गुरु- चन्द्र ।
वैदान्तज्ञ योगः ।	अ- उच्चराशि(कन्या १५ ^०) आ- ----- इ- केन्द्र त्रिकोणी(स्व-उच्च- गुरु-मित्रराशीगत) रा३।५।७।१०।१५।६ ई- लग्ने उ- रा३।५।७।१० ऊ- धभावै ए- स्वगृह-उच्च लग्ने द्वादशभावगतः । (कन्यालग्ने संभवः)	धौश बुध, शनि गोपुरांशे, गुरु सिंहासनांशे शनि पारावतांशे, बुधेन दृष्ट गुरु । उत्तमांशस्थ शुक्रः । देवलीकांशे चन्द्रः, उत्तमांशे शुक्रः । लग्नेशः, धौश पारावतांशे । बुध, पारावतांशे धौश शुक्रः ।

१	२	३
ब्रह्मनिष्ठ योगः ।	अ- ----- ब- -----	दशमेश देवलीकांशे शुभग्रहेणा दृष्टः । नवमेश पारावतांशे शुभग्रहेणा दृष्टः ।
विज्ञान योग ।	अ- स्वगृह, उच्च, मित्र, राशीगत, १।४।७।१०।५।६	बलवान् पंचमेशः ।
धर्मशास्त्रज्ञ ।	आ- धर्मावै । लाभमावै इ- १०।११	लग्नेशः । पंचमेशः ।
षट्शशास्त्रज्ञ योगः ।	अ- केन्द्रस्थाने, धर्मावगत- राशिनवांशे आ- १।४।७।१०।५।६ इ- धर्माव बलवान् (स्वस्वामि शुभग्रहेणा युत) ई- स्वगृह, उच्च, मित्रराशि धर्मावै, १।४।७।१०	गुरु, शुक्र सिंहासनांशे, बुध-गोपुरांशे । धौश नवांशस्वामि शनि । मंगल पापग्रहेणा युत । सूर्यनवांश स्वामि वैशेषिकांशे धौश नवांशस्वामि, शुभग्रहेणा दृष्टः ।
कवि योगः ।	अ- लग्ने ब- लाभभाव ।	दशमेशः । लाभेशः ।
संगीतज्ञ योगः ।	कारकांशल्लग्नात् २।३।५	गुरु, सूर्यः ।
गणितज्ञ योगः ।	अ- कारकांशल्लग्नात् २।३।५ आ- धर्मावै इ- धर्मावै । १।४।७।१०	केन्द्र, गुरु । भौमः, शुभग्रहेणा युतः । चन्द्रा-मंगल योग, बुध दृष्टः । बुध-+ मंगल ।

१	२	३
	ई- स्वोच्चै, लग्ने, अष्टमे	धौश, गुरु, शनिश्चरः ।
	उ- १।४।७।१०।५।६ स्वोच्चै(मीनै) क्षभावगत ।	गुरु, शुक्रः, बुध धौशः ।
त्रिकालज्ञ योगः ।	अ- क्ष।मीन । ब- -----	गुरु स्वनवांशे, मृदु संज्ञक अंशे । गुरु गोपुरांशे, शुभग्रहेण दृष्टः ।
ज्योतिर्विद् योगः ।	अ- २।३ ब- १।४।७।१०।५।६ क- कर्क- क्षभावे ड- -----	बुध शुक्र योग । बलवान् धौशः, बुध । गुरु । धौशः सूर्य। मीमः, गुरु शुक्रेण दृष्टः, बुध पारावतांशे ।
	प- १।४।७।१०।५।६	बुद्धिकारक ग्रह गुरु, शुभग्रहेण दृष्टः ।
याज्ञिक योगः ।	कारकांश लग्ने	केतु, शुक्रेण युत। दृष्टः ।
मान्त्रिक योगः । (प्रेतमन्त्रज्ञाता)	अ- कारकांशात् ५।६ आ- कारकलग्नात् ५।६ ई- कारकलग्नात् ६।५	पापग्रहः । पापग्रहः, पापग्रहेण दृष्टः । पापग्रहः, शुभग्रहेण दृष्टः
विदुषां आनन्दप्रद- कर्ता योगः ।	अ- शुभग्रहराशि आ- मकर।कुम्भ क्षभाव।पंचमा	बुध मंगल योग । बुध, मंगल- सूर्येण दृष्टः ।
ग्रन्थकर्तृयोगः	कारकांशलग्नात् पंचमे ।	पापग्रहेण युत चन्द्र गुरु ।
शूद्रोपि विद्वानयोगः	-----	राहु-केतु-शनि युत, गुरु-शुक्रेण दृष्टः ।

१	२	३
मिषक् योगः ।	अ- कारकांशलग्न	चन्द्र-बुध-शुक्र द्वारा दृष्टः । अथवा धनभावे दृष्टः ।
रसायनशास्त्रज्ञ ।	आ- कारकांश लग्न	शुक्र-चन्द्र द्वारा दृष्टः ।
विषवैद्यः ।	इ- कारकांशलग्न	रवि, राहु, शुभाशुभ ग्रह युतः ।
डाक्टर, एम० बी० बी० एस०	ई- लग्न, दशमभाव (वृश्चिक- नवांशे) अग्निराशी अथवा वृश्चिक राशि गुणांशे, मेषराशि- हस्तकला कुशलराशि (कन्या) तथा मिथुन। कन्या	सूर्य-चन्द्र-मौम वृश्चिक नवांशे वा वृश्चिक राशि गुणांशे, मेषराशि- ८। २०। २१, वृषभ-७। १६। २६, मिथुन-६। १८। ३, कर्क-५। १७। २६, सिंह-४। १६। २८, कन्या-३। १५। २७ तुला-२। १४। २६, वृश्चिक-४। १३। २५ धन-१२। २४। ००, मकर-११। १३। ०० कुम्भ १०। २०। ००, मीन-९-११। ०० ।
सर्जन ।	उ- बलवान् कन्याराशि	,,
औषधज्ञ ।	ऊ- बलवान् वृश्चिक राशि	
सर्जन ।	ए- -----	मंगल बलवान्
उत्तम-सफल चिकित्सक ।	ऐ- कुम्भ बलवान्	गुरु बलवान्
मिन्न-मिन्न भाषा- बाहुल्य योगः	अ-सूर्यात् पंचमै (अंग्रेजी विद्या- ज्ञाता) आ-लग्ने, पंचमभाव (फारसी- अरबी विद्या ज्ञाता) ज्योतिषश्यामसंग्रह-पृ० १०२ पंचमैरविष्णाभौमे कविमदतमावपि । पापग्रहेण सदृष्टा विधाताप्रमुखी भवेत् ।। लग्नस्थितौ निशानाथः सुतेशैपापसंयुते । पंचमैभवने पापः पारसीमारबी पठेत् ।।	मंगल, शुक्र, शनि, राहु, पापग्रहेण दृष्टः चन्द्रमा, पंचमैशः पापग्रहेण युतः ।

१	२	३
धाराशास्त्री	अ- १-७। २-८। ५-११। ३-६	गुरु+शनि योग। शनि+बुध
शनि+बुध योग	आ- परस्परसप्तमभावे	शनि+ गुरु योग । ,,
अल्पभाषी ।	ई- परस्पर ६-५	शनि+गुरु योग । ,,
	ई- मेष, तुला, मिथुन, धन, कुंभ, सिंह ।	शनि+गुरु योग । ,,
सर्वोत्तम योग	उ- पंचमस्थान	गुरु+शनि। बुध+शनि ।
मध्यम योग	उ- नवम स्थाने	गुरु+शनि। बुध+शनि ।
कनिष्ठ योग	ए- लग्ने। धनभावे	गुरु+शनि। बुध + शनि ।

स्त्रीणां ^{आधत्तु}
शुभाशुभ फलम् ।

॥ ज्योतिर्निबन्धे मासफलम् ॥

प्रथमतो मर्धा नारी विधवा भवति ध्रुवम् ।
वैशाखे धनुर्वाच्या ज्येष्ठे रोगान्विता भवेत् ॥
आषाढे च मृतापत्या श्रावणे च धनान्विता ।
भाद्रपदे दुर्गा च अश्विने च तपस्विनी ॥
उज्जै चाल्पायुषी नारी मार्गशीर्षे बहुप्रजा ।
पौषे तु पुंश्चली नारी माघे पुत्रसुखान्विता ॥
फाल्गुने श्रीमती साक्षी क्रमात्मासफलं स्मृतम् ॥

॥ तिथिकलम् ॥

आक्षी सुभगा नारी प्रतिपत्सु रजस्वला ।
द्वितीयायां भाग्यवती तृतीयायां सुतान्विता ॥

चतुर्थ्यां विधा नारी पंचम्यां धनदायिनी ।
 षष्ठ्यां च क्लेशभाग् नारी सप्तम्यां धनवर्धिनी ॥
 अष्टम्यां राज्ञसी नारी नवम्यां पापवर्धिनी ।
 दशम्यां प्रतिकृन्नारी एकादश्यां सुतान्विता ॥
 द्वादश्यां दुर्भगा नारी त्रयोदश्यां हिरण्यदा ।
 चतुर्दश्यां पुंश्चली स्यात्पौर्णमास्यां सुपुत्रिणी ॥
 यदि भद्रा न जायेत दशै स्याच्चौरिका धूमम् ॥

॥ वार फलम् ॥

आदित्ये विधा नारी सोमे चैव मृतप्रजा ।
 अंगारे स्वसृहन्त्री च बुधे कन्या प्रसूयैत् ॥
 पुत्रिणी गुरुवारे च कन्या पुत्रवती मृगौ ।
 शनी तु पुंश्चली नारी प्रथमतो विदुर्बुधाः ॥

तथा च नारदः -

रोगी पतिव्रता दुःखी पुत्रिणी भोग भागिनी ।
 पतिप्रिया क्लेशभागा सूर्यवारादिषु क्रमात् ॥

कारिकावचने सोमवार फलं मृतप्रजेति, नारद वचने पतिव्रतेति च एवं
 द्वयोर्विरोधे मृतप्रजेति कृष्णपक्षे, पतिव्रतेति शुक्लपक्षीय सोमवार विषयमिति
 व्यवस्थापनीयम् ।

॥ नक्षत्रफलम् ॥ नारदीय संहितायाम् उत्तरम् ।

श्रीयुता सुभगा पुत्रवती सौस्थान्विता स्थिरा ।
कुलाधिका मानवती चाश्विन्यां प्रथमार्तवा ॥ १ ॥
दुःशीला स्वैरिणी स्वस्य गर्भपातनतत्परा ।
परप्रेष्या काक्वंध्या भरण्यां प्रथमार्तवा ॥ २ ॥
अनयां पुंश्चली वंध्या गर्भपातनतत्परा ।
प्रेष्या मृतप्रजा वापि बलिभे प्रथमार्तवा ॥ ३ ॥
सुशीला सुप्रजा मान्या पतिभक्ता दृढव्रता ।
गृहाचनरता नित्यं धातुभे प्रथमार्तवा ॥ ४ ॥
गुणान्विता धीरता नारी सर्वसहा सती ।
पतिप्रिया सुताढ्या च चंद्रभे प्रथमार्तवा ॥ ५ ॥
कुलटा दुर्भगा कष्टा मृतपुत्रा खला जडा ।
दुष्टा व्रतपरिभ्रष्टा रात्रिभे प्रथमार्तवा ॥ ६ ॥
पतिभक्ता पुत्रवती वरसतानमोदिनी ।
कुलाचारानुरक्ताढ्या दितिभे प्रथमार्तवा ॥ ७ ॥
पतिप्रिया पुत्रवती नानाभोगवती शुभा ।
स्वकर्मनिरता दक्षातिथ्यभे प्रथमार्तवा ॥ ८ ॥
परमर्तुरता प्रेक्ष्या कोपिनी निर्दृग्गाल्क्षा ।
मृणावागीशदुःपुत्रा मौज्जं प्रथमार्तवा ॥ ९ ॥
निद्विंध्या रोगसंयुक्ता सर्वदा गैयलोलुपा ।
पितृवैरभरता मान्या पितृभे प्रथमार्तवा ॥ १० ॥

परकार्यरता दीना दुःपुत्रा क्लेशभागिनी ।
 मलिना कक्शा क्रुद्धा माग्यज्ञं प्रथमात्वा ॥ ११ ॥
 प्रजावती धीरता निवेश मित्रपूजिता ।
 सती मातृगृहासक्ता अयमज्ञं रजस्वला ॥ १२ ॥
 निद्विधा मूरिविभवा पुत्राढ्या भोगभोगिनी ।
 प्रधाना दानकुशला हस्तज्ञं प्रथमात्वा ॥ १३ ॥
 चित्रकर्म भोगिनी च कुशला ज्यविद्भ्यै ।
 विकीर्णकामा श्लक्षणाढ्या त्वाष्ट्रमे प्रथमात्वा ॥ १४ ॥
 बहुविक्षती भीरुः कुशला शिल्पकर्मणि ।
 पुत्रपौत्रवती साध्वी वायुमे प्रथमात्वा ॥ १५ ॥
 नीचकर्मरता दुष्टा पानासक्ता परप्रिया ।
 विपुत्रा मलिना क्रुद्धा द्विवे प्रथमात्वा ॥ १६ ॥
 सुपुत्रा-सुभगा-कान्ता-मित्रमे-प्रथ-
 स्वामिपक्षाचिता स्वस्य गुणैः सम्यग्विभूषिता ।
 सुपुत्रा सुभगा कान्ता मित्रमे प्रथमात्वा ॥ १७ ॥
 दुश्चरिप्ररता क्लेशिन्धनार्था पुंश्चली व्यसुः ।
 दुःसंतानवती ज्यैष्ठानज्ञात्रे प्रथमात्वा ॥ १८ ॥
 संतानार्थगुणैर्नाल्पैर्युतान्यक्लेशमोचिनी ।
 स्वकर्मनिरता नित्यं मूलज्ञं प्रथमात्वा ॥ १९ ॥
 प्रवृत्त्यभावा दुष्पुत्रा प्राणिहंसिन तत्परा ।
 गजस्रं व्यसनासक्ता तीर्यमे प्रथमात्वा ॥ २० ॥

कायकार्येषु कुशला सदा धर्मावर्तिनी ।
 गुणाश्रया भाग्यवती विश्वमे प्रथमात्वा ॥ २१ ॥
 पुत्रपौत्रान्विता भोगधनभाग्यवती सती ।
 कालानुमोदिनी मान्या विष्णुमे प्रथमात्वा ॥ २२ ॥
 धन धान्यवती भोगपुत्र पौत्र समन्विता ।
 स्वकर्मनिरता साखी वसुमे प्रथमात्वा ॥ २३ ॥
 बहुपुत्र धनवती स्वकर्मनिरता सती ।
 कुलानुमोदिनी मान्या वारुणी प्रथमात्वा ॥ २४ ॥
 बंधकी बंधुविद्वेष्टा नित्यं दुष्टरता खला ।
 शिल्पकार्येषु कुशला जाग्रिमे प्रथमात्वा ॥ २५ ॥
 आस्था पुत्रवती मान्या सुप्रसन्ना पतिप्रिया ।
 बंधुभूज्या धर्मवत्याहिर्बुध्ने प्रथमात्वा ॥ २६ ॥
 वृद्धव्रता धर्मवती पुत्रसंस्थायी संयुता ।
 विस्थाता गुणसंपन्ना पौष्णमे प्रथमात्वा ॥ २७ ॥

॥ योगफलम् ॥

आशक्तौ दुर्मता नारी विष्कमे चैद्रजस्वला ।
 वंश्या चैवातिगंडै च शूलै शूलवती भवेत् ॥
 गंडै च पुंश्चली नारी व्याघाते चात्मघातिनी ।
 वज्रे च स्वरिणी प्रोक्ता पाते च पतिघातिनी ॥
 परिधे मृतवंश्या च वैधृतौ पतिमारिणी ।
 शेषाः शुभावहा योगा यथानामफलप्रदाः ॥

॥ करणफलम् ॥

कवे पुष्पवती नारी वंथा वा विघ्ना भवेत् ।
 बाले पुत्रिणी नारी कौले प्रमदा भवेत् ॥
 तैतिले सन्मतवती गरी नारी विनश्यति ।
 नष्टप्रजा वणिक्साज्ञा विष्टया वंथा घनोज्जिता ॥
 शकुनी च चतुष्पादे नारी वैधव्यमाप्नुयात् ।
 नागे न रमते रामा किंस्तु धै विघ्ना भवेत् ॥

। संधिफलम् ।

तिथिमादीनां विवरं संधिः न शुभम् ।

। लग्नफलम् ।

आत्मघ्नी भूणाहा भेषी वृषी पुत्रवती भवेत् ।
 इंद्रि कन्याप्रसूनारी मृतापत्या च कर्किणी ॥
 सिंहै वैधव्यमाप्नोति कन्यायां स्त्रीप्रसूभवेत् ।
 तुलायां बहुपुत्राढ्या दुष्टकर्मरता लिनी ॥
 चापे पुत्रघनाढ्या स्यान्मकरे दुःखिनी भवेत् ।
 सकृत्प्रजावती कुम्भे मीने चात्पप्रजा भवेत् ॥

। रक्त वर्णफलम् ।

प्रथमतो फलं स्त्रीणामुच्यते रज्जो धृता ।
 सुभगा पुत्रसंयुक्ता शुक्लवर्णी तथा तैवे ॥
 शशशोणितसंकाशे यदा लक्तक सन्निभे ।
 पुत्रकन्या प्रभूतिः स्यान्भीलै तु स्यान्मृतप्रजा ॥

कर्वुरे म्रियते सा च पिंगले च मृतपुत्रा ।
 कृष्णी तु विष्णा नारी रजस्यैव विनिर्दिशेत् ॥
 शीणिते बिंदुमात्रे तु स्वैरिणी चात्पशीणिता ।
 वरा मथ्यस्त्रवास्याच्च दुर्भा बहुशीणितेति ॥

। ग्रन्थांतरे प्युक्तम् ।

रक्ते रक्ते भवेत्पुत्रः कृष्णी च मृतपुत्रका ।
 पिच्छिलाभे भवेदंध्या काक्वंध्या च पांडुरे ॥
 पीते च स्वैरिणी प्रोक्ता सुभा गुंजवर्णके ।
 सिंदूराभे भवेत्कन्या रजः शीणित लक्षणम् ॥

॥ वस्त्रफलम् ॥

सुभा श्वेतवस्त्रा च रोगिणी रक्तवाससा ।
 नीलांबरधरा नारी विष्णा प्रथमार्तवे ॥
 भोगिनी पीतवस्त्रा च वृद्धवस्त्रा पतिव्रता ।
 दुर्भा जीर्णवस्त्रा च सुभा चारुवस्त्रिणी ॥

॥ स्थानफलम् ॥

देवस्थाने पितृस्थाने निचस्थाने न्यवेश्मनि ।
 पुष्पवत्याः फलं न स्यान्मार्गे चांडालैश्मनीति ॥

॥ वेलाफलम् ॥

पुत्रिणी सुभा पुण्या पूर्वाणहे या रजस्वला ।
 मथ्याणहे तु शुभप्राप्तिः स्वैरिणी चापराणहके ॥
 संध्योरुभ्यावैश्या निशायां विष्णा तथा ।

॥ उत्पातफलम् ॥

उत्पातस्त्रिविधः सत् न स्यात् ।

तथा च नारदः संस्थासूयपलपर्वे विध्यामशुभं प्रथमतर्वमिति ॥

अप्रोक्त निषिद्धकाले रजोदर्शने सति अज्ञात तिल धृतदैव्या हंज्यया यजनं स्यात् । देव्या गायत्रीमंत्रेण संस्थानुपादाना दत्तात तिल धृतानामष्टोत्तरशतं होमः यथाशक्ति स्वर्णांगोभूतिलदानं च कार्यम् ।

भुवनेश्वरी शांति विचारं धीसिन्धौ निर्णय सिन्ध्यादि ग्रन्थेषु वर्णितमस्ति ।

मासिक ऋतुदर्शन एवं गर्भसंभव

चंद्रस्य विषुवप्रदक्षिणा

जान्युआरी	ता० १० रात्रि	३ कलाकै)	एक प्रदक्षिणा	
फेब्रुआरी	ता० ६ प्रातः	६ कलाकै)	२७ दिवस	६ ता०
फरवरी	ता० ६ प्रातः	६ कलाकै)	२७ दिवस	६ ता०
मार्च	ता० ५ सायं	६ कलाकै)		
मार्च	ता० ५ सायं	६ कलाकै)	२७ दिवस	१० ता०
अप्रैल	ता० २ रात्रि	४ कलाकै)		
अप्रैल	ता० २ रात्रि	४ कलाकै)	२७ दिवस	११ ता०
अप्रैल	ता० २६ दिवा	३ कलाकै)		
अप्रैल	ता० २६ दिवा	३ कलाकै)	२७ दिवस	६ ता०
मई	ता० २६ मध्यरात्र			

मई	ता० २६ मध्यरात्र	)	२७ दिवस	७ ता०
जून	ता० २३ प्रातः ७ कलाकै	)		
जून	ता० २३ प्रातः ७ कलाकै	)	२७ दिवस	५ ता०
जुलाई	ता० २० मध्यान्ह	)		
जुलाई	ता० २० मध्यान्ह	)	२७ दिवस	६ ता०
अगस्त	ता० १६ सायं ६ कलाकै	)		
अगस्त	ता० १६ सायं ६ कलाकै	)	२७ दिवस	८ ता०
सितम्बर	ता० १३ रात्रि २ कलाकै	)		
सितम्बर	ता० १३ रात्रि २ कलाकै	)	२७ दिवस	११ ता०
अक्टूबर	ता० १० दिवा १ कलाकै	)		
अक्टूबर	ता० १० दिवा १ कलाकै	)	२७ दिवस	११ ता०
नवम्बर	ता० ६ मध्यरात्रि	)		
नवम्बर	ता० ६ मध्यरात्रि	)	२७ दिवस	६ ता०
दिसम्बर	ता० ४ दिवा ६ कलाकै	)		

तदनुसार चंद्रस्य सायन चक्र स्म। २७ $\frac{1}{2}$ दिनस्य अस्ति । अर्थात् प्रतिमास ऋतुकाल मध्ये चंद्रस्य संबंध निःसंशय अस्ति ।

स्त्रीणां परिज्ञानम् - याज्ञवल्क्य स्मृतिः ७०-३-५२

आश्वलायनोक्त विध्या ज्ञातव्यानि ।

पूर्वस्यां रात्रौ गोष्टवल्मीककित्त्वस्थानं हृदेरिणं चोत्रं चतुष्पथं श्मशानेभ्यो मृत्तिकां पिण्डाष्टकं कर्तव्यम् । तत्रानुक्रमेण प्रथमे पिण्डे स्पृष्टे धान्यवती भवेत् । द्वितीये स्पृष्टे पशुमती भवेत् । तृतीये ग्निहोत्रशुष्णपरा भवति । चतुर्थे विवेकिनी चतुरा सर्वजनार्जनपरा भवति । पंचमे रोगिणी । षष्ठे वन्ध्या । सप्तमे व्यभिचारिणी । अष्टमे विध्या भवेदित्याश्वलायनोक्तानि ।

प्रतिमासिकं ऋतुं प्राप्तिः । अ- कुजेन्दु हेतुप्रतिमासमार्तवम् । चन्द्र-। मंगल, युति, प्रतियुति, भौमस्य ४, ८, ७ दृष्टिः ।

ब- गते तु पीडनमनुष्णादीधितौ । अनुपवयस्थाने १, २, ४, ५, ७, ८, ९, १२ चन्द्रः ।

बृहज्जातक टीकाकार श्री उत्पलेन- स्त्रीणामनुपवयगृहाश्रिते आर्तवकार्णा भवति । अर्थादेव यदि चन्द्रः कुजसंदृष्टो भवति सतदुक्तं भवति स्त्रियो जन्मजादनुपवयस्थश्चन्द्रमास्तत्र यद्यंगारकेन दृश्यते तदा गर्भग्रहणाज्जम् आर्तवहेतुर्भवति ।

१	२	३
स्त्रीणां गर्भ संभव योगः	अनुपवयराशी	चन्द्रः भौमेन दृष्टः ।
स्त्री-पुरुष संभोग योगः	पुरुषराशी उपवय	गुरुदृष्टिः ।
	स्त्री-पुरुष परस्पर योगः	विचारणीयम् ।

१

२

३

व्यभिचार योगः ।

अ- उपचय राशिवन्द्रः ।

गुरु-रहित सूर्येण दृष्टः ।

(राजपुरुषेन सह)

आ- उपचयराशिवन्द्रः

गुरु-रहित भौमेन दृष्टः ।

(राजसत्त्ववान्)

इ- (बुद्धिमान्। पंडित)

गुरु-रहितः । बुधेन दृष्टः ।

उ- (कलावान्। सुंदर)

गुरु-रहितः शुकेण दृष्टः ।

ऊ- (दास। दासी)

गुरु-रहितः शनिश्चरेण दृष्टः ।

गर्भसंभव योगः

अ- आधान लग्ने

सूर्य-चन्द्र-शुक्र-मंगल स्वन्वाशे ।

ब- पुरुषस्य जन्मराशौ

सूर्य-शुक्र स्वन्वाशे

दृष्टोः ग्रहौः उपचये ।

क- स्त्रीराशौ द्वौ ग्रहौः

चन्द्र-मंगल स्वन्वाशे ।

उपचये ।

ड- आधान लग्ने-

पंचमे। नवमे। गुरु ।

(सारावली अ-ब) ८-११। ५। ६

य- लग्न-५। ६ (चन्द्रात् ५। ६) बुध-गुरु

(स्त्री-पुरुष जन्मकुंडल्यां परस्परं दर्शनीयः ।)

र- १। ५। ६

वर्षपत्रिकायां-हीनांशादशा ।

ल- १। ५। ६। ११

पंचमेश- सतानकारकग्रह ।

व- वर्षकुंडल्यां-५। ११

गुरु हीनांशादशा ।

स- वर्षकुंडल्यां ५। ६। ११

भौमः (जन्म पंचमेशः) हीनांशादशा ।

(हायन रत्न)

१	२	३
१ मास	पितृ वीर्यं + मातृ रक्त = कलल ।	शुक्र
२ मास	विशेष कलल	मंगल
३ मास	हस्त-पादादि अवयव	गुरु
४ मास	अस्थि	सूर्य
५ मास	चर्मदि	चन्द्र
६ मास	रोम	शनि
७ मास	गर्भ चैतन्य	बुध
८ मास	नाभिमार्ग द्वारा पोषण	आधान लग्नेश
९ मास	गर्भ चिन्ता	चन्द्र
१० मास	प्रसव	सूर्य

यवनाचार्यं मतेन प्रथममासादारभ्य कललं, द्वितीये विशेष कललं, तृतीये हस्तपादादि, चतुर्थे अस्थि-नाडी, पंचमे मज्जा, षातु, चर्मदि, अष्टे रुधि-रोम-नख, सप्तमे चित्त विचार-शरीर चैष्टा, अष्टमे तृणा-क्षुधा, नवमे चलनं, दशमे स्वासोच्छ्वास तथा शारीरिक सम्पूर्णक्रिया - जन्म ।

सारावलीकार अभिप्रायेण प्रथमं पुराणस्य अंतर्कर्ण जीवप्रवेशः । जीवस्य शुभाशुभकर्मनुसारेण- प्राणानुबंधसारेण पुराणस्य मैथुनस्येच्छा उत्पन्ना जाता, मनोभाववेगानुसृत्य गुण-प्रकृति-स्वभाव-संग-आचार-विचारानुसारेण स्त्रीणां रजोदर्शन-राधीर सह गर्भरूपकमले स्थितिः । अर्थात् स्त्री-पुराण परस्पर संस्कार-स्वभाव-गुण-कर्म-नित्यक्रिया-वातावरणानुकूल प्रतिबिम्ब रूप गर्भ स्थितिः । आधान समये सूर्य-पिता-चन्द्र-माता-इत्यादि गुणवानगर्भः । नंतरं धर्मशास्त्रानुसारेण सर्व विज्ञेयम् । आधान कुण्डल्यामाधारानुसारेण मासानां पति-ग्रहानुसारेण तेषां स्थिति-बल-गुण-स्वभावादि विचारेण शुभाशुभफल मासे गर्भस्य सुख-दुःख-पीडा-पुष्टि-पीडित-यातादिना फलम् ।

१	२	३
आधानम् ।	अ- आधान कुण्डल्या-सूर्यात् सप्तमे । (गर्भस्वामीवशात् तेषां मासे पुरुष पीडा) ।	भौमः । शनिश्चरः ।
	आ- आधाने चन्द्रात् सप्तमे (स्त्रीपीडा) ।	भौमः । शनिश्चरः ।
	इ- (पुरुष मृत्यु) ।	सूर्य-मंगल-शनि, कर्त्री योग ।
	ई- (स्त्री मृत्यु) ।	चन्द्र-मंगल-शनि कर्त्री योग ।
	उ- (पुरुष मृत्यु) ।	मंगल-शनि-सूर्य-सूर्येण दृष्टः ।
	ऊ- स्त्री मृत्यु ।	मंगल-शनि-चन्द्र-चन्द्रेण दृष्टः ।
	क- आधान-जन्म दिने	सूर्य-पिता, शुक्र-माता, शनि-पितृप्राता, चन्द्र-मातृमगिनी ।
	ख- आधान-जन्म रात्रौ	शनि-पिता, चन्द्र-माता, सूर्य-पितृप्राता, शुक्र-मातृमगिनी ।
	ग- आधान-जन्म दिवसे	सूर्य, शनि, विषमराशौ शुक्र चन्द्रौ समराशौ क्रमशः पितृ-मात्रा-दि द्वारा परस्पर सुखप्राप्तिः ।
	घ- १२-लग्न शुभग्रहदृष्टि रहितः । पापग्रहः । (सगर्भा स्त्री मृत्यु)	
	ङ- आधान लग्ने सगर्भा स्त्री मृत्यु)	शनि, ज्ञीणाचन्द्रः भौमेन दृष्टः ।
	च- आधान लग्न(अशुभगर्भः)	शनि, चन्द्र-भौमेन दृष्टः ।

१	२	३
आधानम्	ट-चतुर्थी पंचमभाव (सगर्भा स्त्री- मृत्यु)	चन्द्र, बुध-स्थानकर्त्री, अश्वकर्त्री ।
	ठ- चन्द्रात् लग्नात् चतुर्थी, अष्टमे द्वादशे । (सगर्भा स्त्री मृत्यु)	पापग्रहः, भौमः, सूर्यः, ज्ञीणाचन्द्रः ।
	ड- आधान लग्ने, सप्तमे (सगर्भा स्त्री शस्त्रक्रिया द्वारा मृत्यु)	भौमः, सूर्यः ।
गर्भपातः ।	ढ- पीडितग्रहस्य मारो	परार्जितग्रहः । केतु पृच्छस्थित उदितग्रहः (पीडित) सूर्य-चन्द्रः पापग्रहाणां दृष्टि मध्ये । युति (अस्त। समागम) ग्रहणौ समागमः (पीडितः) स्त्रीणां गर्भपातः ।
	ण- पंचमभाव	पापग्रह (सूर्य, मंगल, शनि, राहु-केतु, हर्षल नेपच्युन युत बुध ।
	प- पंचमभाव नवांश	शुभग्रह दृष्टि रहितः, पापग्रह दृष्टि (संख्या प्रमाणौ न गर्भपातः ।
सुख प्रसव	लग्नाचन्द्र (आधाने) १।२।४।७।१०।१।६।११ ३।११	शुभग्रहाः । शुभग्रहाः । पापग्रहाः । सूर्येण दृष्टः । अथवा गुरु दृष्टः ।
पुत्रजन्म	अ-आधान, जन्म, प्रश्ने, लग्ने विषमराशि, विषमनवांश। आ-आधान, जन्म, प्रश्ने शुभ- विषम नवांश ।	सूर्य, गुरु-चन्द्र सूर्य - गुरु
कन्या जन्म ।	इ-आधात, जन्म, प्रश्ने ३।५।७।६।११ अ- लग्ने, युग्मराशि समनवांश आ- लग्ने, युग्मराशि	बलवान् शनि स्त्रीग्रहाः । चन्द्र, शुक्र, मंगल ।

॥ सूर्यादि वारद्वयेण पुराणा कथ्या जन्म ॥

रविवार		सोमवार		मंगलवार		बुधवार		गुरुवार		शुक्रवार		शनिवार			
घ	प	जाति	क	घ	प	जाति	घ	प	जाति	घ	प	जाति	घ	प	जाति
०	३०	पुरा	०	४०	क	०	५०	पु	०	६०	०	७०	०	८०	+
१	२०	क	०	५०	पु	१	३०	क	०	४०	+	०	५०	पु	०
२	००	क	१	३०	०	१	४०	पु	१	००	पु	१	१०	०	क
२	१०	पु	१	४०	पु	२	००	०	१	५०	+	१	२०	क	पु
२	३०	+	२	३०	०	२	३०	पु	२	३०	क	२	३०	पु	पु
३	१०	क	२	५०	+	३	१०	क	३	००	पु	३	१०	+	पु
३	२०	पु	३	२०	पु	३	२०	पु	३	५०	+	३	००	+	पु
४	५०	+	४	१०	+	४	३०	क	४	३०	क	४	३०	+	पु
५	००	०	५	००	क	५	००	०	५	००	+	५	००	क	क
५	५०	०	५	१०	पु	५	१०	क	५	३०	पु	५	३०	पु	+
६	३०	क	६	३०	+	६	५०	पु	६	२०	+	६	२०	+	क
७	००	०	६	४०	+	७	००	क	७	४०	पु	७	४०	क	क
६	४०	पु	६	००	पु	६	३०	०	७	००	क	७	००	क	क
७	००	०	६	५०	+	७	४०	पु	७	१०	पु	७	१०	पु	+
८	३०	पु	७	३०	क	७	३०	०	७	३०	+	७	३०	+	क
८	१०	क	८	००	पु	८	२०	०	८	१०	क	८	००	पु	क
८	२०	पु	८	५०	+	८	००	क	८	५०	पु	८	५०	क	३०
८	४०	०	८	३०	क	८	३०	पु	८	४०	क	८	४०	३०	३०

[illegible]

आयुस्सम्बन्धिनिर्णयः

अथ जन्मकालादीर्घादि ३ भेदानामत्रचरादि-

राशिवशादायुर्वाक्यक्रमिदम् ॥

दीर्घायुः	मध्यायुः	अल्पायुः ॥
चरमे १ लग्नेशः चरमे १ अष्टमेशः	चरमे १ लग्नेशः स्थिरमे २ अष्टमेशः	चरमे १ लग्नेशः द्विस्वभावमे ३ रन्त्रेशः
दीर्घायुः ॥	मध्यायुः	अल्पायुः
स्थिरमे २ लग्नेशः द्विस्वभावमे ३ अष्टमेशः	स्थिरमे २ लग्नेशः चरमे १ रन्त्रेशः	स्थिरमे २ लग्नेशः स्थिरमे २ रन्त्रेशः
दीर्घायुः	मध्यायुः ॥	अल्पायुः ॥
द्विद्वैहमे ३ लग्नेशः स्थिरमे २ अष्टमेशः	द्विस्वभावमे ३ लग्नेशः द्विस्वभावमे ३ रन्त्रेशः	द्विस्वभावमे ३ लग्नेशः चरमे १ रन्त्रेशः

अथायुर्निर्णयः चक्रानुसारेण ॥ जन्मलग्नाष्टमेशाभ्यां लग्नसप्तमयोः

स्थिते चन्द्रे लग्नचन्द्राभ्यामन्यथा शनिचन्द्राभ्यां लग्नहोरालग्न्याभ्यां चेति प्रकार-
 त्रयेणायुर्निर्णयितव्यम् । प्रकारत्रये प्येकरूपायुष्यागते तदेवग्राहम् ॥ विभेदे प्रकाश्यागता-
 युग्राहम् ॥ त्रयाणां विसर्वादे लग्नहोरालग्न्यायुग्राहम् ॥ जन्मलग्ने विषमे द्वितीया-
 ष्टमाधीश्यायी बली, लग्ने समे द्वादशषष्ठाधीश्यामीश्यायी बली तस्य केन्द्रे स्थित्या
 दीर्घायुः, पणफरे स्थित्या मध्यायुः, आपोक्लिमे स्थित्या हीनायुरेव । स्वमेवात्मकारक-
 वशेनापि निर्णयितव्यम् । अष्टमेश्याः कारकेण सहैक्ये वा योगे सर्वदा मध्यमायुरेव ॥
 विषमे जन्मलग्ने कारकः तृतीये समे जन्मलग्ने कारकः एकादशे भवेत्तदा कारकायुषि
 केन्द्र हीनायुः क पणफरे मध्यायुः आपोक्लिमे दीर्घायुरिति । लग्नदशमाष्टमाधीशाः
 केन्द्रत्रिकोणालाभताः तदा दीर्घायुः । लग्नेशो रवेर्मित्रं दीर्घायुः समश्चैन्माध्यायुः,
 शत्रुश्चैदल्पायुरिति ॥ सारण्युदाहरणम् ॥ कस्यचिज्जन्मैष्टम् २५ जन्मलग्नम्
 ७।३।५।६।५४ होरा लग्नम् १।१०।२१।१ लग्नेशो भौमः ६।१६।३०।३० अष्टमेशो बुधः
 २।३।१।४७ चन्द्रः १०।१६।२०।० अत्रलग्नेशाष्टमेश्याः प्रथमान्त्योः स्थित्या
 अल्पायुः । मन्देन्दुभ्यामल्पायुः । लग्नहोरालग्न्याभ्यामल्पायुः । स्वमत्राल्पायुरेव-
 सिद्धम् । तत्र भौम-बुध-लग्न-चन्द्र-लग्न-होरालग्न्यानां षण्णामंशानां योगषष्टांशः
 ६।३१-।११ अत्रांशानां वर्णादिफलं ६।७।६ कलानां मासादि, ६।१८।२४ विकलानां-
 दिनादि १।१०।२४ तेषामेकापचितस्थानयोगादभुक्तवर्णादिः १०।१।२५।३४।२४
 अल्पायुषि शुद्धं स्पष्टमायुषो भोग्य-वर्णादिकम् २१।१०।४।२५।३६ स्वमेवभोग्या-
 शैरपि भवेदिति । स्वम् ३६।४० वर्ण-खण्डाभ्यामपि ॥

अथ त्रिधायुर्योगोस्ति ॥ तदाह ॥ त्रिविधाश्चायुषीयोगाः स्वल्पायु-
 र्मध्यमाक्षमाः ॥ द्वात्रिंशत्पूर्वमल्पायुर्मध्यमायुस्ततो भवेत् ॥१॥ चतुषष्ट्या पुरस्तात्

ततो दीर्घमुदाहृतम् ॥ उज्ज्यायुः शताद्वयमिति ॥ अथाल्पायायुस्त्रयै पित्रिधाया-
 यौगोस्ति तदाह ॥ अल्पायुरल्पमथ्यायुपूर्णयुस्त्रिविधं भवेत् । मध्यमादल्पमथ्यं च
 पूर्णायुस्त्रिविधं भवेत् ॥ दीर्घायुर्णोल्पमथ्यं तु पूर्णायुस्त्रिविधं भवेत् । एवं नवविधं
 प्रोक्तमायुषांतुविनिर्णयि ॥ अल्पायुयौगजातस्य विपधायैर्मतिर्भवेत् ॥ जातस्य मध्यमे
 योगप्रत्यरी तु मृतिर्भवेत् ॥ दीर्घायुयौगजातानां बध्मे तु मृतिर्भवेत् । त्रिषु योगेषु
 सर्वेषु प्रत्येकं त्रिविधं भवेदिति । । अथ मारकस्थानायुस्थानयोजनानामाह ॥ अष्टमन्त्रं
 तृतीयचलनादायुरुदाहृतम् । द्वितीयं सप्तमस्थानं मारकस्थानमुच्यते ॥ क्वचिद्रोगे-
 शव्ययैशाष्टमेशदशास्वपि मारकसम्भवः परस्परं षष्ठाष्टमेशयोर्दशान्तरं च न शोभनम् ॥
 मारके मारकान्तरमशोभनम् व्ययद्वितीयैश्च द्वादशः संबन्धः फलप्रदाः लग्नेशदशा निष्टसंबन्ध-
 रहिता न मारककारिणी पापदशात्वनिष्टेवेति ।

अथात्रचकारकः - रव्यादिसप्तग्रहेषु यौशाधिकः स आत्मा तन्मूनन्यूनक्रमेणा-
 मात्यभ्रातृ-मातृपितृपुत्रजातिकारकाः भवन्ति द्वयोस्तुल्यत्वे बली प्रथमः निर्बली
 द्वितीयकारक इति । एवं स्थिरकारकाः जैमिनी द्रष्टव्याः । अथ होरालग्नानयनम्-
 द्विष्टनाड्यः पंचाप्ता भूषेणं च पलीकृतम् । दशाप्तमंशास्ते युक्ता रवौ होरोदयो
 भवेत् - इति वास्तविकं होरालग्नानयनम् ॥ विषमं नो रवौ योज्यं समं नो
 लग्नमादिषु - इति यदुक्तं तत्सिद्धान्तविचारबहिर्भूतं यतः सर्वेषां लग्नानां सूर्यादयादेव
 प्रवृत्तिः ।

शनेश्वरणा विचारः - शनेश्वरस्य राश्यन्तरगमनदिने जन्मराशितेश्वर-
 यत्संख्यातुल्येतद्विशेषादं ज्ञेयम् - यथा जन्मगणद्वेषु ३।६।११ सुवर्णपादम् । द्विपंचनन्दैः
 २।५।६ रजतस्य पादम् । त्रिपंचनन्दैः ३।७।१० ताम्रपादं वदन्ति वेदाष्ट साकंष्विह ४।८।१२

लोहपादम् ॥ तत्फलं च । लोहे धाविनाशः स्यात्सर्वं सीस्थं च कांचने । ताम्रे
च समता ज्ञेया सौभाग्यं रजते मवेत् ॥ इति शिष्टाः ॥

आसन्नमृत्युलक्षणम्- अरुन्धतीं ध्रुवं चैव नभोमन्दाकिनीं तथा । स्वनाशाग्रं
च चन्द्रार्कमायुर्हीनो न पश्यति ॥ पांसुपंकादिषु न्यस्तं चरणं खण्डितं यदि । स्नानान्धु-
लिप्तगात्रस्य यस्यास्यं प्राक्प्रशुष्यति ॥ गात्रेष्वार्द्रैः सुखैः सुखादिद्वयदर्शनम् । स्वर्णं
प्रतीतिवृक्षांषु स्वपदानामदर्शनम् । पिहिते कणयुगले यस्य घोणानुपश्रुतिः । अदर्शनं
स्वशिरसः प्रतिबिम्बजलादिषु ॥ क्षिप्रप्रतीतिश्कृयायां स चिरं नैव जीवति ॥ दीपं
निर्वापिगन्धं सुहृद्वाच्यमरुन्धतीम् । न जिघ्रन्ति न शृण्वन्ति न पश्यन्ति गतायुषाः ।

सत्योक्तसारिणीतः अंशापुस्ता धार्धमत्र संनिर्मधोदाहरणम् ॥

तत्रादौ कर्मभूमौ सलग्नान् स्पष्टान् रव्यादिसप्तखेटान् विलिख्य यस्य यस्य
ग्रहस्यायुस्साध्यते तस्य राश्यंशकोष्ठकस्थितवर्णाविफलं तथा कलाकोष्ठकस्य मासादिफलं
विकलासारिणीकोष्ठकस्य दिनादिफलं च स्वस्थाने विलिख्य यथास्यानतर्थाङ्कानां
योगं समानभातीयानां विधाय यदागतं तद्व्याप्तियुक्तोदाहतिः ॥ यथा रविः ४।३।२८
।३६ अस्य सत्यंशफलं वर्णादि ०।१०।२४ कला २८ फलं मासादि १।२।२४ विकला
३६ फलं दिनादि १।४।४८ रक्षां स्थानैकस्यान्तरत्वेन योगात्प्राप्तं वर्णादिकम्
०।११।२७।२८।४८ इदमेव सूर्यस्य मध्यमांशायुः । एवं सलग्नचन्द्रादीनामंशायुदीयः
आनेष्टः यो निजोच्चांशत्रिभागस्तदायुर्द्वयो द्विगुणः कार्यः ॥ यो यो ग्रहस्तत्र वक्त्री
स्वोच्चमेवास्थितस्तच्च ग्रहस्य द्वायुदयिस्मिगुणः कार्यः ॥ यस्तु ग्रहस्थद्वित्रिगुणात्त्वे
च संप्राप्तौ सत्येक्वारं त्रिगुणं कार्यम् ॥ एवं हानिश्च ॥ यो ग्रहो भूमौ विना रिमेस्थित-
स्तस्य द्वायुगस्मिभागमपहरतिः ॥ यो ग्रहः स्थनीचराशौ शूक्रार्कजो विना -

योऽस्तंगतश्च तस्य स्वागुणो धर्ममहरति । पापग्रहो यदि लग्नाद् द्वादशे तस्य
 स्वायुदयि हरति ॥ स्वमेषीकादशस्थे पापे द्विभागहानिः दशमे-त्रिभागहानिः ॥
 यो नवमे तस्य चतुर्थांशहानिः । योष्टमे तस्यपंचमांशं योऽग्रहः सप्तमे तस्य रसांशमेव हानि-
 रिति तत्र लग्नात् १२।११।१०।९।८।७ एषु स्थानेषु शुभग्रहश्चेत् तर्हि क्रमेण स्वायुदापि-
 स्याद्वै चतुर्थांशं रसांशमष्टमांशंदिग्भागं द्वादशांशमेवमपहरति ॥ तथा रक्षाशो यदि
 ग्रहद्वयं ग्रहवो वा गतास्तेषां मध्ये यो बली तस्यैवा त्रयापशुमानुसारेण यथोक्तं
 स्वायुदापिमहरति नान्यः ॥ अत्र बलवल्लग्नं चेत्तदालग्नस्य मृत्युं वर्णाग्राहाम् ।
 मासादिषु त्रैराशिकं कार्यम् ॥ यथा त्रिंशदशैवेद्द्वादशमासास्तदेष्टांशैः किमित्येवं यदा-
 गतं मासादि तल्लग्नतुल्यवर्णा सहप्राक्साक्षिालग्नस्य वर्णाद्यायुर्मध्येयोज्यतदेवांगस्यांशायुः
 स्यादिति सर्वत्र बोध्यम् । एवं सांगप्रत्येकग्रहस्य पृथगुक्तं च योपक्रमोः संस्कारपूर्वकं
 मध्यमांशायुषि कृत्वा सर्वेषां वर्णादिकस्यैव कार्यम् ॥ एवं कृते यदाप्तं तदेनस्पष्टांशा-
 युगानि स्यादिति सिद्धम् ॥ अथ हानिवृद्धौ विशेषमाह- ध्रुवापहानिः कर्तव्यास्तर्षा न्यासु
 बहुष्वपि ॥ प्राप्तास्येकैव कर्तव्या यायातासु महतरा ॥१॥ ततोऽपि गुणनाकार्या प्ये-
 कैव भूता सकृत् ॥ ताम्यां यगोक्ते त्वांशे स्वद्रेष्काणस्वके गृहे ॥२॥ त्रिभिर्मन्त्रैस्तस्याय
 स्वोच्चराशिमतस्य च ॥ ग्रहदायो मृत्येव शोष्यज्ञोपकृतक्रियाः ॥३॥ इति ॥

॥ ब्रह्मग्रह निर्णयः ॥

प्रभुभाववैरीश प्राणोऽपि पितृलाम प्राण्यनुचरो विष्णमस्थो ब्रह्मा ४७ ब्राह्मण
 शनौपात योर्वर्तितः ४८ बहनां योगे स्वजाती ४९ राहुयोगेपिरीतं ५० ब्रह्मास्वभावे
 शोभावस्यः ५१ विवादे बली ५२

१	२	३
यमलजन्म ।	अ- समराशि लग्न आ- लग्न समराशि ई-लग्न-समराशि ई- लग्न-नवांश द्विस्वभाव- राशि मिथुन-कन्या (अधाने)	चन्द्र-शुक्र-बुध-मंगल । चन्द्र-गुरु-शनि-ग्रहेण दृष्टः । बुध-गुरु- मंगल । सर्वग्रहाः । बुध
बहुजन्मयोगः ।	उ- वगांश्च धन लग्न नवांश धन लग्न	सर्वग्रहाः कश्चिदपि राशि ^{शि} तथा सर्व धननवांशे-बलवान्, बुध-शनिश्चरेण दृष्टः ।
सदन्तजन्मयोगः ।	अ- आधान-नवमांश मिथुन- कन्या । आ-आधान-मिथुन-कन्या नवांशे समानस्थिति ।	मंगल-शनि । शनि- मंगल ।
वक्रांगः ।	लग्ने	शनि-भौमेन दृष्टः ।
वामन्योग ।		शनि-चन्द्र-सूर्य द्वारा दृष्टः ।
जन्मयोग ।	अ- आधानलग्न द्वादशांश आ-आधान लग्न प्रलगे चन्द्रः द्वादशांशे सारा- वत्याम् अ-८-४८	चन्द्रः-दशमे मासे चन्द्र जन्मलग्ने । वर्तमान द्वादशांशे मेषात् आरभ्य राशि संख्यानुसारेण दशमेमासे चन्द्रः ।
	इ- आधान लग्ने चन्द्रः द्वादशांशे	द्वादशांश संख्यानुसारेण दशमेमासे चन्द्रः ।

१

२

३

ई- आधाने चन्द्रः द्वादशांशे वर्तमान द्वादशांशे चन्द्रः दशमे मासे
चन्द्रः । कन्यातः मकरं पश्यन्तं

उ-दा० वृषा चन्द्रः ११।५।२५ पंचसंख्या तथा दशमे मासे मकरस्थ
पंचमी द्वादशांशः वर्तमान । चन्द्रे जन्म ।
गर्गाधार्यमतम् ।

ऊ-सारावत्याम् अ ८-४४

आधाने सूर्य चरराशौ- दशमे मासे
स्थिरराशौ- एकादशे मासे
द्विस्वभावौ द्वादशमासे जन्म ।

नालवैष्टित जन्म ।

अ- लग्ने, दशमे (पादे जन्म)

राहु, लग्नेशः ।

आ- लग्ने

अष्टमेश षष्ठग्रहेण युवत् राहु

इ- लग्ने

अष्टमेश पापग्रहेण युतः

ई- १।४।७।१०

गुलिक -राहु। अष्टमेश। लग्नेशः ।

दूरग्रहस्य द्रैष्काणाः ।

उ- द्रैष्काणा लग्ने

बुध-राहु-शनि द्रैष्काणीशः शुभग्रह-
दृष्टि रहितः ।

नालवैष्टित योगः ।

य- -----

चन्द्रः मौमद्रैष्काणी

रा ११

शुभग्रहः । बृहज्जातका ।

द- पापग्रहराशि लग्ने रा ११

चन्द्रः शुभग्रह

१	२	३
	ल- मेषा, सिंह, वृषाभ लग्न व- मेषा, सिंह, वृषा, वृश्चिक, पुराणलग्न दक्षिणौ । स्त्रीलग्न वामे ।	शनि- मंगल । (लग्नजातकम् ।)
	स- लग्ने (जातक पारिजातम्) श- पापग्रहमथ्ये लग्न ष- लग्ने	पाप ग्रहाः । राहु-केतु राहु-मंगल । सूर्येण दृष्टः । शनिश्चरः, भौमेन दृष्टः ।
शीघ्र संतानयोगः	पंचमभावे-मेषा-वृषाभ-कर्क (सन्तती समय विचार)	केन्द्र ।
पुत्रप्राप्ति योगः ।	अ- ----- आ- पंचमभाव इ- पंचमभावे ई- ----- उ - -----	सप्तमेशनवांश स्वामि, लग्नेश, धौश, नवमेश दृष्टः । पंचमेश। पंचमकारक ग्रह शुभग्रहेण युतः । दृष्टः । लग्नेशः, पंचमेश तथा गुरु बलवान् । पंचमेश गुरु बलवान् (लग्नेश द्वारा दृष्टः)। गुरु । पंचमेशः वैशेषिकांशे, शुभग्रहेण दृष्टः ।

१	२	३
पुत्रप्राप्ति योगः ।	उ- पंचमभावे ए- ----- ऐ- -----	धनेश बलवान्, गुरु द्वारा दृष्टः । पंचमेशः तथा लग्नेशः परस्परं दृष्टः । पंचमेश-लग्नेश अन्योन्यं राशिगतौ । पंचमेश-लग्नेश युति ।
	औ- १।४।७।१०	लग्नेश, पंचमेश, शुभग्रहेण युतः, धनेश बलवान् ।
	औ- -----	पंचमेश नवांश स्वामि ^{मी} शुभग्रहेण युतः । दृष्टः ।
	अं०- सप्तमभावे लग्ने	नवमेश, लग्नेश धनेश ।
	क- -----	पंचमेशः मृदंशादि शुभांशे ।
	ख- -----	पंचमेशः गोपुरादि अंशे ।
	ग- लग्ने। पंचमै	पंचमेश नवांश स्वामि ^{मी} । लग्नेश नवांश स्वामि ^{मी} ।
	घ- १।४।७।१०	गुरु नवांश स्वामि ^{मी} ।
	ङ- ६, १, (नवम, लग्न)	पंचमेश-मारावतादि अंशे शुभग्रहेण दृष्टः ।
	च- लग्नात्। चन्द्रात् पंचमै शुभग्रहस्य राशिः ।	शुभग्रहेण युतः । दृष्टः ।
कन्याप्राप्ति योगः ।	अ- पंचमभाव-समराशिः (२।४।६।८।१०।१२) समराशि नवांश ।	बुध- शनि युत, शुक्र-चन्द्रेण दृष्टः ।
	आ- पंचमभावे ।	नैत्रपाणि अवस्थागत बुध ।
	इ- पंचमभावे। सप्तमै	सभावस्थागत बुध ।

१

२

३

कन्याप्राप्ति योगः । ई- पंचमभाव-समराशि
(२।४।६।८।१०।१२) ।

शुक्रः चन्द्रस्य दशमर्ग, चन्द्रेण दृष्टः ।

उ- धनभावे। अष्टमे

पंचमेश ।

ऊ- लाभभावे

बुध, शुक्र, चन्द्र ।

ए- पंचमे। एकादशे तृतीये,
एकादशे

चन्द्र, बुध, शुक्र(स्वीग्रहाः)

बहुप्रजायोगः ।

पंचमराशि-वृषभ-तुला
नवांश बलवान्

शुक्रः पंचमे दृष्टः । युतः ।

पुत्र-कन्या
संस्था योगः ।

अ- पंचमभावे
पंचमभावगत नवांश
संस्था ।
पुत्रकारक स्थानराशि
संस्थानुसारेण ।

पुरुषग्रहाणां दृष्टिः ।

स्वगृहे द्विगुणं, उच्चमूलत्रिकोणी

त्रिगुण संस्था, शुभग्रहेण दृष्टः

द्विगुण संस्था पुत्रकारक गृहदृष्टिवत्
संस्था ।

आ- वृषभ-तुला ६।५ ।

चन्द्रः (एक पुत्रः) ।

इ- पंचमभावे ।

राहु-केतु(एकपुत्र) ।

ई- पंचमभावे ।

सूर्यः शुभग्रहेण दृष्टः (त्रिपुत्रः) ।

उ- मकरराशि-पंचमे

मंगल(त्रिपुत्रः) ।

ऊ- मकरराशि-पंचमे

शनि (त्रिपुत्रः) ।

ए- कुम्भराशि-पंचमे

शनि (पंचपुत्रः)

(पंचमभावे मकर-६-४०

अधिकः । एवं कुम्भ-१०-०

तः १६-४० पर्यन्त अर्थात्

६-४० रहित अंशः)

१	२	३
	ऐ- पंचमभावे	सूर्यः १ पुत्रः । भौमः ३ पुत्रः । गुरु ५ पुत्रः । सूर्य-मंगल-४ पुत्रः । सूर्य-गुरु- ६ पुत्रः । सूर्य, मंगल, गुरु ६ पुत्रः । मंगल-गुरु-८ पुत्रः ।
पुत्रकन्या संख्यायोगः।	औ-विषमराशि १।३।५।७।९।११ औ- पंचमभावे अं०- पंचमभावे	शुक्र-चन्द्र दश वर्ग पंचमेशः, शुक्र-चन्द्र युतः । स्त्रीग्रह दृष्टिः । ग्रहसंख्यानुसारेण संतान संस्था । चन्द्रः -३ कन्या । शुक्रः - ५ कन्या । शनि - ७ कन्या । राहु, गुरु, शनि षट्पुत्रयोगः ।
	क- लग्ने, पंचमे, नवमे (बृहत् पराशरौ) ख- पंचमभावे	धनेश-पंचमेश ३ पुत्र जिवित+३ मृतपुत्र । शनि, नवमेश ७ पुत्रः । गुरु, धनेश पंचमेश बलवान् ८ पुत्रः । धनेश+ राहु, नवमेश ६ पुत्रः ।
	ग- नवमे, पंचमे घ- नवमे। पंचमे। दशमे । ङ- परमौच्चराशि गुरु (३राशि ५ अंश) नवमभावे ।	पापग्रह, जीवात् पंचमे शनिः । द्विविवाह योगः ।
	च- पंचमे	

ए- सूर्य राशि पुत्र- गुरु राशि ।

१

२

३

ऐ- समानराशि-समानराशि
गुरु ।

औ- परस्पर समानांतर स्थान

औ- स्वगृह, उच्च-नीचादि स्थान परस्पर ।

ॐ- परस्पर सप्तम्-पंचम-नवम- केन्द्र ।

दत्तक पुत्र योगः ।

अ- पंचमभाव (मकर-कुंभ)
शनि नवांश ।

चन्द्र + शनि ।

आ- चतुर्थ भावे

शनि + मंगल ।

दत्तकयोग या

वंशविच्छेद योगः ।

ई- ४।७।१०

बुध, लग्नेश ।

उ- १२।५।८

पापग्रहाः ।

ऊ- लग्ने, सप्तमे

चन्द्रागुरु, शनि, भाँम ।

ए- चतुर्थ भावे

सर्व पापग्रहाः ।

ऐ- जन्मलग्ने १२।५।६

सर्व पापग्रहाः ।

औ- पंचमे ८, लग्ने, १२

चन्द्रासर्व पापग्रहाः ।

औ- पंचमेभावे, अष्टमे-लग्ने-
आदशे ।

चन्द्रः, सर्वपापग्रहाः ।

ॐ सप्तमे, चतुर्थे,
पंचमे

बुध-शुक्र, पापग्रहाः,
गुरु ।

क- चन्द्रात् अष्टमे

सर्व पापग्रहाः ।

ख- लग्ने, सुखस्थाने, पंचमे

पापग्रहाः, चन्द्रमा, लग्नेशः
पंचमेश अत्यबली ।

[illegible]

१	२	३
	उ- पंचमभावे । ए- पंचमभावे ।	पंचमेश मंगल-राहु-बुध युत दृष्टः । निर्बली-पंचमेश, लग्नेश सर्वपापग्रह, बुध गुरु युत (सूर्य, मंगल, शनि, राहु बुध गुरु) ।
	ऐ- -----	लग्नेश राहु युतः । पंचमेश भौमेन युतः, पुत्रकारकग्रह गुरु राहु द्वारा दृष्टः ।
मातृ-पितृशाप द्वारा पुत्रहीन योगः ।	अ- ६।५ आ- ५ (तुलाराशि) इ- सिंहस्थ पंचमे, लग्ने ई- अष्टमे, पंचमे उ- लग्ने, पंचमे, अष्टमे ऊ- चतुर्थे पंचमभाव गत पापग्रहाः । ए- लाभभावे, चतुर्थे पंचम भावे वृश्चिकराशि ऐ- ६।८।१२	पंचमेश सूर्य, पापग्रह मध्ये, पापग्रहेण युतः । दृष्टः । सूर्यः-शनि नवशिगतः पापग्रह मध्ये स्थितः । गुरु, पंचमेश सूर्येण युतः, पापग्रहाः । सूर्यः, शनिः, पंचमेश राहुयुत । व्ययेशः, अष्टमेशः दशमेशः । पंचमेशः, चन्द्र स्वनीच राशिगत । पापग्रह मध्ये (कर्तरी योग) । शनि, द्वौ त्रयः पापग्रहाः चन्द्रः पंचमेशः, लग्नेश नीच राशिस्थ, चन्द्रः पापग्रहेण युतः ।

१

२

३

आ- -----

पंचमेश चन्द्रः, शनि-राहु-मंगल युत ।

औ- -----

सुखेश भौमः, राहु। शनि युत सूर्यः, चन्द्रमा

लग्ने

अ०- अष्टमे, षष्ठे लग्ने

सुखेश, पंचमेशा लग्नेश, दशमेश, षष्ठेश ।

क- ५।१।८।६

राहु, सूर्य, मंगल

६।८।१२

लग्नेशः ।

ख- ६।८।१२

राहु, मंगल, गुरु,

पंचमभावे

शनि- चन्द्र योग ।

कुलदेवदोषवशात्

अ- षष्ठे भावे

शनिश्चरः, बुधः, चन्द्रः सूर्येण दृष्टः,

पुत्रहीन योगः ।

पापग्रहेण लग्न दृष्टः

आ- मकर-कुम्भ लग्ने

सूर्यः- पापग्रहेण दृष्टः । पापग्रह

वर्गः अधिकः ।

पुत्रहीनयोगः ।

अ- लग्ने, पंचमे

सूर्यः, भौमः ।

आ- जीवात् पंचमस्थान-

स्वामि ६।८।१२ ।

(जन्मलग्नात्) ६।८।१२ ।

पंचमेश, नवमेश ।

इ- पंचमे

गुरु, पापग्रहाः ।

ई- सप्तमे लग्ने

पंचमेश, बलवान षष्ठेशेण युतः । दृष्टः ।

उ- ६।८।१२

नवमेश, पंचमेश, सप्तमेश निर्वली, पाप-

ग्रहेण युतः । दृष्टः ।

ऊ- ६।१०

शनि- मंगल ।

ए- सप्तमे

शनि- मंगल-शुक्र ।

ऐ- षष्ठे-तु शत्रुहराशि

लग्नेश, बुध, चन्द्रेण दृष्टः

द्वितीये

सूर्यः ।

१	२	३
	अ- -----	पंचमेशनवांशस्वामिं अस्तंगतः । पापग्रहेणा युतः ।
	अ- धनमीन राशि	पंचमेश गुरु, पापग्रहेणा युतः
	अ- -----	लग्नेशः, पापग्रहेणा युतः
	६।८।१२	पंचमेशः ।
	क- ६।५	गुरुः पापग्रहेणा युतः ।
	ख- मेषा वृश्चिक षाष्ठे भावे	लग्नेश, पंचमेश ।
	ग- १०। लग्ने	व्ययेशः ।
	घ- कन्यालग्ने	सूर्यः ।
	पंचमे	भौमः ।
	ङ- पंचमे दृष्टि रक्षितः	शुक्रा मंगल ।
	च- लाभभाव ।	चन्द्र + शनि ।
पुत्रनाश योगः । (अल्पायु योगः)	ज- पंचमभाव ।	पंचमेश, पंचमभावकारकग्रह, पापक्षत्री- योगः । पापग्रहेणा युतः ।
	झ- -----	पंचमेश, सप्तमेश, नवमेश पापग्रहस्य नवांशे, पापग्रहेणा युतः ।
	ड- -----	पंचमेश क्रूरग्रहनवांशे, नीचा अस्तराशित, पापग्रहेणा दृष्टः ।
	ई-	व्ययेश नवांश स्वामिं द्रष्टाणस्य राशि स्वामि-तस्य पंचमेशः युतः । दृष्टः ।

१	२	३
	उ- पंचमेभावे	प्रकाशावस्थायांगत सूर्यः ।
	ऊ- पंचमे भावे ।	त्रयः। चत्वारः पापग्रहाः ।
	ए- पंचमे भावे ।	सूर्यः ।
	ऐ- ६।५ भावे	पापग्रहाः ।
	लग्ने, मकर। कुम्भ	क्षीणा चन्द्रमा। गुरु-अस्त
	औ- पंचमे, लग्ने सुखे	बुध, पापग्रहाः
पुत्रदुःखयोग ।	अ- -----	पंचमेश क्रूर षाष्टयंशे, पापग्रहेण युतः ।
	आ- वृषाफलन	दृष्टः
	१।४।७।१०।६।५	तृतीयेश, चन्द्रमा
	इ- सिंहराशि, पंचमे षष्ठे	शनि- मंगल, पंचमेश
	ई- पंचमस्थाने-(मेषा वृश्चिक)	राहु, भीमेन दृष्टः ।
	उ- मकर- कन्या	गुरु-शुक्र(स्वनीचराशित)
	समराशि	बुधः ।
	(२-४-६-८-१०-१२)	
	विषमराशि(१, ३, ५, ७, ९, ११)	सूर्यः ।
	उ- पंचमस्थाने	शनिश्चरः ।
	ए- ३-१२-१-२-५	तृतीयेशः
	ऐ- पंचमे (६-१२)	-
	औ- लग्ने	बुध-शनि ।
	वृश्चिके	गुरु+शुक्र योग ।

१

२

३

अर्थात् -

वियौन्मरणात् क्लैव्यात् तथाचाप्रसवादपि ।

देशान्तरेवगमनात्पुत्रदुःखं हि पंचधा ॥

विलंबतः संतानयोगः । अ- द्वा. १२

आ-दशमभावे

पंचमभावे

इ- चतुर्थे-पंचमे अष्टमे

ई- पापग्रहाणां राशि-लग्ने

(१-८-५-१०-११)

समराशित

उ- कर्कराशित

शनि दृष्टि सूर्योपरिस्थितः

ऊ-लाभभावे(बृहत् पाराशरे)

ए- पंचमभावे

ऐ- १।४।७।१०

ली- नवमस्थाने जीवात् नवमे

लग्नेश, पंचमेश, नवमेश शुभग्रहेण युतः ।

सर्वशुभग्रहाः ।

सर्व पापग्रहाः ।

पापग्रहाः । गुरु चन्द्रमा

पापग्रहेण युतः

सूर्य निबली ।

मंगल ।

चन्द्रमा, पापग्रहेण युतः । दृष्टः ।

राहुः ।

गुरु, पंचमेशः शुभेण युतः ।

पंचमेशः पंचमकारक गुरु ।

शुक्रः, लग्नेशेण युतः ।

कष्टात्पुत्रप्राप्तियोगः । अ- पंचमभावे

आ- नीचराशित

लग्ने, पंचमे

राहु-रवि- मंगल

पंचमेश

नवमेश, बुध- केतु

१	२	३
आज्ञानुवर्तीपुत्रयोगः ।	अ- -----	लग्नेश-पंचमेशः पंचमेश लग्नेशः परस्पर दृष्टियोगः ।
	आ- लग्नेशराशि लग्नेश-पंचमेश पंचमेश, लग्नेश नवांशे । राशि पंचमेशनवांशगत ।	
दासीपुत्र योगः ।	अ- कारकांश लग्ने	केतु , बुध, शुक्रेण दृष्टः ।
	आ- व्यय भावे	शुक्र-शनि नवांशगत
क्रीतपुत्रः ।	पंचमभावै	शनि, बुध, चन्द्रेण युतः ।

सुतभावगतग्रह फलम् :

- सूर्य :- राजप्रियः, चंचलबुद्धिः, प्रवासी, अल्पसंतति, उमामहेशभक्तिप्रियः,
एकांतप्रियः, कठिनविचारवान्, सुधारकादी ।
- चन्द्र :- मन्त्रज्ञाता, दयावान्, धार्मिक, सात्त्विक, प्रसन्नचिज्ज्ञान, सुखी ।
- मौमः - साहसिक, उग्र, घनी, कफ-पित्त प्रकोप ।
- बुधः - धार्मिक, वक्ता, संतानसुखी, विद्वान्, यशवान्, व्यावहारिक-धर्मान् ।
- गुरु :- मंत्री, गुणावान्, वैभवी, अल्पसंतान, भिन्न-भिन्न वाहनवान्, सन्मिश्रयुत,
परमधार्मिक कुशल, व्रतोपवासी ।
- शुक्रः - सुन्दर पुत्रवान्, मित्रसुखभोक्ता, स्वरूपवान्, काव्यकलाकुशल, राजमंत्री ।
- शनिश्चरः - दीर्घायु, चपलः, धार्मिकशत्रु, रोगी, कृशदेहवान्, धनीन, कामहीन, पुत्रकष्टभोक्ता ।
- राहु :- कायर, निर्धन, दुःखी, मित्ररहित, एकांतप्रिय, उदरदुःख, विलासपीडा, प्रमयुक्त-
स्वभाव ।
- केतु :- शस्त्रक्रिया, सम्बन्धिप्रिय, स्वल्पसंतान, शठ, कायर ।

॥ शत्रु । रोग ॥

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

१	२	३
ज्ञातिशत्रुयोगः ।	षष्ठे भावे	षष्ठेशः
पुत्रशत्रु योगः ।	अ- षष्ठे भावे। व्ययभावे	पंचमेशः ।
	आ- षष्ठे भावे	लग्नेश-पंचमेश परस्पर शत्रु,
		लग्नेशेण दृष्टः ।
मातृवर्ययोग	अ- -----	सुलेशः लाभेशः लग्नेशस्य शत्रुः ।
	आ- -----	सुलेशः पापग्रहेण युतः । दृष्टः ।
	इ- लग्नेशात् षष्ठे	सुलेशः ।
	षष्ठे भावे	सुलेशः ।
पिता शत्रु योगः ।	अ- लग्नात्। लग्नेशात्	लग्नेशः दशमेश परस्पर शत्रुता। दशमेशः
	षष्ठे भावे ।	
	आ- ६।८।१२	पंचमेशः, लग्नेशेन दृष्टः ।
	इ- ६।८।१२	पंचमेशः-राहु-भौमेन दृष्टः ।
शत्रुपीडायोगः ।	अ- १।४।७।१०	षष्ठेशः पापग्रहेण दृष्टः ।
	आ- षष्ठे भावे। लग्ने	पापग्रहेण युतः । लग्नेशः। षष्ठेशः
	इ- -----	निर्बली षष्ठेश पापग्रहेण दृष्टः,
		पापग्रहाणां मध्ये स्थितः ।
स्त्रीशत्रुयोगः ।	-----	लग्नेश- सप्तमेश परस्पर शत्रुता ।
शत्रुनाश योगः ।	अ- लग्नभावे ।	षष्ठेशः ।
	आ- -----	बलवान् षष्ठेशः ।

१	२	३
शत्रुनाश योगः	ह- षष्ठस्थाने । है- ६।८।१२-नीच-अस्त- शत्रु-राशिपति ग्रह द्वारा युतः ।	शुभग्रहाणां दृष्टिः । षष्ठेशः । लग्नेशः बलवान् ।
	उ- -----	लग्नेशात् षष्ठेशः, अल्पबली ।
	ऊ- षष्ठेभावे ।	सूर्यः कौतुकावस्थायाम् गतः ।
नित्य रोगी ।	अ- नीच, अस्त शत्रु- राशिगत ६।८।१२ आ- षष्ठे भावे है- व्ययभावे। नवमे। पंचमे	लग्नेशः । अष्टमेशः । लामेशः । पापग्रहेणायुतः शनिश्चरः ।
"जन्मान्तरकृत् पापं व्याधिरूपेण जायते" प्रश्नमार्गं अ- १३ श्लोक-२२ ।		
वातरोगः	अ- नीचराशिगत आ- लग्ने, सप्तमे ह- ६।५।७।लग्ने है- द्वादशेभावे	षष्ठेशः शनिश्चरेण युतः । गुरुः शनिः । भौमः, शनिश्चरः । ज्येष्ठा चन्द्र + शनि योगः ।
पित्त रोगः ।	६।८।१२	लग्नेशः बुधयोगः ।
कफ रोगः ।		शनि सूर्य योगः ।

मस्तक रोगः ।

अ- १।४।७।१०

तृतीयेश पापग्रहेण नवांश स्वामी
नवांशेश, युतः । दृष्टः ।

आ- एकराशि-लग्नेभावे शनि, मंगलः, राहुः

५) दैवसाभरण नवमप्रकाश
श्लोक-६४

१) गदावली प्रकरणा श्लोक१

२) जातक तत्त्व. षष्ठध्वैक सू०-८५-८६ ।

३) बृहद् यवन जातक पृ०-६, श्लोक-८ ।

४) सवार्थ चिन्तामणि अ-२ श्लोक ८०-८१

मुखरोगः

अ- मेषा-वृश्चिक

लग्नेश बुधेन युतः ।

आ- धनभावे

सूर्य मंगल योग ।

नेत्र रोगः । अ- सूर्य-चन्द्रः अन्धांशे स्थितः ।

राशि	वृषभ	मिथुन	कर्क	सिंह	कन्या	वृश्चिक	धन	मकर	कुंभ
सूर्य चन्द्रयो	६०-१००	६०-१५०	१८०-२७०	१८०	१००	१००-१७०	१००	२६०-३००	८०-१००
अन्धांशः ।			१८०	२७०	१८०	१००	१००	२६०	८०

वृश्चिक	धन	मकर	कुंभ
२१०-२२०	१६०-१८०	१८०	१८०
२१०	२००	२००	२००
२१०	२००	२००	२००

१

२

३

(सूर्य=पुराणस्य तर्क
दक्षिणनेत्रम्)

आ- सूर्य-चन्द्र-शुक्र द्वितीये तथा द्वादशभावे स्थितः तथा
भौमशनिश्चर्याः द्वारा पीडितः ।
चन्द्रः = स्त्रीणां वामनेत्रम् ।, धनभावः = दक्षिणनेत्रं
द्वादशभावः = वामनेत्रम्, लग्नेशः तथा शुक्रः नेत्रकारकः ।)
(वामचक्रार्धः = दशमभाव तः चतुर्थभाव पर्यन्तम्, दक्षिण-
चक्रार्धः = चतुर्थभावतः दशमभावपर्यन्तम् ।)

इ- सूर्य अन्धांशे तथा दक्षिणचक्रार्धे स्थितः, दिवसे जन्मकालस्तदा
दक्षिणनेत्रे कष्टः रोगः । दौषाश्चारात्रौ जन्मस्तदा वामनेत्रे कष्टः ।

ई- चन्द्रः अन्धांशे तथा वामचक्रार्धे स्थितः, रात्रौ जन्मकालस्तदा
वामनेत्रे रोगः । दिने जन्मस्तदा दक्षिणनेत्रे रोगः ।

नेत्ररोगः । अन्धांगश्च । प्रायः १) सूर्यः-चन्द्रः अन्धांशे, २) शनिश्चरः, मंगल, राहुः, केतुः
द्वारा सूर्य-चन्द्र-शुक्र पीडितस्तदा नेत्ररोगः भवति । अनेन प्रकारेण द्वितीय-द्वादश,
पंचम-नवम, षष्ठ-अष्टमभाव द्वारा नेत्ररोगे विचारणीयम् ।

ग्रन्थान्तरे प्रसूतिगृहस्य वर्ण-प्रकाश द्वारा नेत्ररोगः । बुद्धि रोगः वर्णितः ।
तत्र ब्राह्मणस्य गृहे कृष्ण वर्णः सात्विका बुद्धिः । क्षत्रियस्थ गृहे
रक्तवर्णः तीक्ष्ण बुद्धिरुग्रा । बुद्धिः । वैश्यस्य गृहे पीतवर्णः ।
व्यावहारिका बुद्धिः धनप्रधाना ।

शूद्रस्य गृहे श्वेतवर्णः मृत्त्याबुद्धिः तथा प्रसूति गृहे बहुः प्रकाशः वर्तते तथा
नेत्ररोगस्य संभवस्तथा भौतिकसुख प्रधान बुद्धिमान् स्यात् । अर्थात् गृह-राशि-
भाव बलानुसारेण जातस्य नेत्रा बुद्धि विषयक शुभाशुभफलम् विज्ञेयम् ।

आयुर्वेदे - नेत्रमाहात्म्यम्- अष्टांग द्वयं-३. १६ डे पादमथै पृथुसन्निवेशे शिरोगतै तै बहुधा च नेत्रे । ताम्रजणौर्द्ध्वेन लेपनादीन् पादप्रयुक्तान्नयेन नयन्ति ।। मर्माभ्यसंघटनपीडनाद्यैस्ता हृषयं नयनानि दुष्टाः । मेजत्सदा दृष्टिहितमनि तस्मादुपानदभ्य जन धावनानि)(अ-ह, ८० १६) प्रकाराः ७६ प्रकाराः, अष्टांगद्वये १६ तमे अध्याय वर्णितः ।
 ६ संघात, २१ वत्सगत, ११ गुल्मगत, ४ कृष्णगत, १० सर्वात्रिय, १२ दृष्टिगत, २ बाह्य स्थानानुसार, वातज-१०, पित्तज-१०, कफज-१३, रक्तज-१६, त्रिदोषज-२५, बाह्य-२-दोषानुसार।

१

२

३

आयुर्वेदे-सामान्यकारणा-

कर्णरोगः

अ- तृतीय भावे ।

प्रेतपुरीष संज्ञक षाष्ठ्यंशगतः भौतः ।

आ- तृतीय भावे ।

गुलिक, शनि योगः, शुभग्रहदृष्टि रक्षितः ।

इ- -----

तृतीयेशः दूर षाष्ठ्यंशे ।

ई- कारकांश लग्ने

केतु-पापग्रहेण दृष्टः ।

आयुर्वेदे सामान्यकारणा-सु०उ० च २० अ-२० प्रकाराः-(कर्णशिलादि रू प्रकाराः) चिकित्सा (सु०उ० अ-२०

दन्तरोगः ।

अ- लग्नेभावे

गुरु-राहु योगः ।

आ- षाष्ठे भावे

राहुः । केतुः ।

उदररोगः ।

अ- सप्तमे भावे

राहुः । केतुः ।

आ- अष्टमे भावे, लग्ने

शनिः, स चन्द्रः ।

दीर्घरोगः ।

षाष्ठे भावे

शनि-मंगल-भूमेन दृष्टः ।

नाभिरोगः ।

तृतीयभावे

लग्नेश बलहीनः ।
षाष्ठेशः

१	२	३
गुप्तरोगः ।	अ- मिथुन। कन्या। मेष। वृश्चिक । आ- सिंह। राशिगत, सुखभावे। बुधः मंगलः लग्नेशः । व्ययभावे । इ- कर्क। वृश्चिक नवांशे ई- अष्टमे मिथुन। कर्क उ- द्वादशभावे ऊ- -----	लग्नेशः, शुभग्रहेण दृष्टः । चन्द्रः पापग्रहेण युतः । पापग्रहयुतः । गुरुः । षष्ठेशः बुध-भौमेन युतः ।
शस्त्रादि पीडा । तालुरोगः ।	लग्नभावे षष्ठेभावे	भौमः-शनि सूर्ययोः दृष्टः । धनेशः बुधः, राहुः। केतु युतः , राहुस्थिराशि स्वामि द्वारा युतः ।
कण्ठरोगः ।	अ- ----- आ- तृतीय भावे इ- तृतीय भावे ई- सुख भावे	तृतीयेशः बुधेन युतः । पापग्रहाः । गुलिकः । पापग्रहेण युतः चन्द्रः
वृणपीटकादि पीडा- योगः ।	अ- वृश्चिक राशिगत आ- सप्तमे भावे इ- ६।८।१२	भौमः-गुरु शुक्रयोः दृष्टि रहितः । केतुः शनिः । लग्नेशः -मंगलः ।

१	२	३
वृणपीटकादि पीडा- योगः ।	ई- लग्ने, द्वा. १२ उ- षष्ठे। व्ययभावे उ- लग्ने। अष्टमे ए- पंचमे भावे ऐ- लग्ने, सप्तमे ओ- लग्ने। अष्टमे आ- लग्ने। अष्टमे आ- लग्ने। अष्टमे ऊ- लग्ने। अष्टमे क- लग्ने। अष्टमे ख- लग्ने। अष्टमे ग- लग्ने। अष्टमे घ- लग्ने। अष्टमे ङ- ३। ११। ६, व्ययै च- द्वादशे, ३। ११। ६ छ- षष्ठे। द्वादशे ज- दशमभावे (कालमुराणां- गानुसारेण)	पापग्रहेण युतः षष्ठेशः । शनिः मौमः । षष्ठेशः सूर्ययुतः । लग्नेशः मौमः, पापग्रहेण युतः। दृष्टः । मौमः, गुरुः। शुक्रः । षष्ठेशः चन्द्रेण युतः । षष्ठेशः मौमेन युतः । षष्ठेशः गुरु युतः । षष्ठेशः बुध युतः । षष्ठेशः शुक्र युतः । षष्ठेशः शनि युतः । षष्ठेशः राहु। केतु युतः । मौमः शुक्रः । गुरु, चन्द्र योग, बुधः । मंगल शनि योगः। शुभग्रहदृष्टि रहितः। पापग्रहेण युतः। दृष्टः, षष्ठेशः ।
दाह्युक्तगलगण्डरोग।	द्वा. १२	लग्नेश सूर्ययोगः ।
जलजगण्डयोगः ।	अ- द्वा. १२ आ- द्वा. १२ इ- कारकांशलम्भकरराशि	चन्द्र लग्नेश योगः । लग्नेशः षष्ठेशः, चन्द्रमा ।
वामरोगी ।	द्वा. १२ ।	गुरु, लग्नेश योग ।
जयरोगी ।	द्वा. १२	शुक्र, लग्नेश योगः ।

राज्यदमा-ज्वररोगः । उत्पत्ति कथा - च०चि०क्रि० ८।२

क्रौंघी यदमा ज्वरो रोगः एको र्थी दुःखसंज्ञकः । यस्मात्स राज्ञः प्रागासीद्राज्यदमा ततो मतः ।

राज्यदमणः हेतवः - माध्व निदाने-१०।१ सम्प्राप्ति- माध्व नि० १०।२ सामान्य लक्षणानि
मा०नि० १०।५

पूर्वरूपाणि (सुश्रुत नुजरस्थान ४१ क्रिप, षड्रूप, एकादशरूपात्मकः राज्यदमा अस्ति ।

सामान्य लक्षणानि यस्मिन् राज्यदमणि सन्ति सप्त क्रिपः । षड्रूप-सुश्रुत उ० ४०

४१, एकादशरूप (सु० उ० ४१) साध्यता- (सुश्रुत उ० ४१) असाध्यता-माध्व निदान १०-१०,

चरक चिकि० ८।४६ सामान्य चिकित्सा-चरक चिकि० ८।२६

(कैटिहस) अधुना अस्य रोगस्य चर्चा वर्तते । तस्य लक्षणानि असाध्य
राज्यदमणः लक्षणानि दृश्यन्ते । तथा च () 'कैटिहस' रोगस्य अपि
उल्लेख 'धातुकाबुद्धिः' इति नाम्ना आयुर्वेदे दृश्यते । तेषां लक्षणानि धातुप्रकोपः -
सप्तधातुप्रकोपा वर्तन्ते । इति भ्या जन्मपत्रिका द्वारा तथाच रोगीणां मुखेन श्रूयते ।

१

२

३

राज्यरोगः ।

आ- कारकांशलग्नात् चतुर्थे मंगलः ।

द्वादशे राहुः ।

इ- लग्नभावे ।

मंगलः शनिश्चरेणा दृष्टः ।

ई- अन्योन्यराशिगत

चन्द्रः सूर्यः ।

परस्पर नाशस्थितः ।

उ-सिंहराशिगत।कर्कराशिगत सूर्यचन्द्र योगः ।

ऊ- -----

शनियुक्त चन्द्रः, भौमेन दृष्टः ।

ए- कर्कराशिगत

बुधः ।

१	२	३
---	---	---

हृद्रोगी । राजयोगः ।	चतुर्थे भावे	गुरु, सूर्य, शनि, योगः ।
कुसंगदोषोत्पन्नरोग	६।८।१२	शनिः, राहुः । केतु-लग्नेश युतः ।
स्वप्नदोष रोगः ।	८।६।२।१२	क्रमेण शनिः, मंगलः, सूर्यः, चन्द्रः ।
अपस्मारी रोगः ।	अ- -----	शनि युत चन्द्रः, मौमेन वृष्टः ।
	आ- अष्टमे भावे ।	चन्द्र, राहु, योगः ।
	इ- अष्टमे भावे, १।४।७।१०।	पापग्रहाः, चन्द्र शुक्र योगः

३।४

ई- षष्ठे भावे अष्टमे भावे	शनि, मंगल, योगः ।
उ- लग्ने, अष्टमभावे	चन्द्रः, मंगलः, सूर्यः, पापग्रहेण वृष्टः ।
ऊ- ग्रहणा समये जन्म,	शनि, मंगल योगः
षष्ठे । अष्टमे । लग्ना ६।५	गुरु रहितः ।
ए- षष्ठे भावे, लग्ने	चन्द्रः, राहुः ।

ज्वररोगः

अष्टमेशः राहु-केतु योग ।

आयुर्वेदे ज्वरोत्पत्ति कथा चरकसंहिताया निदानस्थाने तृतीये अध्याये वर्णिता अस्ति।
 ज्वरप्रभावः अपि चरकसंहिताया चिकित्सास्थाने तृतीयया अध्याये ३ तः, २५० वर्णितः।
 ज्वरसम्प्राप्तिः माध्वनिदान-२-२, ज्वरसामान्य लक्षण सुश्रुतसंहिताया उ०स्था० ३६ अध्याये
 वर्णितः। ज्वरप्रकारा -माध्वनिदाने अष्टधा वर्णितः (मा० नि० २-१) तथा च ० (च० निदानस्थान
 अ-१) ज्वरस्य निजागन्तु प्रकारेण (मा० नि० २-१) तथा च ० (च० निदानस्थान अ-१) ज्वरस्य
 निजागन्तु प्रकारेण द्वौ भेदौ-निज-आगन्तु। तत्र आगन्तुकस्य वर्णनं सुश्रुते उ०स्थाने ३१, अध्याये
 वर्णितः। ज्वरस्य अष्टौ प्रकाराः-(१) वातज (२) पित्तज (३) कफज (४) वातपित्तज (५) वातकफज
 (६) पित्तकफज (७) त्रिदोषज (८) अगन्तुज । तत्र त्रिदोषज ज्वरः (सन्निपात ज्वरः (अष्टाध्यायः
 (च० चि० अ३) सन्निपात ज्वरकालमयादि सु० उ० अ० ३६। विषमज्वर (मलेरिया) (अष्टादाह
 नि० अ० ३) विषमज्वर प्रकाराः (सु० उ० अ० ३६) तैषां लक्षणानि सु० सु० अ० ३६ ज्वर-
 जीर्णज्वर लक्षणानि माध्व नि० २-५ -ज्वरचिकित्सा विषये मन्त्र-मणि-मंगलादि वर्णनं
 च० चि० श्लो० ३१६ ।

१	२	३
देह वैकल्य योग ।	अ- ब्रूग्रहाशि। नवांश। बीचराशि नवांश। अ- व्यये इ- सूर्यात् द्वितीय भावे ,, द्विष्टमे भावे ,, सप्तमे भावे	निर्वली व्यये। पापग्रहाः, व्ययेः पापग्रहेण युतः । शनिः, चन्द्रः मौमः
शरीरकृश रोगः । पीनस रोगः ।	अ- कर्कराशि, सिंहराशि षष्ठे, अष्टमे, व्यये	सूर्यः, चन्द्रः । चन्द्रः, शनिः, पापग्रहः, लग्नेशः पापग्रहस्य नवांशे ।
मानसिक रोगः । (भूत-प्रेत बाधा)	अ- अष्टमे भावे । आ- लग्नभावे ।	निर्वली चन्द्रः शनिश्चरेण युतः । राहु, शनि, योगः ।
गुल्म रोग । (उदरे वायुरोग)	कर्क, वृश्चिक, कुंभ नवांशे	चन्द्रः शनिश्चरेण युतः ।
संग्रहणी रोगः ।	अ- कारकांशलग्नात् पंचमे आ- धनभावे	केतुः । शनिः । राहुः ।
अतिसार रोगः ।	लग्नभावे। सप्तमे	राहुः, बुधः। शनिः, मौमः ।

आयुर्वेदेचरकचिकित्सास्थानसुश्रुत उ चरस्थान

अतिसारोत्पत्ति कथा

(च० चि० १६। २) अतिसार निदान (सु उ० ४०) अतिसार सम्प्रतिपत्ति-
प्रकारा -

(सु० उ चरस्थान ४० अ०)

असाध्य अतिसार (सु० सूत्र० ३३) । प्रवाहिका।

सु० उ चरस्थान-४० (मरहो)

अतिसारमूक्तलक्षणं-

(सुश्रुत उ चरस्थान ४०) । अतिसार सामान्य चिकित्सा (चरक चिकि०
१२। २०। २१

विशूचिका (कोलेरा)

माघनिदान अ० ६। १६ सुश्रुत उ चर० ५६ । विशूचिका

लक्षणानि-सुश्रुत उ चरस्थान ८० ५६

उपद्रवाः (माघनिदान ६। २५ । असाध्यता-सुश्रुत उ चरस्थान ८० ५६ । चिकित्सा (सुश्रुत उ चर० ५६)

अग्निविषमय

नवमे भावे

मंगलः ।

शीतरोगः ।

लग्ने भावे

पापग्रहेण युतः । दृष्टः चन्द्रमा

प्रमेह रोगः ।

अ- पंचमस्थानभावे

शनिः, रविः, शुक्रः,

आ- लग्नभावे, सप्तमे

रविः, भौमः ।

इ- दशमभावे

भौमः शनिश्चरेण युतः । दृष्टः ।

मूत्रकृच्छ्ररोगः ।

अ- जलराशिगतः, षाष्ठे भावे

चन्द्रः, चन्द्रराशिस्वामिः

जलराशिगतः

बुधेन दृष्टः ।

कुष्ठ रोगः ।

अ- मेषराशि, दशमे भावे, बुधः, चन्द्रः,

परंपरागत ।

एकराशिगत योग,

शनिभौमः ।

राज्योगः ।

यदि दशमे भावे चन्द्र तथा विशेषबलवान् योगः ।

आ- मिथुन, कर्क, मीनराशि चन्द्रमा-शनि-भौमयोः युतः । दृष्टः ।

नवराशिगत

१

२

३

द- कर्क, वृश्चिक, मकर
राशिगत नवमपंचमभाव
युतः। दृष्टः ।

पापग्रहाः ।

ई- -----

बुधः, चन्द्रः, लग्नेशः, राहु-केतु युतः ।

उ- लग्ने, अष्टमे भावे,
चतुर्थभावे

मौमः रविः

शनिः ।

ऊ- जलराशिगत
(सजल कुष्टरोग)

शनिः, मंगलः, चन्द्रः, शुक्रः, पापग्रहेण
युतः। दृष्टः ।

ए- १।४।८ स्थाने
(उक्ते कृष्ण कुष्ट)

शनि-रवि-मंगल-योग ।

ऐ- लग्नभावे
(पित्त कुष्टी)

वा षष्ठः मौमेन युतः ।

कुष्टरोगः।

ओ- लग्नभावे (कफ कुष्टी)

वा षष्ठः शनिश्चरेण युतः ।

औ- लग्नभावे (रक्त कुष्टी)

वा षष्ठः सूर्येण युतः ।

अं- कारकांश लग्नात्
चतुर्थभावे। (नील कुष्टी)

चन्द्रमा-केतु द्वारा दृष्टः ।

क- कारकांश लग्नात्

चन्द्रमा-मौमेन दृष्टः ।

चतुर्थभावे (महा कुष्टी)

चन्द्रः, शुक्रः पापग्रहेण युतः ।

ख- जलराशिगत (श्वेत कुष्ट)

ग- कारकांश लग्नात्

चन्द्रमा-शुक्रेण दृष्टः ।

चतुर्थभावे (श्वेत कुष्ट)

१

२

३

घ- (एकभागे कुष्टः।)

लग्नेशः। चन्द्रः, मंगल, राहुः। केसु ज्ञातः
युतः ।ङ०-भेषा। वृषभराशिगत
(श्वेतकुष्टः)

शनिः मंगलः चन्द्रमाः

च- व्ययभावे, धनभावे

शनिः, मीमः

लग्ने, सप्तमभावे

चन्द्रमा, सूर्यः

(श्वेतकुष्टः।)

ग्रहयोगबलानुसारेण जातस्य कुष्टरोगः। भिन्नाः भिन्नाः सन्ति ।

१-सारावली अ-१६, श्लोक १५, २- तत्रैव अ-२२ श्लोक ८-४०

३-तातकालंकार अ-२, ४- जातवृत्त-षष्ठविवेकसूत्र-११६-१२५,

१२८-१३२ । ५- गदावली प्रकरण ३ श्लोक-५,

६-तत्रैव प्रकरण ३ श्लोक-५१-५२, श्लोक ५५-५६, श्लोक-५८-५९ ।

७- वैमिनीय सूत्र अ-१, पा० २, सू-८६-९०

८- प्रतिवर्षी २ अष्टौवरे भारत सरकार द्वारा विश्व कुष्ठ
निवारण दिनम् मन्यते ।

सुवृत्तसूत्रस्थान २४

अध्याय श्लोक ५

वातव्याधि प्रमेहश्च,

कुष्ठमर्शी भगन्दरम्

अश्मरीमूढगर्भश्च तथैवौदर

मष्टम्-सते साध्याप्रकृत्यैव

दुश्चिकित्स्याः महागदाः

(पा० नि०)

शूल रोग ।

अ- षष्ठे भावे। व्ययै भावे शनिः, मंगलः

आ- सिंहराशिगत

चन्द्रमा-पापग्रहेण युतः । दृष्टः ।

इ- तृतीय भावे

लामेशः ।

ई- सिंहराशिगत-१। ४। ७। १०। शुक्रः

५। ६

तृतीये

गुरु

चर्मरोगः

अ- नवमे भावे

चन्द्रमा पापग्रहेण युतः ।

(शीतला) मसूरिका विद्वान्-माघनिदान ५४।१ पूर्वरूपाणि भावप्रकारा मध्यखण्ड मसूरिका

अध्याय ७०-२

रौमान्तिका(औरी) भावप्रकाश मध्यमखण्ड ७०-२३

शीतला(मसूरिका) भेद, भावप्रकाश मध्यमखण्ड भाग ४। भारत सर्वकारेण तथा च विश्व
 आरोग्य संस्था() द्वारा रक्षा सर्वेषां चर्मरोगाणां
 कृते सूचितैष्य() व्यवस्था कृता वर्तते तथा वर्तमान समये रक्षा सर्वेषां
 चर्मरोगाणां प्रभावः नह्वित् सव।

दङ्गुरोगः

अ- धनभावे जलराशिगत

चन्द्रमा-शनिश्चरेण दृष्टः ।

७०१९९००००००

ई- लग्ने

रविः ।

शीररोगः ।

अ- व्यथे

शनिः-पापग्रहेण दृष्टः ।

अर्शरोगः ।

आ- लग्ने, सप्तमे

शनिः भौमः ।

इ- सप्तमे

दूरग्रहः अष्टमेशः, शुभग्रहदृष्टिरस्तिः ।

ई- सप्तमे भावे

शनिः

वृश्चिकराशिगत, नवमे

भौमः

उ- व्यथे, सप्तमे

शनिः, लग्नेशः मंगल

ऊ- व्यथे

शनिः-भौमलग्नेशयोः दृष्टः ।

प्लीह रोगः

अ- -----

षष्ठेशः, चन्द्रमा-पापग्रहेण युतः ।

पांडुरोगः - प्लीहरोगः

लक्षणं पाण्डुस्तु पीतभागाद्यैः कृताकी धूलिसन्निभः । प्रकाराः (चक्रचिकि० १६। २(पंचप्रकाराः)

सम्प्राप्ति-लक्षणं(चक्र-चिकि० १६। २-५) कारणानि-(हेतवः) (सु० उ० च० ४३

कामला(कमली)() चक्रचिकित्सा० १६) उच्चावस्था-कुम्भकामला(सुश्रुत०)

कुम्भकामला असाध्यता(उच्चावस्था)(कमली) माध्वनिदान ८। २१, पाण्डु प्रकाराः (पानकी

इत्यादयः) (च० चिकि० १६) हलीमक माध्वनिदान ८। २२। २३

पाण्डु सामान्य चिकित्सा (चक्रचिकि० १६। ३६)

श्वास रोगः

आ- सप्तमभावे

लग्नेशः क्रूरग्रहेण दृष्टः, शुभग्रहदृष्टि-
रक्षितः ।

इ- चन्द्रराशिस्वामि तथा क्रूरग्रहेण दृष्टः ।

षष्ठेशः

ई- सप्तमे भावे

लग्नेशः, चन्द्रमा, क्रूरग्रहेण दृष्टः ।

उ- -----

शनि भौमभाष्ये चन्द्रमा

मकरराशित

रवि ।

ऊ- पंचमे भावे

शनि- चन्द्रमा ।

जलमय

अ- कारकांशलग्न ककराशित

आ- अष्टमे

चन्द्रमा ।

ई- लग्ने

चन्द्रमा-पापग्रहेण दृष्टः ।

सर्पभय औषधभय

अ- षष्ठे भावे। अष्टमे

चन्द्रः, मंगलः ।

आ- धनभावे

राहुः- गुलिक द्वारा युतः। दृष्टः ।

इ- लग्ने

तृतीयेशः राहु योगः ।

१	२	३
चौरभ्य। अग्निभ्य ।	अ- लग्ने, नवमे। पंचमे। आ- लग्ने इ- ----- ई- षष्ठेभावे उ- -----	पापग्रहः, गुलिकः । केन्द्रः पापग्रहेण युतः षष्ठेशः- राहु। केतु युतः । नवमेशः, षष्ठेण दृष्टः । षष्ठेश- शनि मंगल युतः ।
आंतरिक अग्निभ्य ।	अ- लग्ने। अष्टमे। सप्तमे आ- लग्ने। अष्टमे। सप्तमे घनभावे इ- लग्ने(द्वादशे षष्ठे)सप्तमे ई- ----- उ-	सूर्य मंगलेन दृष्टः । मंगल-सूर्ययोः दृष्टः । गुलिकः, मंगल योगः, सूर्येण दृष्टः । षष्ठेश भौमेन युतः । क्रूरग्रहः, पापग्रहेण युतः । दृष्टः ।
स्वान भ्य। चतुष्पादि पशुद्वारा भ्य।	अ- घनभावे आ- षष्ठे इ- घनभावे अष्टमे भावे कनराशि ई- घनभावे उ- लग्ने भावे ऊ- कनराशि सिंहराशि	शनिः, पापग्रहेण युतः। दृष्टः । शनिः, धनेशः युतः । दृष्टः । गुलिकः, मंगलः- घनशेन दृष्टः । षष्ठेशः, सूर्येण युतः । गुरुः, तृतीयेशः, योगः । राहुः-रवि-चन्द्रयोः युतः ।
(गौ-भैरव-गर्दभादि भ्य) (पशुभ्य)		

१	२	३
(ग्राम चतुष्पाद भ्य)	ए- -----	ष षष्ठः शनिः, राहुः केतु युतः ।
(गजराज्यादि भ्य)	ऐ- -----	षा षष्ठेश तथा लग्नेश गुरु युतः ।
	औ- -----	लग्नेश तथा षा षष्ठेशः चन्द्र युतः ।

गैह शैथिल्य भ्य । औ- षष्ठमे। नवमे। पंचमे सूर्यः ।

(गृहे। अन्यस्थाने

उच्चस्थानेषु पतन

भ्य। जीर्णगृहपतनभ्य)

वाहनभ्यः ।	अ०- ६।८।१२	गुरुः ।
पदच्युति भ्यम् ।	क- ६।८।१२	चन्द्रः । शुक्रः ।
(बंधन)	ख- पंचमे भावे, ७।६	बुधः, गुरुः ।
	ग- ६।५	सूर्यः ।
यात्राभ्य ।	घ- ५।७।११	शुक्रः ।

बालारिष्ट योगः-आयुर्वेदे काश्यपसंहिता-चिकित्सा स्थान ३०४ श्लोक १२

बालग्रह-सेत्याः प्रार्थना ॥ । बालाग्रहाणां नामानि- (१) स्कन्दः (२) स्कन्दापस्मार (३)

शकुनिः (४) रैवती (५) पूतना (६) अन्धूतना (७) गन्धूतना (८) शीतपूतना (९) मुखमण्डिका (१०) नैगमेडा

तत्र प्रथमे मासि, प्रथमे वर्षे नन्दा नाम्नी मातृका, दुःखदायिका । द्वितीये दिने, मासिक,

वर्षे सुनन्दा मातृका, तृतीये-दिने-मासि-वर्षे पूतना मातृका, चतुर्थे दिने-मासि-वर्षे मुखमण्डिका

तुका। पंचमे दिने-मासिक-वर्षे कटपूतना। षष्ठे दिने-मासि-वर्षे शकुनिका, सप्तमे दिने-मासि-

वर्षे शुष्करैवती। अष्टमे दिने मास-वर्षे रार्थकामातृका। नवमे-दिने-मासि-वर्षे-स्वस्तिमातृका।

दशमे दिने मासि वर्षे निरुतामातृका । एकादशे-दिने-मासि-वर्षे कामुकामातृका ।

बालग्रहसेत्याः २० नामानि-काश्यपसंहिता, प्रस्तावना । रैवती विषयक बालारिष्ट रोगाः

(काश्यप सं० प्रस्तावना श्लोक १५ ता० १६) तथा अष्टांग हृदये उक्ते तत्रे अ-२) ।

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

स्त्री । विवाह योग ।

विवाहकाल योगः ।

अ-	-----	सप्तमेश राशि नवांश स्वामि, शुक्र, चन्द्र बलवान्
आ-	-----	शुक्र सप्तमेशेन युत, धौशराशि स्वामि- दशा ।
इ-	-----	दशमेश-अष्टमेश दशा न्तर्दशा ।
ई-	सप्तमेशात् ६।५	सप्तमेश राशि-गुरु गौचर परिभ्रमणकाले

परिभ्रमणकालगणना पद्धति तथा 'सायकिल्क सिस्टीम' अनुसारं
परिभ्रमण काल वर्ष निम्नप्रकारेण निश्चितः ।

सूर्यः - १६ वर्ष	गुरु - १२
चन्द्रः - ४	शुक्रः - ६
मंगलः - १६	शनिः - ३०
बुधः - १०	राहुः - २५

विवाहकालः देश-जाति-ज्ञाति-रूढि-रीति-नीति इत्यादि
संयोगादीनमस्ति । तदनुसारेण विवाहकालः भिन्न-भिन्न
प्रकारेण दर्शितः ।

ग्रहाणां परिभ्रमणकालगणनानुसारेण अवश्यमेव भवितव्यः ।
क्वचित् अपवादरूपेण निष्कला ज्ञेया ।

अ- विवाहकाले वधुरयोः शनि चन्द्र योगः न भवति ।

आ- जन्मकालस्य सूर्य चन्द्र तथा शुक्र राशि २-३-५-७-९-११ स्थाने
तथा शुक्र राशि प्रथमे स्थाने गुरुः ।

ई- लग्न-धन-सप्तम-अष्टम-द्वादश स्थानेषु पापग्रहाणां स्थितिः
न भवति ।

ई- सप्तमेश गुरु योगः, शुभ दृष्टि योगः, गुरु परिप्रमण
धन-पंचम-सप्तम नवम-दशम-एकादश स्थाने ।

उ- जन्मकुण्डल्यां शुक्रात् चन्द्रः । सप्तमेशात् २-५-७-११ वर्षा
परिप्रमण काले ।

ए- सप्तमेश सप्तमे, पंचमे, धनमात्रे । धौश धन मात्रे । स्वोच्चे ।
परिवर्तनयोगकर्ता ।

ऐ- सप्तमेश-धौश, सप्तमेश-पंचमेश । एकादशेश, धौश-पंचमेश,
धौशा एकादशेश, सप्तमेश-लग्नेश, लग्नेश-पंचमेश, लग्नेश-धौश
योगः शुभस्थाने १-२-४-५-७-९-११ ।

ली- सूर्य-चन्द्र-मंगल-शुक्र शुभदृष्टि योगः ।

ली- सप्तमेशः । धौश सुलेशः । चन्द्र-शुक्र युति शुभस्थाने । शुक्रात्
सप्तमस्थाने सप्तमेशः, धौशः, पंचमेशः योगः ।

ळ - चन्द्रात् सप्तमस्थाने शुक्रः । सप्तमेशः । पंचमेशः । धौश योगः ।

वः - जन्म कुण्डल्यां शुक्रात् सप्तमात् सप्तमे । पंचमे ।
शुक्र राशि जन्मलग्नात् २-५-११ स्थानस्थ योगः ।

क- जन्मलग्नात्, सप्तमेशात्, धौशात् । सुलेशात् । पंचमेशात्
शुभस्थाने-१-२-४-५-७-९-११ सप्तमेशः । धौशः । लग्नेशः ।
पंचमेशः-शुक्र योगकालः ।

वरकन्ययोः मेषापक विचारः । - विविध पंचांगेषु मतप्रतारसंस्थितेन वरकन्ययोः मेषापक विचारः : (१) वर्ण (२) वस्य (३) तारा (४) योनि (५) ग्रहमन्त्रि (६) गण (७) राशिद्वय (८) नाडी गुण कौटुम्ब तथा (१) दूरदोष (२) जन्मदोष (३) एकराणा दोष (४) योनिमन्त्रिदोष (५) ग्रहमन्त्रिदोष (६) मनुष्य राजास दोष (७) दूत दोष (८) नाडी दोष रूपपरिहारं प्रतिपादितमस्ति ।

द्वित्रयल-बीजल

पति-मत्सि ग्रहसाध्यता (वरकन्ययोः)

जीवेन्दु पितृजस्फुटेभ्य मने

युग्मे च युग्मांशिके,

स्त्रीणां दौत्रबलं वदन्ति सतदं

मित्रे प्रयासात्फलम् ।

मास्वच्छगुरुस्फुटेभ्य मने

प्यांजलिके प्यांजने,

पुंसां बीजलं सुतप्रदमिमं

मित्रे तु मित्रं वदेत् ॥

स्त्रीजातकस्य जन्मपञ्चिकायाम् जन्मकालि स्यष्ट

चन्द्रः १ स्यष्ट मंगलः १ स्यष्ट गुरुः राश्यादि योगः =

स्त्रीणां सतति प्रदायक दौत्रबलमात्रेण दौत्रबलम् सम

राश्यादि नवांशमपि सम राश्यादिस्तदा स्त्रीणां

उत्पत्तिकारकं दौत्रबलमस्ति। यदि मित्रफलं स्यात्तदा किलंने

स्त्रीणां सतानो सततिर्जायते । पु

अ- लग्ना चन्द्र-समानराशि परस्पर चन्द्र-राशिस्त्वापि मित्रग्रहा
परस्पर लग्न-सप्तम् ।
ब-क्षमावगतराशि अन्यस्य सप्तम शुक्रः । चन्द्रः ।

ग-परस्पर त्रिकोणलग्नम्

द-क्षमावगतराशि अन्यस्य

लग्नम् ।

ई-समान तत्त्ववानराशि ।

(अन्योन्यसूर्यः एकराशिगता ।)

उ- एकः जन्मराशि द्वितीयस्य सूर्यः । लग्नम्

ऊ- एकः सूर्यः अन्यस्य चन्द्रः ।

ए-द्वयोः समानशुक्रः । एकराशि ।

ऐ-एकः शुक्रः द्वितीयस्य लग्नम् । चन्द्रः ।

ओ-एकस्य लग्न-सूर्य-चन्द्रः, शुक्रात् सप्तमस्थाने अन्यस्य लग्न-सूर्य-चन्द्र-
शुक्रः ।

पुरुष जातकस्य जन्मपत्रिकायाम् जन्मकालिन् स्पष्ट सूर्यः ।
स्पष्ट गुरुः । स्पष्ट शुक्रयोर्योगः पुरुषस्य संतोत्पत्ति -
कारकं बीजबलं भवति । तत्र विगमराश्यादि विगमन्याश-
मपि तदा बीजबलम् शुभं, मित्रे मित्रप्रदं ज्ञेयम् ।

वराय पुंस्त्वं परीक्ष्य कन्या देया -
पुंस्त्वं परीक्षाणी नारदेन उक्तम् -
यस्याप्यु प्लवते बीजं ह्वादि मूत्रं च केनिलम् ।
युमान् स्याल्लक्षणं भैरवीपरितस्तु षण्ढकः ॥
ह्लादिके निलमूत्रश्च गुरु शुक्रणमिस्वरः ।
युमान् स्यादन्यथा पाण्डुदुश्चिकित्स्यो मुले माः ॥
शुभबीजवलि नीत्रे पुत्राः सन्तानवर्धनाः ।

निष्ठाविवाह मन्त्राणां तारां स्यात्सप्तमे पदे ॥ इति ॥

अथ सि कुलम्, शीलम्, शरीरम्, स्वस्था, विद्या, धनम् तथा संज्ञाकः ऐतान् सप्तगुणान् परीक्ष्य कन्या देया इति
श्रुतं कथितम् । (धर्मसिन्धुः पृ० ४८८) मारुत सर्वकार द्वार लग्नविषयक पत्रके एतादृशं सूक्तिं वर्तते यत् वधूवरयोः
शारीरिक विषये न कोपि रोगः वर्तते इति प्रमाणितम् ।

गौ - लग्नेश-धौश सप्तमेश चन्द्रेश तथा शुक्रेश परस्पर साम्यता ।
नन्य प्रबल ग्रहाणां साम्यता ।
कौ - नन्योन्य ग्रहाणां एक तत्त्वं प्रतिसाम्यता ।
बः - पुरुषस्य चन्द्राशुक्र नक्षत्रात् २।३।१०।२३।२० नक्षत्र
संस्थायां शनिस्वरः तदा तस्य जन्मकालीन नक्षत्रोत्पत्त्या
कन्या तस्य पुरुषस्य पत्निः भवति स्म ।
दाम्पत्य योगे चन्द्र-शुक्र-सूर्यादि ग्रहाणां प्राधान्यमस्ति ।

१	२	३
विवाह काल योगः ।	अ- एकराशितः । आ- लग्नात् सप्तमभावात् समीपे । इ- ----- ----- ई- प्रथम-पंचम-सप्तमभावे- कर्क-वृश्चिक-मीनराशिः उ- पुराण जन्मकुण्डल्यां, १।४।७।१०।५।६ ऊ- स्त्री जन्मकुण्डल्यां १।४।७।१०।५।६ (बृहत्पाराशरी) ए- शुभग्रहराशि, ऐ- सप्तमभावे औ- धनभावे, एकादशभावे औ- लग्ने, मकर-कुम्भे अं- लग्नात् केन्द्रस्थाने, शुक्रात् सप्तमभावे अः चन्द्रात् सप्तमे शुक्रात् सप्तमे	सप्तमेश लग्नेश योग । शुभग्रहः । बलवान् सप्तमेशः पारावतादि शुभगर्भे । बलवान् धीशः पारावतादि अंशे । बलवान् चन्द्रमा-अधिक ग्रहाणां दृष्टिः । सूर्य-शुक्र स्थितिः, शुभग्रहेण युतः । दृष्टिः । चन्द्र शुक्र स्थितिः, शुभग्रहेण युतः । दृष्टिः । शनि युता दृष्टि रक्षितः । सप्तमेश, शुक्र (स्वगृहे। स्वौच्ये) सूर्यः, सप्तमेश शुक्र युक्तः शुक्रः, सप्तमेशः शुक्रः, लग्नेशः शुक्रः शनिः शुक्रः शनिः ।

१

२

३

विवाहकालयोगः

विवाहकाल योगः

क- एकादशभावे, दशमे

धौशः, लग्नेशः ।

ख- लाभे, धनभावे

धौशः, लाभेशः ।

ग- धनभावे

शुक्रः, धौश मंगल युत ।

घ- सप्तमभाव राशिवाशे

लग्नेस्वरः,

व्ययभावे

सप्तमेश्वरः ।

ङ- अष्टमभावराशि नवांश

राशि सप्तमभावराशि स्यात्, शुक्रयुतः ।

लग्न नवांश राशि ।

च- पंचम भावे

शुक्रः,

चतुर्थ भावे

राहुः ।

छ- तृतीय भावे, नवमे

शुक्रः, सप्तमेशः ।

ज- शुक्रात् सप्तमे भावे,

चन्द्रः

चन्द्रात् सप्तमे भावे

बुधः

पंचमे

अष्टमेशः

एकविवाह योगः ।

अ- नीचराशिगत, केन्द्र-

द्वितीयेश सप्तमेश, शुभग्रहः ।

कोण स्थाने

आ- -----

मंगल-रवि नवांशे बुध-गुरु योगः ।

इ- सप्तमभावे

बुधगुरु नवांशः

विवाहसंस्था योगः

अ- सप्तमभावे। अष्टमे भावे

अधिक बलवान् ग्रह सप्तमेशेन दृष्टः ।

अधिक बलवान् ग्रह अष्टमेशेन दृष्टः ।

ग्रहसंस्थानुसारेण विवाहसंस्था योगः ।

आ- -----

सप्तमेश नवांश संस्थानुसारेण विवाह संस्था योगः ।

लग्नद्वय योगः ।

अ- लग्नेभावे ।

लग्नेशः ।

आ- लग्नेभावे। सप्तमे भावे ।

अष्टमेशः ।

इ- षष्ठे भावे ।

लग्नेशः ।

ई- षष्ठे भावे, सप्तमे भावे।

धौशः, पापग्रहः ।

उ- शत्रुराशित। नीचराशित
सप्तमभावे ।

सप्तमेशः शुभग्रहेण युतः,
पापग्रहः ।

ऊ- स्वनीच। शत्रु। अस्तराशि
अंशगत ।

स्त्रीकारकग्रह शुक्रः। चरकारके स्त्रीकारक
ग्रहः, पापग्रहेण युतः

ए- सप्तमभावे

पापग्रहः ।

कलत्रशययोगः

अ- धामावे ।

अधिक पापग्रहाः, धौशः पापग्रहेण दृष्टः।

आ- सप्तमभावे

अधिक पापग्रहाः, सप्तमेशः पापग्रहेण दृष्टः।

इ- लग्न, धा, सप्तमभावे,

पापग्रह योगः

स्वनीच। शत्रु। अस्तराशित।

सप्तमेशः ।

बहुस्त्रीयोगः

अ- लग्नभावे। स्वौचै

उच्चराशितग्रहः। लग्नेशः ।

आ- एकराशियुत

बलवान् चन्द्र शुक्रः योगः ।

बहुस्त्रीयोगः ।

इ- सप्तमे भावे

ई-सप्तमे भावे

उ- मकर । कुंभ सप्तमे ।

ऊ- -----

ए- तृतीये भावे

ऐ- १।४।७।१०।५।६

भावे गते ।

औ- एकराशियुत ।

औ- ६।५

सुन्दरस्त्री योगः

अ-कारकांशलग्नात् सप्तमे भावे गुरु चन्द्र योगः ।

आ-कारकांश लग्नात्

सप्तमे भावे

इ- चतुर्थभावा दशमे भावे

ई- -----

उ- -----

ऊ- -----

ए- सप्तमभावे

ऐ-१।४।७।१०-शुभग्रहराशि

नवांशे ।

बलवान शुक्र दृष्टिः

पापग्रहेणा युतः लग्नेशः, धौश, षष्ठेशः ।

सप्तमेश शनिः, पापग्रहेणा युतः ।

सप्तमेशात् तृतीये बलवान चन्द्रः ।

धौशः, व्ययेशः, गुरुः । भाग्येन दृष्टः ।

शुभग्रहवर्गे सप्तमेशः, दशमेशेन

दृष्टः ।

सप्तमेश, लाभेश । सप्तमेश द्वारा

लाभेश दृष्टः, परस्पर दृष्टः

बलवान सप्तमेशः लाभेशः ।

बुधः ।

सप्तमेशः ।

सप्तमेशा सप्तमभावकारक ग्रह (शुक्र)

बलवान गुरु द्वारा युतः । दृष्टः ।

सप्तमेशः सूर्यः, शुभग्रहेणा दृष्टः ।

सप्तमेश शुक्रः, शुभग्रहेणा दृष्टः ।

गुरुः ।

सप्तमेशः, शुभग्रहेणा युतः । दृष्टः ।

१

२

३

सुन्दर स्त्री योगः

जी-

सप्तमेशः। सप्तमकारकग्रह (शुक्र)

शुक्रहेण युतः। दृष्टः, शुक्रग्रह मध्ये स्थितः ।

जी- सप्तमभावे-शुक्रग्रहस्य राशि

अ-स्वराशि-स्वाच्चे-

शुक्रः ।

स्वराशिवर्ग-गोपुरादि अंशे।

अ- सप्तमभावे

गुरु दृष्टः ।

कुदारा योगः ।

अ- सप्तमभावे (निन्दक)

शनिश्चरः ।

आ- ----- (निन्दक)

सप्तमेश नवांश स्वामि पापग्रहः ।

इ- -----

सप्तमेशः क्रूर षष्ठ्यंशे ।

ई- नीचराशि नीचराशिनवांश सप्तमेशः, सप्तमभावकारक ग्रह (शुक्र) ।
(निन्दक)उ- पापग्रहराशि नवांश
(दृष्ट स्वभाव)

सप्तमेश सूर्यः, पापग्रहेण युतः। दृष्टः ।

ऊ- पापग्रह राशि नवांश
(प्रतिकूल स्वभाव स्त्री)

सप्तमेशः चन्द्रमा ।

परदेशविवाह योगः। नवमे । पंचमे ।

सप्तमेशः। सप्तमभावकारकग्रह (शुक्र)

क्रूर ग्रहेण युतः ।

स्त्री द्वारा असंपत्ति-
योगः ।अ-अष्टमस्थाने स्वाच्चे।
मूलत्रिकोणी स्वगृहेकल्याण गुरुः। शुक्रः। अष्टमेशः, शुक्रग्रहेण
दृष्टः। युतः ।

आ-लग्नात्। चन्द्रात् सप्तमभावे स्वस्वामियुतः, शुक्रग्रहेण युतः। दृष्टः ।

१

२

३

कलत्र संपत् योगः ।

ह- -----

चन्द्रमा द्वित्रयः वा पापग्रहेण युतः
 त्र्यंशं दृष्टिः मिथुन-वृ-मीन गत
 शनिश्चरेण दृष्टः ।

ई-कारकांशलग्न-तुला

उ- कारकांश लग्ने। कर्कराशि

बुधः ।

कारकांश लग्न

उ- १।४।७।१०।५।६

बुध, मंगल योगः ।

वयसः

जायानाश वियोग योगः । व- ६।७।५

रवि-शुक्र योगः ।

आ- चन्द्रात् सप्तमे

शनि-मंगल-शुक्र योगः ।

ह- सप्तमे भावे

शुक्र बुध योगः ।

ई- शुक्रात् सप्तमे भावे

पापग्रहः, पापग्रहेण युतः शुक्रः ।

उ- शत्रु। नीचराशि ।

निर्बली सूर्य, चन्द्र-शुक्रः-परिपूर्ण

(लग्नहीन योगः)

बलवान् शनिना द्विषितः । (शनिः पापदृष्टिः
 युति इत्यादि ।)

उ- लग्ने ।

राहु, शनि योगः ।

(लग्नविच्छेद योग)

ए- शुक्रात् चतुर्थे। अष्टमे

पापग्रहाः ।

ऐ- सप्तमभावे ।

शनिः, मंगलः, राहुः। केतुः

पिशाचग्रह। भूतग्रह। प्रेतग्रह पीडा।

१	२	३
लग्नविच्छेद योगः ।	जी- व्ययभावै, सप्तमे ।	चन्द्रमा, शुक्रः ।
	जी- लग्ने भावै, सप्तमे ।	सूर्यः शनि (प्रतियोग)
	क- अष्टमे, षष्ठे, सप्तमे	शनिश्चरः, भौमः, राहुः
	ज- लग्ने भावै	नीचराशितग्रहः । नीचराशित लग्नेशः ।
	क- कन्याराशि लग्ने, मीने	सूर्यः शनि ।
	ख- चतुर्थभावे	नीचराशित शुक्रः । चन्द्रः ।
	ग- -----	सप्तमेश क्रूर षष्ठ्यंशे
	घ- सप्तमे भावै ।	पापग्रह द्वारा पीडित निद्रितावस्थायां
		स्थितः पापग्रहः ।
	ङ- सप्तमे भावै ।	प्रकाशावस्थायां स्थितः सूर्यः ।
	च- सप्तमे भावै ।	नेत्रपाणि अवस्थायां स्थितः कुजः ।
	छ- द्विस्वभाव राशि ।	चन्द्रमा-मंगल-शनि । हर्षाल द्वारा
		युतः । दृष्टः ।
	ज- अग्नि। जलराशि ४। ६। ८	पापग्रहेण युत शुक्र, शुभग्रहदृष्टि रक्षितः ।
	आत्महत्या। उक्स्मात।	पापग्रह मध्ये शुक्रः ।
	अग्निमय। जलमय ।	
	झ- ६। ८। १२	पापग्रह मध्ये शुक्रः ।
	उक्स्मात। अंगहीन योग ।	
	ट-स्त्री सम्बन्धी विपत्ति ।	षष्ठेश-शुक्र योगः
	ठ- ६। ८। १२	सप्तमेश। धौश योग, पापेन युतः । दृष्टः ।

१

२

३

बृहत्पाराशरौ ।

ड- नीचराशित, षाष्टे भावे। सप्तमेशः, शुक्रः

अष्टमे भावे

ढ- अष्टमे भावे

शनिराशि स्वामि, व्ययेशः (मकर। कुम्भे)

ण- धनभावे, सप्तमे

राहुः, मंगल

त- अष्टमभावे

शुक्रः, अष्टमेशः (मकर। कुम्भे)

थ- नीचराशित, अष्टमे

लग्नेशः, धौशः

द- सप्तम्-सप्तमेशः-शुक्रः

गौचरे शनिश्चरेण दृष्टः तथा

गुरु-लघु पन्नति समये

धौश अष्टमेश लग्नेश -

तथा दशा त्तदज्ञायाम्

दम्पत्योः परस्परं क्षुभं ज्ञेयम् ।

प्रायः

घ- सप्तमस्थाने स्त्रीवियोगः वक्रातिग्रह-शनि-कुजः

अस्वस्थ प्रकृति)

न- सप्तमस्थाने-मेष-कर्क-सिंह- शनि-मंगल-राहु प्रवेश

वृश्चिक-धन-मकर ।

(स्त्रीणां अस्वस्थप्रकृति)

प- द्वितीय स्थानभाव-फलमपि विचारणीयम् ।

फलवृद्धि

फ-द्वितीय सप्तमभावे

पापग्रहाः ।

१

२

३

पति-पत्नी मारक यागः। अ- द्वितीये पापग्रहाणां दृष्टिः। युतः।

आ- सप्तमे पापग्रहाणां दृष्टिः। युतः।

ई- कौश सुकेशः पापग्रहाणां दृष्टिः। युतः।

है- सप्तमेशः पापग्रहेण दृष्टः। युतः।

उ- सुकेशात् कौशात् द्वितीये पापदृष्टि युतिः।

ऊ- सप्तमेशात् द्वितीये पापग्रह युतिः। दृष्टिः।

ए- सुकेशात् सप्तमे पापग्रह युतिः। दृष्टिः।

ऐ- सप्तमेशात् सप्तमे पापग्रह युतिः। दृष्टिः।

आयु योग
००००००००००

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

१	२	३
दीर्घायु योगः ।	अ- पंचमभावे, षष्ठमभावे, दशमभावे ।	चन्द्र, गुरु, मंगलः ।
	आ-लामभावे (अल्पायु)	अष्टमेश पापग्रहः
	लाभरहित अन्यभावे (दीर्घायु) ।	
	इ- स्वगृहे अष्टमभावे	अष्टमेशः, शनिश्चरः ।
	ई- केन्द्रस्थाने-कोणस्थाने-लामे	अष्टमेशः, लग्नेशः, दशमेशः
	(१।४।७।१०।१३।१६।१९)	
	उ-स्वगृहे।स्वाच्चे।सप्तमेशः।शनिश्चरः ।	अष्टमेश शनिः
	पंचमभावे ।	
	ऊ-अष्टमेशभावे।लामभावे	अष्टमेशः, लग्नेशः
	ए- लग्ने।केन्द्रेस्थितः	षष्ठेशः, व्यथेशः।दशमेशः।लग्नेशः ।
	ऐ- स्वाच्चे-पंचमेशभावे।केन्द्रे	दशमेशः।अष्टमेशः।शुभग्रहाः ।
	ओ- केन्द्रस्थाने	दशमेशः, लग्नेशः, अष्टमेशः
		शनिश्चरेण युतः ।
	जी- ३, ६, १९-केन्द्रकोणी	सर्वपापग्रहाः, सर्वशुभग्रहाः ।
	क- ६, ७, ८-३-६-१९	सर्वशुभग्रहाः, सर्वपापग्रहाः ।
दीर्घायुयोगः ।	क- लग्ने	अष्टमेशः-गुरुः, शुक्रेण दृष्टः ।
	ख- केन्द्र कोण स्थाने	सर्वशुभग्रहाः, पापग्रहाः पारावताशे
	ग- -----	लग्नेशः अतिबलवान्, केन्द्रगतशुभग्रहेण दृष्टः ।
	घ- ३-४-८	सर्वग्रहाः ।

१	२	३
मध्यायुयोगः ।	अ- पणफरस्थाने स्थितः । ३-४। आ-केन्द्र-कोणी, ६।८। १२ इ- केन्द्र-कोणी, ६।८, । षष्ठे। अष्टमे ई- केन्द्र-कोणी उ- दिने जन्म-चन्द्रात् अष्टमे	सर्वपापग्रहाः । निर्बली लग्नेशः, गुरुः, पापग्रहाः सर्व शुभग्रहाः, बलवान् शनिश्चरः । बलवान् पापग्रहाः । शुभाशुभ सर्वे ग्रहाः । मित्र ग्रहाः । दूर ग्रहाः । अष्टमेशः पापग्रहेण युतः । सर्व पापग्रहाः । लग्नेशः, अष्टमेशः । धौशः, शनिः, गुरु-शुक्रः शनि-मंगल, चन्द्रमा, गुरु- लग्नेशः । पापग्रहाः, निर्बली लग्नेशः । शनिः, अष्टमेशः दूर षष्ठ्यंशे, पापग्रहेण युतः । दृष्टः । सर्व पापग्रहाः, शुभग्रह दृष्टि रक्षितः, बलहीन लग्नेशः । पापग्रहाः, शुभग्रह दृष्टि रक्षितः । गुरु-शुक्र, मांमः पापग्रहेण युतः । लग्नेशः सूर्येण युतः, मित्रग्रह द्वारा युतः । दृष्टः ।
अल्पायु योगः ।	अ- व्यये । षष्ठे भावे आ-आपोक्लिप्त स्थाने इ- व्यये। षष्ठे भावे ई- नवमे भावे, सप्तमे, लामे उ- लग्ने, अष्टमे, षष्ठे ऊ- अष्टमे भावे ए- ६।८। १२ ऐ- ----- औ- १।४।७। १० जी- व्यये, द्वितीये ऊ- लग्ने, पंचमे अ- लग्ने ।	

- १- ३२ वर्ष । ३६ वर्ष पर्यन्त = अल्पायु ।
 ६४ वर्ष । ७२ वर्ष पर्यन्त = मध्यायु ।
 ६६ वर्ष । १०० वर्ष पर्यन्त = दीर्घायु ।
 १०० वर्ष । १२० वर्ष पर्यन्त = उत्क्रमायु ।

२- अष्टौ बालारिष्टमादौ नराणां योगारिष्टं प्रादुराविंशतिः स्यात् ।
 अल्पं चाद्वात्रिंशती मध्यमायुराप्ततयाः पूष्णमायुः क्षतान्तम् ॥

॥ अथ द्वितीयप्रकारेण आयुज्ञान प्रकारः ॥

॥ जैमिनीयसूत्रमतेन आयुज्ञान चक्रम् ॥

दीर्घायुः ।		मध्यमायुः ।		अल्पायुः ।	
चरमे	लग्नेशः ।	चरमे	लग्नेशः ।	चरमे	लग्नेशः ।
चरमे	अष्टमेशः ।	स्थिरमे	अष्टमेशः ।	द्विस्वभावमे	रश्मेशः ।
स्थिरमे	लग्नेशः ।	स्थिरमे	लग्नेशः ।	स्थिरमे	लग्नेशः ।
द्विस्वभावमे	अष्टमेशः ।	चरमे	अष्टमेशः ।	स्थिरमे	रश्मेशः ।
द्विस्वभावमे	लग्नेशः ।	द्विस्वभावमे	लग्नेशः ।	द्विस्वभावमे	लग्नेशः ।
स्थिरमे	अष्टमेशः ।	द्विस्वभावमे	अष्टमेशः ।	चरमे	रश्मेशः ।

उपर्युक्त जैमिनीयसूत्रानुसारेण आयुज्ञान चक्रे ।

प्रथमं लग्नेश अष्टमेशानुसारः ।

द्वितीयं जन्मलग्न जन्मचन्द्रानुसारः ।

तृतीयं जन्मलग्न इष्टष्टी $12 \div 4 =$ राश्यादि 1 स्पष्टसूर्य = होरालग्नम् ।

होरालग्नानुसारं । अथवा

शनि-वन्दानुसारेण दीर्घ-मध्य-अल्पायु निर्णयं निर्णीयते ।

यदि लग्नेश-अष्टमेशः ग्रहद्वयौ चरः चरः। स्थिरः। द्विस्वभावे गतस्तदा दीर्घायुः ।

यदि लग्नेश-अष्टमेशः ग्रहद्वयौ चरः। स्थिरः। द्विस्वभावे द्विस्वभावे गतस्तदा मध्यायुः ।

यदि लग्नेश-अष्टमेशः ग्रहद्वयौ चरः। द्विस्वभावः। स्थिरः स्थिरः गतस्तदा अल्पायुः ।

यदि त्रयः प्रकारेण वा प्रकारद्वयेन निर्णयि^{प्र}तिष्ठति तर्हि एवमेव समीचीनम् ।

॥ तृतीय प्रकारेण आयुज्ञानप्रकारः ॥

लग्नात् अष्टमेशः तथा सप्तमात् अष्टमेशः एषां ग्रहद्वयोर्मध्ये यो ग्रहः अधिक बलीः, सः जन्मलग्नात् केन्द्र स्थाने स्थितस्तदा दीर्घायुः, पणफरे मध्यायुः, आपोक्लिमे अल्पायुः ।

॥ चतुर्थ प्रकारेण आयुज्ञान प्रकारः ॥

आत्मकारकग्रहात् अष्टमेशः तथा आत्माकारकग्रहात् सप्तमात् अष्टमेशः एषां ग्रहद्वयोर्मध्ये यो ग्रहः अधिक बलीः सः सः आत्माकारक ग्रहात् केन्द्रस्थाने-स्थितस्तदा दीर्घायुः, पणफरे मध्यायुः, आपोक्लिमे अल्पायुः ।

॥ पंचम प्रकारेण आयुज्ञान प्रकारः ॥

नक्षत्रस्य गतानां यो वेदघ्ना राममाजिता लब्धं पूणायुषित्याज्यं स्पष्टायुः परिकीर्तितं ।

जन्मनक्षत्रे मुक्त घट्यादि $18 \div 3 =$ लब्धवर्णादि १०० पूणायुः-लब्धवर्णादि = स्पष्टायुः ।

॥ अथ षष्ठमप्रकारेण आयुर्ज्ञान प्रकारः ॥

यदि लग्नेशः सूर्यस्य मित्रः दीर्घायुः, समः मध्यायुः, शत्रुः अल्पायुः ।

॥ अथ सप्तमप्रकारेण आयुर्ज्ञान प्रकारः ॥

जन्म कुण्डल्यां सूर्यादि ग्रहाः लग्नादि द्वादशमावेषु मेषादि राशीस्थिताः, तत्र मेषादि द्वादशराशीनां ध्वाङ्कानुसारेण (ध्वाङ्काः निम्न दर्शिताः ।) सूर्यादि ग्रहाणां राश्यनुसारेण योगः लग्नायुः स्यात् ।

॥ मेषादि द्वादश राशीनां ध्वाङ्काः ॥

मेष	वृष	मिथुन	कर्क	सिंह	कन्या	तुला	वृश्चिक	धन	मकर	कुम्भ	मीन
१०	६	२०	५	८	२	२०	६	१०	१४	३	४

॥ अथ अष्टमप्रकारेण आयुर्ज्ञान प्रकारः ॥

जन्मकुण्डल्यां -

- १) केन्द्र स्थानाङ्क योगः
- २) यदि मौमः-राहुः केन्द्रेस्थितः, तदा तेषां संस्था उना कार्या ।
- ३) शेषाङ्क + ३ = वर्णादि केन्द्रायुः ।

॥ अथ नवमप्रकारेण आयुज्ञान प्रकारः ॥ गौरिजातकोक्तः ।

जन्मनाडीगत रवांक शुद्धादेदाहता इन्हिविभाजिताप्तं ।
 आयुमैत् सास्वि विभाजिताप्रमर्कस्य वणादिदशा प्रवृत्तिः ॥
 सूर्यविभक्तारजनीकरस्य सप्ताह्तासाश्विकुहकुजस्य ।
 तेनाथ साथीकरतः समस्ता महादशाराहुपुरस्सराणां ॥
 आदित्यस्त्रिगुणाराहुः सूर्य चन्द्र युतो गुरुः ।
 आदित्योद्दिगुणो मौमयुक्तरक्षे शानिमैत् ॥
 चन्द्रमौमी बुधाक्षयः कुतश्चमंगलोयथा ।
 चन्द्रमा द्विगुणोशुक्रादशाचक्रमुदाहृतं ॥

अर्थात् ६० ध्यः - जन्मनात्र गतध्यादि + ४ ÷ ३ = लब्धिवर्णादि स्पष्टदशायु ।
 स्पष्टदशायु ÷ २० = वर्णादि सूर्यदशा । स्पष्टदशायु ÷ १२ = वर्णादि चन्द्रदशा ।
 स्पष्टदशायु + ७ ÷ १२० = मौमदशा । सूर्यदशावर्ण + ३ = वर्णादि राहु दशा ।
 सूर्यदशावर्ण + २ + चन्द्रदशावर्ण = गुरुदशावर्ण ।
 सूर्यदशावर्ण + २ + मौमदशावर्ण = शनि दशा वर्ण ।
 चन्द्र दशावर्ण + मौमदशावर्ण = बुध दशावर्ण ।
 मौमदशावर्ण समान केतुदशावर्ण ।
 चन्द्रदशावर्ण + २ = शुक्रदशावर्ण ।

॥ अथ दशमप्रकारेण आयुज्ञानम् ॥ बंगाल प्रदेशीय खना नामकेन व्यं
आयुज्ञानं निमित्तम् ।

खना वाक्यानुसारेण यथा -

किशोरतिथि किशोरवार जन्मनक्षत्र कारसार ।
किंकर स्वसुर मतिहीन पल्लवे जीवन वार दिन ॥
जन्मनक्षत्रमोग्य पलादि १२२ = दिनादि स्पष्टायु

॥ अथ एकादशप्रकारेण आयुज्ञानम् ॥

जातक पद्धति गन्धे अंशायुः, पिंडायुः, निसर्गायुः, जीवशमायुः, मित्रायुः
स्पष्ट साधन मन्त्रि गणितप्रकारः वर्णितमस्ति । एतद्गणितानुसारेण स्पष्टायुर्मानं
भवति ।

॥-अथ-अपि-एकविंशति-नैसर्गिकायुः-ज्ञानप्रकारः-॥

दृष्टकालीन स्पष्टग्रह - स्वाच्च = वियोग फलम् ।

षड्राशौरत्पस्तदा, षोडशराशिभिः वियोगं कार्यम् । नन्तरं ग्रहस्य
धृत्वाकेन गुणनं कार्यम् । गुणनफलम् $\div १२ =$ ग्रहस्य वर्णादिमानम्
नैसर्गिकायुः ज्ञातः ।

॥ अथ श्री पिण्डायुरान्वयन प्रकारम् ॥

सूयादि	सूर्य	चन्द्र	कुम्भ	सौम्य	गुरु	शुक्र	शनि
ग्रहाणां	१६	२५	१५	१२	१६	२१	२०
पिण्डांकाः।	वर्ष	वर्ष	वर्ष	वर्ष	वर्ष	वर्ष	वर्ष

जन्मकालिन् स्पष्टग्रह - स्वाच्च, षड्राशैरत्यस्तदा, द्वादशराशिभिः हीनं
कार्यम् । कलादि कार्यम् । कलादि + ग्रहस्य पिण्डांकाः $\div २१६०० =$ लब्धि-वर्षादि-
ग्रहस्य पिण्डायुः ।

अथ श्री नैसर्गिकायुः ज्ञानप्रकारः ।

सूयादि	सूर्यः	चन्द्रः	मौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनि
ग्रहाणां	२०	१	२	६	२	२०	५०
पिण्डांकाः।							

। अथ द्वादशप्रकारेण आयुर्ज्ञानम् ।

१३ वर्ष-१२-श।वक्रौ रा०। १४ व०-१२-म०रा०। श०रा०। १५-४-६-च० म०
१६व०-३-११,६-५-श०सू०। १७व० कर्क० कु०, म०सू० श०, गु०शु०। १८ व०-५-८-११ लग्ने राहुः।

१९व०-१०-१० (अस्त)। २०व० कर्क०, म०सू०शु०

२० व० ल० ज०राशि०सू०युत, पापदृष्टः ।

एवं विविध प्रकारेण त्रयोदशषादारभ्य प्रतिवर्षायुर्योगाः, क्षायुर्योगाः,
पूणायुर्योगाः (१२०) अमितायु योगाः इत्यादि जातक पारिजातादि ग्रन्थेषु प्रतिपादितम् ।

॥ अथ त्रयोदशप्रकारेण आयुज्ञानम् ॥ ग्रहाणां रश्मिजायुः ।

ग्रहाणां	सूर्य	चन्द्र	मंगल	बुध	गुरु	शुक्र	शनि
उच्चशक्ति	१०	११	५	५	७	८	५
गुणांकः ।							

स्पष्टग्रह- स्वोच्च = (१) शेष वियोगफलम् । षट्दशांशोत्पस्तदा षट्दशांशः, वियोगफलम् (२) स्व-उच्चरश्मि गुणांकः = गुणनफलम् । कलादि कार्या । कलादि ÷ २१६०० = लब्धि (भजनफलम्) ग्रहस्य रश्मिजायु वर्षादि ।

यदि सः ग्रहः स्वगृहाउच्चाभिन्नस्याब्दा द्विगुणितम् । वक्त्रीः । द्वादशमासे षष्टमांशः, षष्ठे द्वादशांशः, शनि, शुक्र रश्मि-अन्य ग्रहाः अस्तंगतः वर्धाशः, तदनन्तरं ग्रहस्य रश्मिजायु वर्षादिके उनः कार्यास्तदा ग्रहस्य रश्मिजायु भवति ।

विशेष
॥ अथ षोडशप्रकारेण वारायुः ॥

वार	सूर्यवार	चन्द्रवार	मङ्गलवार	बुधवार	गुरुवार	शुक्रवार	शनिवार
कष्टमासाः	१, ६, १३, ३२	८, ११	--	८	७, १३, १६	-	१, १३
कष्ट - वर्षाणि ।	-----	१६, २७	२, ३२	८	-----	-	---
आयु - वर्षाणि ।	६० पश्चात्	८४	७४	६४	८४	६० सुखी	१०० दीर्घायु

॥ अथ चतुर्दशप्रकारेण आयुर्ज्ञानम् ॥

सूर्यादि ग्रहाणां नक्षत्रभुक्त। भोग्यांशानुसारेण कालचक्रदशा सव्यापसव्य साधन प्रकारेण आयुर्ज्ञानाय बृहत् पाराशरादि ग्रन्थेषु प्रतिपादितम् ।

॥ अथ पञ्चदशप्रकारेण आयुर्ज्ञानम् ॥

अष्टकवर्गपरिभाषायां साधन प्रकारं^{४३१}पि आयुर्ज्ञानाय विविध ग्रन्थेषु^{४३२} वर्णितमस्ति ।

॥ अथ षोडशप्रकारेण आयुर्ज्ञानम् ॥

जन्मपत्रिकायां यत्र लग्नादि स्थाने ग्रहो भवति, तत्र तेषां मेषादि लग्नानां घ्रांकां सम्मेल्य तदेवायुर्ज्ञानम् ।

मेषादि द्वादशलग्नानां क्रमशः घ्रांकाः स्युः ।

मेष १०, वृषभ ६, मिथुन २०, कर्क ५, सिंह ८, कन्या २, तुला २०, वृश्चिक ६, धन १०, मकर १४, कुम्भ ३, मीन ४ ।

॥ सप्तदशप्रकारेण ॥

केन्द्रांशस्थानं च अथ केन्द्रायुः त्रिगुणां विधाय राह्वारशन्यंकृतौ विहीनम् ।
आयुः प्रमाणं कथितं मुनीन्द्रैश्चरत्तनो ज्योतिषिकैः स्मृतम् ॥

केन्द्रस्थानस्थितान् कांस्त्रिगुणानि कृत्य यावान् फलस्तावद्वर्षं संख्यायुः ।
यदि केन्द्र मध्ये राहु शनि मंगला भवन्ति तदा तत्केन्द्रांकान् विहाय शेषं
त्रिगुणं वर्षं संख्यायुः ।

॥ अथ अष्टदश प्रकारेण नक्षत्रायुः ॥

जन्मकालिक जन्मनक्षत्रात् म्यात् ध्यायादि + १२० ÷ ६० = लब्धिवर्षादि
१२० - लब्धिवर्षादि = नक्षत्रायुः ।

॥ अथ सकोनविंशप्रकारेण ग्रहायुः।लग्नायुः ॥

अथ-सकोनविंशप्रकारे
दृष्टकालीन ग्रह राश्यादि + १०८ (+ १२ + ६) = गुणनफल ÷ १२ = शेष
ग्रहायुः। लग्नायुः । वर्षादि ।

क्रमशः --

॥ अथ विंशति प्रकारेण आयुज्ञानम् ॥

इष्टकालीन राश्यादि स्पष्टग्रह = अंशादि - $१०^{\circ} + ३ =$ गुणनफलम् ।
 गुणनफलम् + ६ सूर्यमहादशा वर्षा ।
 ----- ६० - गुणनफलम् = शेष । एवम् सूर्यादि
 ग्रहाणां अंशायुमानं ज्ञेयम् ।

॥ अथ विंशति प्रकारेण राश्यायुः ॥

अश्विनी-मरणी-कृत्तिकापादे मेषराशिः । मीमंसात्रे जन्मता
 नवपादफलम्- प्रथमे राज्यवान् १, द्वितीये धनवान् २, तृतीये विद्यावान् ३, चतुर्थे
 देवगुरु भक्तः ४, पंचमे चौरः ५, षष्ठे कालभाषाहीनः ६, सप्तमे योगीन्द्रः ७,
 अष्टमे निर्धनः ८, नवमे शुभलक्षणः ९। १ मासे कष्टम्, २, १३ वर्षयोः अल्पमृत्युः,
 २८ वर्षे जलघातः, ६४ वर्षे घातः, ५० वर्षे आरोगः, (तत्रैव चौरलोहपीडा, उपघातश्च),
 यदा शुभग्रहनिरीक्षितस्तदा जीवति वर्षादि ७५। २०। १५। १५ यावत् । ततः कार्त्तिकमासे
 (पक्षा?) चतुर्थ्यां कुम्भारे मरणीनक्षत्रे देहं त्यजति ॥ १॥ इति मेषराशिफलम् ।

कृत्तिकायास्त्रयः पादा रोहिणीमृगशिरौ द्वे वृषराशिः । शुक्राक्षत्रे जन्मता
 नवपादफलम्- प्रथमे यशोवान् १, सुतवान् २, रणवान् ३, शुभलक्षणः ४, विद्यावान् ५,
 सौभाग्यवान् ६, कुलमण्डनः ७, क्षत्रधन्यसमर्थः ८, परदारचौरः ९ । वर्षेषु १। ६। ८। ३३।
 ४६। ५२। ६३ एतेषु अग्निलोहसाण्डसर्पकष्टदेवदोषघाता एते अल्पमृत्यवो यदा व्यति-
 क्रामन्ति तदा वर्षादि ८५। ६। ७। जीवति । माघमासे शुक्लपक्षे ६ तिथौ शुक्रदिने रोहिणी-
 नक्षत्रे अर्धरात्रे देहं त्यजति ॥ २॥ इति वृषराशिफलम् ।

मृगशिरौऽर्द्धे, जाद्रापुनर्वसुपादक्ष्यं मिथुनराशिः । बुधकीत्रे जन्मतो नवपाद-
फलम्- प्रथमं माग्यवान् १, निर्धनः २, कुत्सितभाषी ३, धौस्वरः ४, माग्यवान् ५,
क्षधान्यमीगी ६, चौरः ७, माहात्म्यसिद्धिः, देवगुरुमाननीकः ८। कष्टमासः ६,
वर्षं ६, अंगारोगः, १० वर्षं चक्षुः-मीढा, ११ वर्षं हृत् घातः । २४। ५६। ६३ वर्षेषु
अल्पमृत्युः, यदा शुभग्रह निरीक्षितो भवति तदा जीवति वर्षाणि ८५ । पौषमासे
कृष्णपक्षे अष्टमीतिथौ बुधवारं जाद्रानक्षत्रे प्रथमप्रहरे देहं त्यजति ॥३॥ इति
मिथुनराशिफलम् ।

पुनर्वसुपादमेकं पुष्य आश्लेषान्तं कर्कराशिः । चन्द्रकीत्रे जन्मतो नवपाद-
फलम्- प्रथमं धनवान् १, महीपतिः २, स्वांगमुनीश्वरः ३, विद्यावान् ४, धनवान् ५,
चौरः ६, निर्धनः ७, देशपतिः ८, कुलमण्डनः ९ । अल्पमृत्युदिनम् ११, कष्टमासः ६,
वर्षम् १, रोगवर्षम् ७, जलघातवर्षम् ८, अंगारोगवर्षम् १३, जलघातवर्षम् १६,
अंगारोगवर्षम् २०, लोहघातवर्षम् २७। ३५, अल्पमृत्युदोषवर्षम् ४५, देवदोषवर्षम् ५५। ६१
अल्पमृत्युः, रामकष्टम्, आश्वारोगः, अग्निर्षजलघातसाण्डव्याघ्राघातः यदा शुभग्रह-
निरीक्षितस्तदा वर्षाणि ७० मासाः ५ दिनानि ३ जीवति । फाल्गुनमासे शुक्लपक्षे
चन्द्रवारं ४ प्रहरे पुष्य नक्षत्रे गौधूलिकवेलायां देहं त्यजति ॥४॥ इति कर्कराशिफलम् ।

मघा च पूर्वाफाल्गुनी उषाफाल्गुनीपादे सिंहराशिः । सूर्यकीत्रे जन्मतो
नवपादफलम् - प्रथमं राजमान्यः १, धौस्वरः २, तीर्थवासी ३, पुत्रवान् ४, स्वपदा-
हीनः ५, मातृपितृतारकः ६, राजमान्यः ७, क्षधान्यसमर्थः ८, निर्धनः ९ ।
चौर्यमासः ८ तथा वर्षम् १, कष्टवर्षं १०। १५ अंगारोगवर्षं २५। ४५ वेददोषसन्निपात-
वर्षम् ५५। ६१ घातः, अल्पमृत्युर्यदा व्यतिक्रामति तदा जीवति वर्षाणि ६५ श्रावण-
मासे शुक्लपक्षे १० तिथौ पूर्वाफाल्गुनीनक्षत्रे रविवारं प्रथमप्रहरे देहं त्यजति ॥५॥ इति
सिंहराशिफलम् ।

उक्तायास्त्रायः पादा हस्तः चित्राद्वै कन्याराशिः । बुधनीत्रे जन्मती
 नवपादफलम्- प्रथमे निक्षेपः १, पुत्रहीनः २, शत्रुमरणम् ३, क्षयानम् ४, मौगी ५,
 पुत्रान् ६, राजमान्यः ७, सर्वसमर्थः ८, पराक्रमी ९ (मातृपितृगुरुभक्तः १० ?)
 मासः ३ वर्षम् ३ अंगारगवर्ष १।१३। चक्षुःपीडा जलघातवर्षम् २६ अंगारगदेवपीडावर्षम्
 ३३ लोहघातवर्षम् ४३ अंगारगः, अल्पमृत्युः यदा शुभग्रहनिरीक्षितो भवति तदा जीवति
 वडाणि ८४ यावत् । भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे ६ तिथौ बुध्नारे हस्तनक्षत्रे गौष्टूलिकक्षेत्रायां
 त्यजति ॥ ६ ॥ इति कन्याराशिकलम् ॥

चित्राद्वै स्वामी विशाखापादत्रयं तुलाराशिः । शुक्रनीत्रे जन्मती नवपादफलम्-
 प्रथमे क्षमोगी १, क्षेवरः २, निक्षेपः ३, माणाहीनः ४, जातकर्मा ५, परदारचौरः ६,
 मातृपितृतारकः ७, राजमान्यः ८, माग्यवान् ९ । मासः ४ कष्टमासः, १६ अंगारग-
 वर्षम् ४ कष्टवर्षम् १६ जलघातवर्षम् २१ । ३३ अंगारगः ४१ अंगवृद्धिवर्षम् ५१
 देवदोषवर्षम् ६१ अल्पमृत्युः । यदा शुभग्रहनिरीक्षितो भवति तदा जीवति वडाणि ८५
 वैशाखमासे शुक्लपक्षे १३ तिथौ शुक्रनारे श्रमिणानक्षत्रे स्वाती नक्षत्रे मञ्जुलक्षेत्रायां
 देहं त्यजति ॥ ७ ॥ इति तुलाराशिकलम् ।

विशाखापादमेकं मुराधाज्यैष्ठान्तं वृश्चिकाराशिः । मीमन्नीत्रे जन्मती
 नवपादफलम्- प्रथमे क्षेवरः १, यशवान् २, आगमवान् ३, महान्तिकः ४,
 माणाहीनः ५, कुलमण्डनः ६, क्षयान्यसमर्थः ७, विद्यावान् ८, राजमान्यः ९,
 (यशवान् ?) मासे २ कष्टवर्षम् ३ कष्टम्, वर्ष ७ अंगारगः ८ जलघातवर्षम् १३
 वृक्षाघातवर्षम् ३२ । ३५ । अंगारगलोहघातवर्षम् ४५ अंगारगवर्षम् ७५ अल्पमृत्युः यदा

शुभग्रहनिरीक्षितस्तदा जीवति वर्षा- ७५ मास-२ दिनानि ७, ज्येष्ठमासे
कृष्णपक्षे तिथी ११, मंगलारे अतुराधानक्षत्रे प्रथमप्रहरे देहं त्यजति ॥ ८ ॥ इति
वृश्चिकराशिकलम् ।

मूलं च पूर्वाषाढा उक्ताषाढापादे च राशिः गुरुक्षेत्रे जन्मती नवपाद-
फलम्- प्रथमे ज्ञानवान् १, निर्धनः २, नीचकर्मकारकः ३, राजमान्यः ४, क्रीडी ५,
पुत्रान् ६, कामलम्पटः ७, धौस्वरः ८, रुधिरविकारी ९ । मासः ५ कष्टवर्षम्
३ कष्टवर्षम् ६ अंगारोगवर्षम् ११ चतुः-पीडावर्षम् १६, जलघातवर्षं २४, ३६,
अंगारोगवर्षाणि ४७। ५७। ६७। सर्पजलघातः, अल्पमृत्युः । यदा शुभग्रहनिरीक्षितस्तदा
जीवति वर्षाणि ८५ । आषाढमासे शुक्लपक्षे १ तिथी गुरुवारे हस्तनक्षत्रे पुनर्म
पुनर्म पूर्वाषाढानक्षत्रे गोशूलिलेलायां देहं त्यजति ॥ ९ ॥ इति ध्रुवराशिकलम् ।

उक्तायास्त्रयः पादाः श्रवणधनिष्ठाश्च मकरराशिः । शनिक्षेत्रे जन्मती
नवपादफलम्- प्रथमे अंगहीनः १, गुरुभक्तः २, परदाररतः ३, अंगारोगवान् ४,
देवांशमौगी ५, पुत्रान् ६, उच्चमः ७, महीपतिः ८, उच्चपक्षतारकः ९ (धौस्वर ?) ।
मासः ३ कष्टमासः १ देवदोषपीडावर्षम् ३ अंगारोगवर्षम् ५७ देवदोषवर्षम् १० अंगारोगः,
अग्निपीडावर्षम् ३२ लोहघातवर्षम् ३३ कष्टवर्षम् ४३ तथा ५१ अल्पमृत्युः । यदा
शुभग्रहनिरीक्षितो भवति तदा जीवति वर्षाणि ६१ (देवदोषानन्तरं) अल्पमृत्युर्यदा
व्यतिक्रामति तदा जीवति वर्षाणि ७१ कार्तिके मासे शुक्लपक्षे ५ तिथी शनिवारे
श्रवणनक्षत्रे देहं त्यजति ॥ १० ॥ इति मकरराशिकलम् ।

धनिष्ठाश्च शततारकाः पूर्वाभाद्रपदाश्च कुम्भराशिः । शनिक्षेत्रे जन्मती

नवपादफलम्- प्रथमे मध्यमः १, श्रीमान् २, कालमाणाहीनः ३, पुत्रवान् ४,
राजमान्यः ५, नाबकीबहीनः ६, योगीन्द्रः ७, अंगहीनः ८, शुभलक्षणाः ९
कष्टदिनम् ७ अल्पमृत्युः १० वर्षम् ३२ । यदा शुभग्रहनिरीक्षितो भवति तदा जीवति
वर्षाणि ६१ माघमासे शुक्लपक्षे २ तिथौ शनिवारि उक्ताभाद्रपदानक्षत्रे क्षमिणा
नक्षत्रे मृत्युर्भवति ॥ ११ ॥ इति कुम्भराशिकलम् ॥

पूर्वाभाद्रपदापादमेकं उक्ताभाद्रपदरेवत्यन्तं मीनराशिः । जीवन्तीत्रे जन्मती
नवपादफलम् - प्रथमे धनवान् १, कालहीनः २, लम्पटः ३, धनवान् ४, चौरः ५,
कपटी ६, निर्धनः ७, माय्यवान् ८, नवमे अपकेशः ९ । कष्टवर्षम् १०-३३
यदा शुभग्रहनिरीक्षितस्तदा जीवति वर्षाणि ६१ माघमासे शुक्लपक्षे २ तिथौ
उक्ताभाद्रपदानक्षत्रे गुरुवारि प्रातःकाले देहं त्यजति ॥ १२ ॥ इति मीनराशि-
फलम् ।

॥ अथ विंशति आयुर्ज्ञानम् ॥

आयुर्वैद्येऽपि उक्तायुः मध्यमायुः, अल्पायुः प्रकारेण त्रयप्रकाराः सन्ति।
तत्र उक्तायुः विषये कथितं यत् तत्र महापाणिपादपार्श्वपृष्ठस्तनाग्रदशनवदनस्कन्ध ललाटं
दीर्घान्गुलिर्वर्णश्चास्य प्रेक्षा वाहुं विस्तीर्णमिस्तनान्तरीरस्कं ह्रस्वजंघामेदुर्ग्रीवं
गम्भीरसत्वस्वर नामिमनुजैर्बद्धस्तनमुपचितमहारोयशकपिशचान्मस्तिष्कं स्नातानुलिप्तं
मूर्धन्यपुण्यां विशुष्यमाणशरीरं पश्चाच्च विशुष्यमाणद्वयं पुरुषं जानीयात्
दीर्घायुः । समिल्लक्षणं विपरितैरल्पायुः, मिश्रमभ्यायुरिति । (सु०सू० ३५ श्लो० ३)

॥ मृत्युकालीन ग्रहस्थितिः ॥

- अ- लग्नाचन्द्रात् २-शनि, ४ राहु, ८ रवि, १२ मंगलः ।
 आ- लग्नाचन्द्रात् ७ सर्वपापग्रहाः ।
 इ- लग्नाचन्द्रात् ८ १२ सर्वपापग्रहाः ।
 ई- लग्नाचन्द्रात् ३ ११ १२ सर्वपापग्रहाः ।
 उ- लग्नात् चन्द्रात् २ १२ ६ ७ सर्वपापग्रहाः ।
 ऊ- लग्नात् । चन्द्रात् दशमः लग्न पर्यन्तं चन्द्रपर्यन्तं चन्द्रपर्यन्तं सर्वपापग्रहाः ।
 ए- र- मेषाकर्कसिंहातुलावृश्चिकामकर गत शनि-चन्द्रात् शनि १२-१-२ स्थाने(७।१),
 तथा राहु-मंगल अतीव कष्टकारकामृत्युप्रदः स्यात् ।
 ऐ- जन्मलग्नात् सन्मुखराशित सर्वग्रहाः ।
 औ- चन्द्रात् । लग्नात् १२ ८ सर्वपापग्रहाः ।
 औ- लग्ने व्यये अष्टमे सर्वपापग्रहाः ।
 ओ- मारकेश दशा त्तदंशा समय ।

सिंहेन मृत्युयोगः अ- ६।८
 आ- ४।१०

सूर्य, चन्द्र योगः ।
 मौमः, शनिः ।

सर्पदंशेन मृत्युयोगः अ- १०
 आ- कारकांश लग्ने ।
 इ- १०, ४, ८ ।
 ई- सप्तमे

राहु, शुक्र ।
 सूर्यः पापग्रहेण दृष्टः ।
 सूर्यः, मौमः, शनिश्चरः ।
 शनिः, रविः, राहु ।

शस्त्रं शस्त्रक्रिया
द्वारा मृत्युयोगः।

अ- लग्ने, अष्टमे ।
आ- षष्ठे ।
इ- मेष, वृश्चिक ।
(अग्नि, जल मय)
ई- अष्टमे
उ- वृष, तुला

स्वान द्वारा -
मृत्यु योगः ।

दशमे, सप्तमे

राजदंडान् मृत्युयोगः।

द्वादशांश लग्नात् १०।४

कुमृत्युयोगः ।

अ- १२ - ८

आ- ६

तीर्थस्थाने वा पर्वत
स्थले मृत्युयोग ।

अ- एकराशिगत

आ- ६

इ- ६

ई- लग्ने

उ- अष्टमे

ऊ- अष्टमे

कफादतिसारादा-
मृत्युयोगः ।

षष्ठे स्थाने

वाहनान्मृत्युयोगः ।

अ- अष्टमे

(द्विचक्र, चतुचक्रादि

आ- षष्ठे भावे

तथा यानादि वाहन)

इ- चतुर्थे भावे, दशमे

इ- -----

शनि-मौम, चन्द्रमा ।

सुखेश केतुः ।

चन्द्रमा कीर्ती योगः ।

शनि-मौम-राहु योगः ।

चन्द्रः, शनिः ।

क्रमेण मौमः, सूर्यः ।

सूर्यः ।

मंगल- शनि ।

मंगलः ।

राहु सूर्य योगः ।

गुरुः ।

बुध- शुक्रः ।

धर्मेशः ।

चन्द्र नवमेशः ।

बुधः शुक्रादेण दृष्टः। वा नवमेश

बुधः ।

मौमः सूर्येण दृष्टः ।

शनिः ।

सुशेः - शनिश्चरेण युतः ।

मौमः, सूर्यः ।

अष्टमेश लग्नेश चतुर्थेन युतः ।

कारागारे वा शूलैः
मृत्युयोगाः ।

अ- अष्टम भावे

बुध शनि योगः ।

विद्वत् द्वारा मृत्युयोगः । मकर। कुंभ-४।६।८।१२

सूर्य लग्नेश योगः ।

विदेशे मृत्यु योगाः । चरराशि चरन्वाशि

अष्टमेशः, शनिः ।

चौरान्मृत्युयोगाः । अ- षष्ठे भावे

चतुर्थेश राहु युतः ।

आ- षष्ठे भावे

अष्टमेश लग्नेश-राहु। केतु युतः ।

शिलाप्रपातान्मृत्यु-
योगाः ।

४।१०

सूर्यः, मंगल ।

कूमपातान्मृत्युयोगाः । चतुर्थे, सप्तमे, दशमे

शनि, चन्द्रमा, भौमः

क्रमेण स्थितः ।

स्वजनद्वारामृत्युयोगाः । कन्याराशि

चन्द्र सूर्यः पापग्रहेण दृष्टः ।

जलोदरेण मृत्युयोगाः । मकरराशि, कर्कराशि

चन्द्रमा, शनिः ।

रक्तजन्यरोगा
मृत्युयोगाः । कन्याराशि

चन्द्रमा, पापकर्त्रीयोगः ।

रज्ज्वा अग्नि पाचाच्च-
मृत्युयोगाः ।

मकर। कुंभ

चन्द्रमा, पापकर्त्री योगः ।

स्त्रीहेतुक मृत्युयोगाः । सप्तमे भावे, मेषराशि, लग्ने

पापग्रहेण युत चन्द्रमा, शुक्रः,
सूर्यः ।

शूलरोगेन मृत्युयोगाः । अ- चतुर्थे भावे, दशमे

रवि, भौमः, शनिः ।

आ- ६।५ । लग्ने

क्षीण चन्द्रमा, पापग्रहेण युतः

इ- ४।१०

सूर्यः, भौमः, क्षीणचन्द्रेण
दृष्टः ।

काष्टप्रहारान्मृत्युयोगः।
(आत्मघात)

अ- १०, ४
आ- ८, १०, ४ लग्ने

मौमः, सूर्यः-शनिश्चरेण दृष्टः।
क्षीण चन्द्रमा, मौमः, शनिः, रवि।

विषवायु, अग्निभयम्

इ- १०, ६, ११, ५
ई- १०, ७, ४

क्षीण चन्द्रमा, मौमः, शनि, रवि।
शनि, रवि, मौमः।

विषमृत्यु योगः।

उ- ६।८

चन्द्र बुधयोगः।

यन्त्रद्वारा पीडा मृत्युयोगः।

सप्तमै, लग्ने

मौमः, चन्द्र शनियोग।

अष्टगत ग्रहदोषः

अष्टमै रवि जलभय।

चन्द्रः जलभय, मौमः शस्त्र-
शस्त्रक्रियाभय,

वशान्मरण योगः।
आत्मघातः।

बुध, ज्वरभय, गुरु, सन्निपात, शुक्रः दुःखदुःख, शनि, तृषा, दुःख।
राहु, केतु-आत्मघातः।

ब्रह्मायुज्ययोगः।
(मौमयोगः)

अ- सिंहासनांशे चन्द्रमा, पारिजातांशे गुरु, एश्वतांशे शुक्रः।

आ- कारकांशात् द्वादशे केतु।

इ- कारकांशात् द्वादशे (मेष राशि) धराशिशुम्रहाः।

इ- एकराशिगत चत्वार ग्रहाः केन्द्रा त्रिकोणी।

उ- मीनराशि, दशमै

बुध, मौमः।

ऊ- सुखमावै

निद्रावस्थायाम् अष्टमैशः,

शुभग्रहेण युतः। दृष्टः।

ए- लग्ने-लग्नेन, धर्मैः धर्मस्थाने, अष्टमैशः अष्टमै दृष्टः।

ऐ- नवमै मावै

शुभग्रहज्यम्।

:: भाग्य- धर्म ::
 ~~~~~

पुण्यवान् योगाः ।

अ- सुख भावे। नवमे भावे ।

आ- सुखभावेः ।

इ- -----

ई- -----

उ- नवमे भावे

ऊ- नवमे भावे। सप्तमे भावे

ए- नवमे भावे

बुध-शुक्र ।

शुभग्रहमथैस्त्रिः ।

शुक्रः गोपुरादि शुभांशे ।

गुरु-मृदु संज्ञक शुभ णष्ठयंशे ।

मीजनावस्थायां सूर्यः ।

निद्रावस्थायां राहुः ।

शुभग्रहाणां दृष्टिः ।

भाग्यवान् योगाः ।

अ- लाभ भावे ।

आ- नवमे भावे ।

इ- क्षमाभावे ।

ई- नवमे भावे, लाभभावे, क्षमाभावे।

उ- नवमे भावे तथा नवमेशः ।

ऊ- पंचमभावे

ए- लग्ने। नवमे भावे। भाग्यभावे।

ऐ- एकराशिगत। क्षमाभावे

ओ- लग्ने। तृतीये। पंचमे

धनेशः- दशमेशेन युतः। दृष्टः ।

लाभेशः- दशमेशेन युतः । दृष्टः ।

नवमेशः दशमेशेन युतः । दृष्टः ।

लाभेशः धनेशः धर्मेशः- दशमेशेन

युतः । दृष्टः ।

गुरु-शुक्रेण युतः । दृष्टः ।

लग्नेशः धनेशः योगाः ।

नवमेशः, लग्नेशः परिवर्तन योगः ।

भाग्येशः ।

भाग्येशः लाभेशः । भाग्येशः ।

बलवान् शुभग्रहाः ।

भाग्योदयकालः ।

अ- ३।६।१०।७।६

शुक्रः। सप्तमेशः । नवमेशः

आ- नवमेशः नवमभावगत ग्रहाः, भाग्योदयकारक ग्रहाः, सूर्य-गुरु

इत्यादि ग्रहाणामनुसारेण भाग्योदयकालं विचारणीयम् ।

इ- मानसागरी ग्रन्थे भाग्योदय लक्षणं उक्तम् ।

द्वाविंशौ रविणा च वर्षकक्षितं चन्द्रं क्षुर्विंशति -

ह्यष्टाविंशति भूमिनन्दनमतं दन्तैर्वृधं च स्मृतम् ।

जीवे षोडश पंचविंशति-भूतोः षट्त्रिंश-सौरी वदेत् ।

कर्मशास्त्रेण कर्मैव कक्षितं लग्नाधौ चैत्स्मृतम् । भाग्यमनविचारः ३

अथात् जातस्य जन्मपत्रिकायां भाग्य मने सूर्य-२२ वर्षे? चन्द्रमा-२४ वर्षे,

भौमः २८ वर्षे, बुधः ३२ वर्षे, बृहस्पतिः ३६ वर्षे, शुक्रः २५ वर्षे,

शनिः ३६ वर्षे, राहुः ४२ वर्षे भाग्योदयकारकवर्षं कक्षितम् ।

(२०वर्षं भाग्योदय कालः) ई- भाग्यस्थाने, केन्द्रस्थाने

गुरु, भाग्येशः

३२वर्षं

उ- धा। भाग्यभावे

भाग्येशः, धौशः, परिवर्तन योगः ।

३६ वर्षं

उ- भाग्यस्थाने

भाग्येशः, बुधः परमोच्चाशे

जातक हिल्लाजग्रन्थे नवम स्थाने सूर्यः ६ वर्षे तीर्थयात्रा, चन्द्रः २० वर्षे तीर्थयात्रा,
भौम ६। १४ वर्षे रुधिर-वायु मय, बुधः २८ वर्षे मातृ मृत्यु, गुरु १५ पितृमरण,
शुक्र- शुक्रः १५ लक्ष्मीप्राप्तिः शनिः ३० वर्षे भाग्योदय वर्षं वर्णितम् ।

भाग्योदयकालः ।

अ- नवमभावे ।

शुक्रः, शुभग्रहेण युतः, नवमेश दशा ।

आ- चतुर्थी नवम भावे ।

चतुर्थेशः, शुभग्रहेण युतः शुभग्रह दशा ।

इ- चतुर्थी । नवमभावे ।

चतुर्थेश-दशा नवदशायाम् ।

ई-जन्मलग्नात्। चन्द्रात्-३-५-६-

शनिश्चरः । गुरुः

७-६-१०-११, कुम्भ, मीन, धा,

तुला, वृषभ, कन्या, मिथुन ।

भाग्योदय कालः ।

उ- चन्द्रात् ३।७।१०

गुरुः ।

ऊ- २।१०।११

लग्नेश, नवमेश, दशमेश ।

ए- चन्द्रात् ५।६।१०

चन्द्रमा ।

विदेशे भाग्योदय योगः ।

चरराशि लग्न

लग्नेशः, चरग्रहेण दृष्टः (चन्द्रः)

स्वदेशे भाग्योदय योगः ।

स्थिरराशि लग्न

लग्नेशः, स्थिरग्रहेण दृष्टः (सूर्यः)

सर्वत्र भाग्योदय योगः ।

व- द्विस्वभावराशि लग्न

लग्नेशः, शुभग्रहेण युतः । दृष्टः ।

आ- नवमे भावे

शुभग्रहाणां दृष्टिः ।

प्रातृ सम्बन्धात्

तृतीयेशः नवमेशः योगः शुभग्रहेण युतः । दृष्टः । तृतीयेशः नवमेशः

भाग्योदय कालः ।

शुभग्रहाणां नवांशे स्थितः ।

पुनः भाग्योदय कालः ।

क- पंचमेश नवमेश युतः, शुभग्रहेण युतः । दृष्टः ।

आ- ६।५ भाग्येशेन युतः । दृष्टः ।

भाग्यहीन योगः ।

व- षष्ठमेभावे सुलेशः ।

आ- ६।८।१२ भावे लग्नेशः, धौशः, सप्तमेशः । (लग्न पश्चात्)

इ- षष्ठे, नीचराशी, नवमेशः शुभग्रहेण दृष्टः ।

ई- नीचराशि औशे, दूरग्रहत्वांशे, नवमेशः ।

उ- कलहीन नवमेशः, धर्मभावे पापग्रहाः ।

ऊ- निर्वली लग्नेशः ।

ए- केन्द्रस्थाने शनिः गुरु- चन्द्र दृष्टि रक्षितः ।

चन्द्रात्-शुक्रात्

अपयज्ञयोगः ।

क- चन्द्रात्-शुक्रात् धर्मभावे शनिः ।

आ- लग्नभावे चन्द्र-शुक्रः, शनिश्चरेण दृष्टः ।

धर्मभावना योगः ।

परीपक्ता योगः ।

यज्ञक्ता योगः ।

अ- स्वोच्चराशि-शुक्रग्रह वर्ग गुरु-शुक्र, बलवान नवमेशः ।

आ- गुरु-शुक्र बुध नवांशे ।

इ- नवमेश शुक्रग्रहेण युतः । दृष्टः ।

ई- दशमेश गौपुरांशे

उ- नवमेश मृदुसंज्ञक शुभणष्टयशे शुक्रग्रहेण दृष्टः ।

ए- कारकांशलग्ने कुम्भराशि ।

ऐ- दशमे भावे सुक्लेशः ।

ओ- गुरु द्वारा युत बुध गौपुरांशे ।

मंगल युत बुध गौपुरांशे ।

यज्ञक्ता योगः ।

ओ- बलवान बुध गुरु दशमेश, शुक्रग्रहेण दृष्टः ।

अं- दशमभावे बुधः, शुक्रग्रहनवांशे, शुक्रग्रहेण दृष्टः ।

नवमभावे दशमेशः ।

अः- नवमभावे स्वोच्च राशिगत (कन्याराशि १५°) बुध, पाप्मग्रह-
दृष्टि रहितः ।

गुरुभक्ति योगः

अ- जन्म गुरु राशि स्वामि नवांश स्वामिः गुरु-शुक्रेण दृष्टः ।

आ- नवमे भावे शुक्रग्रहाः, गुरु द्वारा युतः । दृष्टः ।

इ- नवमेश मृदुसंज्ञके शुभ णष्टयशे ।

उमा महेस्वर-

लक्ष्मी नारायणादि

भक्ति योगः ।

अ- कारकांश लग्ने कुतु-सूर्यः गुरुः । (शिवभक्ति)

आ- पंचमे भावे सूर्येण युतः । दृष्टः । (सूर्य-शंकर)

इ- कारकांश लग्ने केतु-चन्द्रः । (त्रिगुणात्मिका)

ई- कारकांश लग्ने केतु-शुक्रः । (महालक्ष्मी-दशमहाविधा)

उमा महेश्वर-
लक्ष्मी नारायणादि
भक्तियोगः ।

- उ- पंचमभावे गुरु युतः । दृष्टः । (सरस्वती देवी)
ऊ- पंचमभावे शुक्र युतः । दृष्टः । (चामुण्डा देवी)
ए- पंचमभावे शुक्र चन्द्रमा सम्बन्धयोगः । (स्त्री देवता)
ऐ- कारकांश लग्ने बुध शनि योगः । (विष्णु देवता)
औ- पंचमभावे क्तुर्यशः । (दशावतारी विष्णु)
औ- धमावे। अष्टमभावे व्ययेशः पंचमेश सम्बन्धयोगः । (सात्विक देवता)
अं- कारकांश लग्ने केतु-मीम योगः । (कार्तिक स्वामी। श्रीरामभक्त
हनुमान)
क- पंचम भावे मीम सम्बन्धः । (स्कन्दा भैरव देवता)
ख- पंचमभावे बुध सम्बन्धः । (सर्व देवता)
स- पंचम-भावे-बुध-सम्बन्ध-
ग- पंचम भावे पुरुष ग्रह सम्बन्धः । (पुरुष देवता)

दक्षिणी-प्रेत-शाकिन्धादि
भक्ति योगः ।

- अ- पंचमभावे चन्द्र सम्बन्धः ।
आ- पंचमभावे शनि सम्बन्धः ।
इ- पंचमभावे राहु सम्बन्धः ।
ई- स्वाच्च दशमेशः पापग्रह सम्बन्ध कर्ता
६।८।१२ भावगत ।

पातकी योगः ।

- उ- लग्ने चन्द्र मीमः, सप्तमेश शनिः ।
ऊ- लग्नेश मीमेन युतः, पापग्रहेण युतः चन्द्रमा षष्ठे भावे ।
ए- एकराशित सूर्य चन्द्रमा
ऐ- नवमे भावे अष्टमेशः ।

पातकी योगः ।

- जी- एकराशित सूर्य मौमः ।
 जी- चतुर्थे भावे । चतुर्थेशः पापकर्त्री योगावृतः ।
 कं०- सुखस्थाने पापग्रहाः, निर्वली सुखेशः गुलिकेन युतः ।
 ल- नवमे भावे सर्वपापग्रहाः ।
 क- नवमेशः पापग्रहेण युतः । क्रूरबल्यशो नवमेश पापग्रहमथै ।
 ख- नवभावगत शनि-राहु गुलिकेन दृष्टः ।
 ग- राहुयुत चन्द्रमा पापग्रहेण - गुरु दृष्टेन ।
 घ- सप्तमे चन्द्र-सूर्य- शनिश्चरेण दृष्टः ।
 ङ०- क्षीणचन्द्र मौम योगः ।
 च- एकराशित गुलिक क्षेप योगः, पापग्रहेण युतः ।
 छ- लग्ने गुरुः सप्तमे एष्वि शनि ।
 ज- षष्ठे चन्द्रमा, पापग्रहेण युतः मौमः ।
 झ- व्यये शनि ।

प्रज्या योगः ।

- अ- एकराशित ४।१।६।७ ग्रहाः (गृहस्थ धर्म्याणी-सन्धासी)
 आ- एकराशित चत्वारः ग्रहाः ।
 इ- अधिक बलवान् सूर्यस्तदा (अग्निहोत्री-सूर्य-गायत्री उपासक)
 ई- अधिक बलवान् चन्द्रस्तदा । (शिवदीक्षाधारी)
 उ- अधिक बलवान् मौमस्तदा (रक्तवस्त्रधारी सन्धासी)
 ऊ- अधिक बलवान् बुधस्तदा (गारुडमंत्रदीक्षित)
 ए- अधिक बलवान् गुरुस्तदा (त्रिवेदधारी)
 ऐ- अधिक बलवान् शुक्रस्तदा (पशुपतिधारी-महाधिति)
 औ- अधिक बलवान् शनिस्तदा (वाममाणी)

प्रव्रज्या योगः ।

अ- अधिक बलवान् प्रव्रज्याकारकस्तदा सन्यासिनां भक्तिक्ता ।

क- चन्द्रमाः शनिः द्रैष्काणौ। शनिः मौमः नवांशत चन्द्रमा, मात्र ग
शनिश्चोणः दृष्टः ।

ख- लग्नेश्च तथा शनिश्चरः निर्जलः ।

क- लग्न, चन्द्र, गुरु शनिश्चोणः दृष्टः नवमे गुरु
(राज्यांगानुष्मी आचार्य पदधारी तपस्वी)

प्रव्रज्या प्रष्ट योगः ।

ख- सन्यास योगकारक ग्रह पराजितः ।

ख- जन्मराशिस्वामि शनिश्चोणः दृष्टः ।

ह- क्रूरग्रहनवांशत चन्द्र -राहु एकराशियोगः, गुलिकेन युतः,

ई- कारकांश लग्ने ह केतु केवल शनिश्चोणः दृष्टः ।

तीर्थयात्रा तीर्थस्नानादि
योगः ।

ए- षष्ठे गुरु, सुखभावे रवि ।

ख- दशमे भावे

राहु सूर्य योग ।

महायात्रा योगः ।

ख- दशमे भावे। केन्द्रस्थाने

पूर्णा चन्द्रमा गुरु योग। गुरु

(परदेशगमनम्)

शुक्रयोग ।

ह- स्वाचराशि

धौशः शुक्रः, गुरुः

ई- मिथुन। कन्या राशि, बुधराशि बुध,।

स्वामि द्वादशभावे ।

उ- जलराशिगत चन्द्रमा तृतीये भावे शुभग्रहेण दृष्टः ।

उ- जलराशिगत नवमेश केन्द्रस्थाने शुभग्रहेण दृष्टः। नवमे दृष्टः ।

ए- अष्टमे भावे बुधः शुभग्रहेण दृष्टः ।

ऐ- एकराशियोग नवमेश दशमेशः ।

ओ- १।४।७।१०।१।६ भावे नवमेशः, नवभावे शुभग्रहाणां दृष्टिः।

ओ- चन्द्रात् नवमेशः केन्द्रस्थाने स्थितः। शुभग्रहाणां युतिः। दृष्टिः।

विदेशगमन योगः ।

अ- शरीर सम्बन्धी परदेशगमन निर्णय प्रथमे भावे ।

आ- धन सम्बन्धी धनभावे ।

इ- उद्योग सम्बन्धी ३।१०।११।१२

ई- विद्या सम्बन्धी ५।६।११।१

उ- अन्य कार्य सम्बन्धी ७

अथत्ति यात्रा सम्बन्धी निर्णय ३।७।६।१०।११।१२

स्थलांतर योगः ।

अ- चरराशि लग्न-चन्द्र

आ- लग्न।सप्तमा।तृतीया।नवमे चन्द्रमा।गुरु

इ- मिथुन।धन राशि चन्द्रमा दशमे

ई- लग्न।सप्तमा।दशमे- मेष-मिथुन-कर्क-कन्या-तुला-धन-मकर-मीन
नवमस्तनवमगत चन्द्रमा ।

ए- व्ययभाव, शनि, कृत्यस्थान, जलराशि, जलत्वप्रधानग्रहा धारेण
जलयात्रा अवलम्बितः ।

ऐ- दशमस्थान, दशमेश, दशमकारकग्रह- सूर्य-बुध-गुरु -शनि
व्ययभाव, व्ययेश, नवमभाव-सप्तमभाव-भावेश वायु-अग्निराशि
इत्यादयः ।

प्रवास कालः ।

अ- प्रायः लग्न, धन, तृतीय, पंचम, सप्तम, नवम, दशम-व्यय भावेश
तथा शनिश्चरेण दशा/त्तदशा ।

आ- लग्न सप्तम(नवम्)दशम चरराशि- गुरु गौचरे स्थितः ।

इ- जन्म लग्नेश; सप्तमेश; दशमेश; चन्द्रमा ।

गौचरे चरराशिस्थः ।

ई- लग्नेश लग्ने।सप्तमभावे ।

प्रवास कालः ।

उ- सप्तमेश सप्तमै। लग्ने ।

ऊ- दशमेश दशमै। लग्ने ।

ए- चन्द्रमा स्वृगृहे, लग्ने, सप्तमै, दशमै

ऐ- लग्नेश सप्तमेश दशमेश चन्द्रमा परिवर्तन योगे चरराशिस्थः
नवमभावे नवमेशः ।

॥ कर्म, पिता, -राज योग ॥

oooooooooooooooooooooooooooo

व्यापार योगः ।

अ- दशम भावे शुभग्रहाणां दृष्टिः ।

आ- दशमभावे बुधः ।

इ- एकराशिगत दशमेशः लग्नेशः ।

ई- दशमभावे लग्नेशः ।

ए- १।४।७।१०।६।५ दशमेशः, शुभग्रहाणां दृष्टिः ।

ऐ- स्वगृही दशमेशः शुभग्रहेण युतः ।

श्रीमान् योगः ।

अ- लाभभावे ^{वृत्तः} कर्मान् शुभग्रहाः युतः । दृष्टः ।

आ- धनभावे चन्द्रः-गुरुः-शुक्रः ।

सन्मान योगः ।

अ- दशमेशः शुभग्रह सम्बन्धतां ।

आ- स्वगृहे-स्वाच्चे, शुभग्रहाणां वर्गे दशमेशः ।

इ- दशमभाव शुभग्रहाणां मध्ये ।

ई- दशमेशः वैशेषिकांशे ।

उ- लग्ने माग्येशः गुरुः द्वारा दृष्टः ।

ऊ- एकराशिगत बुध-गुरु योगः ।

ए- लाभभावे नवमेशः ।

ऐ- नवमेशः पारावतादि वंशे ।

ओ- शुभग्रहाणां वर्गे, गोपुरादि वंशे लग्नेशः ।

सत्कीर्ति योगः ।

अ- कर्क राशिगत चन्द्रमा, पारावतांशे

गुरुः शुक्रेण दृष्टः ।

आ- पारावतादि शुभ वर्ग दशमेशः ।

इ- दशमेशः शुभग्रहेण युतः ।

ई- दशमेशः शुभग्रह मन्त्री, शुभग्रहेण दृष्टः ।

उ- शुभग्रहराशि नवांशे दशमेशः ।

ऊ- बलवान् लग्नेशः, दशमेशः देवलोकांशे, नवमेशः सिंहासनांशे ।

प्रतापी योगः ।

अ- षष्ठे भावे अष्टमेशः, अष्टमभावे षष्ठेशः अर्थात् षष्ठेश-अष्टमेश
परिवर्तन योगः । अष्टमेशः षष्ठेशः (१।४।७।१०) केन्द्रस्थाने स्थितः ।

आ- षष्ठे भावे गुरुः, लाभभावे चन्द्रमाः ।

इ- शुभग्रह राशि, शुभग्रहनवांशे लाभेशः ।

वंशपरंपरागत कार्ययोगः । अ- कारकांश लग्ने सूर्यः ।

(प्रधान कार्यकर्ता योगः, आ- १।४।७।१० सूर्यः ।

सर्वकार कार्ययोगः) इ- १।४।७।१०।१।६ चन्द्रमाः ।

ई- लाभभावे- राज्येशः ,

१।४।७।१०- दशमेशः ।

उ- लग्ने। चतुर्थे गुरुः ।

आज्ञाकर्ता योगः । अ- दशमेशः शुभग्रहः तथा शुभग्रहेण युतः । दृष्टः ।

(कार्याधिकारी योगः) आ- दशमेशः मृदु संज्ञक शुभग्रहयुग्मे ।

दशमेशः शुभग्रहराशिन्वांशे ।

बलवान् दशमेशः १।४।७।१० स्थाने स्थितः ।

इ- दशमे भावे सूर्यः । मीनः

ई- दशमेशः शुभग्रहेण युतः । दृष्टः केन्द्रे स्थितः,

कूर षष्ठयुग्मे ।

आज्ञाकर्ता योगः । उ- पापग्रहाणां राशित्वांशे, शनिश्चरः दशमेश अष्टमेशः योगः,
(कार्याधिकारी योगः) केन्द्रस्थाने स्थितः ।

ए- धामावे राहुः केतुः

ऐ- नवमेशः नीचराशितः ।

मुस्थाधिकारी योगः । अ- कारकांशे लग्ने शुभग्रहाः ।
आ- दशमे भावे स्वगृही शुभग्रहः ।
इ- ग्रहद्वयी स्वगृहे दशमभावगतः ।
ई- तृतीयभावे गुरुः लाभभावे चन्द्रमा ।
उ- सिंह लग्ने मीमः, पंचमे चन्द्रमा, द्वादशे राहुः ।

पितृसुख योगः । अ- दशमेशः शुभग्रहः, शुभग्रहेण युतः । दृष्टः ।
आ- दशमेशः पारावतादि वर्गे
इ- दशमेशः शुभग्रहाणां मध्ये। दशमेशः गुरु-शुकेण युतः ।
ई- पितृकारक ग्रह सूर्यः गोपुरादि शुभांशे ।
उ- माग्येशः परमीच्चांशे, गतराशित्वांशे गुरुः, जन्मलग्नात्
केन्द्रस्थाने शुक्रः ।

पितृसुखात्पयोगः । अ- ६।८।१२ स्थाने सुलेशः ।
आ- नवमे। दशमे- सूर्यं मीम योगः ।
इ- सप्तमे भावे सूर्यः, पापग्रहेण युतः ।
ई- दशमेशः रवि मीमेन युतः ।
उ- सप्तमे सूर्यः, दशमे मीमः, द्वादशे राहुः ।
ऊ- दशमे भावे शत्रु राशित मीमः ।

पितृ दुःखयोगः ।

अ- दशमेशः पापग्रहेण सम्बन्धकारी। पापग्रहाणां मध्ये स्थितः ।

आ- सूर्यात् दशमेशः पापग्रहेण युतः । दृष्टः ।

इ- नवमे भावे सुलेशः षष्ठेशः योगः । (पूर्वः।)

ई- सुलभावे नवमेशः सुलेशः योगः । (पूर्वः।)

उ- दशमेभावे दशमेशः षष्ठेशः योगः । (व्यभिचारी)

ऊ- क्षभावे लग्नेशः, पापग्रहेण युतः । क्षभावे क्षेशः, षष्ठेशः

सप्तमेशयोगः तथा पापग्रहेण युतः । (सज्जन परस्त्रीसंगकर्ता)

शीघ्र पितृ मरण
योगः ।

अ- नवमा दशम, नवमेश दशमेश, पितृकारक ग्रह सूर्यः,

शनिश्चरस्य १२-१-२ स्थानानां प्रमणं (७।। वर्ष)

चन्द्रात् ६।१० स्थानम्, सिंह राशि, मूलनक्षत्रम्, जातस्य

वाल्यावस्थायां पितृमरणकारणमेव ज्ञेयम् ।

आ- जन्मराशि सिंह गौचरे शनिश्चरः १२-१-२ (७।। वर्ष)

स्थाने परिप्रमणम् । अथवा सिंहराशिगत शनि-राहुः ।

इ- नवमा दशम स्थानगत चन्द्रोपरि शनिश्चरस्य १२-१-२ स्थाने
प्रमणम् ।

ई- सूर्यः नीचराशिगत (तुलाराशिगत) शनिश्चरस्य प्रमणम् ।

उ- सूर्यः पापग्रहेण युतः (शनि-मौम-राहु)

ऊ- लग्नात् । सूर्यात् । चन्द्रात् केन्द्रस्थाने । नवमे भावे । मूलज-
शनि-मंगल-राहुः ।

ए- सूर्यः । चन्द्र मूलनक्षत्रे गतः । (७।०।०।० तः ८।१३°।२०°।०

पर्यन्तम्)

शीघ्र पितृमरण
योगः ।

ऐ- दशमेशः नीचराशितः । केन्द्रस्थाने । नवमे कूरग्रहाः ।

बी- लग्ने गुरुः । धनमावे बुधः, मौमः शनिश्चर्यायोगः

विवाह समये पितृनिर्धनं भवति ।

जी- चन्द्र सूर्ययोगः नवमे भावे । मीनराशितः । जलेपितृमरणयोगः

ऊ- चरक चरराशित शुक्रः सूर्यः - मौमेन युतः । दृष्टः ।

विदेशे मृत्युयोगः ।

जन्मतः प्राक् पितृ-
मरण योगः ।

मेजी मौमः दशमे रविः । दशमे शनि मौमः

बृहत्पाराशरौ ६।८।१२ स्थाने रविः, नवमे अष्टमेशः, लग्ने

व्ययेशः, षष्ठभावनतराशिनवांश राशि पंचमे स्थितः । प्रायः

लामेशः क्षुर्थेशः पंचमेशग्रहाणां दशान्तदशायां पितृमरणम् ।

मातृ निधनकालः । अ- कर्कराशित राहुः ।

आ- शनिश्चरस्य १२-१-२ स्थाने प्रमणम् (७।। वर्ष)

लललललललललललल

इ- लग्नात् । चन्द्रात् क्षुर्थे कूरग्रहाः ।

ई- क्षुर्थेशः कूरग्रहेण युतः । दृष्टिः । नीचराशितः ।

उ- चन्द्रः पापग्रहाणां कर्त्तृकौ कर्त्तरी योगः ।

ऊ- पंचमेशः दशमेशः लामेशः ग्रहाणां दशान्तदशायां ।

पदप्राप्ति योगः । }
राज्ययोगः । }

१- स्वगृहराशिता सुखेशः, धौशः तथा लग्नेशः, नवमेशः लग्नेस्थितः ।

सर्वच्च पदाधिकारी ।

- (२) दशमभावे नवमेशः, लग्नेशः तथा सुलेशः, बलवान् दशमेशेन युतः कार्याधिकारी ।
- (३) केन्द्रस्थाने स्वगृहे-स्वौर्ध्वे धौशः शुभग्रहेण दृष्टः धर्माधिकारी ।
- (४) केन्द्रस्थाने सर्वशुभग्रहाः, ३।६।११ स्थाने सर्वपापग्रहाः। शासनाधिकारी । प्रायः उपरोक्तयोगे दक्षयोगः, पुरुषार्थस्य उत्तमफलम्, स्वदीर्घावशपरंपरागत दीर्घे उत्तमपद प्राप्ति योगः कथिताः । राजयोगकारक ग्रहाणां दशा न्तर्दशायां काले शुभफलं दशाफलदपणग्रन्थे वर्णितः ।
- (५) स्वगृही षट्ग्रहाः । सूर्यः शुभणष्ठयशे गतः । श्रीमन्तः ।
- (६) ५।६ भावे। केन्द्रे चन्द्र गुरुर्योगः (गजकेशरी योगः) धार्मिकः, विद्वान्, श्रीमन्तश्च ।
- (७) लग्ने चन्द्रमा, सुलेश गुरुर्, दशमे शुक्रः, स्वगृहे। स्वौर्ध्वे शनिश्चरः। धाराशास्त्रज्ञः। धनवान्।
- (८) दशमभावात् तृतीयभावे पर्यन्तं शुभग्रहाः । शुभफलप्रदा ग्रहाः स्थितः । राजतुल्य योगः।
- (९) केन्द्रत्रिकोणी भावे शुभग्रहाः, ३।६।११ भावे पापग्रहाः, लग्नेशः बलवान्। विदेशे भाग्योदयकारकः ।
- (१०) ४।७।१०।६।५ भावे बलवान् चन्द्रमा, गुरुर्। शुक्रः द्वारा दृष्टः । नृपतुल्ययोगः ।
- (११) नीचराशिगत ग्रहाः स्वगृहे। स्वौर्ध्वे नवांशे स्थितः । नृपतुल्य योगः ।
- (१२) स्वगृहे। स्वौर्ध्वे मित्रराशिस्थितः पारावतादि शुभांशे स्थितः ।
- (१३) दशमेशः सुलेशः परिवर्तनयोगकारकः, नवमेशः पंचमेशः द्वारा दृष्टः ।
- (१४) नवमेशः पंचमेशः लग्नेन युत १।४।१० स्थाने स्थितः ।
- (१५) चन्द्रात् तृतीये शनिः रविः, चतुर्थे बुधः शुक्रः, लामे गुरुर् ।
- (१६) मेषे सूर्य गुरुर्, दशमे मीमः नवमे चन्द्रः ।
- (१७) वृषभावृश्चिक लग्ने, ६ भावे शनि, मकरे मीमः, पंचमे बुध-गुरुर्-शुक्रः ।
- (१८) तृतीये शनिश्चरः, षष्ठे मीमः, दशमे शुक्रः, नवमे स्वगृहे। स्वौर्ध्वे स्थितः सूर्यः । सिंह लग्ने बलवान् योगः ।

- (१६) केन्द्रस्थाने नवमेशः दशमेशः योगः, बलवान् पंचमेशः ।
 (२०) दशमेश देवलीकांशे, धौशः । नवमेशः पारावतांशे, लामेशः गोपुरांशे स्थितः ।
 (२१) वृषभ, मीन, वृश्चिक, कन्यायां सर्वग्रहाः ।
 (२२) कुम्ब सिंह मिथुन, धौ सर्वग्रहाः ।
 (२३) तुला, कन्या, धौ, मकर, सिंह सर्वग्रहाः सन् फेब्रु १६६२ ।
 (२४) लग्नात् चन्द्रात् नवमेशः दशमेशः परिवर्तनयोगकारकः ।
 (२५) उपर्युक्त राज्यागकारक ग्रहाणां दशा तद्देशां समये तथा दशमेशस्य दशमभाव कारक दशा तद्देशां समये सुखप्राप्ति, स्थानप्राप्ति, अधिकार वृद्धि, अधिकारीणां पितृणां कृपादृष्टिः द्वारा शुभफल प्राप्तिः स्यात् ।
 राज्याग धनयोगः उपर्युक्त योगानां विपरीतम् तथा अशुभग्रहाणां युतिः ।
 दृष्टिस्तदा ज्ञेयाः ।

आजीविका योगः ।

- (१) चन्द्रात् दशमस्थाने सूर्य-भौमयोगस्तदा सामुद्रिक शास्त्र ज्ञाता, (अंगशास्त्रज्ञः) तथा । अथवा तर्कशास्त्रज्ञः ।
 (२) सूर्यबुधयोगस्तदा जल सम्बन्धात् आजीविकावान् वाणिज्यकर्ता ।
 (३) सूर्यगुरु योगः शूर, धीर, यशस्वी, पराक्रमी राजसन्माननीत ।
 (४) सूर्य-शुक्रयोगस्तदा माग्यवान्, स्त्री सम्बन्धात् धनवान् । माग्यवान् ।
 (५) सूर्यशनि योगः मृत्युः ।
 (६) मंगल बुध योगः अस्त्राशस्त्र कलावेत्ता ।
 (७) मंगल-गुरु योगः मित्राश्रय जीवन व्यतीतकर्ता, सेना नायकादिनां सम्बन्धकर्ता, गुप्तकार्यकर्ता ।

- (८) मंगल-शुक्रयोयोगः विदेशे भाग्योदयकर्ता, सुवर्णरत्नादि व्यापारकर्ता, स्त्रीवृत्तिविशेषः ।
- (९) मंगल-शनिश्चरयोयोगः दुष्ट स्वभाव, कपटी, बिना परिश्रमेण वा पर प्रयत्नेन द्रव्योपाजनकर्ता, आलसी ।
- (१०) बुध-गुरु योगः धर्म प्रचारका गुरुः । ११-
- (११) बुध-शुक्रयोयोगः नेता, मंत्री, प्रधानः ।
- (१२) बुध-शनिश्चरयोयोगः पुस्तक, सामान्यपदार्थादिनां विक्रेता ।
- (१३) गुरु-शुक्रयोयोगः सर्वकार सेवका कार्यकर, अधिकारी, विद्वान्, धाराशास्त्री ।
- (१४) गुरु-शनिश्चरयोयोगः धाराशास्त्री, बंधारणज्ञानवान् सिद्धांतवादी ।
- (१५) शुक्र-शनिश्चरयोयोगः चित्रकार, सुगंधी द्रव्यविक्रेता, औषध विक्रेता, रसायनशास्त्र ज्ञाता ।
- (१६) सूर्य + मंगल + बुध = सर्वपथ ।
- (१७) सूर्य + मंगल + गुरु = चक्रवान् ।
- (१८) सूर्य + मंगल + शुक्र = कपटी, क्रूर, धारणी अति निपुणः ।
- (१९) सूर्य + बुध + गुरु = विद्वान् । धर्मिष्ठ ।
- (२०) मंगल + बुध + शुक्र = शिल्पशास्त्रज्ञ, इंजनियर, सुवर्णकार ।
- (२१) बुध + गुरु + शनि = लेखक ।
- (२२) बुध + शुक्र + शनि विज्ञानशास्त्रज्ञ, उद्योगी, परिश्रमी, विदेशे निवासिनः ।
- (२३) सूर्य + बुध + शनि + शुक्र = कठोर, कृषिकर्मकर्ता, भाग्यवान् ।
- (२४) सूर्य + बुध + शनि = प्रवास द्वारा धोपाजनकर्ता । (द्रावेल एजेन्ट)
- (२५) मंगल + बुध + शुक्र + शनि = राजनीतिज्ञः, राजकारणी निवर्तनज्ञ-कुशलः, नेता, उद्योगी ।

- (२६) लग्नात् दशमेभावे चन्द्रः विविध कलावान्, सर्व उद्योगकर्ता साहसिकः ।
- (२७) लग्नात् चन्द्रात् दशमेभावे सूर्यः स्वतंत्र उद्योगद्वारा धनवान् । मौमस्तदा साहसकर्मद्वारा, सेनानायकः, अस्मात् परदेशगमन ।
- (२८) बुधस्तदा अधिकारी, हुन्नर उद्योगी, व्यापारी ।
- (२९) गुरुस्तदा मंत्री, धार्मिक, तपस्वी ।
- (३०) शुक्रस्तदा धनवान् सर्वशास्त्रज्ञ-यशस्वी-ज्ञान-विज्ञान कुशलः, प्रयोगवादी ।
- (३१) शनिश्चरस्तदा सर्वकार सेवकः । कार्यकर्ता, वादविवादकर्ता, धाराशास्त्रज्ञः ।
- (३२) लग्नात् चन्द्रात् दशमेभावे सूर्यस्तदा वंशपरंपरागत कर्मकर्ता ।
- (३३) चन्द्रात् मौमस्तदा शत्रुद्वारा ।
- (३४) यदि लग्नात् । चन्द्रात् दशम भावः ग्रहरहितस्तदा लग्नात् चन्द्रात् सूर्यात् दशमेश नवांशस्वामि गुणलक्षण स्वभावानुसारेण आजीविका प्राप्ताः ।
- (३५) नवमांशयति सूर्यस्तदा सुगंधीद्रव्यद्वारा, सुवर्णरत्नादिद्वारा, औषधः ( ) , विविधानि शीतकालीपयोगी वस्त्रद्वारा द्रव्योपाजनकर्ता ।
- (३६) चन्द्रस्तदा कृषिकर्मकर्ता, जलाश्रित पदार्थ द्वारा, स्त्री द्वारा धनोपाजनकर्ता ।
- (३७) मौमस्तदा धातुकर्मकर्ता, खनिजपदार्थ द्वारा, अग्निद्वारा, अस्त्र-शस्त्र लोहकर्मद्वारा, साहस द्वारा ।
- (३८) बुधस्तदा लेखनक्रिया द्वारा ( ) वाणिज्य-गणितशास्त्रज्ञ वक्ता ( )
- (३९) गुरुस्तदा देव-ब्राह्मण -विद्वान्, सत्कर्मकर्ता, कर्मकाण्ड कुशलः ।
- (४०) शुक्रस्तदा-मणि, रत्न, रजतादिधातुकर्मकर्ता, कृषिकर्मकर्ता, क्षुष्पादादि पशुद्वारा धनप्राप्तिः ।
- (४१) शनिश्चरस्तदा क्षुष्पादादि वध द्वारा, क्षुष्पादादि-जीवजन्तुनां क्रीडा द्वारा मनोरंजनकर्ता, कठोर परिश्रम द्वारा, नीचकर्मद्वारा, लोहमातु कर्म द्वारा, चौर्यकलाकुशलकर्ता ।
- (४२) दशमेभावे राहुः सरपच, नेता, शूरवीर प्रधान, धनवान् ।

॥ वायः ॥
००००००००००००

बहुलाम योगः ।

(अ) लाभभावे शुभग्रह युतः । (न्यायमार्ग द्वारा फलामः) पापग्रहद्वारा युतस्तेदा अन्याय मार्ग द्वारा फलाम, शुभाशुभग्रह द्वारास्तदा मिश्र मार्गद्वारा अर्थात् शैक्षणिक ज्ञानानुसारेण फलाम रहितः ।

(आ) लाभेशः १।४।७।१०।१३।१६ बहुधा प्राप्तिः ।

स्त्रीद्वारा बहुफलाम योगः ।

(अ) प्रायः मेष।तुला लग्ने धौशः सप्तमेशः समानमेकमेव-वरकन्यायोः परस्पर योगः ।

(आ) धौशः-सप्तमेशः परिवर्तनयोग कारकः ।

(ई) सप्तमेश-धौश सप्तमे फलभावे एकत्रस्थितः ।

(ई) केन्द्र त्रिकोणी लाभस्थाने अथवा चन्द्रात् सप्तमे । कुटुम्बस्थाने एकत्रस्थितः ।

वाहन योगः ।

(अ) चन्द्रमात् सप्तमेभावे शुक्रस्तदा चतुष्पद, द्विचक्र वाहन योगः तथा चतुष्पादादि पशुवाहन योगः ।

(आ) चन्द्रात् तृतीय।एकादशभावे शुक्रः वाहनयोगः ।

(इ) लाभभावे।गुरु द्वारा दृष्टेन सुखस्तदा बहुवाहन योगः ।

(ई) केन्द्र त्रिकोणी, सुखभावे लाभभावे सुखेशः गुरु शुक्रयोर्योगस्तदा वाहन-समूह स्वामि । ( )

(उ) माग्य भावे गुरु-शुक्र-नवमेश द्वारा युतः । प्रवाससंस्था कायलियाधिकारि।

कह
वाहनसुख योगः ।

- (अ) चतुर्थ भावे माग्येशः लाभेशः दशमेशः ।
- (आ) दशमभावे उच्चगतग्रहस्तथा माग्येश-लग्नेशेन दृष्टः ।
- (इ) सुलेशः दशमेशः सिंहासनांशे तथा लग्नेशेन दृष्टः ।
- (ई) बलवान सुलेशः शुभग्रहेण दृष्टः । युतः ।
- (उ) लग्ने सुलेशः गुरु-शुकेण युतः ।
- (ऊ) लग्ने चन्द्रः गुरुः शुक्रः चतुर्थेशः ।
- (ए) बलवान सुलेशः माग्येशेन । गुरुः द्वारा युतः । दृष्टः ।
- (ऐ) माग्येशात् लाभभावे लग्नेशः तथा सुलेशः माग्यभावे स्यात् ।
- (ओ) केन्द्रस्थाने सुलेशराशिस्वादि लग्नगतः ।
- (औ) लग्नेश दशमेश परिवर्तनयोग कारकः ।
- (अं) लग्ने धौशः, क्षमावे दशमेशः एकग्रहः उच्च स्थितः ।
- (क) सुलेशः रश्वतांशे ।
- (ख) केन्द्रे सुलेशः वैशेषिकांशे तथा लाभेशः गोपुरांशे स्थितः ।

फलामकालः । प्रायः (१) लाभेशः (२) लाभयोगकर्ता (३) लाभेन दृष्टः (४) लाभकारक-
ग्रह गुरुः, (५) धौशः (६) क्षमावे दृष्टग्रहः (७) क्षस्थानगतग्रहः एवं अनेन प्रकारेण
उपरोक्त एषां सप्तानां मध्ये यो ग्रहो बलीः, तस्य दशा तद्दशा सम्ये फलामः स्यात् ।

जन्मकुण्डल्यां २।१।६।१०।११ स्थानम् -उत्तमं सम्पत्तिदायकस्थानम् ।

जन्मकुण्डल्यां १।४।७।१० स्थानम् मध्यमं सम्पत्तिदायकस्थानम् । क्रमशः ५।२।११।६

उच्चरौर् अक्षि सम्पत्तिदायक स्थानम् वर्तते । मतांतरेण ६।११ समानमेकं स्यात् ।
६।५।२ स्थानक्रमेण उत्पदायकः स्यात् ।

- (१) सम्पत्तिदायक स्थान-ग्रहः स्वगृहे बलवान् स्यात् ।
- (२) सम्पत्तिदायक ग्रहाणां परस्पर परिवर्तन योगकारकः स्यात् ।
- (३) सम्पत्तिदायक स्थाने शुभग्रहाणां युतिः । दृष्टिः ।
- (४) सम्पत्तिदायक स्थाने वर्तमान गुरु भ्रमणम् ।

॥ व्यय ॥
००००००००००००

दानशील योगः ।

- (१) उच्चराशिगत नवमेशः शुभग्रहेण दृष्टः ।
- (२) नवमभावे शुभग्रहाः युतः । दृष्टाः ।
- (३) पारावतादि शुभांशे गता नवमेशः, गुरुः दृष्टः तथा लग्नेशः शुभेण दृष्टः ।
- (४) धौशेन लग्नभाव दृष्टः, केन्द्रस्थानगत लग्नेशः ।
- (५) सिंहासनांशे नवमेशः, लग्नेशेन- दशमेशेन दृष्टः ।
- (६) सुखभावे नवमेशः केन्द्रस्थाने दशमेशः, व्ययेशेन गुरुः दृष्टः ।
- (७) उच्चगत बुधः नवमेशेन दृष्टस्तथा लाभो केन्द्रे स्थितः ।

दानप्राप्ति योगः ।

- (१) लाभभावे बलवान् लग्नेशः, नवमेशेन। दशमेशेन दृष्टः ।
- (२) पंचमेश नवमभावे नवमेशेन । दशमेशेन युतः, लग्नेशेन युतः ।
- (३) नवमेशः केन्द्रे । त्रिकोणी, दशमेशेन दृष्टः, अथवा परमोच्चांशगत नवमेशः ।
- (४) धौशेन लग्नभाव दृष्टः, केन्द्रस्थानगत लग्नेशः ।
- (५) सिंहासनांशे नवमेशः, लग्नेशेन- दशमेशेन दृष्टः ।
- (६) सुखभावे नवमेशः केन्द्रस्थाने दशमेशः, व्ययेशेन गुरुः दृष्टः ।
- (७) उच्चगत बुधः नवमेशेन दृष्टस्तदा लाभो केन्द्रे स्थितः ।

दानप्राप्ति योगः ।

- (१) लाभभावे बलवान् लग्नेशः, नवमेशेन। दशमेशेन दृष्टः ।
- (२) पंचमेश नवमभावे नवमेशेन। दशमेशेन युतः, लग्नेशेन युतः ।

(३) नवमेशः केन्द्रात्रिकोणी, दशमेशेन दृष्टः, अथवा परमोच्चांगत नवमेशः ।

धार्मिक । सात्त्विक बुद्धियोगः ।

- (१) नवमेशः शुभग्रहेण युतः शुभग्रहाणां नवांशे स्थितः ।
- (२) धर्मेशः वैशेषिकांशे स्थितः ।
- (३) नवमेशः शुभषष्ठ्यंशे स्थितः ।

अन्नदाता योगः ।

- (१) क्षमावे गुरो शुक्रयौग्यः, धौशः वैशेषिकांशे स्थितः ।
- (२) बलवान् धौशः केन्द्र तथा उपच्य स्थाने स्थितः, बलवान् शुभग्रहेण दृष्टः ।

शुभाशुभ व्यय योगः ।

- (१) द्वादशे शुभग्रहाः सन्मार्गे व्ययः । पापग्रहाः स्तदा अशुभमार्गे व्ययः बंधाः । व्यसनः ।
- (२) द्वादशे सूर्यः, राहुः, शुक्रयौग्यस्तदा राजकार्ये सम्बंधी व्ययः (न्यायालये-
(राजकर( )
- (३) द्वादशे गुरोस्तदा कृषिकर्मान्, धार्मिक क्रिया द्वारा व्ययः ।
- (४) द्वादशे सूर्यं क्षीणं चन्द्रयौग्यस्तदा राजदण्डः । ( )
- (५) द्वादशे मांशनिश्वरयौग्यस्तदा परंपरागत अकारकात् व व्ययम् ।

असंयक्ता योगः । द्वादशेमावे शुभग्रहाः ।

अलोभकर्ता योगः, सट्टा, लीटरी, क्षुत्योगः ।

कृपाकर्ता योगः । (१) क्षमावे पापग्रहाः, द्वादशे लग्नेशस्तथा दशमेशः लाभेशः द्वारा युतः ।
दृष्टः ।

- (२) क्षमावे। अष्टमे भावे पापग्रहेण युतः धौशः, अस्तंगतः ।
- (३) नीच राशिगत धौशः। लामेशः कूर षष्ठ्यंशे स्थितः ।
- (४) पापग्रहेण युतः लग्नेशः ६।८।१२ स्थानेन युतः । दृष्टः ।
- (५) लग्ने पंचमेशः शुभग्रह दृष्टि रक्षितः ।
- (६) लामेश नवांश स्वामि कूर षष्ठ्यंशे तथा शुभग्रहेण दृष्टि रक्षितः ।
- (७) लग्नेशः अस्तंगतः । शुक्रराशि नीचराशि-६।८।१२- माग्येश मारकेशेन युतः, शुभग्रहदृष्टि रक्षितः ।

कृणदाता योगः ।

- (१) धौशः लामेशः द्वेष्काणेश नवांश स्वामी वैशेषिकांशे स्थितस्तदा केन्द्रे त्रिकोणी स्थानस्थः ।
- (२) लग्नेशः स्वामि नवांशेशः मृदुसंज्ञादि शुभषष्ठ्यंशे गुरु द्वारा दृष्टस्तदा कृणदाता स्यात् ।

व्यसनयोगः ।

बन्धयोगः ।

- (१) रा ५।६।१२ भावे पापग्रहाः ।
- (२) २, १२। ५, ६। ६, १२। ३, ११। ४, १०, भावे समानग्रहस्यात् अथत् क्षमावे, द्वादशभावे अथवा ग्रहद्वयौ धौ। व्यये स्थातुर्हि बन्धं ज्ञेयम् ।
- (३) मेष, वृष, धौ, लग्नः तथा रा १२। ६। ५ पापग्रहास्तदा रज्जुबन्धं स्यात् ।

(४) लग्नः वृश्चिकराशिः २।१२।६।५ पापग्रहास्तदा गुफायां भूगृहे विवरे
बन्धं स्यात् ।

(५) मेष, मिथुन, कन्या, तुला जन्मलग्नस्तथा २-१२-६-५ भावे पापग्रहास्तदा
बन्धं स्यात् ।

(६) मीन, कर्क, मकर राशि लग्नस्तथा २-१२-६-५ भावे पापग्रहास्तदा
सामान्य बन्धं स्यात् ।

(७) लग्नेशः षष्ठेशः शनिश्चरेण युतस्तथा केन्द्रे।काणेस्तदा बन्धम् स्यात् ।

उपरोक्त योगानां फलपरिपाकसमयः तेषां मध्ये अधिक बलवान्ग्रहाणां
दशा न्तर्दशायां समये फलप्राप्तिः । व्ययेशस्य दशाऽन्तर्दशायां समये क्लहानीः, राजभयः,
देहपीडादि अशुभफल प्राप्तिः स्यात् । ॥ क्लहानि योगः ॥

वर्तमान काले राशिप्रमणावशात् जन्मलग्नात् । चन्द्रात् यदि सूर्यं भौम शनिश्चर
राहु हर्षल नेपच्युन क्षीण चन्द्रमा इत्यादि पापग्रहाणां मध्ये पापग्रहत्रयं चत्वारः
क्षस्थाने व्यय स्थाने स्यातदा अवश्यमेव क्लहानीः अधिक कृणाबन्धं निरर्थकम् व्ययम्
स्यात् । यदि सूर्यः मेषः, मकरः, तुला, कर्कः, वृश्चिकः, भौमः, कर्कः, सिंह, धनः,
मकरः, तथा शनिश्चरः मेषः, कर्कः, सिंहः, वृश्चिकः, धनः द्वितीये स्थाने (क्षस्थाने)
स्थितस्तदा सर्वसम्पत्तिनाशकः, चोरेणापहृतः न्यायालये सम्पत्ति सम्बन्धी कार्ये प्रतिकूल
समयः ।

॥ परिशिष्टम् ॥ ३१॥

अनु० १	लग्न २	सूर्य ३	चन्द्र ४	भौम ५	बुध ६	गुरु ७	शुक्र ८	शनि ९	राहु १०	
१-	६	११	८	२	११	७	१२	६	८	राज्ययोगः
२ख-	३	३	३	४	३	४	३	१२	३	राज्ययोगः
३-	६	६	३	६	६	६	५	८	१०	राज्ययोगः
३ख-	८	८	२	२	६	१०	८	१२	१०	राज्ययोगः
३-	७	८	३	१०	६	७	७	७	११	राज्ययोगः
४-	१	५	७	३	४	७	५	२	११	राज्ययोगः
५-	४	६	७	६	६	६	६	६	१	राज्ययोगः
६-	११	७	२	५	७	११	६	२	१०	राज्ययोगः
७-	५	११	६	३	१२	११	१	७	३	राज्ययोगः
८-	७	८	८	८	८	८	१०	८	३	राज्ययोगः
९-	६	८	१	११	८	२	७	८	८	राज्ययोगः
१०-	११	११	१०	७	११	१२	१२	८	७	राज्ययोगः
११-	२	२	२	१२	१	१०	१	१२	१२	राज्ययोगः
१२-	६	८	२	६	६	५	७	३	६	राज्ययोगः
१३-	७	१२	१	५	१	६	११	३	५	राज्ययोगः
१४-	७	१	६	१	१	६	१	४	३	राज्ययोगः । सरमुख्यतारः
१५-	४	८	४	६	७	६	७	५	३	राज्ययोगः । प्रधानमंत्री
१६-	१०	६	११	८	७	३	६	५	८	राज्ययोगः
१७-	७	११	८	७	११	४	६	५	७	राज्ययोगः
१८-	१०	१२	६	३	१२	१२	११	११	६	राज्ययोगः
१९-	७	८	७	४	७	२	६	७	२	राज्ययोगः
२०-	४	७	२	१०	७	७	७	१०	१२	राज्यपुराणः

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
२१-	१	१२	६	७	१०	१०	१०	५	३	राजयोगः
२२-	११	६	१२	७	६	८	८	११	११	राजयोगः
२३-	६	६	५	१०	६	८	१०	७	१०	राजयोगः
२४-	७	६	१२	१	८	११	७	१२	६	राजयोगः
२५-	१०	६	५	८	८	२	१०	७	१२	राजयोगः
२६-	१२	७	७	६	६	१०	८	५	२	राजयोगः
२७-	१	६	१	७	१०	६	६	५	३	राजयोगः
२८-	४	४	१२	७	२	१२	४	२	१२	राजयोगः
२९-	१	१०	६	२	१०	५	११	८	१०	देशभक्त
३०-	७	६	५	७	७	१	७	८	४	देशभक्तः
३१-	८	४	२	२	४	३	४	२	७	के राजयोगः
३२-	६	२	११	१	३	३	१	२	७	देशभक्तः
३३-	६	४	८	१	४	३	३	६	१२	राजयोगः
३४-	१	१	७	६	१	१२	२	६	१	राजसेवकः
३५-	४	१	२	५	१	४	१	७	११	धर्मप्रवर्तकः
३६-	७	६	२	१२	६	७	१०	३	६	धर्मप्रवर्तकः
३७-	११	११	११	१०	११	३	१२	७	८	धर्मगुरु, योगी ।
३८-	७	६	५	२	५	७	५	१	१	देवीभक्तः
३९-	५	७	११	६	७	६	६	५	३	त्यागिभूति
४०-	६	६	६	१	१०	७	१०	६	८	ज्ञानीभक्त
४१-	५	८	२	८	८	६	७	२	६	धर्मगुरु
४२-	८	८	१२	६	८	८	८	६	७	महानभक्तः
४३-	४	१	७	१	२	१	१	१	३	राजकौसुल त्यागः
४४-	४	१	३	५	१	३	१	६	२	धर्मप्रवर्तकश्च धार्मिक-सामाजिक निर्णय सेवकः
४५-	४	५	६	४	५	४	५	६	२	साध्यात्मिक, योगी महापुरुषः

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
४६-	१२	१	१२	३	१	४	१	५	६	दूरदर्शी कवि ।
४७-	७	५	७	४	५	११	५	६		मानसकर्ता
४८-	४	६	६	७	६	६	१०	६	६	देशसेवक, विश्व- विद्यालय स्थापक ।
४९-	१२	१२	१	१०	११	६	१२	६	२	दत्त उपासक
५०-	६	४	१	६	४	६	३	२	२	दत्त उपासक
५१-	१२	७	७	६	७	६	६	१०	१	आध्यात्मिक प्रवर्तक
५२-	७	६	३	१	८	११	८	१२	६	धर्मगुरु
५३-	६	५	२	६	६	४	६	७	११	सर्वांगीय सिद्धांतकर्ता
५४-	३	८	७	१०	६	११	७	१०	६	नाथसंप्रदायक
५५-	११	१	५	४	१	७	२	८	२	धर्मगुरु
५६-	८	६	२	७	६	११	६	७	५	संस्कृत पंडित
५७-	१०	४	१२	५	४	७	६	६	८	संस्कृत पंडित
५८-	६	११	८	११	१०	१	१०	४	६	कीर्तिनकार
५९-	११	७	१२	६	७	५	८	५	६	संस्कृत विद्वान्
६०-	४	५	१	४	५	४	५	६	२	साहित्य चिंतकः
६१-	१२	४	६	१	४	३	३	६	११	साहित्य चिंतकः
६२-	५	४	३	२	५	६	६	८	६	नाट्यसाहित्य-कवि, लेखकः
६३-	६	६	४	११	६	२	६	११	४	साहित्यिक, लेखक, कौशकार
६४-	६	११	११	१०	११	८	१०	६	८	लेखकः
६५-	२	४	२	७	३	१२	४	६ ३	१२	लेखक, टीकाकार, नाट्यकार ।
६६-	६	७	५	६	७	४	६	६	३	संशोधक
६७-	३	७	६	८	७	६	६	६	७	प्राध्यापक-साहित्यकार
६८-	१२	१	१२	२	१२	१	१२	६	१	प्राध्यापक-संशोधक
६९-	५	३	४	५	३	४	४	७	१	संस्कृत संशोधक
७०-	१०	११	१०	३	१२	७	१०	६	६	प्रसिद्ध कविः

७१-	३	६	६	५	६	४	५	५	८	चित्रपटकथा-लेखकः
७२-	८	६	२	१२	६	१	१०	१०	४	कविः
७३-	७	७	६	६	८	६	६	१०	१	प्रसिद्ध कविः ।
७४-	१	१२	११	१०	१२	१०	१२	७	६	कलाभिरुचिः
७५-	८	७	६	५	७	१२	६	३	१	नाटककारः
७६-	१	८	६	६	६	५	६	६	२	पत्रकार-लेखकः
७७-	१२	१	६	१२	१	३	१२	२	७	लोकप्रिय लेखकः
७८-	८	६	१	१	६	१०	४	७	३	नाटककारः
७९-	४	७	२	५	८	४	६	५	८	लेखक-प्राध्यापकः
८०-	६	३	१०	६	३	८	३	४	४	प्रसिद्ध गायकः।
८१-	१	४	११	४	५	४	५	६	२	संगीतज्ञः
८२-	३	७	१२	८	६	१	८	८	४	संगीतशास्त्र प्रवीणः।
८३-	५	१२	२	६	१	८	२	७	५	प्रसिद्ध गायकः
८४-	८	११	५	८	११	६	११	६	६	लोकप्रिय गायकः
८५-	२	६	४	७	६	२	५	६	१	चित्रपट संगीत गायिका
८६-	१०	८	१०	६	७	६	६	६	७	यशस्वी दिग्दर्शकः
८७-	६	१	६	५	१	२	११	४	६	अभिनेता
८८-	६	११	४	६	१०	२	१०	४	६	अभिनेता
८९-	३	१२	३	६	११	३	१०	११	४	वाद्य संगीत
९०-	१०	६	१२	१	६	११	१०	८	३	वाद्य संगीत
९१-	४	७	६	१२	७	६	६	१२	२	सार्ङ्गी वादक
९२-	७	११	७	१२	११	५	१	५	७	वादनकार
९३-	४	५	४	८	५	५	६	५	७	तालवादकः
९४-	१०	१	१	१०	१	५	१	१२	२	चित्रकारः
९५-	११	१०	१०	४	१०	४	११	२	७	शिल्पकलाकारः

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
६६-	१	२	११	३	२	४	३	१२	३	चित्रकला शिक्षक:
६७-	६	१	१	६	१	३	१२	१२	४	शिल्पकार:
६८-	६	६	६	५	६	११	६	६	२	शिल्पकार:
६९-	७	४	११	५	४	२	२	६	१	क्रिकेट समीक्षक
१००-	४	१०	४	८	६	११	११	६	२	क्रिकेटीयर
१०१-	६	३	११	११	२	८	३	७	५	वैयक्तिक व्यवसाय
१०२-	४	१	३	६	१	६	२	६	६	नौकादल अधीक्षक
१०३-	८	८	३	८	८	८	८	६	८	इंजीनियर
१०४-	६	३	११	३	२	७	२	६	५	स्टेटिस्टीशियन
१०५-	६	१२	६	२	१२	१	१२	६	१	उद्योगपति
१०६-	५	६	२	६	६	६	८	५	१	विमान पायलट
१०७-	८	५	१२	७	५	८	५	४	४	सौलीसिटर
१०८-	१०	७	११	८	७	१	६	४	१०	वाणिज्य पदवी
१०९-	६	११	१२	३	१०	१	१२	६	२	विज्ञान पदवी
११०-	२	११	१२	७	११	८	६	४	४	वकील
१११-	३	१	२	३	१	१२	१	१२	६	वकील
११२-	८	१०	११	११	१०	१	११	६	४	वकील
११३-	४	११	३	२	११	११	१०	१२	६	वकील
११४-	५	७	१	५	७	१०	६	६	७	वकील
११५-	१२	६	६	६	६	१२	१०	१०	५	डाक्टर,एमबीबीएस
११६-	६	६	१	१२	६	६	१०	१२	२	,,
११७-	१२	२	२	४	२	६	१	१	२	डाक्टर,सर्जन
११८-	११	२	८	२	२	८	२	११	६	एम डी
११९-	५	८	१०	६	६	४	६	६	१२	एम डी,पीएचडी
१२०-	१०	७	११	४	७	३	८	६	१	एम एस
१२१-	४	८	८	१०	६	१०	८	१२	८	आकस्मिक धनलाभ

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
१२२-	१०	२	१०	३	२	१	२	६	१	आकस्मिक धनलाम
१२३-	२	१०	११	१	१०	६	११	१२	२	,,
१२४-	६	६	१०	८	१०	७	६	१	१	गंधर्व विवाह
१२५-	३	३	११	१२	२	७	४	१	१	ग्रंथालयशास्त्रज्ञ
१२६-	५	११	८	४	१२	६	१०	३	३	संगीत विज्ञानज्ञ
१२७-	१	६	१०	५	६	५	७	५	६	स्थापत्यशास्त्रज्ञ
१२८-	७	१	३	६	१२	१२	१२	१२	७	उच्च शैक्षणिक पदवी
१२९-	३	८	११	८	८	४	८	६	३	कृषिज्ञान विषयक- उच्च पदवी।
१३०-	६	७	११	६	७	६	७	७	४	उच्च पदवी
१३१-	६	६	१२	३	७	१	७	८	२	वनस्पतिशास्त्र पदवी
१३२-	७	६	१	६	८	७	६	११	१०	,,
१३३-	५	३	११	१०	४	१२	३	१	७	परदेशगमन
१३४-	६	६	३	३	६	१०	६	२	११	याम मृत्यु
१३५-	१२	४	१	५	५	१०	५	७	४	यान मृत्यु
१३६-	१०	४	१०	८	४	६	६	६	६	वाहन अकस्मात् ।
१३७-	१०	७	५	१०	७	७	८	६	६	,,
१३८-	२	३	४	१	२	३	४	६	१	यान मृत्यु
१३९-	६	१२	६	४	१	३	११	६	१२	वाहन द्वारा मृत्यु
१४०-	१	८	६	६	८	६	१०	६	७	अकस्मात् मृत्यु
१४१-	१	५	१०	७	६	११	४	५	१२	,,
१४२-	४	८	३	१२	८	२	१०	२	५	आत्मघातः
१४३-	१	४	७	६	४	४	३	६	१२	विमान मृत्यु
१४४-	७	७	८	७	८	७	८	४	२	स्फोटक पदार्थ द्वारा मृत्यु ।
१४५-	४	५	८	२	६	४	५	३	४	,,
१४६-	२	१	१	५	२	६	३	४	१	जलघात

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
१४७-	५	५	२	७	६	११	५	५	१२	जलघात ।
१४८-	५	३	४	६	३	८	३	४	१	जलप्रवाह घात
१४९-	६	२	११	५	१	५	२	१०	११	विष द्वारा आपघात
१५०-	४	६	१२	२	६	७	५	१	१	,,
१५१-	३	६	३	१	८	११	६	८	३	,,
१५२-	४	२	६	४	२	४	२	३	४	रेल्वे द्वारा मृत्यु
१५३-	११	१२	१	१०	११	०६४	११	७	११	,,
१५४-	६	५	४	५	५	५	३	१२	३	क्रान्तीकारक फांसी
१५५-	३	११	६	३	१२	७	१०	६	६	दैनिकपत्र व्यवसाय लेखक
१५६-	६	४	२	२	५	६	६	८	६	,,
१५७-	६	११	२	८	११	७	६	१०	१२	लेखक-ज्योतिषी
१५८-	१२	५	३	७	५	३	४	४	८	वक्ता, संशोधक
१५९-	८	४	२	८	५	२	५	४	११	इतिहास तज्ज्ञः
१६०-	४	४	६	६	४	४	४	३	१२	संस्कृत पंडित, ग्रन्थलेखन
१६१-	७	६	४	१२	६	६	६	७	४	होरा ज्योतिषी
१६२-	१२	४	३	२	४	३	२	४	७	फल ज्योतिषी
१६३-	६	११	११	६	१०	४	६	७	११	फल ज्योतिषी
१६४-	६	१२	६	२	१२	३	११	७	६	शस्त्रक्रिया द्वारा जन्म
१६५-	११	६	३	६	६	६	८	५	१	,,
१६६-	१२	६	५	६	८	४	१०	१०	१०	,,
१६७-	७	१२	६	१	११	३	१०	७	६	,,
१६८-	१०	१०	५	५	१०	१२	११	३	१०	चर्मरोग
१६९-	३	३	४	१	३	४	५	२	४	,,
१७०-	८	७	१	७	६	२	६	६	१	,,

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
१७१-	३	१२	१	११	१	५	१	३	३	पोलिनी
१७२-	८	७	१	८	७	८	६	११	६	,,
१७३-	१२	६	२	७	५	३	७	११	२	,,
१७४-	६	२	३	११	२	५	३	८	८	,,
१७५-	३	६	७	६	६	४	६	२	५	ज्वरपीडा
१७६-	६	७	१	२	७	५	६	२	३	,,
१७७-	५	६	१	११	६	५	४	८	८	,,
१७८-	८	४	८	५	४	७	५	६	६	६ मूक-बधिर-योग
१७९-	४	११	७	६	१२	११	१०	१२	७	,,
१८०-	८	१२	११	४	१२	७	१	३	३	,,
१८१-	६	३	१२	४	२	३	२	२	५	,,
१८२-	२	३	३	७	३	१	३	६	११	,,
१८३-	७	६	६ ३	४	७	८	६	४	२	दमरोग
१८४-	४	१	७	४	१२	६	१	३	३	,,
१८५-	१२	११	६	११	११	८	१०	४	२	मैनिजायटस ।
१८६-	४	१	१२	६	१	८	११	५	१२	,,
१८७-	६	६	५	८	६	४	६	६	३	कैन्सर
१८८-	६	७	३	७	८	६	६	७	४	,,
१८९-	६	६	५	६	६	११	८	३	११	,,
१९०-	४	१	१	२	१	५	१	५	७	वैषम्य योगः ।
१९१-	६	६	४	७	८	६	८	६	६	,,
१९२-	७	४	२	७	४	६	६	१०	११	,,